

Vlaams
Parlement

vergadering **35**
zittingsjaar 2012-2013

Handelingen

Plenaire Vergadering

van 15 mei 2013

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	7
VERONTSCHULDIGINGEN	7
INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN	7
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren Lode Ceyskens en Chokri Mahassine, mevrouw Lies Jans, de heer Johan Sauwens en de dames Els Robeyns, Tine Eerlingen en Sonja Claes betreffende de Noord-Zuidverbinding in Limburg – 2053 (2012-2013) – Nr. 1 Voorstel tot spoedbehandeling	7
ACTUALITEITSDEBAT over het jaarverslag 2012 van het Agentschap Jongerenwelzijn over de voortdurende stijging van het aantal vooral jonge kinderen in de bijzondere jeugdzorg	8
ACTUELE VRAAG van de heer Peter Van Rompuy tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de aanpak van de jeugdwerkloosheid, naar aanleiding van het recente SERV-rapport betreffende de sociaal-economische kernindicatoren	36
ACTUELE VRAAG van de heer Björn Rzoska tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over het afschaffen van de WIS-computers	
ACTUELE VRAAG van mevrouw Martine Fournier tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over het verdwijnen van de WIS-kiosken	
ACTUELE VRAAG van de heer Chris Janssens tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over het afschaffen van de WIS-computers	
ACTUELE VRAAG van mevrouw Else De Wachter tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over het afschaffen van de WIS-computers	39
ACTUELE VRAAG van de heer Bart Caron tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de sterke toename van de Vlaamse wapenexport in 2012	45
ACTUELE VRAAG van de heer Jan Penris tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de aanhoudende problemen bij De Lijn in de regio ten noorden van Antwerpen	47
ACTUELE VRAAG van de heer Jean-Jacques De Gucht tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de commotie in de cultuursector naar aanleiding van de toekenning van een projectsubsidie aan de vzw Musical van Vlaanderen	
ACTUELE VRAAG van de heer Erik Arckens tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over het toekennen van projectsubsidies aan Musical van Vlaanderen	50
ACTUELE VRAAG van de heer Boudewijn Bouckaert tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de problematische rectorverkiezingen aan de Universiteit Gent en een eventuele aanpassing van het bijzonder decreet	55

ACTUELE VRAAG van de heer Willy Segers tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het tekort aan plaatsen voor kleuters in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel	57
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	60
ONTWERP VAN DECREET houdende wijziging van diverse decreten met betrekking tot wonen – 1848 (2012-2013) – Nrs. 1 tot en met 10	
Algemene bespreking	60
Artikelsgewijze bespreking	80
ONTWERP VAN DECREET houdende toekenning van bepaalde bevoegdheden aan de provincies in de aangelegenheden, vermeld in artikel 5 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen – 1865 (2012-2013) – Nrs. 1 tot en met 3	
Algemene bespreking	81
Artikelsgewijze bespreking	89
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Gewesten met betrekking tot de uitvoering van de Verordeningen van de Europese Gemeenschappen betreffende het beleid ten aanzien van de capaciteit van de communautaire binnenvaartvloot met het oog op de bevordering van het vervoer over de binnenwateren (opschrift gewijzigd door de commissie: Ontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 8 oktober 2010 tussen de Federale Staat en de Gewesten met betrekking tot de uitvoering van de Verordeningen van de Europese Gemeenschappen betreffende het beleid ten aanzien van de capaciteit van de communautaire binnenvaartvloot met het oog op de bevordering van het vervoer over de binnenwateren) – 1959 (2012-2013) – Nrs. 1 tot en met 3	
Algemene bespreking	89
Artikelsgewijze bespreking	90
VERZOEKSCRIFT over de zestigmaandenregel voor artsen van de Centra voor Leerlingenbegeleiding (CLB). Verslag namens de Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen uitgebracht door de heer Jos De Meyer – 2016 (2012-2013) – Nr. 1	
Verslag	90
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren Lode Ceysens en Chokri Mahassine, mevrouw Lies Jans, de heer Johan Sauwens en de dames Els Robeyns, Tine Eerlingen en Sonja Claes betreffende de Noord-Zuidverbinding in Limburg – 2053 (2012-2013) – Nr. 1	
Voorstel tot spoedbehandeling	91

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren Lode Ceyskens en Chokri Mahassine, mevrouw Lies Jans, de heer Johan Sauwens en de dames Els Robeyns, Tine Eerlingen en Sonja Claes betreffende de Noord-Zuidverbinding in Limburg – 2053 (2012-2013) – Nr. 1	
MOTIE van de heren Marino Keulen, Lode Vereeck, Sas van Rouveroij, Peter Reekmans en Dirk Van Mechelen en de dames Ulla Werbrouck en Lydia Peeters tot besluit van de op 25 april 2013 door de heer Marino Keulen in commissie gehouden interpellatie tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de vernietiging door de Raad van State van het ruimtelijk uitvoeringsplan voor de geplande noord-zuidverbinding in Limburg – 2024 (2012-2013) – Nr. 1	
Bespreking	92
ROUWHULDE	98
ONTWERP VAN DECREET houdende wijziging van diverse decreten met betrekking tot wonen – 1848 (2012-2013) – Nrs. 1 tot en met 10	
Aangehouden stemmings	99
Hoofdelijke stemming	102
ONTWERP VAN DECREET houdende toekenning van bepaalde bevoegdheden aan de provincies in de aangelegenheden, vermeld in artikel 5 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen – 1865 (2012-2013) – Nrs. 1 tot en met 3	
Hoofdelijke stemming	102
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Gewesten met betrekking tot de uitvoering van de Verordeningen van de Europese Gemeenschappen betreffende het beleid ten aanzien van de capaciteit van de communautaire binnenvaartvloot met het oog op de bevordering van het vervoer over de binnenwateren (opschrift gewijzigd door de commissie: Ontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 8 oktober 2010 tussen de Federale Staat en de Gewesten met betrekking tot de uitvoering van de Verordeningen van de Europese Gemeenschappen betreffende het beleid ten aanzien van de capaciteit van de communautaire binnenvaartvloot met het oog op de bevordering van het vervoer over de binnenwateren) – 1959 (2012-2013) – Nrs. 1 tot en met 3	
Hoofdelijke stemming	103
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren Lode Ceyskens en Chokri Mahassine, mevrouw Lies Jans, de heer Johan Sauwens en de dames Els Robeyns, Tine Eerlingen en Sonja Claes betreffende de Noord-Zuidverbinding in Limburg – 2053 (2012-2013) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	103
MOTIE van de heren Marino Keulen, Lode Vereeck, Sas van Rouveroij, Peter Reekmans en Dirk Van Mechelen en de dames Ulla Werbrouck en Lydia Peeters tot besluit van de op 25 april 2013 door de heer Marino Keulen in commissie gehouden interpellatie tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de vernietiging door de Raad van State van het ruimtelijk uitvoeringsplan voor de geplande noord-zuidverbinding in Limburg – 2024 (2012-2013) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	104

MOTIE van de heren Joris Van Hauthem, Chris Janssens, Johan Deckmyn en Frank Creyelman tot besluit van de op 2 mei 2013 door de heer Joris Van Hauthem in commissie gehouden interpellatie tot de heer Philippe Muylers, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de gevolgen van het arrest van het Europees Hof van Justitie voor het Vlaams Taaldecreet van 19 juli 1973 – 2032 (2012-2013) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	104
MOTIE van de heer Sas van Rouveroi, de dames Lydia Peeters, Patricia Ceysens en Fientje Moerman en de heer Filip Anthuenis tot besluit van de op 2 mei 2013 door de heer Joris Van Hauthem in commissie gehouden interpellatie tot de heer Philippe Muylers, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de gevolgen van het arrest van het Europees Hof van Justitie voor het Vlaams Taaldecreet van 19 juli 1973 – 2034 (2012-2013) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	105
MOTIE van mevrouw Marijke Dillen en de heren Erik Tack, Felix Strackx, Chris Janssens, Jan Penris, Filip Dewinter en Joris Van Hauthem tot besluit van het op 15 mei 2013 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over het jaarverslag 2012 van het Agentschap Jongerenwelzijn over de voortdurende stijging van het aantal vooral jonge kinderen in de bijzondere jeugdzorg – 2054 (2012-2013) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	105
MOTIE van de heren Peter Gysbrechts en Sas van Rouveroi en de dames Vera Van der Borgh en Mercedes Van Volcem tot besluit van het op 15 mei 2013 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over het jaarverslag 2012 van het Agentschap Jongerenwelzijn over de voortdurende stijging van het aantal vooral jonge kinderen in de bijzondere jeugdzorg – 2055 (2012-2013) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	105
MOTIE van de dames Katrien Schryvers, Else De Wachter, Helga Stevens, Sonja Claes, Danielle Godderis-T'Jonck en Cindy Franssen en de heer Bart Van Malderen tot besluit van het op 15 mei 2013 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over het jaarverslag 2012 van het Agentschap Jongerenwelzijn over de voortdurende stijging van het aantal vooral jonge kinderen in de bijzondere jeugdzorg – 2057 (2012-2013) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	106
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	106
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	108
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	108

■

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: de heer Jan Peumans

– *De vergadering wordt geopend om 14 uur.*

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

■

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldiging zijn ingekomen van de volgende leden:

Frank Creyelman, Ivan Sabbe, Johan Sauwens: ambtsverplichtingen;

Karin Brouwers, Piet De Bruyn, Irina De Knop, Paul Delva, Jan Roegiers, Luckas Van Der Taelen, Karim Van Overmeire, Khadija Zamouri: door Vlaams Parlement toegestane zending;

Vera Jans, Jurgen Vanlerberghe: familieverbindingen;

Veerle Heeren, Michèle Hostekint: gezondheidsredenen.

■

INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN

De voorzitter: Dames en heren, de lijst met de ingekomen documenten en mededelingen werd op de banken rondgedeeld. (*Parl.St.* VI.Parl. 2012-13, nr. 60/27)

■

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren Lode Ceysens en Chokri Mahassine, mevrouw Lies Jans, de heer Johan Sauwens en de dames Els Robeyns, Tine Eerlingen en Sonja Claes betreffende de Noord-Zuidverbinding in Limburg – 2053 (2012-2013) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, met toepassing van artikel 50 van het Reglement van het Vlaams Parlement heeft de heer Koen Van den Heuvel bij motie van orde het woord gevraagd.

De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Voorzitter, wij zouden de spoedbehandeling willen vragen van een voorstel van resolutie.

De voorzitter: Ik stel voor dat we ons straks over dit voorstel tot spoedbehandeling uitspreken.

Het incident is gesloten.

■

ACTUALITEITSDEBAT over het jaarverslag 2012 van het Agentschap Jongerenwelzijn over de voortdurende stijging van het aantal vooral jonge kinderen in de bijzondere jeugdzorg

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het actualiteitsdebat over het jaarverslag 2012 van het agentschap Jongerenwelzijn over de voortdurende stijging van het aantal vooral jonge kinderen in de bijzondere jeugdzorg.

Het debat is geopend.

Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Voorzitter, minister, dames en heren, de resultaten uit het jaarverslag van het agentschap Jongerenwelzijn hebben ons gisteren opnieuw met de harde werkelijkheid geconfronteerd, voor de zoveelste keer. Het aantal jonge kinderen in de bijzondere jeugdzorg is schrikwekkend toegenomen. In vijf jaar tijd is het aantal jongeren met 15 procent gestegen tot bijna 27.000 vorig jaar. De stijging was volledig voor de groep onder de 15 jaar en één op drie is zelfs jonger dan 10 jaar. 1,5 procent of één kind op zeventig heeft te maken met de bijzondere jeugdzorg. Deze cijfers zijn zorgwekkend. Dat zal iedereen beamen. Steeds meer kinderen moeten opgroeien in omstandigheden die verre van ideaal kunnen worden genoemd, die zelfs precair zijn.

Er moet dringend worden ingezet op het wegwerken van de wachtlijsten, zo stelt administrateur-generaal van Jongerenwelzijn Stefaan Van Mulders. Vandaag wachten meer dan 4000 jongeren op een of andere wijze van opvang, vooral in de residentiële zorg en pleegzorg. Investeren om deze wachtlijsten weg te werken is noodzakelijk.

“Deze resultaten lopen parallel met andere signalen in onze samenleving die de laatste tijd meer en meer in de actualiteit komen. De jeugdzorg is getuige van een brede maatschappelijke crisis. We stellen vast dat het sociale weefsel verbreekt door gezinnen die uit elkaar vallen en door migratie. En er zijn parallellen met de groeiende kinderarmoede.” Dit zijn niet mijn woorden; zo luidde de getuigenis van Stefaan van Mulders gisteren. Dit klopt. Ik treed hem hierin volledig bij.

Tegelijkertijd ziet hij alle heil in het nieuwe ontwerp van decreet Integrale Jeugdhulpverlening, dat eraan komt en dat we volgende week zeer uitvoerig kunnen bespreken in de commissie. Het heeft de bedoeling de jongeren beter te helpen en te ondersteunen. Dit kan misschien voor wat soelaas zorgen, minister. Ik ga daar vandaag niet dieper op in. Daartoe hebben we nog de mogelijkheid in de commissie. Maar dit ontwerp van decreet zal het probleem ten gronde niet oplossen. U dient het probleem aan de wortel aan te pakken en een beleid uit te werken dat erop gericht is problemen te voorkomen.

Zorgen dat de jeugdhulpverlening overbodig wordt, is natuurlijk een utopie en is dromen van een ideale wereld. Maar ervoor zorgen dat de instroom drastisch daalt, dat moet de opdracht zijn voor uw beleid. Maar hier faalt de regering ernstig op een aantal domeinen.

Vooreerst is er de steeds maar toenemende armoedeproblematiek. We slagen er in Vlaanderen niet in te werken aan een oplossing daarvoor. Al veertig jaar lang vragen experts aandacht voor een degelijke bestrijding van de armoede, en ook toen al, veertig jaar geleden, werd geschat dat 10 procent van de burgers in armoede leefde. Sindsdien is dat cijfer onafgebroken hetzelfde gebleven, en dat volledig los van de crisis, die we niet alle schuld mogen geven.

Wat doen we hier in Vlaanderen om de armoede terug te dringen? We zetten in op losse projecten, die onafhankelijk van elkaar werken, zonder structuur, zonder meetbare doelstellingen en die geen fundamentele oplossingen aanreiken. Het huidige armoedebeleid is veel te versnipperd en absoluut niet samenhangend, zeggen experts. Een versnipperd beleid betekent tegelijkertijd ook een verspilling van de kostbare middelen. Een echt armoedebeleid zorgt ervoor dat kinderen niet in armoede moeten leven, want dat tast hun grondrechten aan. Het zorgt ervoor dat de huisvesting in Vlaanderen voor gezinnen die het moeilijk hebben,

voldoende en kwalitatief aanwezig is. Het werkt aan een inhaalbeweging voor de laagste inkomens. Het waakt erover dat alle kinderen die recht hebben op een schooltoelage, die ook daadwerkelijk krijgen en niet uit de boot vallen als ze de aanvraag te laat indienen. Ik kan zo nog wel even doorgaan. Minister, onze fractie vraagt al lang dat Vlaanderen werkt aan een structureel armoedebeleid, een horizontaal inclusief beleid met doelgerichte maatregelen om de groter wordende groep mensen die in armoede leven, uit die maatschappelijke onzekerheid te halen.

Niet alleen armoede ligt echter aan de basis van de stijgende instroom van jonge kinderen in de bijzondere jeugdzorg, maar ook de verbroekeling van het sociale weefsel door uit elkaar vallende gezinnen. Ook daarop biedt het beleid in Vlaanderen niet voldoende antwoorden. Vlaanderen moet sterker inzetten op een degelijk, goed onderbouwd gezinsbeleid, een beleid dat onze gezinnen hier in Vlaanderen ondersteunt, dat de waarde van het gezin als hoeksteen van de samenleving consequent erkent en het gezin bijstaat waar nodig. Vlaanderen moet het gezin beter financieel ondersteunen en meer ademruimte geven, bijvoorbeeld door een kostendekkende kinderbijslag. We moeten bij de opvoedingsondersteuning aandacht besteden aan een echte ondersteuning van de opvoeding, bijvoorbeeld door aan de ouder die er bewust voor kiest thuis te blijven voor de opvoeding van de kinderen, die kans te geven, door de toekenning van een vergoeding gekoppeld aan een sociaal statuut.

We moeten een beleid voeren dat erop gericht is echtscheidingen te voorkomen, want we weten allemaal dat een scheiding een verhoogd welzijnsrisico inhoudt. Minister, dat is gisteren nog uitvoerig aan bod gekomen in de commissie. We moeten een beleid voeren bijvoorbeeld zoals dat in Nederland, waar wel uitvoerig aandacht gaat naar een degelijke echtscheidingspreventie, in de hoop – we kunnen daar geen garantie op geven – een scheiding te kunnen voorkomen.

Ook is er nood aan meer ondersteuning bij een scheiding waarbij kinderen betrokken zijn. Meer aandacht voor en een ondersteuning van echtscheidingsbemiddeling is zeker geen overbodige luxe. Vandaag bereikt die vaak niet die koppels die dat echt nodig hebben. Dan denk ik aan de koppels die er niet in slagen om in alle redelijkheid en met een dosis gezond verstand een regeling voor de kinderen uit te werken.

Minister, u bent bevoegd voor het gezinsbeleid. Ik durf ervoor te pleiten dat we hier eens tijd maken voor een debat ten gronde over de wijze waarop Vlaanderen dat beleid moet invullen. De Vlaamse Regering moet dringend het roer omgooien, zowel wat het armoedebeleid als wat het gezinsbeleid betreft. Aandacht voor een ander armoedebeleid, dat de problemen fundamenteel aanpakt, is nodig. Gaat de Vlaamse Regering hier nu eindelijk eens werk van maken? Aandacht voor het echt ondersteunen van gezinnen is meer dan ooit noodzakelijk. Wat gaat u doen om in Vlaanderen eindelijk een beter onderbouwd, inclusief gezinsbeleid te voeren? (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Voorzitter, minister, collega's, ik woon op de Turnhoutsebaan in Deurne. Dat was ooit een deftige winkelstraat, maar de winkeliers zijn stuk voor stuk doodgeconcurrereerd door het Wijnegem Shopping Center, dat een paar honderd meter verder ligt. Aan de verpauperde ramen van de winkelstraten hangen nu gordijnen of iets dat ervoor moet doorgaan. Als ik op de tram sta te wachten, zie ik nu en dan een kleuter die wuift en dan zie ik de matrassen tegen de muur staan. De kinderen zitten vaak samen met mij op de tram. Ze moeten naar school verderop, want in de eigen buurtschool is geen plek meer. Zo gaat dat bij ons in Antwerpen. Onlangs moesten de kinderen van de tram, want het was controle en ze hadden geen abonnement.

Collega's, dat de armoede toeneemt in Vlaanderen, daar hebben we geen rapporten voor nodig. Iedereen die een klein beetje zijn ogen wil gebruiken, ziet dat de laatste jaren de armoede hand over hand toeneemt. Dat er een relatie is tussen armoede aan de ene kant en bijzondere jeugdzorg en het stijgend aantal problematische opvoedingssituaties aan de andere kant, dat weten we ook al jaren.

Dus, collega's, als u wilt dat het aantal kinderen, ook jonge kinderen, in de bijzondere jeugdzorg daalt, voer dan een armoedebeleid! Ik vind het trouwens spijtig dat de minister van Armoedebestrijding hier niet is, want dit zit heel dicht bij haar bevoegdheid.

Collega's, voer dan een armoedebeleid en zwijg over kinderarmoede! Kinderarmoede bestaat niet. Achter elk kind zit een arme vader, een arme moeder of een arm gezin. Door hier steeds weer de kinderarmoede te isoleren alsof het iets speciaal of apart is, krijg je de meest hypocriete situaties. De minister van Armoedebestrijding is hier nu niet, maar als ze hier wel was, zou ze zeggen dat ze van kinderarmoede een topprioriteit zal maken. Morgen zal ze er echter geen probleem van maken om de werkloosheidsuitkering van de vader van dat arme kind naar beneden te trekken.

De voorzitter: De heer Reekmans heeft het woord.

De heer Peter Reekmans: Voorzitter, mevrouw Vogels heeft een punt. Het debat dat we hier vandaag voeren, gaat niet alleen over de jeugdproblematiek, maar ook over de armoede die eraan gekoppeld is. Ik heb tien minuten gewacht, ik dacht dat de minister nog onderweg was. Ik zou toch willen vragen dat de minister van Armoedebestrijding, tevens viceminister-president, aanwezig is in dit debat. Dit gaat niet alleen over de jeugdproblematiek, maar vooral ook over de armoede die tot de problemen leidt. Hier spreken tegen virtuele ministers zal niet goed lukken. Ik wil u dus vragen, voorzitter, of u de minister van Armoedebestrijding voor dit debat wilt opvorderen.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Voorzitter, mijn collega Lieten heeft mij uiteraard gecontacteerd. Ze heeft me gevraagd of ze aanwezig moest zijn, of dat aangewezen was. Zij is daar zeker toe bereid.

Het debat kondigde zich aan als een debat over het jaarverslag van het agentschap Jongerenwelzijn. Ik zou u niet de conclusie willen laten trekken dat er bij mijn collega geen bereidheid was om hier aanwezig te zijn, want dat is absoluut niet juist. Zoals het aangekondigd werd, liet het veronderstellen dat het in hoofdzaak, zo niet uitsluitend, zou gaan over wat in het jaarverslag naar voren werd gebracht, namelijk het aantal jonge kinderen dat in de bijzondere jeugdzorg terechtkomt. Ik wil de intentieprocessen in hoofde van mijn collega even uit de weg ruimen.

De heer Peter Reekmans: Minister, met alle respect, maar ofwel kan ik niet lezen, ofwel is er in het verslag wel degelijk sprake van de relatie tussen armoede en de problematiek. Over het feit dat uw collega of de Vlaamse Regering van oordeel is dat de minister niet hier moet zijn, vind ik het op zich al tamelijk sterk dat u durft te zeggen dat u in onderling overleg hebt beslist dat ze hier niet moet zijn.

Voorzitter, ik herhaal mijn vraag om de minister van Armoedebestrijding te vragen om deel te nemen aan het debat.

Mevrouw Marijke Dillen: Voorzitter, minister, ik wil hier geen intentieproces maken van mevrouw Lieten, maar ik zou ook voorstellen dat u, voorzitter, vraagt dat minister Lieten aanwezig is op dit debat.

In alle eerlijkheid, minister, ik had dat ook normaal gevonden. Ik ben er niet mee begonnen in mijn betoog omdat ik dacht dat het zogenaamde academisch kwartier nog bezig was. Ondertussen is het vrij evident dat het wenselijk is dat minister Lieten aanwezig is. Uw administrateur-generaal heeft twee redenen gegeven – ik heb ze uitvoerig toegelicht – als oorzaken voor de toenemende instroom: de armoedeproblematiek en de verbrokkeling van de gezinnen.

Voor de armoedebestrijding is minister Lieten bevoegd. Ze had mogen weten dat ze hier eigenlijk had moeten zijn. Voorzitter, laat ons deze vergadering en het boeiend pleidooi van collega Vogels schorsen en vragen dat minister Lieten aanwezig is bij dit debat. *(Opmerkingen van de heer Peter Reekmans)*

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Ik vind dat aanwezigheid de laatste tijd zeer smalletjes wordt geïnterpreteerd. Vorige week was er een gelijkaardige vraag. Nu is er de problematiek van de bijzondere jeugdzorg en er is één minister aanwezig. Vorige week was minister Smet ook niet aanwezig om zijn vraag te beantwoorden. Ik heb er alle begrip voor dat we met ziekte en buitenlandse reizen zeker rekening moeten houden. Maar we hebben nu één minister bij een actualiteitsdebat dat over een zeer brede problematiek gaat. Mij lijkt het ook aangewezen dat mevrouw Lieten aanwezig is.

De heer Peter Reekmans: Voorzitter, ik herhaal mijn vraag: ik vraag u de vergadering te schorsen. Mijnheer de voorzitter, het verslag gaat duidelijk over armoede-indicatoren. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

U hebt zelf onlangs gezegd dat ministers hier aanwezig horen te zijn. U hebt zelf in de media gezegd dat ministers hier horen te zijn. Dit is een aangelegenheid waar zeker de viceminister-president, bevoegd voor de armoedebestrijding, moet aan deelnemen. Ik herhaal mijn vraag om te schorsen tot de minister er is.

De voorzitter: Is de vergadering het ermee eens dat we minister Lieten laten komen? *(Instemming)*

In orde, dan zal ik vragen dat minister Lieten aanwezig is. Maar ik stel voor dat we dan wel verder gaan met het debat. *(Opmerkingen van de heer Peter Reekmans)*

Er is geen enkel probleem. Minister Vandeurzen kan mevrouw Lieten wat dat betreft vervangen.

De heer Peter Reekmans: Voorzitter, dat is toch niet ernstig.

De voorzitter: Mevrouw Lieten zal sneller hier zijn dan u denkt.

De heer Peter Reekmans: Als ze zo snel kan komen, dan kunnen we vijf minuten schorsen.

De voorzitter: We gaan gewoon verder.

De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Voorzitter, ik zou toch willen vragen dat we het op de eerstvolgende nuttige vergadering van het Bureau hebben over de organisatie van dit soort debatten. Het parlement is baas en kan vragen wie het wil om hier aanwezig te zijn, geen enkel probleem. Maar al enkele keren na elkaar wordt er hier geïmproviseerd en dient men voorstellen tot schorsing in om de aanwezigheid van een minister te vragen, terwijl heel duidelijk de perimeter voor het debat is afgebakend en de Vlaamse Regering in onderling overleg ook vertegenwoordigd is.

Ik krijg een sms van mevrouw Lieten dat ze met alle plezier deelneemt, geen enkel probleem. Maar het lijkt me beter dat we dit onderling afspreken. Er is een gentlemen's agreement dat de meerderheidspartijen zich niet verzetten tegen de vraag van de verenigde oppositie voor een debat. Maat laat dan ook de mogelijkheid aan de regering om zich degelijk te organiseren om hier aanwezig te zijn.

De voorzitter: Mijnheer van Malderen, ik heb het nog al eens gezegd: op woensdagnamiddag is er plenaire vergadering. Zolang de plenaire vergadering duurt, zijn alle ministers ter beschikking van het parlement. Dat is de regel die wij hier hanteren. *(Applaus bij de oppositie)*

Laat daar geen misverstand over bestaan. Als het parlement vindt dat een minister moet komen, dan vorder ik, conform het reglement, die minister namens het parlement.

Mevrouw Marijke Dillen: Voorzitter, ik wil mij uitdrukkelijk verzetten tegen de woorden van collega Van Malderen over het improviseren bij het oproepen van een minister. Dit gaat

over een debat, collega Van Malderen, waarin zeer duidelijk blijkt dat er twee problemen zijn voor de toenemende instroom, namelijk armoede en gezinsproblematiek.

Ik ga dat niet blijven herhalen, mevrouw Lieten had moeten weten dat zij hier spontaan aanwezig moest zijn. Haar beleidsdomein, de bestrijding van de armoedeproblematiek, is immers een van de hoofdoorzaken die leidt tot de discussie van vanmiddag. Enig spontaan gevoel vanwege de regering en de bevoegde minister mogen wij hier in dit parlement toch ook wel verwachten. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Mevrouw Dillen, anderzijds mogen we ook stellen dat de regering over het algemeen altijd ter beschikking staat van het parlement.

Ik denk ook dat de suggestie van de heer Van Malderen wel nuttig is. Als er een volgend actualiteitsdebat is kunnen we kijken welke van de ministers we zeker uitnodigen. Ik had eigenlijk contact moeten opnemen met mevrouw Vogels, de initiatiefnemer. Ik had u, mevrouw Vogels, moeten vragen: welke regeringsleden wenst u te laten uitnodigen? Dan had u me heel waarschijnlijk gezegd: de heer Vandeurzen en mevrouw Lieten.

Mevrouw Mieke Vogels: Nog veel meer.

De voorzitter: We hebben al contact gehad met minister Lieten, ze zal snel hier zijn.

Mevrouw Mieke Vogels: Nu ben ik mijn draad kwijt, als een uitzending die wordt onderbroken door de nuttige berichten. (*Opmerkingen*)

Nee, nee, ik ben mijn draad niet kwijt. Ik vind het vooral belangrijk, mijnheer Van Malderen, dat u als voorzitter van de sp.a-fractie samen met minister Vandeurzen aan minister Lieten de uitdrukkelijke vraag stelt om af te stappen van het idee dat kinderarmoede apart kan worden behandeld, want dat leidt, zoals ik al zei, deels tot hypocrisie. Vandaag zeg je op deze tribune dat kinderarmoede de topprioriteit is en morgen beslis je in de Vlaamse Regering om de inkomensgrenzen voor de sociale woningen naar boven te halen. We weten heel goed dat daardoor de meest arme gezinnen met kinderen in de steden nog langer op de wachtlijsten zullen staan en nog langer in penibele omstandigheden gehuisvest zullen zijn.

Collega's, het eerste antwoord op de toenemende stroom is: voer een armoedebeleid. Een armoedebeleid betekent dat je ervoor zorgt dat de uitkeringen hoog genoeg zijn, dat je de sociale woningen geeft aan wie ze het meest nodig heeft en dat kinderen in scholen en in kinderopvang gelijke kansen krijgen. Wat u zeker niet moet doen, collega's, en ik onderstreep 'niet', als u wilt dat er minder jongeren in de jeugdhulpverlening terechtkomen, is hier binnen een maand het ontwerp van decreet Integrale Jeugdhulpverlening goedkeuren. Ik doe echt een oproep om dat met meer dan gewone belangstelling te volgen, ook al is het niet uw terrein.

Dat decreet startte in 1998 in dit parlement. Ik noem het de Oosterweel van de welzijnssector. Wij zochten een antwoord op de vraag hoe het komt dat er steeds meer kinderen in de jeugdhulp terechtkomen. Vijftien jaar geleden heeft dit parlement een aantal voorstellen gedaan, om ervoor te zorgen dat de jeugdhulpverlening dichter bij jongeren en bij ouders zou staan, dat de jongere centraal zou staan, dat die actief zou deelnemen, dat de ouder betrokken zou worden en vooral ook dat de verschillende stukjes hulp die nodig zijn, ter beschikking staan en dat een trajectbegeleider, een soort reisgezel, de jongere en zijn ouders begeleidt door het hele ingewikkelde jeugdhulpverhaal.

Vandaag, vijftien jaar later, moeten wij stemmen over het ontwerp van decreet Integrale Jeugdhulpverlening. Het is een draak, echt waar. Lees het. Lees het en als u het kunt begrijpen, zult u merken dat het een draak is. Het beantwoordt in niets aan de oorspronkelijke doelstellingen die vijftien jaar geleden naar voren zijn geschoven. Het is een typisch voorbeeld van Vlaamse regelgeving, regulitis, procedures, afkortingen. Niemand begrijpt nog waarover het gaat. Het zou zo spijtig zijn dat wij dit zouden goedkeuren om in de toekomst de jongerenhulpverlening te organiseren.

Minister Jo Vandeurzen: Ik vind het een beetje jammer, na de trailer die ik deze morgen op de radio mocht horen, dat het debat zich nu verengt tot de vraag wat we met het ontwerp van decreet Integrale Jeugdhulp moeten doen. Het is al een tijdje in behandeling in de commissie en het zal hier ook in de plenaire vergadering aan uw goedkeuring worden voorgelegd.

Ik moet met klem protesteren tegen de manier waarop u daarover de toon zet. Dat is niet correct en het doet ook onrecht aan alle mensen uit het werkveld die jarenlang mee hebben overlegd om dat decreet eindelijk gestalte te geven. De droom van een jeugdhulp die niet meer in sectoren en kokertjes zou redeneren, die echt zou inzetten op de eerste vraag naar hoe we jongeren in hun vertrouwde thuisomgeving kunnen ondersteunen, die breder zou gaan in hetgene dat rechtstreeks toegankelijk is, die het bewaken van verontrustende situaties in heel Vlaanderen op een uniforme en goede manier zou regelen: die ambities van zo vele mensen zitten in dat ontwerp van decreet.

Het ontwerp van decreet is een megahervorming van de sector, waarin inderdaad de taal, de concepten, de standaarden en de betekenis van alle mogelijke vormen van hulpverlening uit al die sectoren op elkaar moeten worden afgestemd. De technische materie van al die sectoren, die nu elk op zichzelf ook een heel ingewikkelde reglementering hebben, moeten we integreren. Ik ben het er absoluut mee eens, dat voordeel hebt u op mij: het is communicatief absoluut gemakkelijker om daarmee op een cynische manier om te gaan.

Maar ik zal dat ontwerp van decreet, als het hier aan u wordt voorgelegd, met hand en tand verdedigen. Wij staan in de commissie nog voor een debat. Het is mogelijk dat collega's daar nog verbeteringen op aanbrengen. Daarvoor dient het parlementair debat. Maar nu insinueren dat dit decreet geen antwoord zou kunnen bieden op de ambitie een zorg op maat te kunnen geven, vetrekkend vanuit de empowerment van de betrokkene in zijn sociale context, is intellectueel niet correct.

Mevrouw Mieke Vogels: Ik zal u antwoorden met een citaat uit een mail die ik vanmorgen ontving, van iemand die vijf jaar lang mee de kar heeft getrokken van de integrale jeugdhulpverlening. Die persoon zegt mij het volgende: “De integrale jeugdhulpverlening is prototypisch voor een veelbelovende intentie die gaandeweg verpoederd is tot helemaal niets meer. De dwaze illusie van centrale studie, de kwantificering, het systematisch niet beluisteren van praktijkervaring, (...) belachelijke ‘wetenschappelijke’ aanpak die tot een gedrocht als de huidige intersectorale –totaal onflexibele – toegangspoort en de uiterst complexe modulering heeft geleid, de ambtelijke verkokering, (...) de conserverende macht van de administratie. (...) Deze hele ontwikkeling,” zo zegt de betrokkene, die daar zelf de schouders onder heeft gezet “behoort voor mij tot de grootste ontgoocheling uit mijn professionele loopbaan. (...) [Ik] zeg (...) dat van deze hele operatie die – ik herhaal, zo sterk gestart is en zoveel verwachtingen heeft gewekt – een paar mensen beter zijn geworden (...) maar niet één kind, niet één jongere. Inriest.” Ik kan u nog een stapel gelijkaardige mails bezorgen van mensen die betrokken zijn en vinden dat het totaal ontspoord is en geen goed alternatief is.

Minister, het ergste is nog wel dat het sluitstuk van de integrale jeugdhulpverlening die hier in dit parlement naar voren werd geschoven, de trajectbegeleider was. Die vertrouwenspersoon, die de jongere door die hulpverlening moest leiden, is geschrapt uit domme besparingsoverwegingen. Ik zeg u: als de jongeren van vandaag, zeker de kansarme jongeren, en de zwakkere ouderen in de molen gestopt worden van deze administratieve toegangspoort, worden ze vermalen. Ik durf hardop zeggen – en dat is niet populistisch, maar realistisch –: al diegenen die dit ontwerp van decreet goedkeuren, zijn er mee verantwoordelijk voor dat er morgen, overmorgen en binnen tien of twintig jaar in de kranten opnieuw verhalen verschijnen van jongeren die een enorm trauma hebben opgelopen in de jeugdhulpverlening. Niet omdat hun haren werden uitgetrokken of omdat ze verbrand werden, maar wel omdat ze onbegrepen in de carrousel terecht kwamen van de ene naar de andere voorziening om dan, op de leeftijd van achttien jaar, uit die jeugdhulp te komen, zonder netwerk en alleen op de wereld.

Minister, vanmorgen gaf ik een trailer als antwoord op een trailer die u vanmorgen gaf over een onderwerp dat gisteren aan bod kwam. Daarin gaf ik een concreet voorbeeld van een complexe situatie in een gezin en toonde aan waarom een trajectbegeleider daar zo nodig is. Ik daag u uit om aan de hand van een of meerdere concrete voorbeelden aan de collega's hier, en bij uitbreiding aan alle jongeren en ouders die nu in de jeugdzorg zitten, in heldere, verstaanbare taal – niet in het 'integraals', zoals de kinderrechtencommissaris het noemt, maar in het Vlaams of zelfs Limburgs – uit te leggen hoe jongeren beter worden van dit decreet en hoe wachtlijsten in de jeugdzorg zullen verminderen. Ik ben alvast niet overtuigd. Collega's, ik nodig u ertoe uit om dit met meer dan gewone aandacht te volgen. Het zou zo spijtig zijn dat het mooie werk dat het parlement vijftien jaar geleden is gestart, verloren gaat. De collega's van de CD&V kunnen misschien naar mevrouw Trees Merckx bellen. Zij was de trekker van dit project en zou dit niet goedkeuren.

De voorzitter: We verwelkomen minister Lieten. Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Voorzitter, het debat zal in dit parlement worden gevoerd. Ik hoop op een even grote belangstelling voor de discussie ten gronde over dit ontwerp van decreet.

De vraag die vandaag voorligt, gaat over de observaties uit het jaarverslag van het agentschap Jongerenwelzijn. De analyse die daarin wordt gemaakt, probeert een aantal oneliners of hardnekkige vooroordelen te corrigeren.

Ten eerste, het is niet juist dat meer jongeren met een crimineel verleden of die een als misdrijf omschreven feit hebben begaan, in de bijzondere jeugdzorg terechtkomen. Dat is niet juist. Veruit de meeste jongeren komen in de bijzondere jeugdzorg terecht omdat er sprake is van een problematische opvoedingssituatie.

Ten tweede, het aantal jongeren jonger dan 10 jaar ligt al sinds 2008 opmerkelijk hoog. Dat is geen trend die zich in 2012 plots heeft afgetekend. Dit stond al met evenveel worden in het jaarverslag 2008 genoteerd. Het is evident dat het beleid dat mijn voorgangers en ikzelf nadien hebben gevoerd met betrekking tot de prioriteiten in de capaciteit van de hulpverlening in de bijzondere jeugdzorg ten aanzien van deze groepen consequent is uitgevoerd.

Deze stellingen en cijfergegevens staan in het jaarverslag. De leidende ambtenaar heeft een aantal verklarende argumenten naar voren gebracht. Hij heeft getracht uit te leggen waarom de instroom in de bijzondere jeugdzorg zo groot is. Ik wil hier nog een derde argument aan toevoegen.

Hoewel we dit niet zwart op wit kunnen objectiveren, is het duidelijk dat de inspanningen in de hulpverlening om zo vroeg mogelijk te interveniëren en de problemen zo snel mogelijk te erkennen de voorbije jaren een onmiskenbare trend hebben gevormd. Op zich is dit een goede trend.

Dit zijn de feiten die op tafel liggen. De believers, de mensen die willen getuigen dat ze voor dit decreet zijn, staan op de website vermeld. Ze hebben mee die persconferentie gehouden. Dit is een groot veranderingstraject. De sector zit hier al jaren op te wachten. De politiek doet eindelijk een uitspraak en wil de droom van een ontkokerde, intersectorale jeugdhulp waarmaken.

Mevrouw Vogels, het is de bedoeling dat statement naar voren te brengen. Hopelijk zult u dit steunen. Dat het met horten en stoten zal gaan, dat er veel leerprocessen zullen volgen en dat wat nu bureaucratisch lijkt, later opnieuw in synthese moet worden gebracht, wil ik allemaal aannemen. Het lijkt echter alsof een groene partij de droom van een intersectorale werking en van een zorg die niet vanuit de logica van de hulpverlenende organisatie maar vanuit de juiste diagnose van de betrokkene vertrekt en die bij wet wordt verplicht eerst in de betrokkene en zijn omgeving te voorzien, niet onder ogen wil zien. Dit is de plaats waar de hulpverlening moet worden georganiseerd. Als een groene partij dit niet onder ogen wil zien, moet ik in alle eerlijkheid zeggen dat ik andere tijden heb meegemaakt. (*Applaus bij CD&V*)

Mevrouw Mieke Vogels: Minister, u blijft enorm wollig spreken. Ik heb u om voorbeelden van het contextgericht werken gevraagd. Het zou ons natuurlijk te ver leiden heel het decreet ten gronde te bespreken. Ik wil echter zelf een voorbeeld geven.

De jongere of zijn ouders konden naar het comité voor bijzondere jeugdzorg trekken en daar om hulp vragen. Dat kan nu niet meer. De jongere moet naar een centrum voor leerlingen-begeleiding (CLB), naar Kind en Gezin of naar het algemeen welzijnswerk. Als die jongere hulp nodig heeft, moet dat door de eerste lijn worden aangevraagd. Hiervoor moet een document volledig worden ingevuld. Dit document vertrekt dan naar de toegangspoort. Daar wordt de jongere zelf echter niet meer gehoord. Hoe kunnen we nu contextgericht werken in de omgeving van een jongere indien die jongere zelf niet eens wordt gehoord? Vervolgens vertrekt het dossier naar een administratieve cel. Dat is de volgende stap in de procedure. Die cel vertelt de jongere welke hulpverlening goed voor hem is. Die jongere krijgt dat betekend. Hij wordt niet uitgenodigd om hierover te praten. Dit is een grote administratieve molen.

De kinderrechtencommissaris heeft een zeer helder verslag geschreven. Zijn standpunt is “Ja, maar”. Die “maar” is zeer groot. Ik heb een persmededeling van de centra voor algemeen welzijnswerk (CAW's) gelezen. Zij waren vroeger ook voorstanders. Nu merken ze dat er geen enkele versterking van het personeel komt om al het bijkomend werk te doen. Volgens hen dreigt zonder versterking van het laagdrempelig aanbod een valse start voor de integrale jeugdhulp. Ik kan hier nog berichten aanhalen van mensen die volgens de minister voorstanders van dit decreet zijn.

We hebben een hoorzitting georganiseerd. De voorzieningen en de koepels, die met zoveel woorden hebben gezegd dat ze door de minister enigszins onder druk werden gezet, hebben toen ook een “ja, maar” laten horen. De anderen hebben verklaard dat het niet zou werken.

Collega's, ik nodig u uit in de commissie Welzijn volgende dinsdag om samen met ons te discussiëren over dit probleem en zoals dat in de democratie gaat, een oordeel te vormen over en een antwoord te geven op de vraag of wij van dit decreet beter worden. Zal dit decreet jongeren in de toekomst beter helpen? Mijn oordeel is neen.

Minister Jo Vandeurzen: Mijn overtuiging is dat als men een aantal fundamentele concepten moet implementeren, waaronder geïntegreerd werken, in eerste instantie ten aanzien van betrokkenen en hun gezin en omgeving, en men het schaarse aanbod moet prioriteren, men een aantal structurele zaken moet doen. Dat is niet eenvoudig, zeker niet wanneer men een aantal werelden moet samenbrengen.

Mevrouw Vogels, het zal een jongere maar overkomen om eerst een etiket te krijgen als persoon met een beperking en dan voor zijn of haar lange carrière hulp te gaan zoeken in de sector handicapspecifieke ondersteuning. Het zal een jongere maar overkomen dat hij of zij in de bijzondere jeugdzorg terechtkomt en de bypass naar geestelijke gezondheidszorg of naar een andere vorm van hulpverlening door allerlei regels zeer complex en moeilijk is. De beschrijving van de toegang tot de bijzondere jeugdzorg en de gehandicaptensector kan ik even cynisch maken als u die vertaalt in het kader van de integrale jeugdhulp.

Een jongere die hulp nodig heeft, moet een brede rechtstreeks toegankelijke hulp kunnen vinden.

Mevrouw Mieke Vogels: Maar die is er niet.

Minister Jo Vandeurzen: We moeten daar inspanningen voor doen. Daar ben ik het helemaal mee eens. Als men complexe, langdurige of intensieve vormen van hulp nodig heeft, moet het mogelijk zijn de competenties uit de geestelijke gezondheidszorg, uit de bijzondere jeugdzorg, uit de gehandicaptenzorg te integreren, op elkaar af te stemmen en samen te brengen in die ondersteuning. En als men in een residentiële opvang terechtkomt en men kan terug naar huis, dan moet dat dossier niet vijfmaal opnieuw passeren via de jeugdrechter en alle mogelijke administraties, maar moet die voorziening in staat zijn om

flexibel een thuisondersteunende functie op te nemen met dezelfde personen die dat gezin kennen. Dat is de toekomst van de integrale jeugdzorg.

De heer Bart Van Malderen: Mevrouw De Wachter zal straks een uiteenzetting doen namens mijn fractie, maar ik voel me genoodzaakt om nu al even te onderbreken. Als ik dat niet doe, zou dat leiden tot een zekere vorm van geschiedvervalsing, mevrouw Vogels. U maakt hier een aantal intentieprocessen en toekomstvoorspellingen die ik nergens terugvind. Integendeel, ik krijg de indruk dat u zegt dat er vandaag helemaal geen probleem want er is blijkbaar geen nood aan dat nieuwe decreet. De echte aanleiding voor dit debat is een jaarrapport waaruit blijkt dat er meer jongeren en jonge kinderen in de bijzondere jeugdzorg zitten. Met andere woorden, verder gaan op de platgetreden paden is absoluut geen optie.

Zijn er opmerkingen te maken op het decreet? Ja, en mevrouw de Wachter zal die straks ook maken. En zullen we daar in de commissie nog over debatteren? Ja. En is dat dan het eindpunt van dat debat? Neen, want men zal heel die zaak nog in uitvoeringsbesluiten moeten gieten en die op het terrein moeten implementeren. De intentieprocessen die u nu al maakt, getuigen eerder van slechte wil dan van echte wil om de bestaande problemen te onderkennen en positief aan te pakken.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Mevrouw Katrien Schryvers: Mevrouw Vogels, ik vind het ook heel spijtig dat u dit debat verengt in een voorafname op de discussie over het ontwerp van decreet Integrale Jeugdhulpverlening. Volgende week zullen we daar nog een heel lange commissievergadering aan wijden. We zijn al weken bezig met de bespreking daarvan.

U maakt er een karikatuur van, onder meer door de manier waarop u hier de hoorzittingen verwoordt. Als voorzitter was ik bij elke hoorzitting aanwezig, van het begin tot het einde. We hebben in onderling overleg met alle fracties afgesproken wie we zouden horen. Ook u hebt een heel aantal mensen en organisaties kunnen voordragen. Ik zat misschien op een andere hoorzitting dan u. Wat u hier komt vertellen, heb ik absoluut niet gehoord.

Natuurlijk hebben we een aantal bezorgdheden en randopmerkingen gehoord, maar ik heb over het algemeen een heel positieve tendens gehoord, zeker ook vanuit het Kinderrechtencommissariaat.

U bent nu al weken bezig met alleen maar te zeggen dat alles slecht is, maar ik heb van u nog nooit enig alternatief gehoord.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Mevrouw Gwenny De Vroe: Mevrouw Vogels, ik volg in principe milieu en ruimtelijke ordening op, maar ik neem ook het thema bijzondere jeugdzorg zeer ter harte. Ik heb in het verleden al meerdere vragen aan de minister gesteld over het aantal verplaatsingen van kinderen in de jeugdzorg. Dat element wil ik hier nog eens onder de aandacht brengen. In 2011-2012 werden kinderen tussen 0 en 11 jaar tot vijfmaal verplaatst in de voorzieningen van bijzondere jeugdzorg. Kinderen tussen 12 en 17 werden tot zevenmaal verplaatst. Als we weten, zoals de minister daarnet herhaalde, dat het vooral kinderen zijn die niet door misdaad maar wel vaak door problematische thuisomstandigheden in de jeugdzorg zijn gekomen, zijn deze cijfers des te problematischer. Minister, u erkent ook deze problematiek. Ik hoop dat het nieuwe decreet daarvoor in de toekomst een oplossing zal bieden.

De voorzitter: Mevrouw Van der Borgh heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Ik wilde eigenlijk tussenkomen toen de minister zijn antwoord gaf. Het is waar, zoals de collega's het ook zeggen, dat het actualiteitsdebat gaat over de stijging van het aantal jongeren in de bijzondere jeugdzorg. We zijn hiervan een beetje afgeweken, en op een bepaald ogenblik heeft de minister zich geroepen gevoelen om zich heel hard te verdedigen. Dat is zijn goed recht. Maar, minister, u was niet aanwezig op de

hoorzittingen. Ik neem aan dat u de verslagen hebt doorgenomen. U hebt gesuggereerd dat er mogelijk vanuit de meerderheid nog amendementen komen. Maar u moet toch erkennen dat er op al die hoorzittingen heel veel kritische opmerkingen waren. Mocht u nog niet de mogelijkheid hebben gehad om die verslagen te lezen, dan zou ik u aanraden om dat toch even te doen.

De voorzitter: Mevrouw De Wachter heeft het woord.

Mevrouw Else De Wachter: Wat betreft het diep-gedetailleerd inhoudelijk ingaan op het ontwerp van decreet: het is belangrijk dat we dat volgende week in de commissie kunnen bespreken. Maar dat neemt niet weg dat dat niet losstaat van dit debat. Dat kan en mag ook niet.

Mevrouw Vogels, ik word toch een beetje lastig als ik u constant, in de pers en op deze tribune, hoor vertellen dat men al meer dan vijftien jaar problematieken aanhaalt en oplossingen zoekt. Maar er ligt nu iets voor. Of dat nu voor u goed is of niet, dat is uw persoonlijke mening. Ik hoor u nu zeggen dat er aan dit ontwerp van decreet niets goed is. Maar dan moet je ook geen ontwerp van decreet maken, want er is niets goed. Als u zegt dat er niets goed is, geef dan een alternatief. Zeg dan wat volgens u de oplossingen zijn. Iedereen is het erover eens dat er verbeteringen mogelijk zijn. De minister heeft gezegd dat het ontwerp van decreet wordt besproken en er zullen zeker nog collega's zijn die oplossingen aanbieden. Ik zal straks zeker en vast een aantal concrete voorstellen doen. Maar ik had er dan ook graag van u gehoord.

Mevrouw Mieke Vogels: Het is voor de meerderheid en zeker voor de minister altijd een beetje lastig dat er een debat komt over iets wat in de media komt. Het is lastig als de oppositie in de media komt.

Mevrouw Schryvers, de minister heeft zelf met de media gecommuniceerd. Hij heeft een hoerafilmpje op de video geplaatst. Ik zie niet in waarom ik niet ook in de media zou mogen zeggen wat mijn mening is. Waarom zou ik moeten wachten tot de commissievergadering van dinsdag? Dan zal de meerderheid daar één namiddag heel hard over debatteren en dan is de zaak opgelost en het is gepasseerd. Dat zou voor u een beetje te gemakkelijk zijn.

Mijnheer Van Malderen, de geschiedenis herschrijven? Ik denk dat ik dit domein vrij goed ken. Ik heb daarin heel veel geïnvesteerd. Ik was diegene die zei dat hier absoluut iets moet veranderen. De sporen van verandering zijn in gang gestoken. Alleen is het zo dat er de laatste jaren wissels zijn getrokken die de trein, als je het mij vraagt, in een totaal verkeerde richting laten rijden. Wat de juiste richting is en wat mijn alternatief is, zal ik volgende dinsdag uitgebreid toelichten. (*Opmerkingen*)

Ik wil dat ook nu doen. Mijnheer Van Malderen, mijn alternatief is dat ik dit ontwerp van decreet nog wil goedkeuren, op voorwaarde dat trajectbegeleiding wordt ingeschreven. Is dat duidelijk? Geen trajectbegeleiding in de zin van een vertrouwenspersoon uit het netwerk van de betrokkene. Het gaat hier over zwakke en kansarme mensen. Ik wil een trajectbegeleider in de zin van een jeugdconsulent, een consulent bijzondere jeugdzorg. Een professionele trajectbegeleider, laat dat duidelijk zijn. Niet iemand uit het netwerk. Het gaat hier over kansarme en zwakke kinderen, die altijd aan het kortste eind zullen trekken.

Wat het aantal doorverplaatsingen betreft, ik heb onlangs met mensen van een centrum voor kinderzorg en gezinsondersteuning (ckg) gesproken. Tot vandaag vangen die vrij veel heel jonge kinderen residentieel op. Ze hebben hun capaciteit afgebouwd en een heel ander systeem ontwikkeld. Ze waarschuwen mij dat de carrousel van jonge kinderen toeneemt met dit decreet en deze manier van werken.

Als er vragen zijn, wil ik er graag op antwoorden, maar alstublieft, volg dit niet. Het gaat over de toekomst van de komende generatie jongeren.

Minister Jo Vandeurzen: We zullen het debat de komende week voeren in de commissie. Historisch gezien is de hulpverlening, ook voor jongeren, een zeer verkokerd verhaal. Je hebt sectoren, categorieën, ...

Mevrouw Mieke Vogels: Maar die kokers zijn niet weg.

Minister Jo Vandeurzen: Je moet labelen, en dat doen alle sectoren met batterijen aan diagnose, indicatiestellingsprocedures enzovoort. De ambitie van de politiek moet zijn dit verkokerd landschap te doorbreken en proberen te vertrekken van een stevige diagnose die losstaat van de sector, van de aard van de hulpverlening die eventueel kan worden geboden. Je kiest voor de beste hulpverlening. De dossiers die van hand tot hand gaan, de residentiële opvang die zegt dat de jongere naar huis zou moeten gaan, en dat dossier doorgeeft aan een thuisbegeleidingsdienst, die transitie van dossiers moeten we absoluut trachten te vermijden. Degene die het gezin kent, is toevertrouwd als residentiële opvang. Om de jongeren te ondersteunen, moet je hun veel flexibeler mogelijkheden geven om hen ook in een thuissituatie verder te laten volgen, ook al is dat strikt genomen niet het hokje waarvoor de sector erkend of gesubsidieerd is.

De flexibiliteit van een jongere die mentaal beperkt is, die een handicapspecifieke ondersteuning moet krijgen, die je daarvoor niet naar een andere voorziening moet sturen, maar moet proberen zorg te geven in de beste setting, dat moeten de ambities zijn. Er zijn honderd argumenten en tien lezingen van stukken uit het decreet die zeggen dat dat administratief is. Daar ben ik het mee eens. Maar de ambitie om voor deze nieuwe aanpak te kiezen, dat is de grond van de zaak.

Armoede is niet alleen een kwestie van hulpverlening en welzijnsbeleid. De welzijnssector moet zo snel mogelijk in dat gezin aanwezig zijn, met respect voor de autonomie van dat gezin. Er is een tijd geweest dat men aan de hulpverleners zei: eens je binnen bent, zorg er dan voor dat je niet blijft kamperen, maar dat het gezin wordt gerespecteerd, ook als kansarm gezin. Wij moeten zorgen dat we snel aanwezig zijn en snel de nodige ondersteuning geven. Dat kan een heel intensieve, langdurige, residentiële ondersteuning zijn, maar het kan ook een zekere vorm van aanwezigheid zijn in de vertrouwde omgeving van het gezin en het kind.

Het gaat natuurlijk niet alleen over integrale jeugdhulp. Dat vind ik bijzonder jammer aan de tussenkomenst van mevrouw Vogels. Het gaat ook over de Huizen van het Kind, de preventieve gezinsondersteuning, de rol van de kinderopvang als je het toch over het welzijnsbeleid wilt hebben. Dat zijn even cruciale elementen als je dit fenomeen vanuit de welzijnssector bekijkt en je afvraagt hoe wij daarmee om moeten gaan.

Mevrouw Mieke Vogels: De oorspronkelijke intentie was om de verkokering tussen de verschillende sectoren weg te nemen. Minister, daarvoor had u minder regeltjes moeten maken, en niet meer. Bovendien is er een koker bij gekomen. Ooit was het de bedoeling om één grote sector integrale jeugdhulp te maken, waar al die onderdelen in zaten. Nu blijven de sectoren met hun eigen belangen, financiering en wachtlijsten bestaan, en er komt een nieuwe sector integrale jeugdhulpverlening bij. Dit is absoluut geen versoepeling van het landschap.

Minister, alles wat u zegt, is waar, maar met het decreet dat nu voorligt, realiseer je dat niet. Ik hoop dat de collega's dat ook vinden. *(Applaus bij Groen)*

Minister Jo Vandeurzen: Niets doen is geen optie.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Mevrouw Katrien Schryvers: Voorzitter, minister, collega's, ik ga opnieuw focussen op het voorwerp van het debat zoals het gisteren door mevrouw Vogels is gevraagd en zoals het ook is afgelopen door de voorzitter, namelijk de vaststellingen in het jaarverslag Jongerenwelzijn.

Laat me toe om eerst te zeggen dat het verslag op een aantal vlakken eerder summier is te noemen. Enkele zaken springen echter dadelijk in het oog. De voornaamste vaststelling is dat het aantal jongeren in de bijzondere jeugdzorg blijft stijgen. Bijzonder verontrustend is dat deze stijging gekenmerkt wordt door een toename van het aandeel kinderen en jongeren onder de 15 jaar. Meer nog, bijna een op drie kinderen in de jeugdzorg is jonger dan 10 jaar. Van de 26.486 minderjarigen die vorig jaar in de bijzondere jeugdzorg werden geteld,

kwamen 23.833 er terecht vanuit een problematische opvoedingssituatie. Het gaat hier dus niet om jongeren die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd. Dat cijfer daalde zelfs, en dit voor het tweede jaar op rij, van 3615 in 2010 tot 2759 in 2012. Dat is op zich goed nieuws, en het mag dan ook gezegd worden.

Terug dan naar de eerste vaststelling. Zonder ook maar op een enkele manier afbreuk te willen doen aan deze vaststelling, denk ik dat we nog veel meer zouden kunnen leren, mochten we er een meer verfijnde registratie in terugvinden, zoals de afzetting tegenover de bevolkingsevolutie, focus op de toch wel sterke regionale verschillen, de gemiddelde verblijfsduur of begeleidingsduur die invloed heeft op het aantal jongeren dat wordt begeleid enzovoort.

Het grote aantal kinderen en jongeren in de bijzondere jeugdzorg mag dan gisteren wel het nieuws hebben gehaald, nieuw is het allerm minst. En daar zijn we ons hier in het parlement terdege van bewust. Deze stijgende instroom, en de toename van jonge kinderen, was immers net de aanleiding voor de oprichting en de maandenlange werkzaamheden van de Commissie Jeugdzorg 2010-2011. De analyse die zich opdringt, en ook toen opdrong, is geen loutere analyse van de jeugdhulpverlening op zich en hoe zij al dan niet tegemoetkomt aan de nood inzake hulp. De analyse gaat veel en veel verder. Het gaat om een algemene reflectie over de huidige maatschappelijke evolutie, over hoe de toename van kansarmoede, de verdunning van het sociale weefsel, de ontheming enzovoort inwerken op de situatie van kinderen en jongeren.

Het kan niet de bedoeling zijn om vandaag in het kader van dit actualiteitsdebat het werk van de Commissie Jeugdzorg helemaal over te doen. Desalniettemin worden we wel weer met de neus op de feiten gedrukt en eraan herinnerd dat het probleem aandacht blijft verdienen. De oorzaken blijven brandend actueel: verflauwing van het sociale weefsel, toegenomen maatschappelijke druk en stress, verminderde draagkracht in gezinnen, toename van het aantal eenoudergezinnen en hoe moeilijk kinderen het wel niet hebben met de scheiding van hun ouders. Een derde van de kinderen in een eenoudergezin kent bovendien een verhoogd armoederisico, wat voor deze kinderen heel wat kansen tot ontplooiing hypothekeert. Er is ook nog de toegenomen maatschappelijke intolerantie, migratiebewegingen en de ontreddering die dan kan ontstaan wanneer gezinnen hun weg zoeken in nieuwe samenlevingsvormen.

We kunnen en moeten natuurlijk inzetten op het snel detecteren en aanpakken van problemen, maar het is duidelijk dat het hier gaat om maatschappelijke problemen en dat de aanpak dus veel breder moet gaan. In de motie die we hier in het Vlaams Parlement goedkeurden in juni 2011 in navolging van de Commissie Jeugdzorg hebben we dit ook heel uitdrukkelijk gesteld. Alle beleidsdomeinen hebben een taak in en dragen verantwoordelijkheid voor het welzijn van onze kinderen: onderwijs, jeugdbeleid, sport en recreatie, huisvesting, ruimtelijke ordening, milieubeleid enzovoort. De verontrustende cijfers vanuit de bijzondere jeugdzorg zijn geen zaak van welzijn alleen. Het welzijn van onze kinderen, onze toekomst, is de verdomde plicht van elk beleidsdomein.

De jeugdzorg grijpt in als er zich problemen voordoen en dat is goed, maar we moeten breder durven te denken. Als kinderen geplaatst worden in de jeugdzorg omwille van een problematische opvoedingssituatie, dan moeten we daar iets aan doen. Zo kunnen we niet alleen de instroom beperken. Voor mij is het veel belangrijker dat we zo welzijn en een goede opvoeding en leefsituatie garanderen voor kinderen. Mensen gaan uit elkaar en zijn zich niet bewust van de impact ervan op hun kinderen, laat staan dat men weet hoe men de kinderen in een dergelijke situatie het best opvangt. Mensen verhuizen en ondervinden moeilijkheden om zich in een nieuwe omgeving aan te passen. Wat moet dat dan zijn voor kinderen en hoe worden zij daarbij begeleid? Wat als men nog niet eens de taal spreekt?

Tal van studies en verslagen reiken op dat vlak materiaal aan. Ik denk bijvoorbeeld aan de onderzoeken 'Scheiding in Vlaanderen', 'Het Kind in Vlaanderen' enzovoort. En als dan, ondanks ondersteuning, kinderen en jongeren toch in een probleemsituatie terechtkomen?

Dan is het de absolute plicht van de overheid om te zorgen voor een goede hulpverlening: tijdig, adequaat, bereikbaar. Een tijdig ingrijpen kan heel vaak erger voorkomen en vergt daardoor ook minder ingrijpende hulp. Volgende week – pas volgende week – ligt daarvoor in de commissie het decreet Integrale Jeugdhulp op de plank.

Zowel praktijk als onderzoek heeft aangetoond dat begeleiding het beste resultaat heeft als de kinderen leven in een gezinscontext. Laat ons daarom niet kortzichtig zijn en pleiten voor meer residentiële voorzieningen en het onttrekken van kinderen uit de familiale sfeer. Neen, de organisatie van de jeugdzorg moet erop gericht zijn dat kinderen die het nodig hebben, en zeker de allerkleinste en de meest kwetsbare, zo goed mogelijk worden begeleid zodat zij allen kunnen opgroeien tot stabiele en weerbare volwassenen.

Met het decreet Pleegzorg hebben we daar stappen in gezet en hebben we ervoor gezorgd dat pleegzorg als eerste hulpverleningsvorm wordt overwogen. Kinderen die niet in hun eigen gezin kunnen blijven, kunnen dan tijdelijk terecht in een opvanggezin, waar ze steun en rust vinden. Het aantal pleeggezinnen in Vlaanderen steeg in 2012 voor het vijfde jaar op rij, en dit vooral voor de jongste kinderen.

Collega's, opvoeden is geen koud kunstje. Wat voor mij vaststaat, is dat gezinnen die om welke reden dan ook onder druk staan, echt wel begeleiding en ondersteuning nodig hebben. Inspanningen op het vlak van bemiddeling en opvoedingsondersteuning zijn niet verloren. Binnenkort bespreken we het ontwerp van decreet Preventieve Gezinsondersteuning. Laat ons nog verder gaan dan enkel opvoedingsondersteuning. Ook voor er kinderen zijn, is ondersteuning en begeleiding in relatievorming waardevol, zodat mensen realistische verwachtingen hebben en voldoende weerbaar zijn bij het aangaan van een relatie en het stichten van een gezin.

Kinderen die thuis moeilijkheden ervaren en waarvan de ouders onder druk staan, moeten ook elders een luisterend oor, een sterke schouder of een begeleidende hand kunnen vinden. Waarom in de scholen geen vertrouwenspersonen aanstellen? De school is voor een kind immers een bekende omgeving en een kind kan weten wat het van een leerkracht kan verwachten. Indien nodig, kan die vertrouwensleerkracht de schakel vormen tot meer specifieke begeleiding.

Collega's, investeren in de toekomst van Vlaanderen is in de eerste plaats investeren in onze kinderen. Investeren in onze kinderen vraagt een investering in onze gezinnen, en dit in al zijn vormen.

Voorzitter, ik sluit af. Als we voor de toekomst het tij willen keren, dan is een veelsporen-beleid absoluut nodig: enerzijds vanuit alle beleidsdomeinen aandacht voor het versterken van mensen, zeker ook kinderen, en voor het meedragen van verantwoordelijkheid en zorg, anderzijds een toegankelijke hulpverlening waar nodig. Dat warme en hartelijke Vlaanderen, waar we zo vaak over horen, is slechts mogelijk als we daar allemaal samen aan willen werken! (*Applaus bij CD&V en de sp.a*)

De voorzitter: De heer Gysbrechts heeft het woord.

De heer Peter Gysbrechts: Voorzitter, ministers, collega's, de afgelopen jaren kenden we een stijging van de instroom van jongeren in de bijzondere jeugdzorg. Dat blijkt, zoals vandaag al meermaals gezegd, uit het jaarverslag van het agentschap Jongerenwelzijn.

Deze stijging van het aantal kinderen dat een beroep doet op de bijzondere jeugdbijstand, is voor de leden van de commissie Welzijn niet echt een verrassing. Vorig jaar hebben we, samen met leden van de commissie Onderwijs, nog een onderzoek gevoerd naar de reden van die stijgende instroom, en er was ook de commissie Jeugdzorg.

Bijzondere jeugdzorg wordt door de meeste mensen geassocieerd met jongeren die een misdrijf plegen. Daar hebben we ons de afgelopen decennia dan ook vooral op gefocust. De

instroom van jongeren die een misdrijf plegen, daalt zelfs een beetje, wat uiteraard goed nieuws is.

Collega's, dat is niet het debat van vandaag. Vandaag doet de stijging van de instroom zich niet voor bij delinquente jongeren, wel bij zeer jonge kinderen. Eén op de drie kinderen in de bijzondere jeugdzorg is jonger dan 10 jaar. Het zijn kinderen van wie de natuurlijke beschermers – hun ouders – het laten afweten. Daarom is het debat van vandaag zo belangrijk. Dat die jongeren nu terechtkomen, of gekomen zijn in de bijzondere jeugdbijstand is voor hen wellicht een goede zaak. Zij zijn ondanks de wachtlijsten toch bij de jeugdhulp geraakt, en mede dankzij de inzet van heel veel professionelen in de bijzondere jeugdzorg en pleeggezinnen hebben ze een kans op een toekomst.

Het feit dat één op de drie kinderen in de bijzondere jeugdbijstand jonger is dan 10 jaar moet een wake-upcall zijn voor beleidsmakers. We moeten ons afvragen waarom die leeftijd zo drastisch naar beneden gaat, waarom hun ouders falen in hun opvoedingsopdracht. De administrateur-generaal gaf twee belangrijke oorzaken aan: armoede en gebroken gezinnen.

Het Pact 2020 wil tegen 2020 het aantal kinderen dat in armoede geboren wordt, halveren en het algemene armoederisico in Vlaanderen met 30 procent doen dalen. Uit de jongste armoedebaarometer blijkt dat één kind op de tien geboren wordt in een kansarm gezin. Kinderarmoede in Vlaanderen – dat we toch nog altijd beschouwen als een rijke regio – neemt toe en dat ondanks een Vlaams Actieplan inzake kinderarmoede.

Niemand zal beweren dat armoede makkelijk te bestrijden is. Dat is niet zo, net omdat het zo complex is. Maar op zeven jaar van de eindstreep zijn de resultaten allesbehalve bemoedigend.

Collega's, wie de mensen van Decenniumdoelen, met Jos Geysels kon spreken, kan dit alleen maar bevestigen. We moeten nog meer focussen op tewerkstelling van kansengroepen, op tewerkstelling van de ouders van jonge kinderen die vandaag opgroeien in armoede. Zoals mevrouw Vogels opmerkte, kinderen leven niet zomaar in armoede, dat is een gevolg van de situatie van de ouders. Die ouders moeten goed in het oog worden gehouden. Er zijn nog heel wat knelpuntberoepen waar weinig scholing voor nodig is, en die niet ingevuld geraken. Er zijn dus mogelijkheden.

We moeten nog meer focussen op onderwijs om jongeren in kansarme gezinnen de kans te geven de armoedecirkel te doorbreken, om meer dan hun ouders kansen te krijgen op de arbeidsmarkt. Die focus ontbreekt vandaag. We zijn te veel bezig met vele projectjes waarvoor we op het einde van de rit geen geld blijken te hebben om ze te continueren.

Een tweede oorzaak is de moeilijke thuissituatie. Gebroken gezinnen, onvoldoende opvoedingskwaliteiten bij ouders, afbrokkelende netwerken van gezinnen: het zijn vaststellingen die niet nieuw zijn, maar het zijn situaties die tegelijkertijd zeer moeilijk te remediëren zijn. We hebben pogingen ondernomen. Er is het decreet Opvoedingsondersteuning van 2007 geweest, we hebben de opvoedingswinkels opgericht. We hebben Triple P, waar de meningen verdeeld over zijn. Er was gehoopt dat zij de instroom in de bijzondere jeugdzorg zouden indammen, problemen zouden voorkomen. Wetenschappers hadden hun twijfels over het preventief karakter van een en ander. De cijfers van vandaag geven hen gelijk.

Ik denk dat we twee zaken nodig hebben. We moeten werken aan de opvoedingscapaciteit van onze ouders, aan het IQ maar ook aan het EQ. We focussen in onze maatschappij op kennis, maar veel te weinig op verantwoordelijkheid nemen voor de medemens, voor kinderen, voor familie en vrienden. Dat betekent dat er in de scholen waar de toekomstige ouders zich vandaag bevinden, ook aandacht moet zijn voor het EQ. Dat betekent dat we moeten investeren in het sociaal weefsel, het verenigingsleven, allemaal plaatsen waar jongeren kunnen oefenen in het opnemen van verantwoordelijkheid, het samenleven.

We moeten werken aan een goed toegankelijke en herkenbare hulpverlening die mensen ondersteunt op maat, in functie van wat nodig is om die mensen te laten functioneren in onze maatschappij, in het ondersteunen van mensen in het nemen van verantwoordelijkheid wanneer het opnemen van die verantwoordelijkheid niet vlot loopt en niet kan op eigen kracht.

Wat dat laatste betreft, zal de minister van Welzijn wellicht verwijzen naar het ontwerp van decreet Integrale Jeugdhulp, dat hier al ruimschoots aan bod is gekomen. Minister, geachte leden, we hebben inderdaad nood aan een goed decreet Integrale Jeugdhulp. Essentieel daarbij is dat jongeren en hun context worden gehoord, dat er met hen in debat wordt gegaan, dat ze worden ondersteund in hun functioneren, rekening houdend met hun eigenheid. Dat betekent dat er voldoende capaciteit nodig is, dat betekent dat mensen weten waar ze terecht kunnen voor ondersteuning, zodat problematische situaties niet ontsporen.

De afgelopen weken hebben we inderdaad hoorzittingen gehouden over dit nakende nieuwe decreet, met zinvolle opmerkingen en bedenkingen van het werkveld en het Kinderrechtencommissariaat. Ik hoop volgende week bij de bespreking van dat voorliggende ontwerp in de commissie voldoende collega's van de meerderheid te kunnen vinden die willen werken aan die knelpunten die er absoluut nog zijn in dit ontwerp, die met ons willen nagaan hoe we onder meer van de vermaatschappelijking van de zorg een concept kunnen maken dat mensen 'empowert', hoe we ervoor kunnen zorgen dat er naast de minderjarigen een trajectbegeleider kan staan, die opkomt voor hun recht op ondersteuning.

Minister, dat debat moet inderdaad volgende week uitvoerig worden gevoerd in de commissie, en later in deze plenaire vergadering. Ja, de sector is vragende partij voor een nieuw decreet, dat nodig is, maar neen, het is nog lang niet af. Dat is de onmiddellijke opdracht voor dit parlement vandaag. Uiteraard benieuwt het ook ons hoe u reageert op deze cijfers uit het onderzoek. Het benieuwt ons of er initiatieven komen voor gezinsondersteuning en armoedebestrijding, of dit in een hogere versnelling kan geraken. (*Applaus bij Open Vld*)

De voorzitter: Mevrouw De Wachter heeft het woord.

Mevrouw Else De Wachter: Voorzitter, ministers, geachte leden, de cijfers zijn al door meerdere leden aangehaald, maar ook ik wil er graag toch nog even bij stilstaan. Op vijf jaar tijd is het aantal jongeren in de bijzondere jeugdzorg met 15 procent gestegen. Deze stijging komt volledig voor rekening van de groep jongeren onder de 15 jaar. Zoals al aangehaald, is een op de drie kinderen in de bijzondere jeugdzorg vandaag zelfs jonger dan 10 jaar, en leeft dat kind vaak in kansarmoede. Die kinderen kunnen inderdaad niet worden ondergebracht bij de categorie van een als misdrijf omschreven feit: het zijn kinderen die vooral gewoon hulpverlening nodig hebben. Dit zijn op dit moment toch wel harde cijfers, waar we allemaal toch wel koud van worden. We falen collectief. We kunnen niets anders dan de conclusie trekken dat we als maatschappij te weinig doen voor deze kinderen. Verder gaan op deze platgetreden paden zal deze cijfers alleen maar doen stijgen. We moeten dus absoluut inzetten op een trajectbegeleider-vertrouwenspersoon voor iedere jongere tijdens de hulpverlening. En ja, beste mensen, jeugdhulp moet een recht zijn voor iedere jongere. Ik kom daar tijdens mijn uiteenzetting zeker nog op terug.

Het is bijzonder verontrustend dat het aantal jongeren in de bijzondere jeugdzorg opnieuw toeneemt, onder meer door armoede. Dat was destijds net een van de grote aanklachten geformuleerd in het Algemeen verslag over de armoede van 1994, dat tot stand kwam onder impuls van de Koning Boudewijnstichting, in samenwerking met armoedeorganisaties. Dat is zeer belangrijk, want het was voor het eerst dat mensen in armoede zelf getuigden over de achterstelling en uitsluiting die ze ervaren op alle domeinen van het maatschappelijk leven.

Twintig jaar later moeten we vaststellen dat er ondanks alle inspanningen nog veel werk aan de winkel is. Dit is erg jammer, aangezien het gezin voor mensen in armoede vaak het enige is waaraan ze zich kunnen optrekken, waar ze het vooral beter willen doen dan hun eigen

ouders. Daarom is het cruciaal de draagkracht van die kansarme gezinnen maximaal te versterken, hen te helpen en te omkaderen, samen met hen op weg te gaan. Dat betekent een nog bredere uitbouw van de preventieve gezinsondersteuning. De minister heeft er al naar verwezen: volgens ons kunnen de Huizen van het Kind daarbij een cruciale rol spelen. Maar nog veel meer moet er een integrale benadering zijn, waarbij er wordt gewerkt aan de empowerment van ouders, maar ook aan hun tewerkstellings situatie, hun huisvestingssituatie, hun schuldenproblematiek, de schoolloopbaan van de kinderen en zo kan ik nog wel even doorgaan.

Dus: werken met kansarme gezinnen in hun geheel. En dat was precies de focus van de kinderarmoedeprojecten van minister Lieten de afgelopen jaren. Uit die projecten hebben we kunnen leren dat deze integrale aanpak van kinderarmoede, en dus ook van gezinsarmoede, loont.

Het komt er nu op aan, minister, om van die projectmatige aanpak over te gaan op een meer structurele langdurige aanpak waarbij in elke gemeente in Vlaanderen structureel aan de kinderarmoede wordt gewerkt, over alle beleidsdomeinen heen.

Deze lokale netwerken 'kinderarmoede' moeten opereren van in het begin, aangezien de cruciale ontwikkeling – iedereen heeft het er al over gehad – van kinderen zich situeert tussen de leeftijd van 0 en 3 jaar. Het is precies daar dat de grootste maatschappelijke winst te halen valt en we ervoor kunnen zorgen dat ze opgroeien als sterke en evenwichtige volwassenen in een gelukkig gezin. En het zou nog beter zijn wanneer er gestart wordt in de fase van de zwangerschap, samen met de aanstaande moeder en vader, zodat de partners er samen voor zorgen dat de draagkracht enorm is.

We willen de lokale aanpak van kinderarmoede maximaal ondersteunen, dicht bij de mensen. Vandaar mijn oproep, en ik richt me nu vooral tot de regering, om wanneer er dan wat ruimte komt op de Vlaamse begroting, die prioritair aan te wenden voor het uitbannen van het armoederisico bij jongeren en kinderen. Dat kan via welzijn, via onderwijs, via vrije tijd of zelfs via lokaal beleid, maar er moet vooral structureel gewerkt worden. Ook de uitbreiding van de pleegzorg en in het bijzonder de uitbreiding van de crisisopvang dienen zo snel mogelijk gerealiseerd te worden. Dit blijkt nog maar eens uit de getuigenis die vandaag in de media verscheen: als je als pleegouder op heel korte tijd maar liefst zestien kinderen moet opvangen, dan is het heel moeilijk om op een degelijke manier verder te werken. Hier is duidelijk uitbreiding aan de orde.

Mevrouw Mieke Vogels: Mevrouw De Wachter, nu minister Lieten ook hier is, wil ik u vragen of u het eens bent met mijn analyse van daarstraks dat we moeten stoppen met het over kinderarmoede te hebben omdat dat de indruk wekt dat het een apart probleem is. Kinderarmoede bestaat niet, er bestaan gezinnen met armoede.

Hoe komt het dan bijvoorbeeld dat een minister van uw partij, minister Van den Bossche, erin slaagt om ze uit de inkomensschalen voor de sociale huisvesting te halen? Hoe kunt u dit rijmen met een beleid dat de armoede bestrijdt?

Een van de grote problemen van armoede vandaag is het gebrek aan een goede huisvesting voor gezinnen met kinderen. Waarom doet deze regering daar niets aan? Bent u het eens met mijn analyse dat we moeten stoppen met praten over kinderarmoede en dat we moeten starten met het bestrijden van armoede?

Mevrouw Else De Wachter: Ik ben het alleen met het laatste eens. De armoede moet bestreden worden, dat is essentieel. U mag niet telkens weer schieten op de pianist. We hebben een minister van Armoedebestrijding die heel duidelijk de cijfers weergeeft en daar heel duidelijk projecten tegenover stelt die – dat heb ik daarnet al aangehaald – nu moeten worden verankerd om het succes te kunnen voortzetten. Maar armoede moeten we inderdaad op alle beleidsdomeinen bestrijden, en dat gebeurt ook. U haalt alles een beetje door elkaar. Als u bekijkt hoeveel acties worden ondernomen op lokaal niveau, onder andere dankzij de subsidiëring van hogere overheden, om ervoor te zorgen dat kinderen en gezinnen in

armoede, de mogelijkheid hebben om in een degelijke woning te wonen... (*Opmerkingen van mevrouw Mieke Vogels*)

Dat is wel waar. Ik kan aan de hand van mijn lokale ervaring bewijzen dat dit wel het geval is.

In de sociale huisvesting wordt ervoor gezorgd dat kinderen en mensen in armoede, niet in de kansarmoede terecht komen. Dat is wel een feit. Ik vind het alleen een beetje jammer dat altijd wordt geprobeerd om een verhaal helemaal anders en vooral niet correct te vertellen.

Mevrouw Mieke Vogels: De cijfers spreken toch voor zich, mevrouw De Wachter? Elk nieuw rapport toont aan dat de armoede toeneemt en dat kinderen steeds meer in arme gezinnen opgroeien. En dat los je echt niet op met een experimentje hier en een experimentje daar, maar door duidelijke keuzes te maken, door voorrang te geven aan de meest kansarmen in de sociale huisvesting en door die sociale huisvesting niet te oriënteren op de iets hogere klasse. Dat los je op door voorrang te geven aan kansarme kinderen in scholen. Je lost dat niet op met projectjes, begrijp dat nu toch eens, en lees de cijfers: elke maand is er wel een nieuw armoederapport en de armoede neemt toe, en neemt niet af.

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Ik heb uw opinie ook gelezen in de krant. Ik was ook een beetje verbaasd, want ik moet daaruit afleiden dat eigenlijk de kinderarmoede wilt ontkennen. In het Pact 2020 staat er een doelstelling om de kinderarmoede te verminderen. Ik neem aan dat u dat dan een zinloze doelstelling vindt. We hebben in Vlaanderen in Actie (ViA) ook die doelstelling. Dat vindt u dan ook een zinloze doelstelling, neem ik aan. We hebben met de Vlaamse Regering een geïntegreerd actieplan waar alle ministers voorstellen doen om de kinderarmoede aan te pakken. Dat vindt u dan ook zinloos, denk ik. Kind en Gezin maakt een barometer op, waarbij ze bij iedere geboorte in Vlaanderen kijken of het gaat om een kind dat in armoede geboren wordt. Dat vindt u blijkbaar ook allemaal zinloos. Ik vind dat dus niet.

Uiteraard vertrekken wij vanuit de benadering dat armoede en kinderarmoede niet alleen te maken heeft met de centen of de inkomenssituatie van de ouders, maar ook met onderwijs, met gezondheidszorg en met huisvesting. Aan al deze maatregelen moet er worden gewerkt, en dat is nu juist de aanpak van de Vlaamse Regering. Zeker inzake huisvesting worden er enorme stappen gezet. Deze Vlaamse Regering maakt heel veel extra miljoenen euro vrij om meer sociale woningen op de markt te brengen. (*Opmerkingen van Mevrouw Mieke Vogels*)

U kunt nee schudden, maar u kunt naar de cijfers kijken van de voorbije jaren: u ziet een stijging van het aantal sociale huurwoningen en sociale koopwoningen. Door het verhogen van het aanbod op het terrein, wat nu volop bezig is, is het mogelijk voor minister Van den Bossche om die basisinkomens op te trekken. Want de realiteit is vandaag dat een alleenstaande moeder met kinderen zelfs niet in aanmerking komt voor sociale huisvesting.

Mevrouw Mieke Vogels: Dat is flauwekul, dat heeft er niks mee te maken.

Minister Ingrid Lieten: Het is juist de bedoeling om die isolatie van mensen in armoede te vermijden en om die sociale mix een beetje uit te breiden, en daar staan we met deze Vlaamse Regering volledig achter.

Mevrouw Mieke Vogels: Mevrouw Lieten, u maakt er altijd één grote bric-à-brac van. (*Rumoer*)

De Vlaamse Woonraad heeft al drie keer gewaarschuwd dat door het beleid van deze regering de doelgroep van de sociale woningen steeds meer verschuift, en dat diegenen met de hoogste nood aan woningen steeds langer op wachtlijsten staan. Dat zijn ook cijfers.

Nu u hier toch bent – ik heb het vorige week ook aan minister Van den Bossche gevraagd maar zij heeft niet geantwoord –, u zegt dat u een armoedetoets hebt, en dat u die armoedetoets toepast op de beslissingen van de Vlaamse Regering. Is de armoedetoets

toegepast op het ontwerp van decreet Integrale Jeugdhulpverlening en op het besluit van de Vlaamse Regering tot het optrekken van de inkomensschalen van de sociale huisvesting?

Minister Ingrid Lieten: Mevrouw Vogels, u gaat een beetje snel. Die armoedetoets is net goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Wij hebben die uitgetest aan de hand van een aantal besluiten, en we gaan die vanaf nu op ieder ontwerp van decreet en op ieder besluit verder toepassen. Dat is een structurele verankering van ons armoedebeleid om in de toekomst bij elk nieuw ontwerp van decreet te kijken of het de armoede vergroot of vermindert. Dat is nog niet toegepast, omdat het toen nog niet goedgekeurd was.

Mevrouw Mieke Vogels: Maar u hebt het al zes keer verkocht in de pers!

Minister Ingrid Lieten: Ik ben ervan overtuigd, mevrouw Vogels, dat als u het ontwerp van decreet goed leest, u zult zien dat dit decreet juist in positieve zin zal helpen om de armoede tegen te gaan. De toets zal dus zeker doorstaan worden

Mevrouw Mieke Vogels: Ik zou u toch willen uitnodigen om die toets eens te doen.

De voorzitter: De heer Reekmans heeft het woord.

De heer Peter Reekmans: Collega De Wachter, u zei net dat op lokaal vlak alles goed loopt in de bestrijding van armoede en dat Vlaanderen dat schitterend ondersteunt met de minister van Armoedebestrijding.

Minister, ik heb in het begin van de gemeentelijke legislatuur op het gemeentehuis een oproep gekregen om aan een schepen de bevoegdheid voor armoedebestrijding te verlenen. Maar daarna heb ik van de Vlaamse Regering niets meer gehoord over hoe die de lokale besturen de armoede moeten aanpakken.

Collega Vogels heeft inderdaad een punt. Wij hebben vandaag inderdaad heel veel projectsubsidies die niet werken of hun doel missen.

Ik verklaar me nader. Het is een federale maatregel: socioculturele participatie. Ik weet niet, mevrouw De Wachter, hoe dat werkt in Kapelle-op-den-Bos, maar in mijn gemeente werd er vroeger amper 30 tot 40 procent van gebruikt. U weet dat de socioculturele participatie voornamelijk dient om de kinderarmoede te bestrijden. Heel veel gemeentebesturen en OCMW-besturen weten vandaag niet waarvoor dat dient. Weet u hoeveel van dat budget gemiddeld wordt gebruikt? Vorig jaar werd maar 68 procent van dat budget voor socioculturele participatie gebruikt, dat de OCMW-besturen krijgen voornamelijk voor kinderarmoede. Dan kun je toch moeilijk zeggen dat het op het lokale terrein overal goed loopt in de bestrijding van kinderarmoede.

Mevrouw Marijke Dillen: Minister, ik zou graag tegenspreken wat u hier zegt en de woorden van mevrouw Vogels bijtreden. De aanpak van uw beleid en van de Vlaamse Regering is absoluut niet gestructureerd. Het zijn allemaal losse projectjes, die los van elkaar en onafhankelijk werken, waartussen geen enkele bindingslijn is en geen structureel verhaal. Ze zijn niet samenhangend. Dat getuigt niet van een werkelijk inclusief geïntegreerd beleid.

U schudt ijverig nee, minister. Vandaag nog spreken experts tegen wat u hebt gezegd. Naar aanleiding van de cijfers van het verslag van de bijzondere jeugdzorg kunnen we lezen dat experts vinden dat uw strijd tegen armoede absoluut niet gestructureerd is en niet op schema zit. Dat zijn niet mijn woorden, minister, maar de woorden van de vertegenwoordiger van het Vlaamse Netwerk tegen Armoede. U gaat nooit, zo wordt gewaarschuwd – en ik vrees dat ze gelijk hebben –, de doelstellingen van het Pact 2020 halen. Tegen 2020 gaat de armoede niet worden gehalveerd. Uw partij, minister, zit al veertig jaar in al die opeenvolgende regeringen. *(Opmerkingen)*

Vlaamse Regeringen zijn er nog geen veertig jaar, maar sinds het begin zit u er bijna altijd in, altijd zelfs, als ik me niet vergis. Al veertig jaar blijven de cijfers hetzelfde. Het kan niet worden toegeschreven aan de economische crisis, waarin wij hier in Vlaanderen zitten. U was

er niet bij mijn pleidooi, minister, maar ik herhaal mijn vraag: wanneer gaat deze Vlaamse Regering eindelijk bereid zijn om het roer fundamenteel om te gooien en te werken aan een inclusief armoedebeleid, waarin alle ministers hun verantwoordelijkheid hebben en dat gebaseerd is op bepaalde structuren die samenhangend zijn?

Minister Ingrid Lieten: Collega's, misschien even recapituleren. Als we kijken naar de cijfers van de armoede in Vlaanderen, zien we een aantal dingen. Ten eerste zien we dat het gemiddelde cijfer van armoede redelijk constant blijft. Dat is niet iets om hoera over te roepen, maar het blijft redelijk constant, in tegenstelling toch tot de ons omringende landen. Ik noem maar twee gidslanden, Nederland en Duitsland, waar het armoedecijfer serieus stijgt. Dat is één positief deel: onze systemen en structuren slagen er ten minste in om de gevolgen van de crisis op te vangen.

Waar we niet stabiel blijven, is in de kinderarmoede. We zien dat het aantal kinderen dat geboren wordt in gezinnen in armoede, stijgt. Net daarom heeft de Vlaamse Regering twee jaar geleden al, op mijn voorstel, een specifiek actieplan kinderarmoede aangenomen.

Hoe werken wij? Mijnheer Reekmans, dat is ook een beetje de methodiek die we willen aanreiken aan de gemeentebesturen. Wij gaan ervan uit dat armoedebestrijding uiteindelijk een combinatie is van uitsluitingen. Het gaat niet enkel over het basisinkomen van mensen, maar ook over isolatie, tewerkstelling, participatie in de wijk en het verenigingsleven, huisvesting, gezondheidszorg, de positie en het traject van de kinderen in de school. Er moet worden gewerkt op alle fronten. Daarom ook heeft elke minister in deze Vlaamse Regering in zijn eigen beleidsdomein maatregelen voorgesteld, die geïntegreerd zijn in zijn beleidsdomein, maar die we ook geïntegreerd hebben op horizontaal niveau.

We beschikken over het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding. Dit plan bevat meer dan honderd maatregelen. We hebben de prioriteiten samen met het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen vastgelegd. We hebben in het bijzonder het Vlaams Actieprogramma Kinderarmoedebestrijding uitgewerkt. Die geïntegreerde en inclusieve benadering begint stilaan vruchten af te werpen. De overige leden van de Vlaamse Regering leveren ernstige inspanningen en werken hieraan. We zien echter ook dat de samenwerking wijzigt. De context waarin kinderen worden geboren, wijzigt ook. De gezichten van armoede wijzigen.

Onlangs hebben de cijfergegevens met betrekking tot de evolutie van de eenoudergezinnen in de kranten gestaan. Dit fenomeen is de voorbije twintig jaar enorm toegenomen. Voor veel mensen die in hun eentje een gezin moeten onderhouden, houdt dit enorme materiële uitdagingen in. Eenoudergezinnen bevinden zich vaak op de grens van de armoede. We zien ook dat de kinderarmoede in de grote steden stijgt. Kinderarmoede komt vooral voor in gezinnen met een lage of geen werkzaamheidsgraad, in gezinnen met veel kinderen en in gezinnen waarvan een of beide ouders van allochtone origine zijn.

Al die uitdagingen veranderen uiteindelijk de maatschappij. Het is noodzakelijk dat we ons armoedebeleid permanent aanpassen. We doen dat ook. Die geïntegreerde en inclusieve benadering is in een aantal decreten en horizontale initiatieven van de Vlaamse Regering terug te vinden.

Dit is te vinden in de wijze waarop we met de interne staatshervorming omgaan. We werken samen met de gemeentebesturen, die we duidelijk de regierol hebben toebedeeld. De gemeentebesturen moeten zorgen voor de samenwerking tussen het onderwijs, de kinderopvang en dergelijke. Die integrale, inclusieve benadering is ook te vinden in het decreet betreffende de gezinsondersteuning en in veel andere decreten.

Ik heb naar aanleiding van de recentste gemeenteraadsverkiezingen een oproep gelanceerd. We willen de gemeenten de juiste cijfergegevens over de kinderarmoede verstrekken. We kennen die gegevens per gemeente en per jaar. Voor veel mensen is dit jammer genoeg vaak een eyeopener.

We reiken de gemeentebesturen ook methodologieën aan om een geïntegreerde inclusieve benadering te ontwikkelen om de armoedebestrijding aan te pakken. Een van de stappen hierin bestaat eruit een lid van het college van burgemeester en schepenen aan te duiden die dit beleid moet integreren. Dat kan de burgemeester, de schepenen van Sociale Zaken of de voorzitter van het OCMW zijn. De gemeentelijke aanpak van armoede blijft niet tot het OCMW beperkt. Het gaat onder meer ook over huisvesting, onderwijs en veiligheid. Een geïntegreerde aanpak is wenselijk.

We hebben niet enkel een oproep gelanceerd. We hebben ook een handboek met methodologieën uitgewerkt waarin we die aanpak illustreren en voorbeelden geven uit de verschillende gemeenten die hier al aan hebben gewerkt. In feite dragen we de kennis over de best practices over aan de gemeentebesturen.

De volgende weken zal in elke provincie in aanwezigheid van de provinciegouverneur een werkvergadering plaatsvinden. Alle gemeentebesturen zijn uitgenodigd om samen na te gaan wat we kunnen doen om die kennis met elkaar te delen en hoe we nog geïntegreerder en inclusiever kunnen werken.

Ik ben ervan overtuigd dat we de kinderarmoede enkel kunnen aanpakken indien dit voor elke overheid, de federale overheid, de Vlaamse overheid, de provinciale overheden en de gemeentelijke overheden, een prioriteit vormt. Daar werken we nu aan.

De voorzitter: Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

Mevrouw Mercedes Van Volcem: Voorzitter, ik wil de woorden van mevrouw Vogels volledig onderschrijven. Ze heeft gelijk. Er is binnen de Vlaamse Regering een verkokering aan de gang. Mevrouw De Waele heeft minister Lieten gevraagd of ze de uitbreiding van de inkomensgrens voor sociale huisvesting een goede zaak zou zijn. Minister Lieten heeft toen verklaard dat dit volgens haar een slechte zaak zou zijn. Toch heeft de Vlaamse Regering twee maanden later op verzoek van de minister van Wonen beslist die maatregel toch uit te voeren.

Ik moet eerlijk zeggen dat het stadsbestuur zonder socialisten in Antwerpen socialer bestuurt dan de Vlaamse Regering. Volgens het Antwerps beleid kan een kind eten voor 1 euro.

Het is oud socialisme dat ik vandaag zie, waarbij men niet inzet op sociale mobiliteit. Ik ben voor de maatregelen waarbij men met overheidsmiddelen de zwakste ondersteunt. Mevrouw Vogels heeft gelijk, de Vlaamse Woonraad zegt dat de sociale woningen moeten dienen voor mensen met een laag inkomen. De kinderen die in armoede leven, hebben daar recht op. In die zin kan ik het beleid van de Vlaamse Regering absoluut niet ondersteunen. (*Applaus bij Open Vld*)

De heer Peter Reekmans: Minister, ik heb niet gezegd dat u niets deed, maar ik heb gezegd dat er heel veel initiatieven worden genomen naar de gemeente toe. Er zijn inderdaad ook voldoende overlegmomenten. Ik weet dat het een federale aangelegenheid is, maar het lijkt mij dat de socioculturele participatie een van de belangrijkste wapens is waar de OCMW-besturen vandaag over beschikken in de strijd tegen kinderarmoede. Die socioculturele participatie wordt vandaag gemiddeld amper voor twee derde gebruikt. Dat zijn niet mijn cijfers, hoor. In mijn gemeente was het 30 à 40 procent, in Vlaanderen was het gemiddeld 72 procent – zo heb ik als antwoord gekregen op een vraag –, dus twee derde.

Minister, uw partijgenote vooraan zei net dat er op lokaal niveau heel veel initiatieven worden genomen. Maar het is voor dat lokaal niveau blijkbaar nog niet duidelijk hoe ze de middelen moeten besteden. Dat toont aan dat het te versnipperd is, dat je met projectsubsidies zit die niet duidelijk en niet homogeen zijn. We hebben de middelen, hoewel het tijden van budgettaire krapte zijn. De fondsen zijn er, maar worden amper voor twee derde gebruikt. Minister, dan is het uw taak na te gaan waar het schort.

Minister Ingrid Lieten: U hebt het natuurlijk wel over subsidiekanalen die de federale overheid ter beschikking stelt. In ieder geval hebben we vanuit het Vlaams niveau heel veel goede ideeën en projecten verzameld, waarbij lokale besturen samen met vrijwilligersorganisaties en welzijnsorganisaties effectief kunnen inzetten op de coaching en begeleiding van de ouders. Ze moeten daarbij focussen op de jonge kinderen van 0 tot 3 jaar. We weten namelijk meer en meer dat in die leeftijdscategorie de grootste impact kan worden gemaakt om een kind sterker te maken. Dat is ook de opzet van onze actie: die best cases, die voorbeelden verder uit te leggen.

Mevrouw Else De Wachter: Mevrouw Vogels, u stelt mij allerlei vragen waar ik net het antwoord op heb gegeven. Ik zou mijn betoog nog eens kunnen herhalen, maar ik denk niet dat de voorzitter dat zou appreciëren. Ik begrijp dat u er, net als ik, voorstander van bent dat, wanneer er ruimte komt op die Vlaamse begroting, we die prioritair moeten inzetten op het bestrijden van het armoederisico bij jongeren en kinderen.

Ik wil geen welles-nietesspelletjes spelen, maar er zijn gemeenten die het wel goed menen, die effectief inzetten op armoedebestrijding en daar een horizontale beleidsprioriteit van maken en zeer goed weten waar men wat voor kan gebruiken. Ik zou aan de anderen zeggen: ga aan de slag. Het is er, dus het is zeer belangrijk daar nu ook werk van te maken.

Minister, verder is er ook dringende nood aan extra plaatsen in de bijzondere jeugdbijstand voor de 0 tot 12-jarigen in alle centrumsteden, waardoor onder andere de ckg's hun preventieve taken voluit kunnen uitoefenen in plaats van wachtkamer te spelen voor de bijzondere jeugdzorg.

Daarnaast waren de aanbevelingen van de tien maanden durende Commissie Jeugdzorg zeer duidelijk. Er zijn al heel wat besprekingen geweest. De voorbije weken zijn er hoorzittingen geweest in de commissie Welzijn over dit toekomstige decreet. Ik denk dat de boodschap zeer duidelijk was. De sprekers hebben heel duidelijk aangegeven waar de problemen zitten. Ze hebben de vinger op de wonde gelegd. De ongerustheid, het zorgwekkende, moet nu inderdaad onmiddellijk plaatsmaken voor daadkracht. De aanbevelingen van de Commissie Jeugdzorg en van de sprekers in de hoorzittingen moeten worden meegenomen in het hele verhaal van de integrale jeugdhulp. We moeten de cliënt, de jongere, centraal stellen in het ganse geheel.

Minister, ik geef u graag nog enkele heel concrete suggesties mee als begin voor uitgestelde oplossingen. Neem alle aanbevelingen van de jeugdzorgmotie ter harte. Geef kinderen en jongeren het recht op inspraak in de jeugdzorg, participatie aan hun hulpverlening en bouw vrijwilligheid in. Niets is zo nefast als wanneer een jongere en zijn omgeving het bos niet meer door de bomen zien, geen zeg meer hebben in wat voor hen door anderen wordt beslist. Ga voor die trajectbegeleider, die lifecoach, die vertrouwenspersoon voor de jongeren. Een vertrouwenspersoon die de jongere doorheen de ganse hulpverlening begeleidt en opvolgt, zodat die jongere niet iedere keer opnieuw het hele verhaal moet vertellen en iemand heeft waarop hij kan vertrouwen. Iemand die de jongere zelf aanduidt, die te allen tijde zijn belangen mag verdedigen, voorgestelde hulp in vraag mag en kan stellen en samen met de jongere adviezen formuleert voor voortzetting en bij nieuwe hulpverleningsfasen.

Enkel op die wijze kan herzienbare flexibele hulp op maat geboden worden.

We moeten er ook voor zorgen dat er een naadloze aansluiting mogelijk is op de volwassenhulpverlening. Ook dat is cruciaal.

Het zou ook goed zijn een advies- en klachtenbureau te installeren waar de cliënten en de hulpverleners terecht kunnen met hun vragen en klachten en met bezwaarprocedures. Ik wil u ook adviseren goed na te denken over het mogelijke behoud van de bemiddelingscommissie. Dat is gebleken uit alle onderhandelingen.

Die principes moeten worden opgenomen in het decreet Integrale Jeugdhulp. We zijn ervan overtuigd dat vandaag investeren in jeugdzorg rendement betekent in de toekomst. Want waar denkt u dat de kansarme jongeren van tien jaar geleden, nu als jongvolwassenen vaak terug te vinden zijn? Wat is de uitkomst of het toekomstperspectief voor jongeren die nu niet op de juiste manier hulp aangeboden krijgen? Het is toch onze verdomde plicht om de meest kwetsbare kinderen te helpen in plaats van hun toekomst nog eens bijkomend te bezwaren?

Wat rest er voor en van de motivatie van de mensen wier doel en arbeidsvreugde erin bestond en bestaat beterschap en perspectieven te bieden aan wie jong is en naar een betere toekomst snakt?

Tot slot, jongeren moeten toch gewoon worden geholpen, niet? Geef hen die kans via de nodige participatie, inspraak, voldoende laagdrempelige en vrijwillige hulpverlening en laat hen vertrouwen opbouwen met iemand. (*Applaus bij sp.a*)

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Voorzitter, minister collega's, de laatste maanden worden we opnieuw geconfronteerd met alarmerende berichten en cijfers over onze jeugd in Vlaanderen.

Te veel kinderen in Vlaanderen beleven hun jeugd vandaag op een wijze die nu al een zware hypotheek legt op hun toekomst, en dit door redenen waar ze meestal zelf geen greep op hebben.

De administrateur-generaal van het agentschap Jongerenwelzijn, de heer Van Mulders, verwees naar de stijgende kinderarmoede als een van de en waarschijnlijk zelfs de voornaamste oorzaak van het stijgend aantal jongeren in de bijzondere jeugdzorg. Ook legde hij de link tussen het aantal jongeren in de bijzondere jeugdzorg en het aantal jongeren dat opgroeit in gezinnen met een verstoord sociaal weefsel door scheidingen, breuken of migratie. Hoe kan dat? Wat zijn de oorzaken? En vooral, wat kunnen we daar heel concreet aan doen?

Deze Vlaamse Regering zit in elk geval niet stil om een antwoord te bieden op deze met elkaar verbonden problematieken. De Vlaamse Regering is er in 2012 met haar transversale aanpak – elke minister neemt in zijn of haar beleidsdomein initiatieven om de armoede-problematiek te voorkomen of te bestrijden – in geslaagd om de armoede in Vlaanderen terug te dringen in vergelijking met 2011.

In 2011 leefden 650.000 mensen onder de armoederisicodrempel, in 2012 was dat aantal gedaald naar 610.000. Het inburgeringsbeleid van minister Bourgeois ten aanzien van minderjarige anderstalige nieuwkomers vertrekt vanuit het principe dat inburgering van minderjarigen voor het belangrijkste deel via het onderwijs verloopt. Indien nodig kan het toeleidingstraject ook een doorverwijzing naar gezondheids- en welzijnsvoorzieningen inhouden.

Het nieuwe decreet Integrale Jeugdhulp van de ministers Vandeurzen en Smet, dat de jongere centraal stelt, zal ervoor zorgen dat alle sectoren en diensten in de jeugdhulp hun manier van werken beter op elkaar afstemmen, in het belang van de kinderen en de jongeren.

Over wat dit decreet concreet inhoudt, is hier al heel veel gezegd. Ik zal dit niet herhalen. De N-VA wil deze kinderen en jongeren niet loslaten aangezien zij de toekomst zijn. Het is absoluut cruciaal dat de samenleving zo vroeg mogelijk investeert in kinderen en jongeren.

In dit kader kan het belang van preventie niet genoeg benadrukt worden. Preventie is altijd beter dan achteraf, nadat de zaak geëscaleerd is, de brokken te moeten lijmen. Vandaar ook dat minister Bourgeois onlangs pleitte voor een koppeling tussen inkomen en kinderbijslag vanaf 2014. Ik wil dat pleidooi hier vandaag herhalen. De N-VA is in het kader van een vernieuwde kinderbijslag voorstander van hetzelfde basisbedrag voor alle kinderen. Bovenop dit basisbedrag wil de N-VA nog twee toeslagen: voor gezinnen in armoede en voor kinderen met een handicap.

Beste collega's, de armoedeproblematiek en de gevolgen van migratie hebben natuurlijk een grote impact op kinderen. Maar dit verklaart niet alles. Er zijn immers ook veel kinderen uit kansarme en allochtone gezinnen die ondanks alle aanwezige drempels goed terechtkomen en een mooi leven kunnen uitbouwen. Daarom moet er naast de aanpak van armoede en kansarmoede verder geïnvesteerd worden in het ondersteunen van gezinnen bij de opvoeding van kinderen en jongeren. Dat doen we al concreet met bijvoorbeeld de opvoedingswinkels, het Triple P-programma en de Kinderen- en Jongerentelefoon.

Inzake vroege preventie speelt Vlaanderen een voortrekkersrol met de consultatiebureaus van Kind en Gezin, voorzieningen die redelijk uniek zijn in Europa. Dankzij de consultatiebureaus en de regioverpleegkundigen heeft de Vlaamse Gemeenschap een goed idee van de leefsituatie binnen vele gezinnen. Dit langzaam opgebouwde wederzijdse vertrouwen tussen overheid en gezinnen moet verder uitgebouwd worden om de overgang van thuis naar kinderopvang en nadien naar de school zo naadloos mogelijk te laten verlopen. Situaties die mogelijk problemen opleveren, moeten niet alleen zo snel mogelijk gedetecteerd worden, er moet ook onmiddellijk en op gepaste wijze ingegrepen worden.

Ten slotte denkt de N-VA dat het cruciaal is om alle ouders te wijzen op hun persoonlijke verantwoordelijkheid ten aanzien van hun kinderen, zeker bij bijvoorbeeld een scheiding of een breuk in de relatie. Het kan niet dat kinderen en jongeren de dupe worden van een scheiding of een breuk tussen hun ouders. Dit betekent concreet dat ouders, los van de scheidingsperikelen, het welzijn van hun kind of kinderen als een absolute eerste prioriteit moeten beschouwen. Ex-partners moeten elkaar de ruimte gunnen om volwaardig moeder of vader te zijn van hun kind, ondanks het feit dat hun persoonlijke relatie misschien een dieptepunt heeft bereikt. We kunnen en moeten van volwassenen durven te verwachten dat ze in het belang van hun kind of kinderen goede en duidelijke afspraken maken. Kinderen mogen nooit gebruikt worden als wapen om een ex-partner te treffen. De N-VA wil dus zeker in dit debat ook het belang van scheidingsbemiddeling aanstippen. Deze dienst wordt momenteel in Vlaanderen aangeboden door bijvoorbeeld de centra algemeen welzijnswerk, de CAW's. Gezien de verontrustende cijfers over onze jeugd moet dit misschien nog versterkt worden.

Over het ontwerp van kaderdecreet Integrale Jeugdhulp zijn er inderdaad de vorige weken hoorzittingen geweest. Wij zullen rekening houden met alle opmerkingen, ook kritische opmerkingen, die werden geformuleerd. De komende weken zullen wij dat verder bediscussiëren en wij zullen eventueel amendementen toevoegen. Wij staan open voor een constructieve samenwerking, want dit nieuwe decreet is er in het belang van alle kinderen in Vlaanderen. Zij hebben onze steun en hulp zeer hard nodig. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer Reekmans heeft het woord.

De heer Peter Reekmans: Voorzitter, ministers, collega's, een van de indicatoren die de graad van beschaving in een land aanduidt, is de hoeveelheid en vooral de kwaliteit van de aandacht die van overheidswege aan jongeren wordt besteed. Het jaarverslag 2012 van Jongerenwelzijn biedt ons ten overvloede een kijk op het hele jeugdhulplandschap in Vlaanderen. Er is een duidelijk verband tussen de druk op de jeugdzorg en de gestegen kinderarmoede. Daarom vroeg ik, minister Lieten, dat u aanwezig zou zijn bij dit debat, omdat het deels gaat over jeugdhulpverlening. Binnenkort gaat het daar ten gronde over in de commissie. We moeten vooral kijken naar hoe het probleem verder uitdijt en hoe je de oorzaken aanpakt.

De komende jaren staan we voor grondige wijzigingen die dat landschap en de jeugdhulpverlening in Vlaanderen een andere aanblik zullen geven. Hierbij denk ik onder andere aan het nieuwe decreet Integrale Jeugdhulp, aan het modulaire kader voor het jeugdhulpaanbod, aan het decreet Pleegzorg, en aan de langverwachte vernieuwingen in de gemeenschapsinstellingen. Van alle kinderen en jongeren die in 2012 hulp kregen van de bijzondere jeugdzorg – dat waren er trouwens weer meer dan in 2011 –, was bijna één op de

drie jonger dan tien jaar. Meer dan 40 procent was jonger dan twaalf. Soms gaat het zelfs om pasgeboren baby's, zo konden we gisteren nog uit de pakkende getuigenis van een jeugdrechter in de pers opmaken.

Hiermee houdt de zorgwekkende tendens van een stijgend percentage jonge kinderen in de bijzondere jeugdzorg jaar na jaar aan. In vijf jaar tijd is het aantal jongeren in de bijzondere jeugdzorg met 15 procent gestegen, tot bijna 27.000. De stijging is volledig voor rekening van kinderen en jongeren onder de vijftien jaar. Meer jongeren, en meer jonge jongeren, een dubbele alarmbel voor de regering.

De toenemende kansarmoede en de erosie van het sociale weefsel in en rond gezinnen door meer migratie en door gezinnen die uit elkaar vallen, is hier niet vreemd aan. Het overgrote deel – 84 procent van de gevallen – zijn kinderen en jongeren in problematische leefsituaties. Die notie 'problematische leefsituatie' mag dan wel worden geschrappt uit het vakjargon, de realiteit wordt er niet mooier op, wel integendeel. Over 27.000 jongeren gaat dit jaarverslag. 24.000 ervan komen bij de bijzondere jeugdzorg terecht omdat ze opgroeien in een moeilijke context, dikwijls in een complex eenouder- of arm gezin.

Een groot deel van de jongeren die in aanraking komen met de bijzondere jeugdzorg, leven immers in precare omstandigheden: op het vlak van huisvesting, van verwarmingskosten, van elektriciteitsfactuur et cetera. Inderdaad, het zijn problemen die we in dit halfroond al heel vaak hebben behandeld. Ik wil er enkele uitlichten, waarin de Vlaamse Regering vandaag geen initiatieven neemt, maar waar ze mee verantwoordelijk is voor wat er op het terrein gebeurt.

Ik geef het voorbeeld van kinderen in armoede die wonen in slechte huizen met hoge energiefacturen. Ik heb in het parlement al vier jaar aangeklaagd dat het niet kan dat mensen die hun energiefactuur niet kunnen betalen, en die werden gedropt bij de distributiebeheerder, meer moesten betalen nadat ze hun schulden niet konden betalen, dan voor ze schulden maakten. Ik heb vernomen dat er nu een federaal initiatief is om daar eindelijk werk van te maken. Maar vier jaar en zelfs al veel langer sleept het probleem aan dat we mensen die hun energiefactuur niet kunnen betalen, meer doen betalen. Hoe kun je hen in godsnaam uit de armoede krijgen?

Een ander voorbeeld zijn de wachtlijsten van de sociale woningen. De uitbreiding van de huurpremie blijft nog steeds uit. Zolang we daar niet meer op inzetten, kun je die gezinnen geen betere omstandigheden geven. Het schrijnendste is dat als arme kinderen ziek zijn, ouders vaak schulden moeten maken voor de dokterskosten. De Vlaamse Regering beloofde de wijkgezondheidscentra uit te breiden. Daar zit nog geen enkele beweging in.

De toekenning van de schuldtoelage wordt in dit debat een beetje over het hoofd gezien. De voorbije maanden zijn 3000 gezinnen uit de boot gevallen omdat ze hun aanvraag voor een schooltoelage te laat deden. De Vlaamse Regering heeft nog nooit een factuur op tijd betaald. Die mensen waren iets te laat om een aanvraag te doen, en ze vallen uit de boot. Bij die 3000 gezinnen zijn er kinderen van die 27.000 die het meeste nood hebben aan die maatregelen. Ik begrijp echt niet dat de Vlaamse Regering vandaag zegt: we zijn ermee bezig en iedere minister steekt dat in zijn beleidsdomein. Als de Vlaamse Regering iets minder hardvochtig zou zijn in zulke beslissingen, zodat die 3000 gezinnen wel die toelage zouden krijgen, dan zouden we al een groot deel van die 27.000 kinderen vooruithelpen.

Minister, de sector van de bijzondere jeugdzorg maakt inderdaad grote veranderingen door. Ik ben niet de grote expert in jeugdzorg, maar één ding vind ik wel belangrijk in dit dossier, namelijk dat Vlaanderen ernaar wil streven om tot de wereldtop te behoren. De minister-president wil in 2020 tot de top van de regio's in Europa behoren. Ik denk dat u dan op korte termijn uw beleid zult moeten heroriënteren, in het licht van de voortdurende stijging van het aantal vooral jonge kinderen in de bijzondere jeugdzorg. Ik heb het dan niet over de introductie van nieuwe noties, woorden, termen en begrippen, maar over daadwerkelijke

beleidsinitiatieven op het terrein en over de timing van de uitvoering bijvoorbeeld inzake de multifunctionele centra waarbij een enkele organisatie een breed gamma van hulpvormen aanbiedt. Hoe snel zal dit model in de hele sector in Vlaanderen worden uitgerold?

Minister, u bent bevoegd voor armoede. Eigenlijk zijn er nog maar drie prioriteiten in uw beleid op schema. Ik zeg dat niet, maar de sector die met armoedewerking bezig is. De armoedetoets zou op schema zijn, de vrijetijdspas en een wetenschappelijk steunpunt voor armoede. Voor de rest blijft het afwachten, op wat projectsubsidies na. Ik lees dat in de mediaberichten van een organisatie die toch iets van armoede kent. Uw strategische keuze om volop in te zetten op de bestrijding van kinderarmoede bij de allerjongsten tot 3 jaar, is een heel juiste en heel terechte keuze, maar het Vlaamse Armoedeplan dat vijftien prioriteiten vooropstelt, gaat veel te traag vooruit.

Minister, ik gaf daarnet het voorbeeld van socioculturele participatie. Dat is schrijnend. Als lokale besturen wel wordt gevraagd om een schepen van Armoede te hebben maar twee derde van de middelen die ze hebben om armoede weg te werken, niet gebruiken, dan moet u als minister van Armoede die lokale besturen toch eens gaan uitleggen waar die middelen voor dienen. Dat is het pijnlijke: de middelen zijn er, maar men doet er niets mee. (*Applaus bij LDD*)

Minister Jo Vandeurzen: Voorzitter, collega's, ik ga kort antwoorden omdat heel veel al aan bod is geweest in de dialoog tijdens de verschillende betogen.

Ik probeer een aantal dingen op een rij te zetten. Het jaarverslag van het agentschap Jongerenwelzijn schept niet een beeld dat plotseling opduikt. Sinds 2008 is het aantal jongeren onder 10 jaar dat echt een grote groep wordt in de bijzondere jeugdzorg, een realiteit. Het is sinds 2008 dat het agentschap Jongerenwelzijn dat ook meldt en in het verslag aangeeft dat deze heel jonge mensen voortdurend meer aandacht van de hulpverleners in de bijzondere jeugdzorg vragen. De reden waarom er in 2008 zo uitdrukkelijk de aandacht op is gevestigd, is omdat het agentschap ook wil aangeven dat het cliché dat bijzondere jeugdzorg alleen maar te maken heeft met jongeren die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd, geen juiste voorstelling van zaken is. 90 procent van de inspanningen in de hulpverlening hebben betrekking op jongeren in problematische opvoedingssituaties. Het aantal jongeren dat in contact is gekomen met de bijzondere jeugdzorg is in 2012, ten opzichte van 2011, licht gestegen met 1,9 procent. Dat betekent dat ongeveer 500 minderjarigen meer ondersteund worden door de bijzondere jeugdzorg. Als je natuurlijk een langer termijnperspectief neemt, dan kun je niet om de realiteit heen dat het aantal heel jonge kinderen in de bijzondere jeugdzorg een hele grote groep geworden is en dat die groep alsmaar groter wordt. Ik ga niet meer ingaan op het debat over de integrale jeugdhulp, want we zullen dat hier en in de commissie nog uitvoerig voeren.

Toch een tweede punt. Het is een gedeeld inzicht in de Vlaamse Regering, en dat is ook de verdienste van mijn collega-minister Lieten in de manier waarop het armoedebestrijdingsplan wordt opgevat, dat een focus op de leefsituatie van jonge kinderen een absolute prioriteit verdient. Ik ga akkoord met alle bijkomende bedenkingen of verwijzingen naar het inkomen van de ouders, de huisvesting enzovoort. Dat zijn allemaal zeer pertinente analyses, maar we kunnen er niet omheen dat internationaal en ook in onze eigen gemeenschap, het inzicht groeit dat je moet proberen in de eerste levensjaren echt wel ondersteunend in de gezinnen aanwezig te zijn en dat dat voor de ontwikkelingskansen van het kind een hele cruciale periode is. Ik vind het een beetje jammer dat dat in dit debat een beetje in de marge is gebleven.

Je kunt veel vertellen over hulpverlening, maar even belangrijk is datgene wat aan preventieve gezinsondersteuning wordt opgebouwd. Dit parlement zal binnenkort het decreet Preventieve Gezinsondersteuning onder de loep moeten nemen, met de ontwikkeling van de Huizen van het Kind. We hebben in het decreet over de kinderopvang uitdrukkelijk de functie van kinderopvang in de strijd tegen kinderarmoede en de inzet van de kinderopvang ten aanzien van kwetsbare kinderen uitdrukkelijk opgenomen. Het is heel duidelijk dat je op dat vlak naar een horizontaal beleid moet gaan, dat een verhoogde aandacht heeft voor de

versterking van de gezinnen van jonge of aanstaande ouders. Dat is een heel belangrijke kwestie. Het succesverhaal van Vlaanderen, namelijk de manier waarop onze consultatiebureaus deze jonge gezinnen bereiken, is echt wel een opportuniteit en een sterk punt dat we met de Huizen van het Kind verder moeten ontwikkelen.

Ik was daarnet nog op een studiedag waar over de nieuwe ontwikkeling van de Huizen van het Kind werd gesproken. Test uzelf als mandataris, ingeworteld in uw lokaal bestuur of de lokale gemeentelijke politiek, dan zult u merken dat zeer vele organisaties en actoren al proactief met het concept bezig zijn omdat men intuïtief aanvoelt dat hier een heel belangrijk speerpunt terug te vinden is als je die kwetsbare jonge mensen tijdens de eerste levensjaren voldoende wilt bereiken en ondersteunen. De integratie van de preventieve gezondheidszorg in datgene wat we aan opvoedingsondersteuning kunnen aanbieden, is absoluut een belangrijk punt.

Het is mijn overtuiging dat we in de reorganisatie van onze jeugdhulp de trend van een vroege interventie zo veel mogelijk moeten doorzetten. Wij moeten zo snel mogelijk proberen aanwezig te zijn, met respect voor privacy en uiteraard ook voor de rol en de verantwoordelijkheid van de ouders, maar ook vanuit de overtuiging dat je in de hulpverlening zo veel mogelijk moet proberen de mogelijkheden van het sociaal netwerk, van het gezin en de kracht die daar aanwezig is, aan te boren en te versterken. Dat is een basisovertuiging in de manier waarop we in de hulpverlening naar de dingen kijken. Ik hoop dat u die met de goedkeuring van het decreet Integrale Jeugdhulp, waar het 'expressis verbis' in staat, ook mee zult goedkeuren.

Er zijn een aantal punctuele vragen gesteld. Ik kijk terug naar de cijfers van het jaarverslag 2008 en volgende. Sinds de eerste signalen in 2008 van het aanwezig zijn van de belangrijke groep jonge kinderen in de cijfers van de hulpverlening, heeft het beleid absoluut consequent ingezet op de prioritering van het uitbreidingsbeleid in de bijzondere jeugdzorg naar de groep van de min-12-jarigen. Dat is gebeurd in de vorige legislatuur met het Globaal Plan Jeugdzorg, waar effectief de capaciteit van de hulpverlening voor deze groep is uitgebreid met ongeveer 50 procent van de uitbreidingsmiddelen. Ook in de laatste periode is daar zeer consequent op ingezet. In de laatste uitbreidingsronde van de residentiële plaatsen hebben we zelfs 75 procent van het uitbreidingsbeleid geprioriteerd naar de min-12-jarigen.

We hebben recent in de regering de centra integrale gezinszorg versterkt. Twee provincies zullen nu ook een dergelijk centrum mogen huisvesten, namelijk Vlaams-Brabant en Oost-Vlaanderen. Daarmee is het palet ook volledig. Ook daar is opnieuw consequent gekozen om de hulpverlening voor aanstaande en jonge moeders met kinderen echt uit te bouwen en te zorgen dat die uitgerold is in heel Vlaanderen.

De hulpverlening en de organisatie ervan passen zich aan aan de cijfers uit het jaarverslag. Ook de pleegzorg is wat dat betreft maximaal ingezet, enkele sprekers hebben erop gewezen.

We weten dat er nog mogelijkheden zijn. Uit een vergelijking met het buitenland kunnen we besluiten dat het mogelijk is om nog meer pleeggezinnen te mobiliseren en meer kinderen nestwarmte te bieden. Voor crisissituaties is er verwezen naar de getuigenis van de jeugdrechter die we gisteren gehoord hebben.

Het is de verdienste van dit parlement dat er een nieuw decreet is op de pleegzorg dat we nu uitvoeren. De uitvoeringsbesluiten zitten in de laatste fase. We gaan met de steun van externe partijen de promotie van de pleegzorg, het juiste beeld, het juiste imago stimuleren en organiseren. We zijn ervan overtuigd dat pleegzorg voor heel jonge kinderen vaak de meest aangewezen vorm van hulpverlening en ondersteuning is. Dat zou automatisch in overweging moeten worden genomen voor jonge kinderen.

We gaan proberen onze jeugdhulp te flexibiliseren. We gaan stoppen met dat 'aanklampende'. We moeten de logica van het dossier volgen. We mogen niet van de ene erkenningsvorm naar de andere overstappen. We moeten dat opengooien. We moeten de

organisaties meer mogelijkheden geven: als ze vertrouwd zijn met de jongeren en hun situatie moeten ze alle mogelijke vormen van hulpverlening op een creatieve manier kunnen inzetten. Ik geef maar één voorbeeld. Het is – neem ik aan – voor de ingewijden onder u bekend, dat de organisaties in de jeugdhulp ongeveer 15 procent van hun subsidies vrij mogen inzetten, ook voor innovatieve projecten. We willen de kans geven om op maat en naar eigen inzicht initiatieven te nemen, allemaal met het perspectief om de steun te zijn, de duw in de rug die onze jongeren de kans geeft om het leven in handen te nemen en het perspectief om opnieuw aan de slag te kunnen.

De cijfers drukken ons met de neus op de feiten. Deze samenleving is een turbulente en complexe samenleving. Welzijn en hulpverlening zijn niet in staat om op alle verzuchtingen zomaar pasklare antwoorden te geven. De oorzaken van veel problemen liggen ook buiten het bereik van Welzijn, Volksgezondheid of Gezinsbeleid; vaak zijn ze diepgeworteld in onze samenleving.

Dat ontslaat ons niet van onze verantwoordelijkheid. We moeten blijven proberen goede antwoorden te vinden. In alle eerlijkheid, deze sector, en dat gaat heus niet alleen over deze legislatuur, slaagt erin op een bijzonder dynamische en verantwoordelijke manier op die uitdagingen in te spelen. We kunnen niet altijd alle antwoorden geven, maar er is een grote bereidheid om zich aan te passen en nieuwe uitdagingen aan te gaan. Dat maakt mij zeer vertrouwensvol. De sector is mee met de nieuwe visies die de Vlaamse Regering vanuit het armoedebeleid en het beleid integrale jeugdzorg ontwikkelt. *(Applaus bij de meerderheid)*

Mevrouw Marijke Dillen: Minister, het zal u niet verbazen: uw antwoord ontgoocht mij. U hebt een overzicht gegeven van deze en de voorbije legislatuur. U weet zeer goed dat mijn fractie nooit heeft ontkend dat er initiatieven zijn genomen. We hebben dat in diverse debatten erkend. Maar we kunnen er niet omheen: de problematiek raakt niet opgelost. De cijfers zijn bijzonder ernstig en worden jaar na jaar erger. De instroom in de bijzondere jeugdzorg blijft stijgen en vooral van de jonge kinderen onder de 12 jaar. Eén op drie is zelfs jonger dan 10 jaar. Dat is werkelijk dramatisch.

Gisteren nog heeft administrateur-generaal Van Mulders erop gewezen dat het heel belangrijk is om in te zetten op het wegwerken van de wachtlijsten, vooral in de residentiële zorg.

Er is een decreet Pleegzorg gekomen. U weet zeer goed dat ook ik ervan overtuigd ben dat pleegzorg zeker voor jonge kinderen de beste oplossing is wanneer ze zich in een probleemsituatie bevinden. De kans dat ze de meeste nestwarmte krijgen, is daar het grootst. Daar moet echter nog altijd veel meer op worden ingezet.

Ik heb geen antwoord gekregen van minister Lieten op mijn pleidooi voor een ommekeer in het armoedebeleid. Minister, dat is echter een discussie die wij al herhaaldelijk hebben gevoerd. Het verbaast me dan ook niet dat u niet bereid bent om de projectmatige inzet in het armoedebeleid te laten varen, en dat u niet wilt komen tot een gefundeerd en gestructureerd beleid. Binnenkort zullen we nog regelmatig de kans krijgen om die discussie te voeren. Ik krijg u niet overtuigd. Dat spijt me bijzonder. Alleen delen steeds meer experts het standpunt, dat hier trouwens ook door diverse andere oppositiefracties is ingenomen, dat de huidige werkwijze absoluut onvoldoende is. Minister, u schudt het hoofd, maar de cijfers bewijzen dat: het armoedeprobleem blijft jaar na jaar toenemen.

Van minister Vandeurzen ontgoocht het me wel dat ik geen antwoord heb gekregen op de vraag die in de door mij aanvankelijk ingediende actuele vraag te lezen stond, namelijk of deze Vlaamse Regering bereid is om ook eens na te denken en te discussiëren over de vraag of ook het gezinsbeleid niet dringend moet worden bijgestuurd, tot een beter onderbouwd en inclusief gezinsbeleid, waardoor gezinnen in Vlaanderen daadwerkelijk worden ondersteund, op zeer diverse wijze. Minister, ik had daarop toch wel een antwoord van u verwacht. In alle eerlijkheid, ik had ook verwacht dat u een medestander zou zijn. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

Mevrouw Mieke Vogels: Minister, het is inderdaad zo dat we goed werk leveren als het gaat over de preventieve kinderopvang. Dat wil ik duidelijk zeggen. De manier waarop Kind en Gezin dat organiseert, is een voorbeeld in Europa. Dat zal ik zeker niet ontkennen.

Ik wil ook duidelijk stellen dat ik zeker in de bijzondere jeugdzorg of in de jeugdzorg in het algemeen ook heel veel creatieve en betrokken mensen ontmoet, die eigenlijk in een heel moeilijke situatie heel goed werk leveren. Minister, ik moet echter opnieuw onderstrepen dat het precies bij die creatieve, betrokken mensen is dat ik de meeste vragen hoor over de evolutie naar integrale jeugdhulp. U hebt gezegd dat we daar nu niet verder over zullen praten, dat we dat dinsdag wel zullen doen in de commissie, maar ik wou dat toch nog eens duidelijk stellen.

In heel dit debat – hoewel ik moet toegeven dat ik het ook niet op tafel heb gesmet, omdat ik geen tijd meer had – mis ik enigszins de specifieke problematiek van de grote steden, die er hoe langer hoe meer uit springt en die niet zomaar kan worden aangepakt met de gewone maatregelen. Er zijn veel meer probleemsituaties in de grote steden. Die tonen zich op andere manieren. Er zijn bijvoorbeeld heel veel niet-begeleide minderjarigen in de bijzondere jeugdzorg in Antwerpen. Dat is een totaal andere manier van werken. Er zijn veel allochtone, arme jongeren in die bijzondere jeugdzorg, en problematische opvoedingssituaties. Precies in die grote steden is het aanbod ook het kleinst. Zo is het aantal pleeggezinnen veel kleiner dan de grote nood aan pleeggezinnen die er momenteel is in mijn stad.

Minister, we zullen van mening verschillen over een aantal zaken, maar ik hoop dat we toch nog eens verder zullen kunnen praten over die stedelijke reflex.

De heer Peter Gysbrechts: Minister, de integrale jeugdhulp was zo'n beetje de rode draad in het debat. Daarover zullen we volgende weken inderdaad nog uitvoerig kunnen discussiëren.

Het doet me plezier dat ik toch wel wat collega's gehoord heb, ook uit de meerderheid, die zeggen dat ze dingen die ze de laatste weken hebben opgepikt, willen brengen in die commissie. We kijken ernaar uit om ze op te nemen, want het betrof toch noodkreten vanuit de sector.

Verder heb ik tijdens het antwoord, net zoals mevrouw Dillen, niet zo heel veel gehoord over de initiatieven voor gezinsondersteuning, en of die er nu zullen komen.

Minister, wat betreft armoedebestrijding was mijn vraag of die in een hogere versnelling zal geraken. Daarstraks hebt u uitvoerig geantwoord op opmerkingen van collega's wat betreft die armoedebestrijding. Ik heb tijdens mijn betoog gezegd dat niemand zal beweren dat armoede makkelijk te bestrijden is, want dat is niet zo, het is complex, maar op zeven jaar van de eindstreep zijn de resultaten allesbehalve bemoedigend. En minister, het is voor mij zo ontmoedigend – u hebt er blijkbaar nog plezier in – dat u binnen dat verhaal van armoede steeds het verhaal brengt van – en ik zal het heel simpel houden – “we zijn goed bezig”. Ik merk geen kritische noot op uw eigen beleid, u kijkt niet naar uzelf, u geeft altijd grote opsommingen. Collega's hebben het ook al gezegd: u bent niet op koerssnelheid met uw armoedebeleid. Dat bewijzen de cijfers steeds opnieuw.

Mevrouw Katrien Schryvers: Mijnheer Gysbrechts, het verwondert me dat u zegt dat er hier weinig gesproken is over de gezinsondersteuning. Ook in de agendering voor de commissie hebben we al gezegd dat het ontwerp van decreet over preventieve gezinsondersteuning er nog voor het zomerreces aankomt. Ik heb hier van heel wat collega's van diverse partijen gehoord dat ze het belang daarvan onderschrijven. Ook wij doen dat vanuit onze fractie en we gaan veel verder dan louter opvoedingsondersteuning of gezinsondersteuning. We willen echt komen tot een relatieondersteuning van in het begin.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

Wenst iemand tot besluit van dit actualiteitsdebat een motie of een motie van wantrouwen in te dienen?

– *De meerderheid, Open Vld, het Vlaams Belang en Groen kondigen aan een motie te zullen indienen.*

De moties moeten uiterlijk om 16.45 uur zijn ingediend.

Het parlement zal zich daarover straks uitspreken.

Het debat is gesloten.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Peter Van Rompuy tot de heer Philippe Muylers, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de aanpak van de jeugdwerkloosheid, naar aanleiding van het recente SERV-rapport betreffende de sociaal-economische kernindicatoren

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer Peter Van Rompuy: Voorzitter, minister, na twee uur debat over kinderarmoede gaan we nu naadloos over op twee minuten over de jeugdwerkloosheid, ook een topprioriteit, zeker als we de toestand bekijken in Europa. In het zuiden gaan de cijfers boven 50 procent.

In Vlaanderen doen we het veel beter. Deze week nog zijn de cijfers uitgekomen, en we zitten op 15 procent. Toch wil ik de problematiek allesbehalve minimaliseren. De jeugdwerkloosheidscijfers dalen heel snel in tijden van economische heropleving en stijgen heel snel in tijden van economische crisis. In Vlaanderen gaat het meer specifiek over de werkloosheid bij de laaggeschoolden en de schoolverlaters, want we zien dat bijna de helft van die jongeren er langer dan een jaar over doen om aan een job te geraken.

Ik heb even gekeken naar de buurlanden. In Duitsland en in Nederland is het wat jeugdwerkloosheid betreft, nog beter gesteld dan in Vlaanderen, zelfs aanzienlijk beter. Nederland, met een toch wel gelijkaardige arbeidsmarkt als de onze, heeft een diepere economische crisis gekend dan wij, maar is er toch in geslaagd om de jeugdwerkloosheid met bijna een derde lager te krijgen: 9 procent in plaats van 15 procent in Vlaanderen.

Mijn vraag aan u is eigenlijk heel eenvoudig. Kunt u duiden wat het verschil verantwoordt van bijna een derde tussen Nederland en Vlaanderen, ook al heeft men het in de Nederlandse economie moeilijker dan in de onze?

De voorzitter: Minister Muylers heeft het woord.

Minister Philippe Muylers: Ik begrijp de cijfers die u citeert, want in het SERV-rapport is dat ook zo weergegeven. Maar als we cijfers vergelijken, moeten we natuurlijk de juiste cijfers vergelijken. De SERV heeft voor Vlaanderen de cijfers van de VDAB genomen en voor de buurlanden de cijfers van Eurostat.

Als men alle cijfers van Eurostat bekijkt – en ik neem de slotcijfers van 2012 –, dan staat Vlaanderen op 12,8 procent, en daarmee zijn we de op drie na laagste in jeugdwerkloosheid in geheel Europa. Duitsland staat eerste met 8,1 procent, Oostenrijk staat op 8,7 procent en Nederland op 9,5 procent. Ik wil toch ook een paar andere cijfers geven. Denemarken staat op 14,1 procent, Zweden op 23,6 procent, Frankrijk op 23,8 procent, de bureaus van Wallonië op 27,1 procent en Brussel op 36,4 procent.

Wil dat zeggen dat we niets moeten doen? Helemaal niet. Ik had begrepen dat u vooral vroeg of ik al eens over de muur wil kijken, of ik al eens naar Nederland en Duitsland wil kijken om na te gaan wat daar gebeurt. U zei dat de situatie vrij vergelijkbaar is. Ik denk echter dat de sociaal-economische maar ook de juridische omstandigheden in bijvoorbeeld Nederland en Duitsland fundamenteel verschillen met de onze.

Maar kunnen we er toch iets van leren? Als ik naar Duitsland kijk, dan is het duaal leren zeker iets dat we kunnen bekijken. We leren daar dat de jongeren die het moeilijker hebben,

vooral kunnen leren op de werkvloer. Als ik naar Nederland kijk, dan is daar totaal verschillend al de traditie dat studenten er ook al wat kunnen werken terwijl ze studeren. Op die manier doen ze werkervaring op. Daarnaast hebben ze – net als wij – ongekwalificeerde uitstroom. Daarom voorzien zij in stages om te activeren, en informeren zij het onderwijs over de omstandigheden op de arbeidsmarkt.

Recent hebben wij nog een brochure uitgebracht over de uitstroom uit het onderwijs na één jaar. Die gehele brochure is opnieuw bekendgemaakt. Daarnaast hebben wij heel specifiek, heel duidelijk, heel zwaar ingezet op de WIJ-projecten, de werkinleving en instapstages en dergelijke. Ik heb dat al eens grondig uitgelegd in de commissie.

Als we over het muurtje kijken, en in de mate dat de situatie vergelijkbaar is, zijn wij de laatste weken en maanden echt wel in de juiste richting bezig met de keuzes die we hebben gemaakt.

De heer Peter Van Rompuy: Minister, ik dank u voor uw antwoord. De nieuwe projecten die gelanceerd worden, gaan we zeker op de voet volgen. Ik denk ook dat het een zeer juiste aanpak is. Ik wil er wel op wijzen dat, als we de cijfers van de SERV bekijken, we een zeer bijzondere vaststelling kunnen maken. Het aantal laaggeschoolde werklozen is namelijk fors gestegen, en tegelijkertijd is het aantal kandidaten voor vacatures voor laaggeschoolde functies gedaald. Er is dus een soort mismatch die blijft groeien op de arbeidsmarkt – ook bij de laaggeschoolden – waar we nog hard aan zullen moeten werken. Ik hoop dat de projecten toch enige resultaten zullen geven. We zullen het op de voet volgen, want de werkloosheid bij laaggeschoolde jongeren is een fenomeen dat aan het groeien is, en dat ook voor Vlaanderen, dat ook een zeer sterke vergroening kent, een zeer belangrijk thema zal blijven.

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Mevrouw Güler Turan: Voorzitter, minister, collega's, sinds het begin van de legislatuur zijn we er al mee bezig om die cijfers onder controle te proberen houden en die jongeren die kansen te geven. Er zijn verschillende trajecten en projecten opgestart, afgevoerd en gewijzigd.

Leren op de werkvloer: u maakt daar zeer terecht de vergelijking met het buitenland. We zijn ook zelf recent met een aantal initiatieven gestart om de jongeren stage mogelijkheden te geven. Er zijn een aantal stageplaatsen die u aanbiedt, en er zijn een aantal stageplaatsen die federaal worden aangeboden. Hoe zit het nu juist met die stageplaatsen en die instapstages?

De minister-president heeft tijdens een commissie zijn persoonlijke garantie gegeven om ervoor te zorgen dat er in voldoende stageplaatsen wordt voorzien bij de Vlaamse overheid voor deze laaggeschoolde jongeren. Minister, hebt u hierover ondertussen al contact gehad met de minister-president? Of heeft hij al reactie gekregen op zijn brief om de directeurs aan te moedigen om die plaatsen aan te bieden?

Heel kort nog over Nederland ...

De voorzitter: Neen, mevrouw Turan, u hebt uw vraag gesteld en uw punt gemaakt. *(Opmerkingen van mevrouw Güler Turan)*

De heer Diependaele heeft het woord.

De heer Matthias Diependaele: Ik wil de heer Van Rompuy ondersteunen in zijn bezorgdheid voor de werkloosheid. Daarnaast is het correct om dat even te plaatsen in de context, zo slecht doen we het niet – al betekent dat absoluut niet dat we niet de nodige maatregelen moeten nemen.

In de commissie en hier hebben we het al verschillende keren gehad over het verschil tussen het activeringsbeleid en het passief beleid. Het passief beleid zit voornamelijk nog bij de federale overheid. De minister heeft erop gewezen dat we al zeer veel zaken doen in Vlaanderen voor dat activeringsbeleid, ook de SERV wijst daar trouwens op, net als de studie

van Eurostat. Ik verwijs onder andere naar de loonkost. De minister-president zelf, met het pact voor het concurrentievermogen, levert daar inspanningen voor. We moeten zeker ook daar meenemen hoe we de werkloosheid in Vlaanderen moeten terugdringen.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

De heer Björn Rzoska: Voorzitter, collega's, uit het rapport van de SERV blijkt dat we op dit moment niet meer te maken hebben met een tijdelijke inzinking die je conjunctureel zou kunnen noemen, maar dat we met een ernstige groeivertraging zitten en die is structureel. Die structurele groeivertraging heeft uiteraard een impact op de arbeidsmarkt en op de jeugdwerkloosheid. De vraag is of het huidige beleid, dat vooral inzet op instrumenten om de conjuncturele dip te overbruggen, voldoende is om wat nu structureel blijkt te zijn, aan te pakken.

Ik verwijs naar het Europese niveau. We hebben het er in de commissie al over gehad. Op Europees niveau geldt een job guarantee scheme waarbij elke jongere binnen de vier maanden een opleiding, een stage of een job wordt gegarandeerd. Minister, wordt het niet tijd dat we dergelijke structurele maatregelen nemen, in plaats van de conjuncturele waarmee we nu bezig zijn?

Minister Philippe Muylers: Mijnheer Rzoska, u doet mij een plezier met die vraag. Niet 90 procent, maar vandaag al 93 procent van de jongeren die vandaag uit de school op de arbeidsmarkt komen, bereiken wij binnen de vier maanden. Dat is hoger dan wat Europa vraagt. We zijn al een hele tijd bezig met die structurele aanpak en dat heet het jeugdwerkplan. Het is spijtig dat u het niet weet, maar ik ben heel blij dat u die vraag stelt.

Uit de schoolverlatersenquête blijkt overigens dat 89 procent van de jongeren binnen het jaar dat ze van school komen, werkt vindt en 93 procent, als ik mij niet vergis, kan in dat jaar werkervaring opdoen. Ook daar scoren we goed. Uit de schoolverlatersenquête blijkt ook dat de structurele problemen zich bevinden bij de ongekwalificeerde uitstroom, ook in blijvende crisis, en daarop zetten we nu juist in. Hartelijk dank voor die vraag, het was een mooie voorzet.

Mevrouw Turan, een aantal stages wordt federaal aangeboden, zegt u, maar dat is niet juist. De instapstages worden Vlaams aangeboden via de VDAB. Het is afgeleid uit het voorstel van minister De Coninck, maar is helemaal ingepast in de Vlaamse aanpak. De stages worden gezocht door degenen die door de VDAB zijn aangeduid. Ik volg dat uiteraard op de voet. Dat is een heel belangrijk project. U weet dat ik er met 15 miljoen euro extra nog verder op zal inzetten, met een accent op de grootsteden, omdat ik ook wel besef dat daar de grootste problematiek aanwezig is.

Mijnheer Diependaele, u zei zelf al dat de verschillen er wel zijn. Als we kijken naar het buitenland, zijn er fundamentele verschillen. Mijnheer Van Rompuy, u zei net dat Nederland vergelijkbaar is. Ik wil de lagere loonkost niet noemen of het beperken van de werkloosheidsuitkeringen in de tijd. Wat de jeugd betreft: weet u dat wij het enige land zijn in de OESO dat een wachttuitkering — dat heet nu anders, maar u weet wel wat een wachttuitkering is — geeft aan jongeren? Er is een fundamenteel verschil als we kijken naar andere landen. In Duitsland is er geen minimumloon en zijn er mini-jobs. Dat zijn fundamentele elementen, ik zeg niet dat we die moeten overnemen, maar als u wilt vergelijken, moet u alles meenemen.

Over de mismatch hebt u 100 procent gelijk. We zetten daarop ook fundamenteel in. U weet dat wij daar als eerste van Europa werken met heel de filosofie van competenties, met de VDAB en de SERV en de partners: we kijken niet enkel naar diploma's of een cv, maar vooral naar de competenties van mensen, om de aansluiting, de vraag en het aanbod te verbeteren. Het is niet meer zoals vroeger dat een jobaanbod gewoon wordt afgeprint en er wordt gekeken of het juiste diploma aanwezig is, nu gebeurt een begeleiding op maat die gericht is op wat iemand kent en kan en wat die daarmee kan doen in het bedrijfsleven.

Het is soms heel verrassend tot welke conclusies je kunt komen als je kijkt naar competenties en talenten en niet naar cv's en diploma's.

We beseffen de noodzaak om iets te doen rond jeugdwerkloosheid en zetten daar, samen met de sociale partners, al jaren op in. De laatste instrumenten zijn ingezet in januari en maart van dit jaar. De Vlaamse Regering trekt met de begrotingsaanpassing nog 5 miljoen euro extra uit. We beseffen dat we daar verder op moeten inzetten.

De heer Peter Van Rompuy: Ik denk dat er, ook op Vlaams niveau, nog een forse verbetering mogelijk is op het vlak van de mismatch. U maakt er een beetje een sport van om op sommige punten te verwijzen naar die bestuursniveaus waar uw partij geen deel van uitmaakt. Twee weken geleden heb ik uw collega, de heer Diependaele, aangemoedigd om zijn collega's in het federaal parlement ertoe te brengen enkele wetsvoorstellen in te dienen over de punten die u zonet noemt. Hij heeft mij twee weken geleden beloofd dat hij me zou mailen, maar ik heb nog altijd niets ontvangen. Ik vrees dan ook dat ze niet bestaan. Maar, minister, ik dank u voor uw welwillend antwoord. *(Applaus bij CD&V en sp.a)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Björn Rzoska tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over het afschaffen van de WIS-computers

ACTUELE VRAAG van mevrouw Martine Fournier tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over het verdwijnen van de WIS-kiosken

ACTUELE VRAAG van de heer Chris Janssens tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over het afschaffen van de WIS-computers

ACTUELE VRAAG van mevrouw Else De Wachter tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over het afschaffen van de WIS-computers

De voorzitter: De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie: Voorzitter, ik wil u melden dat ik hierover verleden jaar, meer bepaald op 20 december, een vraag om uitleg heb ingediend bij de bevoegde minister. Die vraag om uitleg is toen echter geweigerd door de bevoegde commissievoorzitter. Zij heeft in haar mededeling geschreven dat een schriftelijk initiatief meer op zijn plaats is. Ik stel vast dat de realiteit vandaag aantoont dat hier blijkbaar wel actuele vragen over kunnen worden gesteld.

Nu, ik weet dat u als voorzitter niet in de mogelijkheid bent om de commissievoorzitters daarover te sturen, maar misschien kunt u in uw Uitgebreid Bureau wat betere afspraken maken over de ontvankelijkheid of onontvankelijkheid van vragen om uitleg.

De voorzitter: Mijnheer Verfaillie, de vragen die u hebt over ontvankelijkheid of onontvankelijkheid van vragen om uitleg moet u, conform het reglement, in de regeling der werkzaamheden aan de commissievoorzitter stellen. De voorzitter heeft daar gelukkig geen enkele bevoegdheid in. Ik prijs me daar zeer gelukkig mee.

De heer Jan Verfaillie: Voorzitter, het is toch zeer eigenaardig dat er, wanneer er plots een artikel verschijnt in de media, daar dan wel actuele vragen over kunnen worden gesteld. Voordat het item in de media kwam, werden gemeentebesturen erover aangeschreven dat de VDAB die plannen zou uitvoeren. Het is toch eigenaardig dat wanneer je op dat moment actie onderneemt, de commissievoorzitter oordeelt dat het geen vraag om uitleg waard is. Dat vind ik toch de omgekeerde wereld.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

De heer Björn Rzoska: Ik kan de heer Verfaillie bijtreden. Ik heb zelf meermaals geprobeerd. Aanvankelijk werden mijn vragen om uitleg ook afgewezen. Maar op het moment dat ik nieuwe cijfers in de pers breng, kan het blijkbaar wel.

Minister, de laatste twintig jaar is het systeem van de computers met Werkinformatiesysteem (WIS) goed ingeburgerd in Vlaanderen. We vinden ze eigenlijk overal terug. Maar binnenkort zullen we ze niet meer terugvinden, want u bent ze systematisch aan het weghalen. We vinden de WIS-computers momenteel nog terug in heel wat gemeente- en stadhuizen, in sporthallen, stationsgebouwen, tot zelfs winkelcentra toe. Die WIS-computers zijn een heel belangrijk instrument om zeer moeilijke doelgroepen op de arbeidsmarkt, zeer moeilijk te bereiken werklozen, te bereiken.

Uit recente cijfers die ik van de VDAB kreeg, blijkt dat de WIS-computers vandaag nog altijd zeer intensief worden gebruikt: maar liefst 185.000 raadplegingen per maand. Dat komt neer op iets meer dan 2 miljoen raadplegingen per jaar, op een moment dat de arbeidsmarkt voor een stuk onder druk staat. Die cijfers wijzen op een zeer grote inburgering van het systeem en het gegeven dat mensen de weg naar die WIS-computers ook wel vinden.

Ondanks die succes cijfers bent u die WIS-computers systematisch aan het weghalen. Op basis waarvan neemt u die beslissing?

De voorzitter: Mevrouw Fournier heeft het woord.

Mevrouw Martine Fournier: Voorzitter, volgens ons stelt niemand in dit halfroond zich vragen bij de vaststelling dat de VDAB moet besparen. Iedereen moet besparen. De VDAB moet dit zeker ook doen. Nu en dan kunnen we echter wel eens kanttekeningen maken bij bepaalde voorliggende besparingsvoorstellen.

Enkele weken geleden heb ik hier een actuele vraag over de werkwinkels gesteld. Een veertigtal werkwinkels in Vlaanderen zouden verdwijnen. Nu gaat het om de verdwijning van de WIS-computers. Dit baart me zorgen.

Volgens mij zal deze maatregel vooral de zwaksten onder ons treffen. Dit zal een impact hebben op de mensen die minder mobiel zijn, op de kansengroepen, op de laaggeschoolden en op al die andere mensen. Deze mensen bevinden zich op een langere afstand van de arbeidsmarkt. In deze economisch moeilijke tijden met meer werkloosheid is dit een zeer belangrijk punt.

Minister, u voert al sinds jaar en dag een activeringsbeleid. U wilt meer mensen aan het werk krijgen. De werkzaamheidsgraad moet stijgen. Denkt u niet dat deze maatregel een bepaalde impact zal hebben op het activeringsbeleid om meer mensen en dan vooral laaggeschoolden aan het werk te krijgen?

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

De heer Chris Janssens: Voorzitter, de vorige sprekers hebben al een aantal essentiële elementen aangehaald. Ik zal een bescheiden poging wagen hier nog eentje aan toe te voegen. Na een begin dit jaar begonnen afbouwscenario zullen de WIS-computers tegen het einde van dit jaar uit het straatbeeld verdwijnen. De WIS-computers, waarop werkzoekenden niet enkel vacatures kunnen raadplegen, maar zich ook als werkzoekende kunnen inschrijven en opleidingen kunnen zoeken, kennen nochtans heel wat gebruikers. Door het veelvuldige gebruik zijn de WIS-computers doorheen de jaren zelfs tot de basisdienstverlening van de VDAB gaan behoren.

Als alternatief verwijst de VDAB naar de website. Niet iedereen heeft echter een computer en niet iedereen die een computer heeft, beschikt ook over een internetverbinding. We kunnen bijgevolg vrezen dat de laaggeschoolden en de mensen in armoede de eerste slachtoffers zullen worden van de verdwijning van de WIS-kiosken.

De VDAB verwijst tevens naar de werkwinkels. De mensen kunnen daar de zelfbedieningscomputers gebruiken. De werkwinkels worden echter ook stelselmatig afgebouwd. Bijgevolg dreigt voor een heel aantal werkzoekenden geen alternatief voor de jobcomputers over te blijven.

Minister, wie beter dan uzelf kan ik in dit verband citeren? Op 8 december 2010, toch niet zo lang geleden, hebt u in de commissie Economie het volgende verklaard: “WIS is een laagdrempelige methode en een instrument voor de werkzoekenden. We hebben sterk de indruk dat we op deze manier een aantal werkzoekenden en niet-beroepsactieven bereiken die we anders moeilijk zouden bereiken. Niet iedereen beschikt, bijvoorbeeld, over internet.”

Minister, ik vraag me af of er op twee jaar tijd zo veel is veranderd. Zo ja, hoor ik dat graag van u. Ik neem aan dat de VDAB deze beslissing in overleg met u of minstens na ruggespraak met u heeft genomen. Wat heeft u doen veranderen van mening ten opzichte van het standpunt dat u ongeveer twee jaar geleden in de commissie hebt ingenomen?

De voorzitter: Mevrouw De Wachter heeft het woord.

Mevrouw Else De Wachter: Voorzitter, ik sluit me graag bij de vorige sprekers aan. Ik wil vooral mijn bekommernis uiten. Dit hele dossier roept op het terrein vragen op over de maatregelen die de VDAB met betrekking tot de arbeidstoeleiding van specifieke doelgroepen neemt.

Er is al verwezen naar de discussie die we de voorbije weken over de afbouw van de werkwinkels hebben gevoerd. Ik wil er de nadruk op leggen dat dit voor bepaalde mensen zeer moeilijk ligt op het vlak van bereikbaarheid en sociale mobiliteit. Nu wordt dit gevolgd door een zichtbare maatregel, met name het weghalen van de WIS-computers. Beide concrete maatregelen kunnen in het straatbeeld worden waargenomen.

De VDAB wil als alternatief een digitaal webportaal aanbieden. Iedereen kan op dit portaal terecht. Voor sommige doelgroepen blijft het echter een belangrijk en moeilijk gegeven enkel over een digitaal portaal te kunnen beschikken.

Minister, welk concreet alternatief zult u de lokale besturen en de lokale actoren aanbieden om op arbeidstoeleiding te kunnen inzetten? Binnen die doelgroepen gaat het vaak om digitaal onwetende werkzoekenden. Wat zullen de alternatieven zijn?

Het is tevens belangrijk te weten dat tegelijkertijd met die maatregelen van de VDAB, de afbouw van bepaalde functies, vanuit het beleidsdomein Welzijn wordt ingezet op laagdrempelige projecten in functie van de tewerkstelling en de arbeidstoeleiding, zoals W^2 , de werk-welzijnstrajecten, waarin de lokale besturen en OCMW's wordt gevraagd mee vorm te geven aan het werkgelegenheidsaspect.

Minister, hoe rijmt u dat en wat zijn de alternatieven?

De voorzitter: Minister Muylers heeft het woord.

Minister Philippe Muylers: In twee jaar tijd verandert er veel. Indien dat niet zo was, dan zou u hier zeggen dat ik niets doe en niets verander. De arbeidsmarkt verandert en is er is een continue crisis. Ik denk wel dat er een evolutie is. Als we vergelijken wat een computer twee jaar geleden deed en wat die nu kan, dan blijkt dat ook die computer is veranderd.

Dit is geen nieuwe beslissing. Mijnheer Verfaillie, u hebt gelijk, dit is al besproken in de raad van bestuur van de VDAB, dus met de sociale partners. In november was er een brief aan de gemeenten en in april volgde er een tweede brief. De VDAB heeft geen enkele negatieve reactie gekregen op dit nieuws vanuit de gemeenten. Iedereen heeft ook de kans gehad om daar in de commissie over te praten. Toen Fons Leroy op 18 februari de hervorming van de arbeidsmarkt heeft toegelicht in de commissie, is de volledige afbouw van de WIS-computers aan bod gekomen. Dat staat zo in het verslag.

De eerste tachtig computers zijn afgebouwd in 2011. Ook dat is niet nieuw.

Er wordt hier met cijfers gegoocheld. Zo zou er een enorme daling zijn van het aantal gebruikers van de WIS-computers of -kiosken. Het is natuurlijk de bedoeling dat niemand in de kou blijft staan en dat kan ik u eigenlijk wel garanderen.

Drie maanden voor een WIS-computer wordt afgebouwd, wordt er een verwittiging gegeven. Daarbij worden ook de alternatieven meegedeeld. Het alternatief is niet alleen dat men op een gewone computer of een zelfcomputer de website kan raadplegen. Die website is nog laagdrempeliger gemaakt dan hij al was en kan veel meer dan alleen inschrijven of de vacatures bepalen.

Verder is er ook de serviceline. Men wekt hier de indruk dat als er geen WIS-computer is, zelfs al is er een laagdrempelige website die met de zelfcomputer of met de gewone computer kan worden geraadpleegd, sommige mensen die geen internet of computer hebben, geen computer zouden kunnen raadplegen. In elke bibliotheek en gemeente staat een computer ter beschikking. Ook in de werkwinkels zijn er computers beschikbaar. Ook die worden afgebouwd, maar we maken afspraken met de Vereniging van Vlaamse Gemeenten en Steden over de wijze waarop we de sluiting van een aantal werkwinkels zullen opvangen. In elk opleidings- en competentiecentrum van de VDAB zullen ook computers staan. We vervangen de ietwat ouderwetse WIS-computers door iets dat beter en meer kan inspelen op de noden.

We mogen niet de indruk geven dat die WIS-computers het ideale instrument zouden zijn voor de zwakkeren. Als die mensen een vacature halen uit die WIS-computer, dan zijn zij niet zelfredzaam genoeg om zelf alle stappen te zetten tot aan werk. Het is dus niet dat dit de ideale oplossing is. Het is zelfs zo dat we dankzij het gebruik van de website van de VDAB veel beter zullen kunnen inspelen op het competentiebeleid in plaats van op de klassieke vacatures. We hebben de instructeurs en consultants gevraagd om meer aandacht te hebben voor wie ICT-onvaardig is. Die personen moeten beter begeleid worden. Dat zal nu wel mogelijk zijn omdat we ze op veel plaatsen zullen kunnen zien en volgen.

Daarmee is aangetoond dat er in geen geval een zwart gat komt. Via de website, de serviceline, het aanwezige aanbod en de aandacht van de consultants zullen die zwakkeren juist meer kansen krijgen dan vroeger door het uithalen van vacatures. Ik denk dat iedereen wel beseft dat die zwakkeren niet diegenen zijn die met die vacatures zelf volledig aan de slag kunnen gaan, integendeel. Wie wel een computer gebruikte, kan nu een beroep doen op een betere toepassing die in elk gemeente aanwezig zal zijn.

Dit getuigt, op twee jaar tijd, van een evolutie die we moeten doormaken en die de VDAB autonoom doormaakt. Dit behoort tot de autonomie van de VDAB. Ik vind dat de VDAB hier de juiste beslissing heeft genomen. Ik sta er 100 procent achter. Dit is een element van de dagelijkse werking van de VDAB. Dit werd doorgesproken met de sociale partners en met de gemeenten. Ik zie daar dus weinig problemen.

De heer Björn Rzoska: Minister, ik kan u misschien uw eigen argumenten van 2010, waarnaar al is verwezen, gewoon voor de voeten gooien. U hebt toen letterlijk in de commissie gezegd dat de WIS-computer wel degelijk werkt voor mensen die kwetsbaar zijn op de arbeidsmarkt. Het tweede argument dat u expliciet gebruikte, was dat de dalende trend van het gebruik ons er niet van mag overtuigen om het systeem weg te gooien. Het derde argument was dat de mensen er, naast de vacatures, wel degelijk ook opleidingen konden op raadplegen. En het vierde argument was het argument van het internet.

Minister, wat is er die voorbije twee jaar veranderd? Hebt u argumenten om te zeggen dat de digitale kloof gedicht is? Het Vlaams Steunpunt Nieuwe Geletterdheid heeft in 2009 zijn recentste rapport uitgebracht. Daaruit blijkt dat de digitale kloof niet gedicht is.

Mevrouw Martine Fournier: Minister, dank u voor uw uitgebreide antwoord. We moeten opletten dat we niet besparen om te besparen. Dat kan ten dele contraproductief werken. Ik

sluit mij aan bij de heer Rzoska: u overschat de digitale weerbaarheid van sommige mensen. Er is nog altijd een grote digitale kloof bij de kansarmen. Het gebruik van de WIS-computers was inderdaad laagdrempelig. Er waren ongeveer 2 miljoen raadplegingen per jaar. Dat is niet niets. Ik vraag u dus nogmaals uitdrukkelijk om er toch over te waken dat dit geen grote gevolgen zal hebben voor de zwaksten op de arbeidsmarkt.

De heer Chris Janssens: Minister, ik zou de waarheid geweld aandoen indien ik zou zeggen dat ik tevreden ben met uw nochtans uitgebreide antwoord. U verwijst naar de gedachtewisseling met de heer Leroy in de commissie Economie. Het ging inderdaad over het afschaffen van de WIS-computers, maar wel onder de uitdrukkelijke voorwaarde dat ze zouden worden vervangen door wat hij de ‘zelfbeheer-pc’s’ noemt, die dan onder meer in de webwinkels ter beschikking zouden staan. Maar als u dan die webwinkels gaat afschaffen, gaat u per definitie ook de WIS-kiosken afschaffen. Daarom biedt u volgens mij geen voldoende alternatief voor de jobcomputers.

Als u bovendien, net als de VDAB, verwijst naar de website van de VDAB, kan ik alleen maar zeggen dat tot op heden het gebruik van die website complementair was aan het gebruik van de WIS-kiosken. Uit het jaarverslag 2010 van de VDAB haal ik volgende cijfers: er werden 30 miljoen online bezoeken geregistreerd op de website van de VDAB, en daarenboven zijn er 18 miljoen contacten via het WIS-systeem. Het ene sluit het andere dus niet uit. Het ene is zeker geen vervanging van het andere.

Minister, de VDAB zal het halverwege volgend jaar met driehonderd personeelsleden minder moeten doen. Hoe zal de VDAB het waarmaken om nog meer werkzoekenden met minder personeel en minder middelen op te vangen?

Mevrouw Else De Wachter: Minister, uw antwoord verontrust mij een beetje. U mag de digitale onwetendheid en de digitale kloof echt niet onderschatten. Dat wil ik heel duidelijk beklemtonen. We worden er elke dag mee geconfronteerd. U zegt dat een van de alternatieven het feit is dat we toch niet kunnen ontkennen dat er bijvoorbeeld in openbare besturen zoals bibliotheken en gemeenschapscentra computers staan. Dat klopt. Maar de vraag is dan wel wie die mensen, die digitaal onwetend zijn, op dat moment zal begeleiden. Is dat dan bijvoorbeeld de bibliothecaris? Hoe ziet u dat concreet? Dat heeft wel een impact op de werking van de organisaties waar die computers zich op dat moment bevinden.

Mevrouw Lydia Peeters: Minister, ik wil u bijtreden, want inderdaad, in de commissie-vergadering van 18 februari heeft Fons Leroy aangekondigd dat de WIS-computers zouden verdwijnen. Die dateren uiteindelijk ook al van 1993. Twintig jaar, dat heeft zijn tijd wel gehad.

Ik begrijp ook wel de vraagstellers en hun bekommernissen: enerzijds almaar meer werklozen, almaar meer werkzoekenden, anderzijds de besparingen bij de VDAB en het sluiten van de werkwinkels. Ik wil de vraagstellers een suggestie aanreiken. Als lokaal bestuur hebben we gisteren met VDAB Limburg een engagementsverklaring getekend, waarbij we samen zullen zoeken naar hoe we initiatieven kunnen nemen op de arbeidsmarkt om de werkzoekenden beter te begeleiden naar een job. We gaan een groot aantal concrete, individuele begeleidingsacties opzetten. Er komen ook honderd extra begeleidingsacties. Ik zou iedereen willen oproepen om in communicatie te gaan met de VDAB. Als de lokale besturen met de VDAB zo concreet samenwerken, dan zullen we de negatieve elementen die hier naar voren worden gebracht, naar een positief verhaal kunnen ombuigen.

Mevrouw Goedele Vermeiren: We kunnen er allemaal akkoord mee gaan dat de zoektocht naar werk zo laagdrempelig mogelijk moet zijn, zeker voor degenen voor wie het niet zo vanzelfsprekend is, de langdurig werklozen, laaggeschoolden die het niet zo gemakkelijk hebben.

De WIS-computers zijn oud en aan vervanging toe. Er moest iets mee gebeuren. Men kon er vacatures op raadplegen, maar vaak was het zo dat men toch naar de VDAB moest – dat bedoel ik niet negatief – en dat men daar in contact kwam met iemand van de VDAB. Het is

niet slecht, zeker voor de kwetsbare groepen, dat ze persoonlijk contact hebben en een oriëntering en trajectbegeleiding krijgen. We moeten hier zeker blijven op inzetten, en ook op netwerken, zoals de Antwerpse talentenfabriek. Daar is een samenwerking met de VDAB en de bedrijfswereld. Daar kunnen werkzoekenden hun competenties uitbouwen en kennismaken met de werkvloer. Daarop moeten we blijven inzetten.

Minister Philippe Muylers: Mevrouw Peeters en mevrouw Vermeiren, ik ben het 100 procent met jullie eens. Die gesprekken worden gevoerd door de VDAB op verschillende plaatsen. Die kiosken gaven in het verleden vooral vacatures en opleidingen, maar je moest dan nog steeds verdere stappen zetten.

Waarom ik van mening ben veranderd ten opzichte van 2010, is omdat er een alternatief wordt aangeboden dat beter is. Het is niet alleen een computer. Ik besef heel goed dat we met de digitale weerbaarheid rekening moeten houden. Dat is een essentieel element. Vroeger ging het met een computer, nu gaat het ook met een computer. De servicelijn is ook heel laagdrempelig. Men kan naar een werkwinkel gaan.

We staan heel dicht bij een akkoord met de VVSG om ervoor te zorgen dat als er een probleem is in een gemeente, de VDAB samen met de gemeente naar oplossingen zoekt om een antwoord te bieden. Het blijft essentieel dat we iedereen kunnen bereiken, maar er is een alternatief ten opzichte van het verleden. Er zijn zelfbeheer-pc's, er zijn werkwinkels, maar er zijn ook de pc's die worden aangeboden op verschillende plaatsen. De laagdrempeligheid van de nieuwe website maakt dat dit zeker een alternatief is – in het verleden was het dat veel minder – voor de WIS-computer.

Je kunt het naast elkaar blijven gebruiken. Als je ziet dat het ene instrument elk jaar enorm stijgt, en het andere instrument elk jaar enorm daalt, dan moet je de kostprijs van het instrument dat elk jaar verlieslatend is, afbouwen. Dan moet je het instrument dat wel slaagt, nog beter maken. Mevrouw Fournier, u hebt verwezen naar de rendabiliteit en besparingen die de VDAB moet doen.

De dingen die slecht zijn, moet je wegwerken, door aan de consultants aandacht te vragen, door de servicelijn verder uit te bouwen en door de website laagdrempelig te maken.

Mijnheer Janssens, ik zou met u nog een heel debat kunnen voeren over de 300 personeelsleden minder – 6 procent – bij de VDAB tussen 2009 en 2014. Ik hoor hier vaak zeggen dat 6 procent veel te weinig is. Ik denk dat de VDAB meer efficiëntiewinsten, zelfs met stijgende werkloosheid, kan realiseren, met een extra budget via het loopbaanakkoord, met een extra budget voor de jeugdwerkloosheid. We zullen kunnen rekenen op een VDAB die daar op een volwassen manier op ingaat met medewerkers die het verlies aan personeel mee willen opvangen. De VDAB zet de stappen die moeten worden gezet.

De heer Björn Rzaska: Minister, ik voel me wel comfortabel met de steun van de collega's van CD&V en sp.a voor de WIS-computers. Dat betekent dat men op dit ogenblik binnen de meerderheidspartijen niet op één lijn zit. Naast de werkwinkels, zijn de WIS-computers opnieuw een instrument dat u afbouwt en dat moeilijk te bereiken groepen op de arbeidsmarkt in de kou zet.

Minister, ik zal u zeggen wat er veranderd is tussen december 2010 en vandaag. Wat er is veranderd, is dat de werkloosheid met 10 procent is gestegen, dat een op twee werklozen laaggeschoold is en dat de armoede stijgt. Dat is er veranderd. Ik doe een oproep aan de Vlaamse Regering, en specifiek aan CD&V en sp.a, om twee keer na te denken voor u een succesvol systeem zomaar weggooit. Het kind met het badwater weggooien, is geen goede zaak.

Mevrouw Martine Fournier: Ter verduidelijking: ik heb hier niet gepleit om alle WIS-computers te laten staan. Ik heb gewoon aan de minister gevraagd om met het verdwijnen van de WIS-computers, ervoor te zorgen dat de kansarmen en de laaggeschoolden niet in het gedrang komen. Dat was mijn pleidooi, naast een pleidooi tot besparen.

Mevrouw Peeters, het zou goed zijn dat u die engagementsverklaring doorstuurt naar de andere provincies omdat we dan een goed voorbeeld hebben van hoe we kunnen samenwerken met de VDAB.

De heer Chris Janssens: Minister, u hebt me nog niet overtuigd van voldoende alternatieven die er zouden zijn ter vervanging van de WIS-computers.

Laat me afronden met een boutade die we zeker moeten voorkomen. Bij de gedachte-wisseling in de commissie Economie zei Fons Leroy dat hij 2012 het jaar van de eekhoorn noemde vanwege de harde noten die moesten worden gekraakt door de sociaal-economische situatie. Laat ons voorkomen dat de VDAB door het afschaffen van werkwinkels en jobcomputers zijn basisdienstverlening zodanig gaat afbouwen dat 2013 voor de VDAB het jaar van de ezel zal worden. Het zou vooral voor de toenemende groep werkzoekenden een heel spijtige zaak zijn.

Mevrouw Else De Wachter: Minister, ik vind dat sommige collega's kort door de bocht gaan. Mijn vraag was zeer concreet: wat is het alternatief? Ik zou u willen oproepen om na te gaan wat die alternatieven ons te bieden hebben en om de tijd te nemen om ze te evalueren met de lokale actoren. Zij worden dag in dag uit geconfronteerd met die doelgroepen, met kansarmoede, met de digitaal onwetenden. Laat ons afwachten hoe het verloopt. Dat is het belangrijkste.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Bart Caron tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de sterke toename van de Vlaamse wapenexport in 2012

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Voorzitter, minister-president, collega's, een ijverige journalist heeft deze week de wapenhandel, de import en export vanuit Vlaanderen becijferd en heeft uitgerekend dat er 258 miljoen euro aan wapenexport was het voorbije jaar. Bij nader inzien blijkt dat zelfs 284 miljoen euro te zijn geweest. Het jaarverslag hebben we nog niet, maar de maandrapporten wel, en zo kunnen we dat samentellen. Dat is een stijging met 41 procent ten opzichte van het jaar 2011, in een jaar tijd dus. Blijkbaar heeft de crisis geen impact op de internationale wapenhandel. Ik weet niet of er een relatie is met de conflicten in de wereld, waar dan ook, maar het is opvallend.

Het is ook opvallend omdat sinds vorig najaar uw decreet over de wapenhandel en wapenuitvoer er is, met enerzijds het stelsel van algemene vergunningen en anderzijds het stelsel van de Europese regeling. Daardoor worden een aantal goederen, bijvoorbeeld de visualisatieschermen van Barco, die binnen Europa worden geëxporteerd en dan door andere firma's, bijvoorbeeld Franse, worden ingebouwd, niet meer geregistreerd in de overzichten die we krijgen. Wellicht is de wapenhandel vanuit Vlaanderen nog een stuk groter dan die 284 miljoen euro. U begrijpt dat wij dat op zich geen interessante evolutie vinden, maar tot daar aan toe. Wat wij erger vinden is dat we geen inzicht meer hebben in het eindgebruik. Van ongeveer tweederde van wat uit Vlaanderen vertrekt, kennen we dat niet.

Minister-president, hoe verklaart u die sterk stijgende wapenexport? Kan de situatie in het Midden-Oosten daar iets mee te maken hebben? Hoe is uw houding ten opzichte van Saoedi-Arabië? Is die al dan niet gewijzigd sinds 5 maart?

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, collega's, collega Caron, het jaarverslag zal zo snel mogelijk aan het parlement worden overgemaakt conform artikel 50 van het decreet. Dat zal een mogelijk uitgebreid debat mogelijk maken in de commissie.

Dat men de maandelijkse rapportering heeft gebruikt om in de pers reeds een en ander te lanceren, is natuurlijk het recht van journalisten, parlementsleden enzovoort. Ik ga ervan uit dat we met nog meer kennis van zaken kunnen debatteren als we het jaarverslag hebben overgemaakt. Ik zal dat kortelings aan het Vlaams Parlement bezorgen, waarin decretaal is voorzien.

Uw vraag bevat twee elementen, ten eerste hoe het komt dat er een stijging is wat de uitvoer betreft. U hebt de cijfers geciteerd. Ik wil onderstrepen dat vooral de stijging naar de Verenigde Staten de oorzaak is van die bijkomende miljoenen, maar ook naar Europese landen. Wat dat betreft is er geen enkel probleem, maar we zullen daar verder over kunnen debatteren.

Uw tweede element gaat over de Arabische landen. Daar heeft de heer Roegiers, die momenteel niet aanwezig is, een tijdje geleden een vraag over gesteld. Als u vraagt of mijn standpunt daarover gewijzigd is, is het antwoord neen. Het standpunt blijft hetzelfde. We hebben een aantal landen on hold gezet, we hebben ook embargo's tegen Syrië en Libië, en dat blijft zo. Wat Saoedi-Arabië betreft, heb ik vorige keer gezegd dat er geen reden is om nu bijkomende beslissingen te nemen of stappen te zetten. Dat wordt opgevolgd door de administratie. Mocht het nodig zijn, zullen we dat doen. Ik heb toen ook geantwoord dat Saoedi-Arabië niet het probleem is want dat de laatste jaren er niets naar is uitgevoerd.

Mijnheer Caron, het cijfermateriaal heb ik u al kunnen duiden. Wat de Arabische landen betreft, en zeker die landen het onderwerp zijn van de Arabische Lente, is er ook duidelijkheid. Ik hoop dat we daar in de commissie verder over kunnen spreken.

De heer Bart Caron: We zullen dat hopelijk doen, minister-president. Ik wil onderstrepen dat het niet noodzakelijk gekend is wat we uitvoeren naar Saoedi-Arabië. Als dat gaat via een ander Europees land, dan weten we dat niet, dat is duidelijk. Als Saoedi-Arabië daar militaire luchthavens mee uitrust, ontsnapt dat aan onze controle.

Hoe gaat u straks rapporteren? Daar ben ik heel erg benieuwd naar. Ik zal het anders formuleren. Zul u een overzicht maken van de informatie die we vroeger in de jaaroverzichten kregen, maar niet door de Europese regelgeving of door de algemene vergunningen worden gevat? Zal die informatie voor uw beleid nog nuttig zijn? Voor ons als parlementsleden is het zeker nuttig. We willen in elk geval de internationale wapenhandel verder blijven monitoren. Een groot deel van de internationale wapenhandel ontsnapt aan onze aandacht.

De voorzitter: De heer Hendrickx heeft het woord.

De heer Marc Hendrickx: Mijnheer Caron, in 2011 lag de export sowieso al lager dan in 2010. U moet dus niet hard schrikken dat die in 2012 opnieuw stijgt. De minister-president geeft terecht aan dat Vlaanderen doet wat binnen zijn mogelijkheden ligt dankzij een nieuw, streng maar rechtvaardig en evenwichtig decreet.

Minister-president, het Vlaams Vredesinstituut (VVI) maakt opmerkingen over een aantal landen die u aangeeft: Qatar, Saoedi-Arabië, de Verenigde Arabische Emiraten. Het is in de commissie al eens aan bod gekomen, ik denk naar aanleiding van een vraag van de heer Roegiers. Zijn er signalen uit de sector waar we meer rekening moeten mee houden?

Minister-president Kris Peeters: Ik zal in de commissie nogmaals rapporteren zoals afgesproken in het decreet en de besluiten. Ik kijk uit naar het debat.

Neen, mijnheer Hendrickx, er zijn volgens mij geen bijkomende elementen die relevant zijn om hier aan te halen. Nogmaals, het decreet is, zoals u zelf zegt, streng maar rechtvaardig, en wordt uitgevoerd. Verder verwijs ik, met het akkoord van de heer Caron, naar de commissie.

De heer Bart Caron: Ik zal in de commissie graag het debat te gronde voeren, minister-president. Het decreet moet voor de eerste keer de controle doorstaan. Ik hoop dat daaruit niet

zal blijken dat de wapenhandel in Vlaanderen lossier is dan voorheen en dat we nog veel minder zicht hebben op het eindgebruik. Ik wil niet horen dat Saoedi-Arabië afgedankt militair materiaal inzet in Syrië. (*Rumoer*)

Ik wil geen Vlaamse rupsvoertuigen op het scherm zien. (*Rumoer*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Jan Penris tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de aanhoudende problemen bij De Lijn in de regio ten noorden van Antwerpen

De voorzitter: De heer Penris heeft het woord.

De heer Jan Penris: Minister, vorige vrijdag, zaterdag, zondag en ook nog maandag is er een wilde staking geweest in het noorden van onze mooie provincie Antwerpen. De buschauffeurs van De Lijn hebben het werk neergelegd vanwege een reeks aanhoudende incidenten met hun directie. (*Opmerkingen van de heer Dirk Van Mechelen*)

Mijnheer Van Mechelen, u krijgt straks het woord. U kunt dan uw nuances plaatsen.

Wat wij hebben vernomen, is dat de buschauffeurs het werk hebben neergelegd naar aanleiding van een reeks veiligheidsincidenten waarop de lokale directie niet of onvoldoende heeft gereageerd. Ze zou de mensen met een kluitje in het riet hebben gestuurd, zeggende dat ze na het lang weekend eens moesten terugkomen.

Dat is natuurlijk de spreekwoordelijke druppel die de overvolle emmer deed overlopen. Minister, u weet het allang: sinds de hervormingen bij De Lijn in september vorig jaar, is het noorden van Antwerpen heel problematisch geworden. Zowel de klanten als de chauffeurs weten dat. Het vervoersaanbod is onbetrouwbaar geworden. (*Opmerkingen*)

De heer Van Mechelen denkt daar anders over en hij zal dat straks wel duidelijk maken. Hij is zich aan het voorbereiden op de uitzending van atv straks, neem ik aan.

Zowel de klanten als de chauffeurs hebben al heel lang hun bedenkingen. U weet dat, mijnheer Van Mechelen.

Als de chauffeurs staken, dan heb ik daar als mens begrip voor. Ik vind dat de werknemer gehonoreerd moet worden. Wanneer men met klachten naar de directie stapt, dan moeten die adequaat worden behandeld.

Ik sta hier echter ook als reiziger, als politicus, als Vlaams volksvertegenwoordiger. Minister, ik wil dus van u weten: als u met een dergelijk conflict wordt geconfronteerd, hoe reageert u daarop? Wat doet u om de chauffeurs en de directie van De Lijn opnieuw met elkaar te verzoenen, en ervoor te zorgen dat dit vervoersaanbod is wat we ervan mogen verwachten?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Voorzitter, geachte leden, het klopt dat er het voorbije weekend – het was trouwens een lang weekend – heel veel problemen zijn geweest ten noorden van Antwerpen, door een spontane staking van de chauffeurs. Mijnheer Penris, het is niet mijn taak om me daar actief in te mengen. Dat is een taak van De Lijn zelf. Nu, dat neemt niet weg dat ik wel gevoelig ben voor de bestaande problemen. Zoals u terecht stelde, is er op 15 april een mededeling geweest over de nieuwe dienstregeling. Men dacht dat alles goed onder controle was, maar er zijn klachten van de chauffeurs blijven komen. Zo stelden ze dat ze bij sommige dienstregelingen soms negen uur aan één stuk moesten rijden, wat te veel is. Ook was men kwaad op de regiomanager, om man en paard te noemen. Die zou niet goed zijn omgegaan met een aantal incidenten die er waren geweest. Dat is een persoonlijk probleem.

Het klopt niet dat er niet is onderhandeld in het weekend. De Lijn heeft me absoluut bevestigd dat men in het weekend is blijven onderhandelen. Er reden inderdaad geen bussen. Ik betreur het enorm als chauffeurs staken, zeker omdat men niet wist dat die staking zou plaatsvinden. U stelt dat terecht. Het enige slachtoffer van die staking is de reiziger, want die zit natuurlijk met de gebakken peren.

Ondertussen rijden de bussen opnieuw. Er wordt nu verder onderhandeld, binnen een termijn van veertien dagen. De regiomanager in kwestie had twee of drie stelplaatsen onder zijn hoede, ten noorden van Antwerpen. Het is heel belangrijk dat die goed wordt ondersteund. Ik verneem dat er ter zake ondertussen ingrepen zijn gebeurd. Er moet vooral ook zwaar worden geïnvesteerd in een goede communicatie met de chauffeurs, om de dienstregelingen goed te organiseren en om, als er incidenten zijn, ervoor te zorgen dat de groep wordt bijeengeroepen en dat zeer goed wordt gecommuniceerd. In andere stelplaatsen gebeurt dat wel.

Mijnheer Penris, ik hoop dus dat het alleen maar beter wordt.

De heer Jan Penris: Minister, dat hopen we natuurlijk allemaal. Wij hebben een voorstel van oplossing voor de veiligheidsincidenten. U zou de lokale politie of de federale politie een eenheid kunnen doen oprichten die niets anders doet dan controles uitvoeren op de bus, de metro en de tram. In sommige landen bestaat dat, en het werkt er.

In het noorden van Antwerpen gaat het echter duidelijk over meer dan alleen de veiligheid. Was het dat maar, dan hadden we al lang onze oplossing uit onze hoed kunnen toveren, maar het gaat hier over een hele bedrijfscultuur waarmee het fout aan het lopen is. We hebben de indruk dat de regionale directie enigszins in een ivoren toren zit, dat ze geen rekening houdt met de verzuchtingen van de chauffeurs en van de reizigers, van onze klanten. Ik raad u dus aan om, als minister van Mobiliteit, de beide partijen opnieuw bij elkaar te brengen, hierin een actieve rol te spelen en dit niet over te laten aan het sociaal overleg, want dat is totaal geblokkeerd op dit moment.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Mevrouw Lies Jans: Voorzitter, minister, ik heb zeker begrip voor de chauffeurs als zij in moeilijke omstandigheden moeten werken. Als er problemen rijzen, dan moet daar op een goede manier op worden gereageerd. Uit dit verhaal maak ik op dat er intern wel wat conflicten zijn geweest. Het lijkt me belangrijk dat dergelijke dossiers intern in de toekomst beter zouden worden opgevolgd en besproken.

Veel minder begrip heb ik voor de stakingsacties die daar dan uit volgen. Elk jaar vraag ik de cijfers op, en ik stel alleen maar vast dat het aantal stakingsdagen stijgt. De laatste volledige cijfers die ik heb, dateren van 2011: toen waren er 29 stakingsdagen op een jaar. Dat is zeer veel en het is altijd de reiziger, Jan Modaal, die daarvan de dupe is en die eigenlijk geen betrokken partij is in het conflict.

Minister, ook ik roep u dus op om dit probleem ernstig te bekijken en zeker te overleggen met de entiteit Antwerpen, om intern tot een betere manier van overleggen en communiceren te komen.

De voorzitter: De heer de Kort heeft het woord.

De heer Dirk de Kort: Minister, we weten allemaal dat er vorig jaar heel wat is veranderd qua dienstregelingen. Dat is niet alleen zo ten noorden van Antwerpen: overal heeft De Lijn bijgestuurd, ook om een aantal besparingen te realiseren binnen de verwachtingen van de beheersovereenkomst, wat nodig was.

We merken echter ook wel dat het vorig jaar heel vaak is misgelopen met die communicatie, ook met de lokale besturen.

En ik denk dat collega Van Mechelen kan bijtreden dat we merken dat er al heel wat bijsturing op dat vlak is gebeurd. We vragen om verder nog passende maatregelen inzake de

communicatie met alle lokale besturen te nemen en om over de mededeling over de wijziging van de dienstregelingen op een goede manier te communiceren.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

De heer Marino Keulen: Voorzitter, collega's, naast meer solide werkverhoudingen tussen aan de ene kant de bedrijfsleiding en aan de andere kant de medewerkers van De Lijn, wil ik hier ook het punt maken dat dit conflict opnieuw opgelost wordt op de kap van de reiziger. Waar men zeker mee moet opletten in de schoot van De Lijn, is dat men niet in een stramien komt dat eigen is aan de NMBS en waarbij elk intern conflict meteen wordt afgerekend op de kap van de reiziger, want dat weegt zwaar op de geloofwaardigheid en op het draagvlak van De Lijn, de dienstenverstrekker die toch werkt met heel veel Vlaams belastinggeld, bijna 1 miljard euro dotatie op jaarbasis. Het verzekeren van een minimale dienstverlening moet absoluut een aandachtspunt zijn vanuit het beleid.

Minister Hilde Crevits: Ik dank u voor de aanvullende opmerkingen.

Mijnheer Penris, ik heb zelf bevestigd dat het niet alleen gaat om agressie, maar ook over de werk- en diensttijdregeling.

Laat het duidelijk zijn, ik heb geen begrip voor spontane stakingen, geen begrip. Ik vind dat dat niet kan; ik vind dat men de regels van het spel absoluut moet volgen. Er is in een duidelijke procedure voorzien. Ik heb ook geen begrip voor een bedrijf dat de arbeidsverhoudingen die er moeten zijn, niet respecteert. Als er klachten zijn, moet er ingegrepen worden, maar daar bestaat overleg voor. U zegt dat het niet goed is om daarop te rekenen, maar ik reken daar wel op. Er is ook ingegrepen door de directie. De regiomanager wordt sterker ondersteund.

Mijnheer de Kort, communicatie is een van de grote problemen. De diensten moeten goed georganiseerd worden, er moet voldoende personeel zijn, er moet voor worden gezorgd dat de mensen kunnen werken volgens de geldende arbeidsreglementering, maar als er problemen zijn, moet vooral ook een goede communicatie worden gehuldigd, niet alleen met de openbare besturen, maar ook met het personeel zelf. Daarop wordt momenteel heel intensief ingezet. Ik hoop dat het tot een duurzame oplossing leidt voor het conflict waarover deze vraag van de heer Penris handelt.

De heer Jan Penris: Minister, ik spreek ook als reiziger. Ik ben een dagelijkse gebruiker van de lijnen in het noorden van de provincie Antwerpen. Ik weet wat daar gebeurt en wat daar misloopt. Sinds de hervormingen van september is het vervoersaanbod in mijn regio gehalveerd. Van lijn A naar lijn B geraakt men niet meer in één beweging, men moet minstens één overstap maken. De betrouwbaarheid van het vervoersaanbod is gedaald, het reiscomfort van het vervoersaanbod is gedaald, de veiligheid van het vervoersaanbod is gedaald. Als reiziger ben ik even bekommerd als de chauffeurs van De Lijn over wat er misloopt in het noorden van Antwerpen. Ik roep u daarom op om eens samen te zitten met uw directie ter plaatse. Wij hebben de indruk, chauffeurs en reizigers, dat die mensen in een ivoren toren leven en niet weten wat er ten gronde gebeurt. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Jean-Jacques De Gucht tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de commotie in de cultuursector naar aanleiding van de toekenning van een projectsubsidie aan de vzw Musical van Vlaanderen

ACTUELE VRAAG van de heer Erik Arckens tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over het toekennen van projectsubsidies aan Musical van Vlaanderen

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

De heer Jean-Jacques De Gucht: Voorzitter, minister, collega's, u schrijft geschiedenis, zij het in negatieve zin. U geeft na een negatief artistiek advies een exuberant bedrag van 850.000 euro – terwijl het gemiddelde voor een projectsubsidie 40.000 euro bedraagt – aan een vzw die volgens de kranten noch zijn acteurs noch de bedrijven die de musicals ondersteunen, op een goede manier en tijdig betaalt.

Uit uw nota 'Zuurstof en meerstemmigheid voor de kunsten' blijkt dat u toch wel een bijzonder rare klik maakt bij deze toekenning. Welk percentage van die 850.000 euro gaat naar de promotie, de zaalhuur, de vergoeding, de artistiek directeur, de lonen van de acteurs en hoe verhoudt dit percentage zich tot de totale begroting? Met dit in het achterhoofd, is het nog altijd niet duidelijk wat de impact en de verantwoordelijkheid zijn van Music Hall ten opzichte van de Musical van Vlaanderen, zoals trouwens ook in de verschillende adviezen naar voren wordt gebracht.

De voorzitter: De heer Arckens heeft het woord.

De heer Erik Arckens: Minister, collega's, er is inderdaad de laatste dagen nogal wat heisa geweest in de kranten. Ik ben niet geneigd om te geloven wat er in de kranten staat, ik geloof precies het tegendeel, en dan begin ik wat te snuffelen. Ik hoor en ik lees dat de CD&V gelobbyd heeft, maar ik vraag me af wie er in al die cultuurdossiers niet lobbyt. Ik zeg u: ik lobby niet, maar daarnaast lobbyt volgens mij iedereen – als er al gelobbyd wordt.

Minister, voorzitter, er komen allerlei dingen aan bod: men spreekt vandaag over de lonen, men doet er nog een schepje bovenop, de lobbying, het feit dat het sociaal-cultureel artistiek werk niet zou worden betoelaagd enzovoort.

Toch kort even de voorgeschiedenis. Waar is de tijd dat de musical deel uitmaakte van het Ballet van Vlaanderen? Waar is de tijd dat er structurele subsidies kwamen van Bert Anciaux? Waar is de tijd dat u structurele subsidies weigerde op basis van de adviezen? Moest er dan toch gelobbyd worden?

En waarom dient Geert Allaert van Musical van Vlaanderen een dossier in? Specifiek omdat hij een structurele weigering kreeg: hij heeft een negatief zakelijk advies gekregen en een positief artistiek advies. U zegt zelf: ik maak gebruik van de politiek; ik zie niets verkeerd. 850.000 euro, dat is heel veel uit die pot, maar Geert Allaert vraagt dat zelf niet. Hij zegt zelf dat hij heel goed weet dat het voor kleine projecten is bestemd.

Minister, de discussie over het geheel is dus een soort work in progress. Vandaag hebt u al een stuk van mijn vraag beantwoord, namelijk waarom u die subsidies gaat geven, en ik kijk met veel belangstelling en met veel positieve inzet uit naar uw antwoord.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, collega De Gucht en collega Arckens, ik schrijf hier geen geschiedenis, ik pas gewoon het Kunstendecreet toe. Ik heb, collega De Gucht, op basis van een aanvraag die is ingediend – zoals vele andere aanvragen – in het Kunstendecreet een subsidie toegekend aan de Musical van Vlaanderen.

Dit is perfect rechtlijnig, ik trek daar perfect de lijn door die in mijn nota staat waar u naar verwijst. Ik heb daar een aantal accenten gelegd op basis waarvan ik de structurele beslissingen in het Kunstendecreet zou nemen. Waarom is dat perfect rechtlijnig? Ik heb daarin gezegd dat we er moeten voor zorgen dat we zoveel mogelijk de adviezen volgen, en dat we kunnen afwijken van adviezen wanneer er een verschraving van het landschap kan komen.

Bij Musical van Vlaanderen bleek vorig jaar dat zij bij de structurele ondersteuning een aanvraag hadden gedaan en dat zij een positief artistiek advies hadden. De commissie die ook muziektheater beoordeelt, zei dat ook de niet-commerciële musical een plaats heeft in Vlaanderen en dat men een subsidie kon verantwoorden. Maar het ging toen fout op het zakelijke vlak. Uit inspectieverslagen bleek dat de zakelijke kant niet zo zuiver stond. Toen heb ik inderdaad beslist om geen structurele subsidie te geven, zolang het zakelijke niet in orde was.

Nu blijkt uit de recente inspectieverslagen en ook uit het zakelijke advies dat ik vanwege mijn administratie heb ontvangen, dat ondertussen alles zakelijk perfect in orde is. Er is nu een positief zakelijk advies voor de ingediende aanvraag. Er was inderdaad een negatief artistiek advies, wat eigenaardig is: het jaar voordien was het artistiek nog wel verantwoord, nu minder. Ik kan u dat artistiek advies trouwens ook bezorgen. Het is nogal summier, en het verwijst ook naar de zakelijke kant. Ik heb de bevestiging gekregen dat de zakelijke kant in orde is. Ik heb dan inderdaad beslist om een subsidie toe te kennen van 850.000 euro. Dat is inderdaad veel geld, maar u moet weten dat dat 51 procent is van de kosten van die musical. Dat is allemaal verantwoord en uitgewerkt in het dossier. Oorspronkelijk werd er ook veel meer gevraagd door Musical van Vlaanderen. Ik heb mij 100 procent gebaseerd op het zakelijk advies en het bedrag toegekend dat daar verantwoordbaar is.

Ik wil ook nog eens verwijzen naar het artistiek advies, waar men vragen heeft over de crew en de cast. Men vraagt of Stany Crets en Ad van Dijk wel voldoende zijn om het kwalitatief te maken. Ik heb er vertrouwen in dat die mensen heel veel ervaring hebben en er ook zullen voor gaan. Ook een aantal onbekende mensen krijgen een kans in die musical en dat is een goede zaak. Het gaat om een familievoorstelling, die voor iedereen toegankelijk is en een heel ruim publiek kan bereiken.

De vraag is, mijnheer Arckens, wat er nu moet gebeuren en hoe het nu verder gaat. U weet dat in 2003 musical is weggehaald bij ballet en het een aparte discipline is geworden. Sindsdien zijn we een beetje beginnen sukkelen. Iedereen heeft het anders gedaan. Mijn voorganger minister Anciaux heeft beslist om een structurele subsidie van 2 miljoen euro per jaar toe te kennen aan Musical van Vlaanderen. Ik heb vorig jaar beslist om dat niet te doen, omdat ik vond dat de zaken op dat moment niet zuiver stonden. Als we belastinggeld in de vorm van subsidie geven aan organisaties, moeten we ook de garantie hebben dat dat goed wordt besteed. Nu hebben we die garantie. Het dossier zit op dat vlak volledig zuiver. Ik heb dus inderdaad die beslissing genomen.

Hoe moet het verder in de toekomst? Juist om dergelijke discussies te vermijden, heb ik vorig jaar gezegd dat we een evaluatie zouden maken van het Kunstendecreet en het zouden bijsturen waar nodig. Toen is ook aan bod gekomen: wat doen we met musical? Er zijn voor- en tegenstanders om dat in een apart fonds te steken.

Oorspronkelijk heb ik laten onderzoeken of het zinvol was om dergelijke creatieve industrieën in een fonds te stoppen. Kijk naar de film: het Vlaams Audiovisueel Fonds werkt al bij al goed, denk ik. U weet dat we daarover gedachteswisselingen hebben gehouden in de commissie. Volgens de nota die voorligt, werken we verder met beoordelingscommissies en een politieke beslissing, maar werken we ook het instrument van Flanders Art verder uit. Dat zou een mogelijkheid kunnen zijn in de toekomst voor musical en andere creatieve industrieën in Vlaanderen. Ik hoop dat we met de bijstelling van het Kunstendecreet in die zin een oplossing kunnen vinden om dergelijke genres verder te ondersteunen en ervoor te zorgen dat ook niet-commerciële initiatieven in musical in Vlaanderen kunnen worden ondersteund.

De heer Jean-Jacques De Gucht: Minister, kijk naar de titels van de verschillende musicals die geweest zijn, dat waren allemaal commerciële musicals en degene die er nu op staat... *(Opmerkingen van de heer Eric Van Rompuy)*

Ja maar, bij Ben X is er niets betaald aan de acteurs en de rechten zijn ook nog niet betaald. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Ik zal me niet laten afleiden. Minister, u zegt dat zakelijk alles in orde is, dat noteren we. Ik ben geen rekenwonder, maar als je nog 235.000 euro moet krijgen en je hebt openstaande rekeningen van 450.000 euro, alleen al van Phlippo, zoals u hebt kunnen lezen – en dan spreken we nog niet over de acteurs –, moet u mij eens uitleggen hoe je dan een volledig evenwicht hebt op zakelijk vlak. Ik ben heel benieuwd naar die manier van werken.

Daarnaast, minister, zegt u dat het voor iedereen toegankelijk moet zijn. 45 euro per persoon, als ik me niet vergis, is dat voor iedereen toegankelijk?

De heer Erik Arckens: Minister, ik denk dat u heel correct hebt gehandeld in dit dossier en dat we al een stap verder staan. Ik herinner me dat bij besprekingen over het Kunstendecreet ook de heer Caron zich afvroeg wat we met musical moeten doen. Het zou me echt verblijden, mochten we dat in een fonds kunnen steken. Het gaat altijd een beetje tussen wal en schip vallen. We hebben een degelijke studie gekregen van professor Annick Schramme over fondsen en dergelijke.

Het is heel moeilijk om een dergelijk debat te voeren in dit kader, maar de subsidies zijn nodig in de aanmaakfase van een musical. Wil men op dat vlak break-even draaien, dan heeft men die subsidies nodig. *(Opmerkingen van de heer Jean-Jacques De Gucht)*

Maar natuurlijk wel. In de fase van de running, spelen er andere partners mee. Dat moet verder worden bekeken.

Minister, waarom creëren we naast CultuurInvest niet bijvoorbeeld ook seizoenskredieten? Maar als u spreekt over verfondsing, is dat ook goed.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

De heer Marius Meremans: Minister, 850.000 euro is inderdaad een serieuze hap, maar zoals u hebt gezegd – en dat neem ik ook wel aan –, kosten dergelijke producties voor een breed publiek nu eenmaal veel geld. Ik denk dat we het er allemaal over eens zijn dat we de musical willen ondersteunen, misschien de heer De Gucht niet, maar misschien anderen wel.

Als het antwoord 'ja' is, weten we ook over welke bedragen we spreken. De vraag is natuurlijk – ik denk dat u dat ook aangeeft – of we de pot projectsubsidies daarmee moeten bezwaren. Ik volg u wel wanneer u zegt dat we op zoek moeten gaan naar een ander vehikel om de musical te ondersteunen. Bij de herziening van het Kunstendecreet in de commissie Cultuur kunnen daar verder aan werken. Wij zijn daar alleszins vragende partij voor.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Wij hebben geen problemen met subsidiëring aan musicals, op twee voorwaarden: in het geval dat de markt het niet zelf kan oplossen en voor zover de kwaliteit van die producties gegarandeerd is. Daarvoor zijn er ook beoordelingscommissies. Zij hebben in dezen een negatief advies gegeven.

Minister, u hebt deze subsidie veel later toegekend dan de andere subsidies voor de projecten. Omdat dat uitzonderlijk is, roept het vermoedens op.

Er is nog een ander project van de Musical van Vlaanderen, namelijk het derde grootste project, dat 95.000 euro krijgt. De rest krijgt gemiddeld 30.000 à 40.000 euro.

Er is trouwens nog een musicalorganisatie in het Kunstendecreet en nog een project gesubsidieerd. Het is dus niet zo dat dat landschap helemaal verschraalt.

Verder is er een heel groot vermoeden van belangenvermenging of structurele, zakelijke vermenging tussen Music Hall en de Musical van Vlaanderen.

Ten slotte wil ik erop wijzen dat het toepassen van de cao uit de kunstensector een verplichting is om subsidie te krijgen. Als ik hoor op welke manier en wanneer de lonen worden uitbetaald, heb ik daar de grootste twijfel bij.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer Eric Van Rompuy: Ik zou de heer De Gucht willen zeggen dat in de vorige ronde, de ronde van de structurele subsidie, er een positief artistiek advies was. Zoals de minister zei, was er een zakelijk negatief advies, gebaseerd op één jaar. Ik raad u aan om de nota van de Inspectie van Financiën over die projectsubsidie eens te lezen. Structureel hebben we nul subsidie gekregen. Qua lobbyen kan dat tellen. Ik zou zagezegd een zeer machtige lobbyist zijn, maar met de structurele subsidies hebben we nul gekregen.

U zegt dat de minister geschiedenis maakt. Dat heeft daar niets mee te maken. De minister past gewoon de beslissing toe dat er in de projectsubsidies ook voor de musicals een bedrag werd uitgetrokken, behalve voor de Judas Producties die structureel 500.000 euro krijgen. Als je die structurele subsidie en de projectsubsidie bij elkaar telt, krijgt de musical in Vlaanderen 2 procent van de globale subsidiepot.

Ik raad u aan om die nota van de Inspectie van Financiën eens te lezen. Er staat: “De Inspectie van Financiën kan dit voorstel positief adviseren.” Dat wil zeggen dat de minister een beslissing genomen heeft met een positief advies van de Inspectie van Financiën. Ik ben het beu dat je dan in de kranten moet lezen dat dit onbehoorlijk bestuur is en dat er belangenvermenging is. Voorzitter, ik neem dat niet. Ik vind dat de minister een terechte beslissing genomen heeft. Dat heeft niets te maken met gelobby, maar wel met het vrijwaren van de overlevingskansen van de musical in Vlaanderen.

Minister Joke Schauvliege: Collega’s, vorig jaar hebben we beslist de projectenpot te verdubbelen. Er zijn dus veel meer projectmiddelen voor alle organisaties en alle individuele kunstenaars in Vlaanderen. In totaal gaat het om 9,7 miljoen euro die ter beschikking staat voor projectsubsidies.

Mijnheer Caron, u moet intellectueel eerlijk zijn. U zegt dat ik over dat project afzonderlijk heb beslist. Dat klopt niet, ik heb dit project net als alle andere dossiers behandeld. De beslissing viel iets later omdat ik met dat hoge bedrag eerst naar de regering moest. Over de andere dossiers met lagere bedragen mag ik zonder de regering beslissen. Met dit dossier moest ik wel eerst naar de regering. Het is op exact dezelfde manier beslist, in alle transparantie. Het is ook meegedeeld. De beslissing dateert zelfs van 19 april, maar wordt nu plots door u opgevoerd als een groot schandaal of een achterpoortje. Er is geen achterpoortje en ook geen schandaal. Het is volledig correct verlopen en beslist door de Vlaamse Regering, samen met de coalitiepartners.

Collega’s, als je een subsidie krijgt, een projectsubsidie of een structurele subsidie, moet je als organisatie verantwoording afleggen. Je moet nadien zeggen wat je met die centen hebt gedaan. Er wordt ook een inspectie uitgevoerd door mijn administratie.

Als die centen niet goed worden besteed, als er putten zijn of als bepaalde zaken niet goed lopen, vorderen wij die subsidies terug. Dat is in het verleden al verschillende organisaties overkomen. *(Opmerkingen van de heer Jean-Jacques De Gucht)*

Dit bewijst volgens mij dat we goed op de correcte aanwending van die overheidsmiddelen toezien. We gaan hier op een heel correcte wijze mee om. Dat zal in verband met dit geval niet anders gebeuren. Ook de vzw Musical van Vlaanderen zal nadien verantwoording moeten afleggen en zal moeten uitleggen wat met die middelen is gebeurd. Op basis van het ingediende dossier is alles correct verlopen. Het gaat om 51 procent van de kosten die de vzw heeft om de productie uit te werken. Wij financieren dit voor 850.000 euro.

Om dergelijke discussies in de toekomst te vermijden, zullen we hier bij de volgende aanpassing van het Kunstendecreet rekening mee houden. We werken hier volop aan in de commissie Cultuur. De commissievoorzitter kan beamen dat we in het Vlaams Parlement op dit vlak heel constructief werk verrichten. Er zijn al een aantal voorstellen naar voren geschoven. Ik heb zelf een aantal voorstellen opgenomen in de nota die ik aan het Vlaams Parlement heb voorgelegd. We willen hier in de toekomst rekening mee houden. Ik stel dan ook voor dat we het debat verder voeren en nagaan hoe we tot een verdere ondersteuning van het niet-commercieel musicalcircuit in Vlaanderen kunnen komen zonder telkens opnieuw discussies in het Vlaams Parlement te moeten voeren.

Ik herhaal dat dit allemaal niet nieuw is. Sinds 2003 voeren we telkens opnieuw discussies over wat we met musicals in Vlaanderen moeten doen. De vraag is steeds of dit nu al dan niet rendabel is. Het is belangrijk hier bij de aanpassing van het Kunstendecreet rekening mee te houden. We moeten ervoor zorgen dat dit in de toekomst op een goede wijze is geregeld.

De heer Jean-Jacques De Gucht: Minister, musicals zoals ze door de Musical van Vlaanderen worden gebracht, kunnen ook zonder subsidies rendabel zijn. U geeft nu 850.000 euro aan een project. Dat is een troostprijs omdat u er niet in geslaagd bent structurele subsidies uit te delen. Daar bestond blijkbaar geen eensgezindheid over.

U verleent die subsidie aan een vzw die in het verleden al eens subsidies heeft moeten terugbetalen omdat de verplichtingen niet werden nagekomen. Het gaat dan om een project als 'La Bohème'. *(Opmerkingen van de heer Eric Van Rompuy)*

Die musical is uitgevoerd. Het heeft een half uurtje geduurd. Dan is er nog een en ander aan toegevoegd. Het was niet goed. De vzw heeft de subsidies moeten terugstorten.

We zien dat andere organisaties binnen de sector er wel in slagen op een rendabele manier musicals te maken die op voldoende niveau staan om 1,2 miljoen kijkers te lokken. Ik stel me dan ook de vraag waar we met het Vlaams belastinggeld mee bezig zijn. *(Opmerkingen van de heren Eric Van Rompuy en Jean-Jacques De Gucht)*

De voorzitter: Als we op deze wijze heen en weer beginnen te roepen, wordt het hier onhaalbaar. *(Opmerkingen van de heer Marino Keulen)*

Zo werkt het niet. Op die manier wordt het hier een toren van Babel. *(Opmerkingen)*

De heer Erik Arckens: Ik vind dat iedereen aan dit debat kan en mag deelnemen. Het vraagt echter toch enige kennis van zaken. Een aantal jaren geleden heb ik de heer Allaert in Gent opgezocht. Ik heb hem toen gevraagd waarvoor hij precies subsidies nodig heeft.

Mijnheer De Gucht, het klopt niet dat die vzw geen subsidies nodig heeft omdat er op een bepaald niveau een break-even kan worden bereikt. Dit is een debat dat vroeger al eens is gevoerd. *(Opmerkingen van de heer Jean-Jacques De Gucht)*

Mijnheer De Gucht, uw verdachtmakingen hangen me de keel uit. U maakt de heer Van Rompuy hier verdacht. *(Opmerkingen van de heer Jean-Jacques De Gucht)*

Het gaat onder meer om de lonen. Bovendien heeft de audit aangetoond dat tussen de nv en de vzw geen structurele belangenvermenging mogelijk is. De heer Caron kan dat bevestigen.

U kunt dat hier allemaal ongestraft beweren. Ik kan de heer Van Rompuy goed begrijpen wanneer hij erover klaagt dat zijn naam in verband met dergelijke zaken wordt vernoemd. Dat is dubbel zo schandalig.

Minister, u bent goed bezig en ik dank u. *(Applaus bij CD&V)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Boudewijn Bouckaert tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de problematische rectorverkiezingen aan de Universiteit Gent en een eventuele aanpassing van het bijzonder decreet

De voorzitter: De heer Bouckaert heeft het woord.

De heer Boudewijn Bouckaert: Voorzitter, ik beken dat ik deze actuele vraag ook heb ingediend om mijn minister nog eens te zien. We hebben hem vorige week moeten missen. Morgen komt hij niet naar de commissievergadering en volgende week is hij weer weg. Ik wilde hem nog wel eens zien. (*Gelach en opmerkingen van minister Pascal Smet*)

Dames en heren, er was een tijd waarin de verkiezingen voor rector en vicerector besloten zaken waren. Meestal gebeurde dat door wat oudere grijzende mannen. Maar sinds een aantal jaren heeft dat een mediatieke waarde gekregen. Dat is niet alleen te danken aan onze kerkjurist Rik Torfs, die een mediafiguur is en die misschien wel rector wordt, maar ook aan de Gentse verkiezingen, die toch wel een beetje aan het uitdraaien zijn op een enorme, niet al te smakelijke show.

Maandag 6 mei waren er een aantal rondes voor de verkiezingen. Dinsdag 7 mei en maandag 13 mei zijn er een hele reeks stemrondes geweest waarbij de procedure moest worden stopgezet omdat er niet genoeg kiesgerechtigden kwamen opdagen, onder meer door een studentenboycot. Dat was geen mooi zicht en niet voor herhaling vatbaar. Dat hebben vele collega's gezegd.

Een studentenvertegenwoordiger, de heer Siemon Aelbrecht, heeft daarover een open brief geschreven. Minister, u zult die ook wel gekregen hebben. Hij vindt dat de procedure die het gevolg is van een bijzonder decreet dat hier is goedgekeurd, een aantal mankementen bevat. Er zit een democratisch deficit. We evolueren van democratie naar oligarchie. Er is genderongelijkheid. Er is geen overmachtsregeling.

Minister, wat denkt u van deze argumenten? Ziet u daar een reden in om het bijzonder decreet te wijzigen?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Mijnheer Bouckaert, ik ben blij dat u me kennelijk zo graag ziet aangezien u me altijd wilt zien. Ik ben er morgen inderdaad niet. In de voormiddag moet ik België en Vlaanderen vertegenwoordigen op de Europese Raad. In de namiddag is er een bijeenkomst van de ministers van Gelijke Kansen in aanwezigheid van hare majesteit, koningin Maxima van Nederland. Ik neem aan dat u begrijpt dat ik daar niet afwezig kan zijn.

Ik vind het bijzonder onkies om tijdens een lopende procedure commentaar te geven op een procedure. De huidige of uittreedende rector heeft dat ook zo gezegd. Een aanpassing is nu zelfs niet aan de orde. De procedure moet worden doorlopen. Wanneer de procedure afgelopen is en er een nieuwe rector is, moet de procedure geëvalueerd worden. Het is niet meer dan logisch dat de universiteiten in eerste instantie willen nagaan of alles correct is verlopen. Als ze vinden dat er aanpassingen moeten komen, dan moeten ze die formuleren.

Mijnheer Bouckaert, het is een heel terechte doelstelling van de meerderheid in dit parlement dat er niet alleen in de universiteiten maar ook binnen de leiding van de universiteiten meer vrouwen komen, ook op verantwoordelijke posities. Sommige mannen hebben het daar moeilijk mee. Dat lijkt me onbegrijpelijk.

We wachten de beslissing van de raad van bestuur van de Universiteit Gent af. Nadien sta ik open voor elke evaluatie en suggestie. Vandaag is dit echter niet aan de orde. Ik zal hier dan ook geen enkele commentaar op geven. We laten eerst de procedure lopen en nadien komt wat moet komen.

De heer Boudewijn Bouckaert: Minister, u verwijt me dat ik onkies ben. Ik zou zeggen dat de timing van mijn vraag heel goed is. De verkiezingen voor het kiescollege, 597 leden, zijn afgelopen. En vanavond ligt de bal in het kamp van de raad van bestuur. Dit is dan ook een heel goede timing.

Ik heb het in de commissie ook gehad over het algemene aspect toen we het hadden over het Stuvodecreet met de gelijke gendervertegenwoordiging.

Maar ik heb altijd gezegd dat ik een radicaal feminist ben, dat ik voorstander ben van een grotere vertegenwoordiging van vrouwen op alle mogelijke verantwoordelijke functies, en dat beschavingen die hun vrouwen onderdrukken, achterlijke beschavingen zijn. Dat heb ik altijd benadrukt.

Maar, minister, ik heb ook altijd gezegd dat je moet opletten met het soort methode dat je gebruikt om de positie van de vrouwen in de maatschappij te verbeteren. Ik heb me altijd afgezet tegen het dwangfeminisme. Dat is het racisme van de progressisten, zoals ik het ooit heb genoemd. Vrouwen worden in een rol gedrukt waarin rond hen een vermoeden ontstaat dat zij een positie te danken hebben aan opgelegde regeltjes en niet aan beschaving. Dat is het gevolg van de optie die hier in het decreet is genomen.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Mijnheer Bouckaert, nog nooit in de geschiedenis van de Universiteit Gent is er een vrouw rector of vicerector geweest. Het was niet overbodig dat we als regelgever en als parlement iets deden. De moeilijkheden die er gekomen zijn, zijn veeleer te wijten aan een intern kiesreglement dan aan de regelgeving die door de Vlaamse overheid werd opgesteld. Het moet perfect mogelijk zijn om binnen het huidige systeem toch tot een degelijke oplossing te komen. Er zijn mogelijkheden genoeg met duokandidaten. En er zijn nog andere opties. Dat heeft men in de Universiteit Gent niet willen doen omwille van allerlei andere mogelijke evenwichten en spelletjes en redenen die meespelen. Mijnheer Bouckaert, dat hebben ze aan zichzelf te danken. Wat wij hebben gedaan, was wel een goed initiatief. Zij moeten maar eens kijken hoe zij dat zelf in de toekomst verder aanpakken.

De voorzitter: Mevrouw Moerman heeft het woord.

Mevrouw Fientje Moerman: Mijnheer Bouckaert, ik versta u toch niet. Nu versta ik u echt niet. Dit parlement heeft op 5 juli 2012 dit bijzonder decreet unaniem goedgekeurd. Nu komt u zeggen dat het niet goed is. Dat versta ik niet. Er was unanimité: kijk het maar na op de website van het parlement. Maar u was die dag ergens anders gaan bijklussen. Ik weet het nog goed. *(Opmerkingen)*

Het is wel zo, u was hier niet.

Mijnheer Bouckaert, met uw dwangfeminisme! Ik wil wel, hoor. Maar u moet nu maar eens uw eigen speech herhalen en het woord 'vrouw' overal vervangen door 'zwarte'. U moet dan maar eens bedenken wat u hebt gezegd. Mevrouw Meuleman heeft gelijk. Het bijzonder decreet zei enkel dat er een keuze moest zijn. Die keuze moest worden voorgelegd aan de raad van bestuur. Het kiesreglement is opgesteld door de Universiteit Gent. Zij alleen zijn daarvoor verantwoordelijk.

Er is niet alleen nog nooit een vrouwelijke rector geweest, er is ook nog nooit een vrouwelijke vicerector geweest. Ik denk dat er misschien ei zo na ooit eens een vrouwelijke decaan is geweest, maar het zullen er weinig zijn.

Minister Pascal Smet: Ik heb daar weinig aan toe te voegen. Ik ben het eens met mevrouw Moerman en zelfs met mevrouw Meuleman. *(Opmerkingen)*

De voorzitter: Dat zal met grote letters in het verslag worden geschreven.

De heer Boudewijn Bouckaert: Mevrouw Moerman, dat is niet eerlijk. Als u het verslag van de discussie leest, zult u zien dat ik heb gezegd dat ik niet akkoord ging met de methode die in het decreet wordt gebruikt voor de gendergelijkheid. Maar ik had voordien voor een ander decreet een amendement ingediend. Dat werd weggestemd door de commissie. Ik heb toen gezegd dat ik dat amendement niet opnieuw zou indienen. Aangezien ik de andere bepalingen in het decreet goed vond, heb ik het decreet in zijn geheel goedgekeurd. Ik vind het niet fair dat u, wanneer ik als oppositielid eens een constructieve houding aanneem, dat tegen mij gebruikt.

Inhoudelijk. De moeilijkheid is dat wij in het decreet van democratie naar oligarchie zijn gegaan. Vroeger werd een rector verkozen door een democratische geleding, het kiescollege. De Vlaamse Regering gaf daaraan gewoon een ‘rubber stamp’.

Wat hebben we nu gedaan? We vragen het kiescollege om twee kandidaten voor te stellen. Het is het bestuurscollege, een beperkt cenakel, vooral van mannen, dat vanavond zal beslissen wie de rector wordt en wie de vicerector. Dat is een netto-achteruitgang in democratie, en dat is het gevolg van de opties die hier zijn genomen.

Wat ik helemaal potsierlijk vind, is de optie die de universiteit van Gent heeft genomen. Die heeft twee gesegregeerde verkiezingen georganiseerd, een verkiezing voor mannelijke en een voor vrouwelijke kandidaten.

Ik hoop van harte dat mijn universiteit voor de eerste keer in de Belgische, bijna Vlaamse geschiedenis een vrouwelijke rector zal kiezen, want het is een bekwame kandidate. Ik zal terecht fier zijn op mijn universiteit dat ze dat kan verwezenlijken. Maar ik wil wel eens zien of de grote feministen in de raad van bestuur mijn raad op dat vlak zullen opvolgen. Waarschijnlijk zullen andere verhoudingen wel een rol spelen.

De voorzitter: Mevrouw Moerman, ik zag u heel kwaad kijken. In verband met aansluitende sprekers hebben we een carrouselstelsel waarbij we met de eerste partij beginnen en zo telkens naar de volgende gaan. Bij een volgende vraag krijgt telkens een andere partij eerst het woord. Er is altijd discussie over. We steken de vinger op zoals in de kleuterklas, en dan moet de juf een systeem ontwikkelen. Dit is het systeem dat we hier hebben ontwikkeld.

De actuele vraag is afgehandeld.

■

ACTUELE VRAAG van de heer Willy Segers tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het tekort aan plaatsen voor kleuters in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

De heer Willy Segers: Voorzitter, minister, collega's, het Brusselse lokaal overlegplatform (LOP) maakte bekend dat er een week na de vrije inschrijvingen al te weinig plaatsen zijn voor de eerste kleuterklasjes in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel. Midden februari kregen 652 ouders van dergelijke kleuters, kinderen geboren in 2010, het bericht dat er geen plaats meer was in de door hen gekozen scholen.

Omdat de vrije inschrijvingen nog lopen, is het nu nog te vroeg om te bepalen hoeveel plaatsen er precies te weinig zijn. Het is zinvol te weten dat dat getal vorig jaar 701 was. 701 kleutertjes werden ongunstig geordend. Daarvan verdwenen er nadien 318 spoorloos uit de databank. In het kader van oordeelkundig inschatten en bijsturen van capaciteit zijn dat toch wel belangrijke cijfers.

Het LOP lanceerde de interessante oproep dat beide gemeenschappen zich met dit probleem zouden moeten bezighouden. Daar staan we volledig achter. Als je een capaciteitsprobleem in kaart wil brengen, onderzoeken en bijsturen, dan heb je om te beginnen overleg en inzicht nodig.

Het is vanzelfsprekend dat de Task Force Brussels Onderwijs, daarvoor het ideale forum is. We weten allen dat die niet actief is omdat de Franse Gemeenschap weigert om hier actief in te participeren. Laat ons eerst even naar de Nederlandstalige zijde kijken. Het is belangrijk om ook daar de zaken in kaart te brengen. Minister, hebt u een zicht op eventuele tekorten op dit moment wat het Nederlandstalig onderwijs in Brussel betreft?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Er zijn in Brussel twee onderwijsaanbieders, de Franse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschap. We hebben geen totaalzicht. U hebt zelf aangegeven hoe dat komt. De Vlaamse Gemeenschap heeft haar verantwoordelijkheden in het verleden opgenomen. We hebben dus honderden extra plaatsen bij gecreëerd. Ik heb geen nieuwe cijfers van het LOP. Ik heb dat ook in de krant gelezen. De laatste cijfers die we hebben, dateren van midden februari. Ik heb die al aan de commissie meegedeeld. Die procedure loopt nog. We zullen die binnenkort krijgen. Wat mij vooral interesseert in die cijfers, is het aantal Nederlandstalige kinderen of kinderen van wie een of twee van de ouders thuis Nederlands spreken, die geen plaats zouden hebben in het Nederlandstalige onderwijs. Dat kan natuurlijk niet.

We hebben de regelgeving aangepast, zodat Nederlandstaligen voorrang krijgen. We zullen na deze inschrijvingsperiode in september een grondige evaluatie doen om na te gaan of we al of niet moeten ingrijpen om te verzekeren dat Nederlandstalige kinderen in Brussel een plaats hebben in het Nederlandstalige onderwijs.

Ten tweede heb ik ook nieuws. Ik heb vandaag met de nieuwe minister-president van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, Rudi Vervoort, gebeld. U weet dat hij twee dagen geleden heeft gezegd dat hij een initiatief wou nemen om kinderen in Brussel meertalig te maken en met de Vlaamse en Franse Gemeenschap rond de tafel te gaan zitten. Hij gaat dat initiatief nemen en ook een ruimer initiatief rond de capaciteits- en inschrijvingsproblematiek. Het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest zal dus – wat we eigenlijk hadden afgesproken – de coördinerende rol op zich nemen en de nieuwe minister-president zal eerstdaags mevrouw Simonet, mij en hemzelf rond de tafel zal brengen om gegevens uit te wisselen en gezamenlijk afspraken te maken. Dat lijkt me in dit dossier de enige manier om tot een goede aanpak te komen. Er is dus hoop op beterschap voor de uitwisseling van gegevens en voor samenwerking.

De heer Willy Segers: Minister, ik dank u voor de bijkomende toelichting. Vooral dat laatste is belangrijk want dat betekent eindelijk een doorbraak.

De Vlaamse Gemeenschap heeft deze legislatuur in Brussel reeds bijkomende inspanningen gedaan. In totaal is er reeds voor 30 miljoen euro extra vrijgemaakt, waaronder voor 2013 nog 6 miljoen euro extra. Wij vragen niet om nog extra geld maar wij vragen wel om eindelijk de Task Force Brussel Onderwijs bij elkaar te brengen zodat die de problemen kan detecteren. Ik vermoed heel wat in- en uitstroom van Brussel naar de Vlaamse Rand en omgekeerd, maar ook zijstroom naar het Franstalig onderwijs. Het zou dus nuttig zijn om de cijfers exact te kennen zodat de capaciteitsproblemen kunnen worden ingeschat.

Minister, ik ben blij dat de doorbraak er is gekomen. Ik neem aan dat we het er in de commissie nog over kunnen hebben.

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Wim Van Dijck: We zijn weer toe aan de bijna wekelijkse vraag over het capaciteitstekort in het onderwijs en de bijhorende inschrijvingsproblemen die jaar na jaar blijven bestaan. Vandaag gaat het over het Nederlandstalig kleuteronderwijs in Brussel, waar honderden kinderen uit de boot dreigen te vallen. Wat me net als de minister in de eerste plaats interesseert, is of het inderdaad gaat om Nederlandstalige kinderen. Als dat zo is, zijn we natuurlijk helemaal terug bij af. Als Nederlandstaligen niet meer terecht kunnen in hun eigen onderwijs, waar zijn we dan mee bezig?

Minister, ik meende uit uw antwoord op te maken dat u daarover nog geen gegevens hebt. Als het inderdaad zo zou zijn dat Nederlandstalige kinderen geen plaats vinden, dan vraag ik toch dat u initiatieven neemt. Ik zou u kunnen vragen welke initiatieven u zult nemen om ervoor te zorgen dat elk Nederlandstalig kind in Brussel een plaats in het Brussels Nederlandstalig onderwijs heeft.

De voorzitter: Mevrouw Brusseeel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseeel: Het is inderdaad een vraag die vaak terugkomt en dan krijgen we de loodgietersoplossing: hier en daar repareren en altijd even afwachten om na te gaan waar er tekorten zijn. Dit brengt de vrije onderwijskeuze in het gedrang. Maar de Brusselse ouders hebben een en ander om wakker van te liggen. De investeringen in de kinderopvang zijn ondermaats: 28 plaatsen dit jaar. Minister, u doet uw best voor onderwijs, maar ook daar is het iedere keer wachten en bang afwachten om te weten of er plaats zal zijn voor de kleuters.

Mijnheer Segers, ik vind uw betoog een beetje bedroevend, want u vraagt vooral of de taskforce haar werk zal doen. Ik heb begrepen dat er goede contacten zijn met de heer Vervoort en ik ben daar zeer blij om, maar de enige echte taskforce die er is voor de kinderen, zijn de gemeenschappen die hun verantwoordelijkheid nemen: de minister van Onderwijs van de Vlaamse Regering en de minister van Onderwijs van de Franse Gemeenschapsregering. Het gedoe over de taskforce en het besluit dat er geen extra geld nodig is: sorry, maar dat is echt een heel foute analyse. Ik weet niet waar de N-VA heen wil. Een vraag komen stellen over plaatsen voor kinderen in onze scholen, maar zeggen dat er geen geld voor nodig is: ik begrijp u echt niet.

Minister Pascal Smet: Ik heb de indruk dat mevrouw Brusseeel vooral boos is op de heer Segers. Ik ga er niet op in.

Mevrouw Brusseeel, de Vlaamse Gemeenschap neemt samen met de Vlaamse Gemeenschapscommissie wel degelijk haar verantwoordelijkheid op. We hebben al heel wat extra plaatsen in Brussel gecreëerd.

Het is ook niet altijd evident, want engagementen die worden aangegaan door ons, moeten ook op het terrein worden gerealiseerd en dan draagt het Brusselse Gewest er wel in bij. Ik deel de mening van de heer Segers. Het is heel belangrijk dat we in Brussel onder coördinatie van het Brusselse Gewest, de Franse Gemeenschap, de Vlaamse Gemeenschap met de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) en de Commission Communautaire Française (COCOF) erbij, de neuzen in dezelfde richting zetten, gegevens uitwisselen en afspraken maken. De heer Vervoort heeft me vandaag gezegd dat hij een dergelijk initiatief zal nemen. Hij zal dat doen en dan zullen we een stap vooruit zetten. Dat is wat mij interesseert. Wij van de Vlaamse Gemeenschap hebben onze verantwoordelijkheid genomen.

Ik ben het er absoluut mee eens dat in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel Nederlandstalige kinderen in de ruime zin van het woord een plaats moeten hebben. Daarom hebben wij de voorrangsregel voor Nederlandstaligen van 55 procent ingevoerd. Het Grondwettelijk Hof heeft ons gelijk gegeven. Daarom hebben we beslist dat de verklaring op eer vervangen wordt door een geobjectiveerd document. Dat was allemaal niet evident. Dat kon de afgelopen jaren niet worden gerealiseerd, maar is nu wel gebeurd.

Ik ken nog een oplossing – ik zal ze niet noemen – waardoor we nog extra kunnen garanderen waarom de Nederlandstalige ouders toch een plaats kunnen hebben, maar dat ligt binnen de verantwoordelijkheid van het lokaal overlegplatform (LOP). U weet dat wij het LOP een grote autonomie hebben gegeven, aan de lokale gemeenschap, om dat inschrijvingsbeleid gestalte te geven en ervoor te zorgen dat het afgestemd is op de noden van de ouders. Ik zal met die mensen rond de tafel gaan zitten op basis van een evaluatie die we samen met de VGC zullen doen, om in september tot een oplossing te komen.

De heer Willy Segers: Minister, ik dank u voor deze toelichting en ik dank ook de collega's voor hun inbreng. Het zou onze hoofdstad onwaardig zijn dat je kinderen moet weigeren, en in deze concrete context dan nog eens Nederlandstalige kinderen, al dan niet in het Nederlandstalig onderwijs. Dat zullen de evaluaties uitmaken.

Mevrouw Brusseel, wat de loodgieterproblematiek betreft, snap ik u helemaal niet, hoor, want dit is nu juist wat wij niet willen. Namelijk redeneren dat als er een tekort is van die hoeveelheid, dat er dan moet worden bijgebouwd voor die hoeveelheid. Er moet precies worden onderzocht wat er aan de hand is. Dat is nu per toeval de rol van, inderdaad, die taskforce Onderwijs Brussel. Voor degenen die dan toch graag Brusselse instellingen al dan niet overleg zien plegen met elkaar en met anderen: dit is een schoolvoorbeeld van waar Brussel over zijn eigen thematiek, namelijk Nederlandstalig en Franstalig onderwijs, moet overleggen. We stellen vast dat het drie jaar lang niet is gebeurd. Ik doe dus nogmaals een oproep aan de minister dat dit snel gebeurt.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

■

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– *De vergadering wordt geschorst om 17.57 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 18.09 uur.*

■

ONTWERP VAN DECREET houdende wijziging van diverse decreten met betrekking tot wonen

– 1848 (2012-2013) – Nrs. 1 tot en met 10

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende wijziging van diverse decreten met betrekking tot wonen.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Coppé, verslaggever, heeft het woord.

Mevrouw Griet Coppé: Voorzitter, minister, dames en heren, op 31 januari, 28 februari en 25 april 2013 behandelde de commissie Wonen het ontwerp van decreet houdende de wijziging van diverse decreten met betrekking tot wonen. Tijdens deze besprekingen gaf minister Van den Bossche een toelichting bij het ontwerp van decreet. Achteraf werd een hoorzitting georganiseerd.

Het ontwerp van decreet wil aan de twee belangrijkste decreten inzake wonen wijzigingen aanbrengen: aan de Vlaamse Wooncode en aan het Grond- en Pandendecreet. De aanpassingen zijn zowel van juridisch-technische als van inhoudelijke aard. De wijzigingen in het ontwerp van decreet kunnen grosso modo samengevat worden in vijf punten.

Ten eerste zijn er aanpassingen aan het stelsel van sociale huur. Deze wijzigingen betreffen inhoudelijke aanpassingen teneinde een halt te roepen aan huidige discriminaties. Er is bijvoorbeeld een ongelijke behandeling van kinderen van sociale huurders wanneer de langstlevende ouder overlijdt of uit het huis vertrekt. Indien de kinderen bij het sluiten van het huurcontract meerderjarig zijn, hebben zij het recht om de sociale woning voort te huren of zelfs te kopen bij overlijden van de langstlevende ouders. Kinderen die minderjarig waren

op het tijdstip van ondertekening van de overeenkomst, hebben dit recht niet. In het ontwerp van decreet wordt dit aangepast.

Een tweede discriminatie betreft de huidige ongelijke behandeling van wettelijke partners en gehuwden enerzijds en feitelijke partners anderzijds. Als een sociale huurder wettelijk, feitelijk of als gehuwde wil samenwonen in zijn sociale woning, dan zal ook zijn partner het huurcontract moeten ondertekenen. Die partner moet dan voldoen aan alle opgelegde toelatingsvoorwaarden zoals inburgerings-, taal- en eigendomsvoorwaarde, met uitzondering van de inkomensvoorwaarde. Momenteel gold deze verplichting enkel voor de feitelijke en niet voor de wettelijke samenwoners of gehuwden.

Daarnaast komt het ontwerp van decreet tegemoet aan bepaalde klachten van huurders over te hoge huurlasten. Het ontwerp van decreet maakt het mogelijk om in het kaderbesluit Sociale Huur een bepaling op te nemen die te hoge huurlasten aanvaardt als gegronde motivering voor de weigering van een toegewezen sociale huurwoning. Het ontwerp van decreet maakt vervolgens mogelijk dat de verhuurder extra huurverplichtingen oplegt aan de huurder. Zo zal in de toekomst een kandidaat-huurder uit de bijzondere jeugdzorg voorrang krijgen bij de toewijzing, maar ook een begeleidingsovereenkomst kunnen worden opgelegd. Bij niet-naleving van deze overeenkomst, kan het huurcontract worden ontbonden.

Om domiciliefraude sneller op te speuren, krijgen de toezichthouder en de wooninspecteur de bevoegdheid om verbruiksgegevens van water, elektriciteit en gas op te vragen bij de nutsbedrijven en distributienetbeheerders. Dit zal enkel mogelijk zijn mits een bijkomende aanwijzing, dus wanneer andere elementen in het kader van een onderzoek naar effectieve bewoning doen vermoeden dat een persoon niet daadwerkelijk woont op het adres dat hij opgegeven heeft.

Ten tweede komt er een harmonisering van sociale woonleningen van de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW) en het Vlaams Woningfonds (VWF). Voor het VWF valt de decretale beperking van de activiteiten tot 'grote gezinnen' helemaal weg. De VMSW en het VWF zullen voortaan een sociale lening verstrekken aan dezelfde doelgroepen. Zowel het VWF als de VMSW zullen na de invoering van het ontwerp van decreet sociale leningen toestaan voor de aankoop van een sociale kavel of bouwgrond, voor de bouw, de aankoop of het behoud van een woning, voor de renovatie, verbetering of aanpassing van een woning en voor de herfinanciering van vroegere schulden, onder voorwaarden.

Ten derde zijn er de aanpassingen aan de sociale koopregeling. Er wordt gesleuteld aan bepaalde aspecten van de sociale koop. Om te vermijden dat de sociale huisvestingsmaatschappij met een onverkoopbaar goed blijft zitten, bepaalt het ontwerp dat een onderhandse verkoop van onroerende goederen in eigendom van de VMSW of de sociale huisvestingsmaatschappij toch mag plaatsvinden, ook als de geschatte verkoopprijs niet wordt bereikt. Weliswaar zal dat enkel kunnen onder nog te bepalen voorwaarden.

Daarnaast regelt het ontwerp van decreet een aanpassing met betrekking tot het recht van wederinkoop. Indien een sociale koopwoning binnen de twintig jaar na aankoop wordt verkocht door een eerste koper of zijn erfgenaam, is het recht van wederinkoop door de sociale huisvestingsmaatschappij toepasbaar. Om billijkheidsredenen voorziet het ontwerp in een indexering van de oorspronkelijke verkoopprijs van de woning. Op die manier wordt minstens de waardevermindering van de oorspronkelijke investering in rekening gebracht.

Ten vierde zijn er de technische aanpassingen met betrekking tot de financiering van sociale woonprojecten. Op aanraden van de Raad van State wordt komaf gemaakt met parallelle wetgeving met betrekking tot de financiering van sociale woonprojecten. Om de bestaande wetgeving ongewijzigd te kunnen voortzetten op basis van de Vlaamse Wooncode, moet het decreet een aantal wijzigingen ondergaan. Door daar nu gevolg aan te geven, effent het ontwerp de weg om de Huisvestingscode eindelijk helemaal te verlaten en de bestaande rechtsonzekerheid op te heffen.

Ten vijfde zijn er de aanpassingen aan het grond- en pandenbeleid. De belangrijkste wijziging aan het Grond- en Pandendecreet is het verschuiven van de termijn voor de realisatie van de gewestelijke doelstelling voor sociale huurwoningen naar 2023. Er wordt wel meteen een extra engagement aan het groeipad toegevoegd, namelijk de realisatie van 6000 extra bescheiden woningen tegen 2023. De doelgroep voor de bescheiden woningen is die van de jonge gezinnen die te veel verdienen om nu een sociale woning te huren, maar te weinig verdienen om een goede woning op de privémarkt te kunnen huren. Dat aanbod aan bescheiden woningen wordt enerzijds ontwikkeld door de sociale huisvestingsmaatschappijen zelf, maar anderzijds ook door privéactoren die een last uitvoeren in natura. De sociale huisvestingsmaatschappijen kunnen voor hun taken op het vlak van het bescheiden woonaanbod geen subsidies of tegemoetkomingen van het Vlaamse Gewest krijgen of aanwenden. Wel kunnen ze bij de VMSW een marktconforme lening aanvragen. De VMSW heeft eind 2012 al haar leningreglement in die zin aangepast.

Op het ontwerp van decreet werden 48 amendementen ingediend. De amendementen 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 45, 46, 47 en 48 werden aangenomen. Bij de eindstemming werd het ontwerp van decreet houdende wijziging van diverse decreten met betrekking tot wonen aangenomen met 8 stemmen voor en 1 stem tegen. Mevrouw De Waele was afwezig omdat ze op parlementaire zending was. Daarom stond ze erop haar eigen amendementen, die ze niet heeft kunnen toelichten in de commissie, nu hier te komen toelichten. (*Applaus*)

De voorzitter: Mevrouw De Waele heeft het woord.

Mevrouw De Waele, hebt u die amendementen opnieuw ingediend?

Mevrouw Patricia De Waele: Neen, voorzitter, ik zal die amendementen niet toelichten. Ik zal mijn visie op het woonbeleid geven. Mevrouw Coppé wist dat waarschijnlijk niet, maar ik had gevraagd mijn visie hier te kunnen komen toelichten.

De leden van de commissie Wonen en de minister weten dat ik sinds januari, sinds de aanvang van deze besprekingen, behoorlijk actief ben geweest als het gaat over deze wijziging van diverse decreten.

Juist op het moment dat, bij wijze van spreken, het ei moest worden gelegd, was ik er niet, ik was op politieke zending. Ik wil toch aan de collega's laten horen wat wij ervan vinden.

Collega's, nog steeds zijn er mensen die nog niet genieten van een recht op menswaardig wonen. Of de voorgestelde wijzigingen daar iets aan zullen veranderen, dat valt volgens mij nog te betwijfelen, want niet de persoon zelf staat centraal, maar de huisvestingsmaatschappijen en de instellingen zelf staan centraal in het decreet.

Toch is de LDD-fractie tevreden dat enkele voorstellen uit onze eerder ingediende moties worden behouden. Zo wordt een eerste stap gezet tot harmonisering van sociale woonleningen. Domiciliefraude en plaatsbeschrijving in de sociale huur krijgen aandacht. En er wordt werk gemaakt van een degelijke dataverzameling, want dat is tot nu toe een ontbrekende factor. We kunnen ons terecht afvragen op welke veronderstellingen de huidige wijzigingen zijn gebaseerd.

Maar de tevredenheid houdt daar op. LDD pleit voor een kwalitatieve, een betaalbare, maar ook een rechtzeker huisvestingsmarkt. Wij vinden dat het op alle vlakken beter kan. Zowel voor de koper, de huurder als de verhuurder is de overheid de grootste oorzaak van stijgende kosten. Jammer genoeg zien wij geen initiatieven om dat tegen te gaan. Een veel te grote overheidsbemoediging en een gebrek aan rendement zullen het vertrouwen, vooral dat van de privémarkt, niet herstellen.

Ik mis ook voorstellen om misbruiken te ontmoedigen en ik heb vooral vragen bij de afdwingbaarheid van de regels. Ik vind het ook een gemiste kans dat er niet nagedacht is over de vraag hoe betere verdieners het beste kunnen worden gestimuleerd om sociale

huurwoningen vrij te maken. Er is niet nagedacht over hoe men tot een betere doorstroming kan komen zodat woonbehoeftigen in acute of langdurige probleemsituaties sneller kunnen worden geholpen. Ik mis vooral een duidelijk engagement van de regering dat de meest behoeftige doelgroep prioritair in aanmerking komt voor een sociaal huurhuis.

Om een en ander in evenwicht te brengen en om het vertrouwen van de private woonmarkt te herwinnen, heb ik dan ook een aantal amendementen ingediend. U hebt ze allemaal in de stukken thuis ontvangen, maar ik wil ze hier wel kort overlopen. De verantwoording zal ik niet meer toelichten. *(Opmerkingen van de heer Jan Penris)*

Neen, ik zal ze gewoon vermelden. Het zal te lang duren als ik ook de verantwoording herhaal. *(Opmerkingen van de heer Jan Penris)*

Zou u dat liever hebben? Ik krijg hier blijkbaar een hint. Ik wil ze graag opnieuw indienen, voorzitter. *(Opmerkingen van de heer Marc Hendrickx)*

De voorzitter: Iedere fractie heeft een half uur spreektijd en men is vrij om hier te zeggen wat men wil. Mevrouw De Waele kan zich laten gaan.

De heer Jan Penris: Voorzitter, als collega De Waele denkt dat ze die amendementen moet indienen en ze nu moet verdedigen, dan wil ik ze eventueel ondersteunen als ze inhoudelijk politiek aanvaardbaar zijn voor mij.

De voorzitter: De heer Hendrickx heeft het woord.

De heer Marc Hendrickx: Mevrouw De Waele, ik heb u bij aanvang van uw betoog horen zeggen dat u ze niet opnieuw zou indienen.

De voorzitter: Mijnheer Hendrickx, door het voortschrijdend inzicht kan het zijn dat mevrouw De Waele ze wel indient.

Mevrouw Patricia De Waele: Voorzitter, zoals ik daarnet heb aangekondigd, wil ik de amendementen opnieuw indienen en heel kort toelichten, zodat de collega's weten waar het over gaat.

Amendement nummer 49 handelt over artikel 5, en dat is precies het artikel dat zegt dat de doelstellingen voor het Grond- en Pandendecreet uitgesteld worden tot 2023 en dat er werk zal worden gemaakt van huurwoningen, koopwoningen en sociale kavels.

Wij stellen ons met LDD vragen bij de verwezenlijking van sociale koopwoningen en sociale kavels. Daarom willen wij dit artikel vervangen en alleen de focus leggen op de sociale huurwoningen.

Een volgend amendement, nummer 50, gaat over het feit dat schattingsverslagen voortaan ook door landmeter-experten mogen worden gemaakt. Wij vinden ook dat schattingsverslagen moeten kunnen worden gemaakt door de beroepsorganisaties zoals notarissen, architecten en vastgoedmakelaars zoals dat in het decreet voorgesteld is. Expliciet voorbehouden aan landmeter-experten vinden wij een discriminatoire regel en daarom willen wij het woord landmeter-expert schrappen, zodat alle beroeps categorieën die in het Burgerlijk Wetboek worden gestipuleerd in aanmerking komen voor de schattingsverslagen.

Een volgend amendement, nummer 51, slaat op artikel 15/1, en dat is een nieuw artikel. Dat handelt over het feit dat sociale huisvestingsmaatschappijen decretaal nu ook toestemming krijgen om niet-residentiële taken te volbrengen. Zij kunnen dus niet-residentiele ruimten verwerven, realiseren, verhuren en verkopen onder bepaalde voorwaarden. Wij vinden dat dit toch wel buiten de kerntaak van een sociale huisvestingsmaatschappij valt. Sociale huisvestingsmaatschappijen moeten zich beperken tot hun kerntaak, en dat is kwetsbare doelgroepen aan een kwaliteitsvolle woonst helpen. Commerciële activiteiten moeten worden overgelaten aan andere actoren.

Een volgend amendement, nummer 52, slaat op artikel 16. Dat handelt opnieuw over die schattingsverslagen die niet exclusief aan landmeter-experten zouden kunnen worden toegewezen, maar ook door notarissen, architecten en vastgoedmakelaars moeten kunnen worden uitgevoerd.

Amendement 53 betreft artikel 37/1. Dat handelt over de communicatie die wordt gevoerd om de sociale verhuurkantoren beter kenbaar te maken. Met LDD weten wij dat er een veel te eenzijdig verhaal gemaakt wordt, het positieve verhaal wordt uiteraard naar voren gebracht, maar wij vinden het van bijzonder groot belang dat ook de kandidaat-verhuurder op de hoogte wordt gesteld van de keerzijde van de medaille.

Aan alles is een pro en aan alles is een contra. In de praktijk heb ik het al verschillende malen meegemaakt dat er negatieve kantjes zijn aan samenwerkingen met sociale verhuurkantoren. Ik heb dat ook meermaals in de commissie ter sprake gebracht, en ik wens dus ook met dit amendement de collega's erop te wijzen dat het noodzakelijk is dat binnen de communicatie zowel pro als contra's aan de kandidaat-verhuurders moeten worden meegedeeld.

Amendement 54 handelt over artikel 42. Collega's, dit is praktisch hetzelfde als voor de sociale verhuurkantoren. Maar dit is om een correcte communicatie van de kredietverstrekker te eisen. Het is ook al gebleken in de praktijk dat kredietverstrekkers niet de correcte informatie geven en zo komen ontleners soms in financiële problemen. Ze hebben een dossier opgesteld. Nadien wordt door een tweede instantie het dossier weer afgeblokt, en dat brengt mensen toch wel in de financiële problemen. Ik vind het vreemd, dit amendement is in de commissie wel weggestemd door de collega's van de meerderheid. Ik vind het heel vreemd dat de meerderheid tegen zo'n amendement is, want wie kan er nu tegen correcte informatie zijn van een bepaalde organisatie?

Amendement nummer 55 handelt over artikel 50. Dat is de wijziging voor mensen die gaan samenwonen. In het decreet wordt voorgesteld dat de voorwaarden met betrekking tot inkomsten zouden worden geschrapt voor mensen die bij een partner komen inwonen.

Wij vinden wel dat we de deur niet moeten openzetten voor misbruiken of oneigenlijk gebruik van sociale huurwoningen. De inkomstenvoorwaarde kan het best behouden blijven, ook voor de categorie van bijtredende huurders.

Amendement 56 handelt over artikel 67, oorspronkelijk het bewuste artikel 58, waarover heel wat te doen is geweest. Daardoor stond de sector op de achterste poten. De meerderheid heeft een amendement ingediend, dat nadien weer is ingetrokken, om vervolgens weer een ander amendement in te dienen. Wij stellen vast dat een grondige evaluatie zich opdringt voor het hele Grond- en Pandendecreet. Wij vragen de integrale schrapping van artikel 67 in verband met de toewijzingsregels voor bijzondere doelgroepen.

Collega's, tot daar een korte samenvatting van mijn amendementen. Ik wil graag ingaan op de inhoud van het ontwerp van decreet zelf. Zoals het hier voorligt, bulkt het van de artificiële ingrepen, om de doelstellingen, met andere woorden de cijfers, van het Grond- en Pandendecreet te halen. Kost wat kost, collega's, zal worden aangetoond dat er meer sociale woningen bijkomen op termijn. Maar de verstandige lezer van dit ontwerp van decreet zal doorhebben dat daarvoor definities en begrippen moeten worden aangepast en dat men zelfs de streefdatum met drie jaar verlengt.

Het hoeft niet gezegd dat het Grond- en Pandendecreet op vele vlakken met haken en ogen aan elkaar hangt. Daarenboven zijn de effecten voor ontwikkelaars en kopers kostprijsverhogend. Recent heeft zelfs het Europees Hof van Justitie een en ander in vraag gesteld. LDD vraagt zich af of het niet beter is om het Grond- en Pandendecreet radicaal en in zijn geheel te herbekijken, alvorens weer knip- en plakwerk te doen.

Tevens, collega's, draait alles in dit ontwerp van decreet rond het versterken van de instellingen en extra financiering voor de sociale huisvestingsmaatschappij, in plaats van dat

de woonzorg van de kwetsbaren de spil van het nieuwe beleid zou zijn. Het is betreurenswaardig dat het financieringssysteem voor sociale huisvestingsmaatschappijen wordt aangepast, zonder ons inzicht te geven in de financiële situatie van de sociale huisvestingsmaatschappijen. Minister, u verwacht van de parlementsleden dat ze het financieringssysteem klakkeloos en zonder inhoudelijke kennis aanvaarden. Maar zo veel vertrouwen kan LDD niet geven, om deze blanco cheque uit te schrijven. Ook de Inspectie van Financiën merkte terecht op dat er geen inzicht is gegeven in de financiële situatie van de sociale huisvestingsmaatschappijen.

Het is evenzeer betreurenswaardig dat de kerntaak van de sociale huisvestingsmaatschappijen meer en meer verschuift naar commerciële activiteiten. Die worden nu decretaal verankerd, en hebben enkel tot doel om meer inkomsten binnen te rijven. De sociale huisvestingsmaatschappijen moeten bij uitstek de uitvoerders zijn van een sociaal woonbeleid en dat doel moet primeren op het nastreven van een vermogensvoordeel van de vennoten en het nastreven van winst als doel op zich.

Het is evenzeer betreurenswaardig dat sociale huisvestingsmaatschappijen decretaal meer macht krijgen om moeilijke huurders bij overlast of leefbaarheidsproblemen uit hun huis te zetten. Dat heb ik nooit begrepen. Wanneer een sociale probleemhuurder uit huis gezet wordt, betekent dat in se dat de sociale huisvestingsmaatschappijen tekortschieten in hun taak.

Minister, waarom bepaalt u niet dat sociale huisvestingsmaatschappijen kunnen worden gesanctioneerd indien ze de basisbegeleidingstaken niet uitvoeren? Waarom penaliseert u net de sociale probleemhuurder? Dat is de omgekeerde wereld. Het wijst erop dat de probleemhuurder niet welkom is in de sociale huisvesting.

Eenzijds pleiten voor woonzekerheid als het erom gaat betere huurders levenslang te laten wonen en anderzijds net dat woonrecht afnemen van de mensen die onze maatschappelijke zorg nodig hebben: dat moet de socialistische visie op een sociaal woonbeleid zijn, blijkbaar met de gedoogsteun van CD&V en N-VA.

Conclusie: de regering laat hier een kans liggen om te tonen dat ze het goed voorheeft met de meest kwetsbare woningzoekenden. Diegenen die door acute voorvallen in woningnood komen, vallen nog steeds uit de boot. Wie door ziekte, echtscheiding, faillissement of werkloosheid is getroffen, wordt verwezen naar de wachtlijsten. Wie daarentegen al een zekere welvaart heeft opgebouwd, krijgt woonzekerheid. Onder de huidige Vlaamse Regering, met minister Van den Bossche aan het stuur voor Woonbeleid, evolueren de sociale huisvestingsmaatschappijen naar elite woonprojecten. Niet alleen evolueren de huurprijzen in de sociale huursector in de richting van de private huurprijzen, ook het profiel van de kwetsbare sociale huurder verhuist naar de privéhuurmarkt, terwijl de betere huurdersprofielen naar de sociale huurmarkt verhuizen. Dit, collega's, is niet het sociale huisvestingsbeleid waar LDD voor staat. Als straks een meerderheid deze decreetswijzigingen goedkeurt, stellen wij voor om voortaan te spreken van de gesubsidieerde commerciële huisvesting en de niet-gesubsidieerde private huisvesting. Dat zal voor minder verwarring zorgen.

Ik dank u voor uw aandacht.

De voorzitter: De heer de Kort heeft het woord.

De heer Dirk de Kort: Voorzitter, collega's, dit ontwerp van decreet legt een belangrijke basis voor de verdere uitbouw van het bij het begin van deze legislatuur voorgestelde ambitieuze woonbeleid. De ambitie om het betaalbaar en kwaliteitsvol wonen blijvend vooraan op de agenda te zetten wordt door de thans doorgevoerde wijzigingen aan de Vlaamse Wooncode en het Grond- en Pandendecreet verder beklemtoond.

Een aantal belangrijke aanpassingen worden doorgevoerd. De vier bestaande categorieën sociale huurders worden vervangen door drie categorieën. Dat is een aanzienlijke

verduidelijking die eindelijk meer klaarheid dient te brengen in de discussie over wie er als sociale huurder wordt beschouwd.

CD&V kan zich volkomen terugvinden in de idee dat sociale huurwoningen geen erfeniswoningen mogen worden. Sociale huurwoningen zijn nog altijd een schaars goed en ze moeten worden bewoond door die mensen die er volgens de van toepassing zijnde toewijzingscriteria recht op hebben. Er komen meer instrumenten om domiciliefraude op te sporen en in de toekomst zal kunnen worden vermeden dat sociale huurders bij opzeg van hun huurwoning drie maanden lang een dubbele huur moeten betalen. Het zijn allemaal maatregelen die ieders goedkeuring zouden moeten kunnen wegdragen.

Ook de huurdersverplichtingen worden gewijzigd. Het is de bedoeling dat een huurder dient in te stemmen met een verhuizing naar een andere sociale huurwoning als dat noodzakelijk is wegens renovatie- of aanpassingswerken.

Ook zal met een verhuizing moeten worden ingestemd indien een woning die aan een persoon met een handicap is aangepast, wordt bewoond door een persoon die niet langer nood heeft aan een dergelijke specifieke woning. Dit laatste punt is van belang. Dergelijke specifiek aangepaste woningen hebben een aantal bijkomende investeringen gevegd. Het is dan ook aangewezen ze in eerste instantie te laten bewonen door de mensen die echt behoefte hebben aan een dergelijke woning.

Uiterst belangrijk is het doorvoeren van de noodzakelijke aanpassingen die nodig zijn om de sociale leningen van de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW) en van het Vlaams Woningfonds (VWF) volledig te harmoniseren. Mijn fractie vraagt hier eigenlijk al lang om. Herhaaldelijk is het bestaan van verschillende systemen naast elkaar, waarbij het voor de kandidaat-ontlener volkomen onduidelijk is waar hij nu het beste af is, in vraag gesteld. Aan die situatie zal nu effectief een einde worden gesteld.

Een ander onderdeel van het ontwerp van decreet, dat mijn fractie belangrijk vindt, betreft het aanbod aan bescheiden woningen. Concreet staat er dat het bescheiden woonaanbod in de periode 2012-2023 met 6000 eenheden moet worden uitgebreid. We vinden het heel belangrijk dat er een bescheiden woonaanbod voor jonge starters op de woningmarkt komt. Die mensen vallen gewoonlijk tussen twee stoelen.

Het aanbod aan bescheiden woningen moet er absoluut komen. Huisvestingsmaatschappijen moeten ertoe worden aangemoedigd hierop in te zetten. We hebben het advies gelezen van de Vlaamse Woningraad, die de realisatie van 6000 bescheiden woningen als een vreemde prioriteit omschrijft. CD&V kan dat uitgangspunt niet volgen. Het ene gaat immers niet ten koste van het andere. Het bescheiden woonaanbod moet er uiteindelijk mee voor zorgen dat huisvestingsmaatschappijen over voldoende ademruimte beschikken om het sociaal huuraanbod te verhogen.

De voorganger van de huidige minister, die nu even niet aanwezig is, heeft tijdens discussies in de commissie vaak verklaard dat meten weten is. We zijn hem op dit punt meermaals bijgetreden. Met de uitbouw en het beheer van een gecentraliseerde databank, het Datawarehouse Wonen, wordt hier nu een concrete invulling aan gegeven. Een degelijk beleid kan immers enkel op basis van voldoende en correcte gegevens worden uitgetekend.

Dit betekent zeker niet dat momenteel geen gegevens met betrekking tot het woonbeleid beschikbaar zouden zijn. Het volstaat om in dit verband onder meer naar het Steunpunt Wonen te verwijzen. Die entiteit produceert immers een veelheid aan informatie. De verdere uitbouw van het Datawarehouse zal het evenwel mogelijk maken de in het werkveld beschikbare informatie nog beter te ontsluiten.

Dit ontwerp van decreet heeft de voorbije maanden heel wat discussies uitgelokt. Dit bewijst dat het woonbeleid door tal van organisaties en belanghebbenden van nabij wordt gevolgd. Dat is een goede zaak.

Dat de opmerkingen en de bedenkingen van die organisaties en belanghebbenden niet louter pro forma door de meerderheid worden aangehoord, bewijzen de aanpassingen die de afgelopen weken door middel van amendementen aan het ontwerp van decreet zijn aangebracht. Wat nog kon worden verbeterd, werd ook verbeterd. Na het advies van de Raad van State over de ingediende amendementen zijn hier ook nog de nodige aanpassingen aan aangebracht. Dit zijn allemaal bewijzen dat de meerderheid de geuite bekommernissen en de uitgebrachte adviezen ernstig neemt om tot een geactualiseerde en werkbare regeling te komen.

Mijn fractie zal dit ontwerp van decreet met overtuiging goedkeuren. (*Applaus bij CD&V*)

De voorzitter: De heer Penris heeft het woord.

De heer Jan Penris: Voorzitter, we hebben in onze commissie een interessant debat over dit onderwerp gevoerd. De minister heeft zelf kunnen vaststellen dat mijn fractie geen tegenstander is van het ontwerp van decreet. De minister heeft immers aangekondigd dat ze onder meer de heilige overtuiging heeft de domiciliefraude in de sector aan te pakken. Dat heeft me in gang gezet. Eindelijk hebben we een minister die iets zal doen wat in de lijn ligt van wat mijn partij ter zake vraagt. Ik reken er dan ook op dat ze dit zal doen.

Minister, vorige week of twee weken geleden hebben we het gehad over de manier waarop de sociale huisvesting moet worden georganiseerd of geherorganiseerd. U treedt mij en CD&V bij met de mededeling dat sociale huisvesting volkshuisvesting is. En daar zijn we het volledig mee eens, minister. Alleen stel ik dan vast dat u ook mensen uit de bijzondere jeugdzorg een prioritaire plaats wilt geven in dit verhaal, quid dat u daar een aantal verplichtingen aan koppelt voor de mensen die vanuit die bijzondere positie daar worden geplaatst. Ik zou daar niet te ver op willen ingaan. Ik wil in sociale huisvesting voorzien voor de mensen die het verdienen, de mensen die aan onze samenleving bijdragen, een heel leven lang, en die net niet genoeg verdienen om een eigen huis te verwerven. Dat zijn de onderwijzers, de korporaals, de postbodes van onze Vlaamse samenleving. Als we met die mensen in zee kunnen gaan, dan hebt u aan mij en mijn fractie een medestander.

Daarom heb ik u op het moment van de stemming in de commissie het voordeel van de twijfel gegeven, en dat geef ik u vandaag nog. Wij zullen de technische amendementen of de technische aanpassingen die u voorstelt, wellicht mee goedkeuren, quid dat LDD daar nog een aantal verbeteringen aan wil aanbrengen. Ik hoop dat mevrouw De Waele die amendementen ook heeft ingediend. Ik kan nu al aankondigen dat haar amendementen 49, 50, 51, 52, 53, 54 en ook 56 onze goedkeuring zullen wegdragen.

Ik denk dat ook zij het voordeel van de twijfel heeft. Alles wat we kunnen verbeteren inzake technische details is meegenomen. Minister, ten gronde hebt u onze steun in uw visie over volkshuisvesting en ik hoop dat u die visie hard blijft maken. Als u dat niet doet, dan bent u onze steun weer kwijt.

De voorzitter: Mijnheer Penris, u zei iets over technische amendementen. Er worden toch geen technische amendementen ingediend? Of bedoelt u die van mevrouw De Waele? (*Instemming van de heer Jan Penris*)

Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

Mevrouw Mercedes Van Volcem: We hebben een uitvoerig debat gevoerd in de commissie. De meerderheid wilde dit dossier per se op deze datum afgehandeld zien. Dat is de reden waarom mevrouw De Waele haar amendementen niet kon toelichten. Ik begrijp dat ze dit vandaag doet.

Ik heb wat bezwaren tegen de wijze waarop het Woondecreet tot stand is gekomen. Het getuigt eigenlijk van niet veel respect voor het parlement. De regering stelt het parlement als het ware voor een voldongen feit. Ze heeft een eerste financieringsbesluit goedgekeurd op 14 januari 2013, mevrouw De Waele. Ik denk dat u zich daar een klein beetje in vergist. Dat fiat

is al lang geleden gegeven. Dan pas is zij naar het parlement gekomen om te zeggen wat zij wilde veranderen. De regering heeft eerst de financiële grondslag goedgekeurd, hoewel er een negatief advies was van de Inspectie van Financiën. De inspectie had grote vragen over de bedoeling. Is het de bedoeling om het systeem van de sociale huisvestingsmaatschappijen in stand te houden, of zoekt men naar een efficiënte manier om betaalbaar wonen in Vlaanderen mogelijk te houden?

De vraag is of de nieuwe staatssteun, die u vandaag hebt voor zowel huur- als koopwoningen voor sociale huisvestingsmaatschappijen, vooraf aan de Europese Commissie is aangemeld. Ik vind dat een zeer relevante vraag. Ik zou er ook nog graag een antwoord op hebben. De vraag is ook of de Vlaamse Regering aan de Europese Commissie rapporteert over de staatssteun aan de sociale huisvestingsmaatschappijen.

Ik heb nog een bijkomende louter juridische bemerking. U weet dat het Grond- en Pandendecreet voorwerp is van heel wat juridische discussies en prejudiciële vragen. Morgen komt in onze commissie opnieuw een vraag aan bod waarbij een deel van het Grond- en Pandendecreet, onder andere het aspect wonen in eigen streek, onder vuur komt. U probeert opnieuw met een juridische truc het Grond- en Pandendecreet als het ware te verankeren in het Woondecreet. Dat is geen goede wetgeving.

Het ontwerp van decreet bevat ook een aantal positieve zaken. Onder andere alleenstaanden kunnen nu ook een beroep doen op sociale leningen. Dat vinden wij een goede zaak. De harmonisering van sociale leningen is een voorbeeld van vereenvoudiging dat wij kunnen toejuichen. Ook het onderzoeken van de domiciliefraude is een aandachtspunt, zoals u weet. Maar het feit dat u dit ontwerp van decreet moet aanpassen, bewijst dat uw eigen beleid faalt omdat u uw sociaal objectief van 2020 naar 2023 moet uitstellen, en dit tegen alle logica in.

De noden worden groter en de wachtlijsten worden langer. Ik zou het parlement graag eens in herinnering brengen wat een sociale huur is. Ik vind dat niet uit. Het staat in het boek van mijnheer Hubeau en in alle juridische boeken: een sociale woning is een woning die dient voor iemand die niet in staat is om een normale huur te betalen. Minister, het beleid is hier vandaag ver van verwijderd. Vandaag kijkt u de sociale woning als een structurele oplossing, en u komt daar openlijk voor uit. Dat scheidt ons fundamenteel.

Dat is ook de reden waarom u uw financiering moet aanpassen. Met uw beperkte middelen kunt u vandaag niet alle wachtenden helpen. U wilt aan de ene kant woonzekerheid bieden. Dat is als socialistische minister uw dada. Ik vind dat u een fundamenteel onrechtvaardig systeem handhaaft. Ik ben zeer sociaal, maar ik vind dat wij in de samenleving moeten inzetten op sociale mobiliteit. De behoeftigen van vandaag zijn niet de behoeftigen van morgen. Als je door tijdelijk minder inkomen te hebben je huur niet kunt betalen, dan ben ik de eerste om te zeggen dat de overheid tijdelijk moet bijspringen. Maar de overheid wordt gefinancierd met de inkomens van mensen die werken. Dan moet je ook de fairheid hebben om te zeggen dat je misschien de dag dat je het beter hebt de sociale woning moet laten aan de mensen die het echt nodig hebben.

Mijnheer Penris, u zegt dat u voor de volkshuisvesting bent. Dat klinkt zeer goed. En u zegt dat wij ook de leraar en de postbode en diegenen die net niet in staat zijn om een woning aan te schaffen een sociale huur moeten geven. Wel, indien wij vandaag een aanbod zouden hebben van 30 procent woningen die door sociale huisvestingsmaatschappijen worden verhuurd, dan zou ik u nog enigszins kunnen volgen. Maar vandaag hebben wij slechts 6,9 of 7 procent sociale woningen in Vlaanderen, en wij hebben 75 procent mensen die nog altijd in staat zijn om een eigen woning aan te schaffen. De postbode en de militair die gaan werken, die moeten, als ze met twee zijn en op de woonbonus kunnen rekenen, in staat zijn om een woning aan te schaffen op termijn. De resultaten zijn er ook. We hebben in Vlaanderen 75 procent eigenaars. We hebben 7 procent sociale huisvesting. Die 18 procent mensen op de private markt, dat zijn er 360.000 waarvan er 180.000 in aanmerking komen om een sociale woning te hebben.

De meest kwetsbare groep zijn de 90.000 wachtenden. Wat doet de Vlaamse Regering? Die gaat de inkomensgrenzen nog vergroten, zodat de groep wachtenden in één klap van 90.000 naar 130.000 gaat. Dat kan ik niet begrijpen. De leerkracht en de betrokkenen zullen nog langer op de wachtlijst staan. Dit beleid helpt op zich niets.

De heer Jan Penris: Mevrouw Van Volcem, wie krijgt van u voorrang?

Mevrouw Mercedes Van Volcem: Dat zijn de mensen die, zolang we 7 procent sociale woningen hebben en er geen doorstroming is in Vlaanderen ...

De heer Jan Penris: Over welke mensen spreekt u?

Mevrouw Mercedes Van Volcem: Over de mensen die behoeftig zijn.

De heer Jan Penris: De mensen die behoeftig zijn, welke mensen zijn dat?

Mevrouw Mercedes Van Volcem: Dat zijn de mensen die niet in staat zijn een normale huurprijs te betalen op de private markt.

De heer Jan Penris: Denkt u dat onze onderwijzer, onze korporaal en onze factuur in staat zijn een huis te verwerven?

Mevrouw Mercedes Van Volcem: Een normale huurder betaalt ...

De heer Jan Penris: U denkt te liberaal, mevrouw Van Volcem. U bent echt een liberaal. U weet niet wat er op de woningmarkt aan de gang is. Weet u hoeveel een huis kost?

Mevrouw Mercedes Van Volcem: Ik weet wat een huis kost, en ik ken ook de huurprijs.

De heer Jan Penris: Weet u wat zo iemand daarvoor moet afdragen?

Mevrouw Mercedes Van Volcem: Ja, en ik weet ook hoeveel die mensen verdienen.

De heer Jan Penris: Ik zal u zeggen wat u wilt. U wilt het sociale woningpatrimonium ter beschikking houden en stellen van het aller-, allerlaagste segment van onze bevolking: mensen die hier misschien niets te zoeken hebben, fortuinzoekers, asielzoekers, mensen die misschien een crimineel verleden hebben en die ervoor zorgen dat onze mensen die wel werken en wel een bijdrage leveren aan onze samenleving, daar niet terecht kunnen. Dat is wat Open Vld wil.

De heer Marc Hendrickx: Ik kan me toch vinden in de bedenkingen die de voorzitter van de commissie Wonen maakt. Mevrouw Van Volcem, u stelt het voor alsof door de verhoging van de inkomensgrenzen plots honderdduizenden mensen meer in aanmerking zullen komen.

Mevrouw Mercedes Van Volcem: Veertigduizend.

De heer Marc Hendrickx: Veertigduizend, ik heb het u vorige week gezegd, die in aanmerking komen. Lang niet iedereen zal zich daardoor laten inschrijven op de lijst. Maar u doet alsof dat plots veel extra wachtenden zal veroorzaken. Dat is niet zo. Het is niet de modale tweeverdiener die in aanmerking komt. Het is een lichte verhoging die nota bene jaren geleden was ingeschreven in het regeerakkoord. Nu fulmineert u alsof u plots het zonlicht hebt gezien.

Mevrouw Mercedes Van Volcem: Ik vind het niet correct, en ik zal zeggen waarom. De grenzen worden met 2650 euro opgetrokken op het moment dat er al negentigduizend mensen zitten te wachten. Mijnheer Penris, ik weet hoe u in de samenleving staat, maar dat is niet mijn beeld. U durft het niet zo letterlijk te zeggen. U zegt: weet u wat ik eigenlijk niet wil? Al de mensen van vreemde origine, die moeten niet in een sociale woning. Dat moet dienen voor ons volk. Dat is wat u zegt.

Wat zeg ik? Ik zeg: mensen die lage inkomsten hebben, hebben recht op een sociale woning. Ik ga zelfs verder omdat ik vind dat de Vlaamse Regering moet inzetten op sociale mobiliteit. Iemand die het moeilijk heeft, moeten we helpen. Iemand die het beter heeft, moeten we

helpen om door te stromen. Het systeem zoals ik het verwoord, dat u negen jaar een sociale woning krijgt met een evaluatie, maakt dat mensen die willen profiteren, niet meer kunnen profiteren, omdat ze weten dat er een sociale mobiliteit is, dat ze worden gedwongen om een stapje opzij te zetten.

Ik ben zes jaar schepen van wonen geweest in een rijke, luxueuze stad. Wat zag ik op mijn dienstbetoon? Mensen van 60 jaar met een pensioen van 700 euro, die 125 euro kosten hebben aan medicijnen, die 400 euro per maand huur moeten betalen. Voor die mensen konden we niets doen, want ze stonden zeven jaar op de wachtlijst met een inkomen van 700 euro. Door die inkomensgroep vandaag te vergroten, zullen de mensen die vandaag wachten, nog langer moeten wachten. Dat vind ik geen eerlijk systeem. (*Applaus*)

En wat is de reden waarom men dit doet? Om de financiering van de sociale huisvestingsmaatschappijen in evenwicht te houden. Daarom heb ik respect voor de heer de Kort omdat hij dat toegeeft. Hij zegt dat Vlaanderen 6000 bescheiden woningen wil bouwen waarmee er winst wordt gemaakt die wordt gegeven aan mensen met een beperkt inkomen om de huurkosten te dekken. Dat vind ik eerlijk, maar niet de inkomensgrenzen optrekken, louter omdat sociale huisvestingsmaatschappijen een andere doelgroep beogen dan de mensen die het werkelijk nodig hebben.

Mijnheer Penris, u kunt ervan denken wat u wilt, maar het liberalisme is op dat vlak sociaal en eerlijk. We moeten in Vlaanderen die eerlijkheid terugkrijgen. Wie recht heeft op een sociale woning, wie arm is, wie geen middelen heeft, die moet er een beroep op kunnen doen. Dat is onze visie.

Ik word er kwaad van. Er zijn zoveel mensen op de wachtlijst die nu op de private markt moeten huren, wat fundamenteel oneerlijk is.

De heer Jan Penris: U bent schepen van Sociale Huisvesting geweest. Welke mensen kwamen op uw dienstbetoon? Mag ik u dat eens vragen? Hoe lang moesten die mensen wachten voor ze een sociale woning kregen?

Mevrouw Mercedes Van Volcem: Alle soorten mensen. Mijnheer Penris, bij mij mocht iedereen binnen. Ik was niet sectair. Iedereen.

De heer Jan Penris: Ik ben voorzitter van de commissie Wonen en ik krijg ook mensen over mijn vloer. Welke mensen, mevrouw Vogels? (*Opmerkingen van mevrouw Mieke Vogels*)

De korporaal ook, maar ook onder andere een facteur, onder andere een gepensioneerde. Mogen zij niet meer komen? Neen. U wilt de sociale huisvestingssector voorbehouden voor diegenen die in feite thuishoren in de sociale sector die ook voor hen opvang zou moeten zoeken. De sociale huisvestingssector blijft voor mij volkshuisvesting. Zo hebben we het in het verleden geconcipeerd, zo heeft het gewerkt en ik zou in die richting willen doorgaan.

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Mijnheer Penris, die facteur komt hier altijd terug. De vorige voorzitter van sp.a had het ook altijd over de facteur die in de sociale huisvesting terecht moest kunnen. Ik ben het eens met mevrouw Van Volcem. Op het moment dat er weinig sociale woningen zijn, moet je die voorbehouden voor diegenen die ze het meest nodig hebben.

Voor de facteur en de korporaal zijn er andere middelen om hen aan een eigen woning te helpen zoals het systeem van sociale leningen uitbreiden. Dat is perfect mogelijk. Gebruik dat systeem om die mensen aan een eigen woning te helpen, maar houd het sociale woningpatrimonium voor mensen die het nodig hebben.

Minister, ik vind het raar dat het Vlaams Belang en sp.a nu aan één zeel trekken voor de uitbouw van een volkshuisvesting. Ik vind het een zeer rare coalitie.

Mevrouw Patricia De Waele: Voorzitter, ik denk dat we eigenlijk niet meer over hetzelfde spreken. Wij spreken ook over sociale huisvesting voor mensen in woonnood – een acute woonnood of een langdurig probleem – die moeten kunnen worden gehuisvest in een systeem dat wij tot nu toe nog altijd sociale huisvesting noemen. Maar we merken dat de sociale huisvesting een veel breder doelpubliek krijgt met een beter inkomen. Men gaat met andere woorden filteren zodat men een beter huurderssegment krijgt. En of het nu asielzoekers of mensen van ik-weet-niet-waar zijn, daar gaat het niet om, maar mensen die in woonnood zitten – een bruine, een witte of een gele – en geen dak boven hun hoofd hebben, moeten terechtkunnen in een sociale huisvestingsmaatschappij of een sociaal huurhuis.

Er zijn ook bij ons heel wat mensen die door ziekte, door echtscheiding, door faillissement of door werkloosheid en noem maar op, door een plotselinge gebeurtenis, op straat komen te staan. Het moet u maar overkomen dat u van de ene dag op de andere op straat staat. Dan zegt LDD dat er een sociale huisvestingsmaatschappij moet zijn om u te kunnen helpen.

We pleiten ervoor dat voor mensen die bijvoorbeeld iets meer verdienen maar die het ook nog moeilijk hebben, het systeem van de huurpremie ingang moet kunnen vinden. Die huurpremie moet niet gebaseerd zijn op het feit dat je vijf jaar op een wachtlijst staat of op het feit dat de huurprijs van een huis maar 500 euro in de maand mag kosten, neen, de huurpremie moet gebaseerd zijn op uw inkomen. Dat is het enige juiste waar je je op moet focussen. De inkomensgerelateerde huurpremie zal veel meer mensen die wat minder verdienen, zoals een postbode of een poetsvrouw, kunnen helpen. Op die manier kunnen ze ook op de private markt aan een huis geholpen worden.

Mevrouw Mercedes Van Volcem: Collega's, voor mij is een mens, een mens. Als hij een onvoldoende inkomen heeft, van welke origine hij ook is, dan mag hij van mij in een woning. Ik ben wel voorstander van tijdelijke contracten. Er is in Vlaanderen toch iets enorm vreemds, namelijk dat je die levenslang krijgt. Dat is niet juist. Je kunt op een bepaald moment in nood zijn. Men kijkt naar het inkomen van drie jaar terug. Het zou ook kunnen zijn dat je het in het leven uiteindelijk goed hebt, dat je trouwt of erft, maar dat komt allemaal niet in aanmerking. Voor heel je leven bezet je die woning waar iemand anders op wacht. Ik vind dat fundamenteel oneerlijk. Ik gun iedereen een opstap. Door het systeem van de levenslange contracten, dat jullie vandaag hanteren, kunnen we eigenlijk niemand in acute nood helpen. Iemand die in faling gaat, wel, die staat daar. Die kan niet terecht in een sociale woning want hij staat onder aan de wachtlijst. Hetzelfde geldt voor iemand die werkloos wordt. Een vrouw die in een echtscheiding zit waarbij de man het onderhoudsgeld niet betaalt, kan niet tijdelijk in een sociale woning. Dat gaat niet. We kunnen daar niets voor doen! Niets!

Voor het volgende moeten we wel aandacht hebben. Sociale huisvestingsmaatschappijen kunnen 5 procent van hun patrimonium verhuren aan het OCMW voor mensen zoals asielzoekers en dergelijke meer. Daarvoor is er soms onbegrip bij de mensen in de blokken. Die zeggen dat ze zeven jaar op de wachtlijst hebben gestaan, en die betrokkene is een maand in België, en die mag er al in. Dat is niet uw verhaal, mijnheer Penris. Het gaat slechts over 5 procent van het patrimonium dat op die manier kan worden toebedeeld. Dat is soms een doorn in het oog van andere mensen die moeten wachten. Ik denk dat het OCMW misschien andere systemen moet vinden, zoals crisiswoningen of doorgangswoningen. Maar u vergroot die 5 procent uit tot de regel, en dat is niet correct.

Ik betreur dat het decreet nog steeds actorgebonden is. In die zin zijn we met LDD ... Mag ik alstublieft een beetje aandacht vragen, of wilt u misschien naar het Koffiehuis gaan?

De toewijzingsregels wilde men aanvankelijk opleggen aan de private sector. Gelukkig heeft de meerderheid ingezien dat het beter was ze af te schaffen omdat men als het ware 40 procent sociale lasten zou leggen op elke ontwikkeling. Dat zou er uiteindelijk toe geleid hebben dat de tweeverdiener die met zijn inkomen een woning betaalt, ook 40 procent van die sociale last voor zijn rekening zou moeten nemen. Als men dan zegt dat een woning

betaalbaar moet blijven, ook voor starters, dan denk ik dat het opleggen van sociale lasten voor doelgroepen aan de private ontwikkelaars, een omgekeerd effect zou hebben.

Voor het overige denk ik dat het een gemiste kans is. Ik hoop dat ik aan de hand van vurige pleidooien toch nog coalitiepartners kan overtuigen om af te stappen van de levenslange huur en die om te vormen naar tijdelijke huur. Zo kan men sociale mobiliteit creëren bij de zwaksten in de samenleving. *(Applaus bij Open Vld en CD&V)*

De voorzitter: Mevrouw De Wachter heeft het woord.

Mevrouw Else De Wachter: Voorzitter, er is heel wat debat voorafgegaan aan dit ontwerp van decreet. Minister, we hebben al grondig kunnen discussiëren in de commissie. Zelfs vandaag is het debat nog zeer boeiend geworden. Dit ontwerp van decreet brengt een wijziging van de Vlaamse Wooncode en van het grond- en pandenbeleid mee.

Ik wil de gelegenheid aangrijpen om de verslaggever te bedanken voor het zeer uitgebreide verslag. Ze heeft zeer goed weergegeven hoe de besprekingen zijn verlopen.

Minister, dit is een zeer belangrijk ontwerp van decreet. Op deze manier kunnen we de Wooncode en het grond- en pandenbeleid aanpassen aan de realiteit op het terrein. Dat is cruciaal, niet alleen vandaag maar ook in de toekomst. We willen een stevig sociaal woonbeleid uitbouwen.

Er is al verwezen naar de concrete punten. Ik zal dat niet allemaal herhalen.

Ik wil nog aanstippen dat dit ook op het lokale vlak zijn impact zal hebben, ook inzake sociale huisvesting. Men zal er in de toekomst verder aan kunnen werken en een sociaal beleid voeren. Eenieder heeft daar recht op, op het moment dat men er nood aan heeft.

De heer Marc Hendrickx: Ik dank ook de verslaggever voor het uitgebreide en correcte verslag. Ik dank de commissievoorzitter voor het leiden van de debatten in de commissie. Dat waren goede debatten. Er zijn amendementen toegevoegd, vaak na samenspraak met diverse actoren uit de sector. Dat is een goede zaak. Dat bewijst dat deze meerderheid rekening houdt met opmerkingen uit het veld. Dat leidde soms tot consternatie bij sommigen.

Het ontwerp van decreet omvat natuurlijk enkele juridisch-technische aanpassingen aan de Vlaamse Wooncode en het Grond- en Pandendecreet. Het zijn geen artificiële ingrepen, mevrouw De Waele. Daarnaast gaat het om inhoudelijke aanpassingen. Die zal ik niet allemaal herhalen. Zelfs mevrouw Van Volcem heeft ze voor een groot deel positief genoemd.

Dit ontwerp van decreet heeft de volle steun van de N-VA. *(Applaus bij de N-VA)*

Mevrouw Mieke Vogels: Collega's, er is al veel gezegd, ik wil nog een paar dingen toevoegen. Samen met mevrouw Van Volcem vraag ik me af wat de juridische consequenties zijn van de integratie van het Grond- en Pandendecreet in dit ontwerp van decreet. Ondertussen loopt er immers een procedure om dat decreet voor een deel nietig te verklaren. Ik vind het vooral, ik heb dat in de commissie al gezegd, erg dat we op deze manier het sociaal objectief van het Grond- en Pandendecreet betonnen tot 2023 zonder enige evaluatie van de effectiviteit.

Ik verklaar me nader. Het Grond- en Pandendecreet is er in feite gekomen op vraag van de burgemeesters van Antwerpen, als daar zijn Bob Cools en Patrick Janssens, en door schepen Marc Van Peel. Ze vonden dat ze genoeg geïnvesteerd hadden in de sociale huisvesting. Ze hadden hun 10 procent. Het was aan Brasschaat, de heer de Kort weet dat goed, om te investeren in sociale huisvesting. *(Opmerkingen)*

En Aartselaar, inderdaad.

Dan zouden die mensen op de wachtlijst in Antwerpen allemaal naar Brasschaat gaan. Dit Grond- en Pandendecreet is ondertussen vier jaar van kracht, en als er één ding duidelijk is,

dan is het dat die mensen niet in Brasschat zijn gaan wonen. Daarvoor zijn diverse redenen. De mensen die in Antwerpen wonen, willen niet in Brasschaat gaan wonen. Bovendien, is, als de heer de Kort of de burgemeester van Aartselaar sociale woningen laat bouwen, dat natuurlijk voor het eigen volk. Dan is dat niet in die zin zoals de heer Penris dat zou bedoelen, maar dus wel voor de inwoners van Brasschaat.

De heer Dirk de Kort: Mevrouw Vogels, we merken in de door u opgesomde randgemeenten dat er wél een dynamiek is ontstaan, dat door het Grond- en Pandendecreet wél iedereen zijn rol als woonregisseur is beginnen op te nemen, zodat er bijkomende sociale huisvesting wordt gebouwd.

Bovendien is het zo dat, omdat sommige gemeenten niet een hele geschiedenis van sociale huisvesting hadden, de wachtlijsten in die gemeenten inderdaad behoorlijk korter zijn dan in Antwerpen. Voor sommige mensen is dat toch wel een overweging om toch te verhuizen naar de rand, zeker als ze dan ook nog eens worden geconfronteerd met de problematiek van een tekort aan plaatsen in het onderwijs. Op dat moment zien we dat. Dit zal een probleem worden als de politici in Antwerpen hun verantwoordelijkheid niet willen opnemen en niet zorgen voor bijkomende sociale huisvesting.

Mevrouw Mieke Vogels: Nu wordt de bal teruggekaatst. Destijds werd gesteld dat, indien de randgemeenten hun verantwoordelijkheid zouden nemen, de mensen die in Antwerpen op de wachtlijst stonden, in die randgemeenten zouden gaan wonen. Dat is niet het geval, omdat ze dat niet willen en ook omdat naar ik meen de inwoners van Brasschaat en Aartselaar en andere randgemeenten dat al evenmin willen. Daar is geen draagvlak voor.

Er vindt dus een dubbele beweging plaats. Men trekt de inkomensgrenzen op. De gemeenten mogen een eigen toewijzingsreglement maken. We zien dat de gelukkigen in die gemeenten veel meer toegang hebben tot sociale woningen. We krijgen een situatie waarbij in een gemeente als Aartselaar 80 procent van de mensen eigenaar is van hun eigen woning en 20 procent huurt. Voor die 20 procent is er een aanbod van 10 procent sociale woningen. Dat is toch niet logisch. Dat kan natuurlijk omdat die inkomensgrenzen zijn opgetrokken en er toewijzingsreglementen zijn. Die mensen hebben het dus goed. In Antwerpen, waar 55 procent van de mensen huurder is en de sociale problemen veel groter zijn, wordt er echter geen enkele sociale woning bijgebouwd. Al het geld van de voorbije jaren is trouwens ook geïnvesteerd in de filosofie van het Grond- en Pandendecreet, dat stelt dat er overal sprake moet zijn van 10 procent sociale woningen. Ik vind het dus niet normaal dat men met dit ontwerp die toestand gaat bestendigen, dat men hetzelfde beleid gaat voeren, en dat zelfs niet tot 2020, maar tot 2023.

Dat geldt trouwens ook voor de sociale koopwoningen, waarvan hoe langer hoe meer mensen stellen dat die pas weggegooid geld zijn. Wat men hier nu zal goedkeuren, komt eigenlijk neer op het voortzetten van het huidige beleid, dat op geen enkele manier wordt geëvalueerd.

Dit is een instellingendecreet, dat vooral is geschreven door de sociale huisvestingsmaatschappijen. Er is een schrijnend tekort aan kwalitatieve, betaalbare huurwoningen. De private bouwsector heeft meermaals het aanbod gedaan een rol te spelen bij het bouwen van betaalbare kwalitatieve woningen. Ze willen hierbij worden betrokken, maar men gaf nooit thuis. Meer nog, heel dit ontwerp van decreet staat eigenlijk ook wat haaks op de noden van de sociale verhuurkantoren, die wel actief zijn op de privémarkt, maar daar nog altijd maar een heel kleine speler zijn.

Een ander argument dat nog niet aan bod is gekomen en dat ik dus nog even naar voren wil brengen, betreft de sociale leefbaarheid. Men heeft het daar altijd weer over. De heer de Kort is eerlijk; hij zegt: “We trekken de inkomensgrenzen op, we maken nieuwe bescheiden woningen omdat de maatschappijen voldoende zuurstof zouden hebben en niet failliet zouden gaan.” Een argument dat steeds weer wordt vermeld, is de sociale leefbaarheid in de sociale woonwijken. In dit decreet krijgen we opnieuw een aantal voorstellen om mensen die

bijvoorbeeld overlast veroorzaken, sneller uit de woning te zetten. Het decreet bevat een aantal voorstellen om de zogenaamde sociale leefbaarheid in de sociale woonwijken te garanderen.

Ik vind dat heel merkwaardig. We hebben het altijd weer over de sociale mix en over sociale leefbaarheid als het over sociale woonwijken gaat. Zijn wij als politici dan niet verantwoordelijk voor de sociale leefbaarheid in private huurwijken? Moeten wij niets doen aan de sociale mix in private huurwijken? Ik kan u meenemen naar een aantal wijken in Antwerpen waar de sociale mix absoluut niet aanwezig is en waar de overlast veel groter is dan in de sociale woonwijken. Waarom beperkt de politieke klasse zich tot de leefbaarheid in dat kleine cirkeltje van 10 procent sociale woonwijken? Waarom voelen wij ons niet verantwoordelijk voor de sociale leefbaarheid 'as such' in alle woonwijken?

U zult al begrepen hebben dat ik vandaag 'niet in mijne goeie ben'; ik zal ook dit ontwerp van decreet niet goedkeuren. (*Opmerkingen van de heer Kris Van Dijck*)

Neen, ik ben niet negatief, ik ben progressief! (*Applaus bij Groen*)

De voorzitter: Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Freya Van den Bossche: Voorzitter, dames en heren, ik overloop graag nog even de voor mij belangrijke aanpassingen via dat ontwerp van decreet. Ik tracht dan ook op de meest relevante en ook op de, naar mijn aanvoelen, minder relevante opmerkingen te reageren.

Een eerste doelstelling van het ontwerp van decreet is het wegwerken van een aantal vormen van discriminatie. Het is vandaag zo dat kinderen die bij het sluiten van de huurovereenkomst meerderjarig zijn en het contract mee tekenen, het recht krijgen om bij overlijden van de ouders, de woning zelf te huren of zelfs te kopen. Als de kinderen daar kwamen wonen toen ze nog minderjarig waren, maar ze meerderjarig zijn geworden en op dat moment het contract ondertekenen, kunnen zij dat recht niet openen. Dat is natuurlijk een gekke situatie. De vraag die rees, was of er zoiets moet bestaan als een erfrecht op een sociale woning. Mijn antwoord daarop is: "Neen, ik denk dat niet." We schrappen dat met andere woorden, maar we geven wel de mogelijkheid aan de huisvestingsmaatschappij om die kinderen toe te laten daar nog enige tijd te blijven, bijvoorbeeld wanneer die kinderen op dat moment studies hebben aangevat, om hun de mogelijkheid te geven hun studies te vervolmaken op het moment dat ze het al moeten stellen zonder ouders. Dat biedt hun dan de kans om die studies af te maken. Er is dus een zekere soepelheid, maar toch wordt het erfrecht bij sociale woningen geschrapt.

Een andere discriminatie is de ongelijke behandeling tussen gehuwde partners en samenwonende partners. Een gehuwde partner werd niet op zijn inkomen gecheckt, een samenwonende partner mocht er niet binnenkomen tenzij hij of zij huwde. Dat was een beetje gek, ook die discriminatie is geschrapt. Mensen kunnen bij hun partner komen wonen zonder te moeten trouwen, maar het inkomen wordt natuurlijk wel meegeteld in de berekening van de huurprijs. Dat lijkt me ook een redelijke verandering.

We willen ook tegemoetkomen aan klachten over te hoge huurlasten, en dat op twee manieren. Enerzijds laten we een kandidaat-huurder ook omschrijven bij de keuze die hij of zij wil maken voor een woning, wat de maximum huurlasten zijn die hij of zij kan dragen zodat geen woning wordt aangeboden die onbetaalbaar blijkt. Bovendien zorgen we ervoor dat de kosten voor een plaatsbeschrijving eerlijk worden gedeeld tussen de huisvestingsmaatschappij en de huurder, dat zou de huisvestingsmaatschappij moeten aanzetten tot soberheid, en dan kan de regering, indien die soberheid uitblijft, een plafond vastleggen.

We vermijden ook dat sociale huurders onnodig dubbele huur betalen. Wanneer u een woning opzegt, is het logisch dat u dat drie maanden op voorhand doet. Maar als u een handicap hebt en u plots terechtkunt in een voorziening, of als u oud bent en u kunt terecht in een woonzorgcentrum, dan gebeurt dat vaak erg onverwacht en zult u geen drie maanden dubbele huur meer moeten betalen; de opzegtermijn wordt nu beperkt tot één maand.

Ik zie ook allemaal voorbeelden die de huisvestingsmaatschappij potentieel geld kosten, al was het maar om duidelijk te maken dat we vooral de huurder op het oog hebben en de intentieprocessen die sommigen hebben gemaakt geheel ten onrechte zijn.

Wij leggen ook een extra aantal huurdersverplichtingen op. Het is inderdaad zo dat een aantal doelgroepen voorrang kunnen krijgen, ik denk aan jongeren uit de Bijzondere Jeugdzorg, mensen die uit een psychiatrisch ziekenhuis komen, daklozen, of in dat geval voormalig daklozen.

Maar wij zeggen ook dat die voorrang afhankelijk wordt gemaakt in het teken van die begeleidingsovereenkomst. Met andere woorden, als je bereid bent om die – toch wel – grote stap te maken van een instelling naar die huurmarkt, dan toont u ook dat u bereid bent om u nog even op weg te laten helpen. Dat is wat wij vragen, en in ruil krijgt u dan ook voorrang op die sociale woning.

Er zijn een aantal aanpassingen om domiciliefraude sneller te kunnen opsporen. Als er aanwijzingen zijn voor domiciliefraude, wordt aan de toezichthouder en de wooninspecteur de bevoegdheid gegeven om verbruikersgegevens van gas en elektriciteit op te vragen als het nodig is. Dat is een extra stap. We hebben al eerder een aantal maatregelen genomen om ervoor te zorgen dat domiciliefraude zo snel mogelijk kan worden opgespeurd.

Wij harmoniseren ook de sociale woonleningen van de VMSW en het VWF of we zorgen in ieder geval voor het kader dat dit moet toelaten. Dat zorgt voor een grotere duidelijkheid voor de consument, en het is ook rechtvaardiger dat de consument – in welke situatie hij zich ook bevindt – kan aankloppen bij eender welke maatschappij die sociale leningen verstrekt en daar telkens een gelijk aanbod krijgt.

Het bescheiden woonaanbod dat wij ook voor het eerst invoeren is niet onbelangrijk. De groep van jonge starters wordt vaak als voorbeeld naar voren geschoven, mensen die echt graag een degelijke woning willen huren, maar voor wie het toch moeilijk is om die degelijke woning op de markt te vinden, die soms jonge kinderen hebben. Deze mensen hebben zeker een kwaliteitsvolle woning nodig, maar kunnen niet gemakkelijk op de markt. Ik denk dat we de huurmarkt versterken door die bescheiden huurwoningen toe te voegen aan het decreet Grond- en Pandenbeleid.

Dan is er ook de uitbouw van een data-warehouse om te zorgen voor zoveel mogelijk goede cijfers. Er zijn ook nog veel andere aanpassingen, maar aanpassingen die wellicht geen andere toelichting nodig hebben.

Ik wil ook nog een aantal reacties geven. De belangrijkste kritiek die ik van een aantal mensen heb gehoord – die werd ook wel tegengesproken door andere mensen – is het optrekken van de inkomensgrenzen. U mag zich niet vergissen. We bevinden ons allen in een toestand van relatieve welstand waardoor mensen al eens vergeten hoe moeilijk het wel is om met 1400 euro per maand en een kind rond te komen als je huur moet betalen op de private markt. Die mensen zijn niet rijk, ze hebben een precair bestaan, ze hebben het verschrikkelijk moeilijk om de eindjes aan elkaar te kopen. Deze mensen zijn evengoed de doelgroep van sociaal wonen.

Als mevrouw De Waele zegt dat het elitehuisvesting is, dan vraag ik u – op de vrouw af – of u vindt dat iemand die 1400 euro per maand verdient en een kind heeft elite moet worden genoemd en dus geen recht heeft op een sociale woning? Want dat zegt u. U noemt het elite sociale huisvesting. Over die mensen gaat het, en voor alle duidelijkheid, de postbode verdient zelfs al wat te veel om in aanmerking te komen voor die sociale woning. We hebben het over mensen die poetshulp zijn met dienstencheques, we hebben het over mensen die de straten vegen, over mensen met de allerlaagste inkomens in onze maatschappij, we hebben het over mensen die geen kans meer krijgen.

Weet u welke mensen nu binnen kunnen? De 10 procent laagst verdienende mensen met een inkomen uit arbeid in Vlaanderen zullen in aanmerking komen. Dat zijn de mensen die

jarenlang werkloos zijn en een job aanvaarden die u wellicht niet benijdt, dat zijn de mensen waar u van zegt dat die de elite zijn die niet thuishoren in een sociale woning, het spijt mij. Ik vind het niet fair alsof u doet dat ik asociaal ben door die mensen wel een kans te geven op een sociale woning. (*Applaus*)

Mevrouw Van Volcem, u pleit al een tijdje voor tijdelijke contracten. Ik ben daar niet voor om een aantal redenen. Ik denk dat, als mensen hun financiële situatie verbeteren en bijvoorbeeld na een tijdlang werkloos te zijn geweest een job aanvaarden, wij dat werken op zich niet moeten bestraffen, maar gewoon de huur moeten optrekken. U weet dat die zo hoog kan worden dat die de markthuurprijs benadert. Op dat moment zijn mensen gestimuleerd om de sociale woning te verlaten, die immers niet meer goedkoper is dan de woning op de markt, behalve wanneer mensen, die bijvoorbeeld wat ouder zijn, een band hebben opgebouwd met de buurt en de buurtbewoners. Die mensen zijn in zo'n sociale woonwijk meer dan nuttig.

Het is belangrijk dat niet iedereen om de haverklap verhuist, dat mensen een zekere woonzekerheid kunnen verwerven. Wanneer mensen erin slagen om het beter te doen en meer te verdienen, gaan ze vanzelfsprekend meer huur betalen, waardoor ze de sociale woning eventueel verlaten.

U hebt een punt dat de huurprijzen sneller moeten worden aangepast nadat het inkomen omhoog gaat. Daar gaat nu soms zeer veel tijd over. Dat proberen we sneller te doen, we zoeken nu naar manieren om dat te doen, maar ik vind niet dat we mensen uit hun huis moeten zetten als ze een job krijgen. Op die manier creëren we een nieuwe werkloosheidsval en moedigen we mensen niet aan om te gaan werken. Bovendien denk ik dat het fijn samenwonen is in een sociale woonwijk waar inderdaad iemand gepensioneerd is, iemand anders leeft van een uitkering, maar iemand anders er ook in is geslaagd om een job te vinden en op die manier perspectief biedt aan de anderen.

Sommigen onder u pleiten voor een huursubsidie voor iedereen. Op zich vind ik een veralgemeende of toch brede huursubsidie niet noodzakelijk een slecht idee, maar u moet weten dat er 180.000 huurders zijn. Een zekere selectiviteit lijkt dus wel aangewezen, als u beseft dat we het ook moeten kunnen betalen. De link met Wonen is niet onlogisch, ik kan namelijk geen algehele inkomensproblematiek oplossen. We kunnen vanuit het woonbeleid niet de leeflonen of de pensioenen optrekken. We kunnen wel, als mensen zich inschrijven voor een sociale woning omdat zij die nodig hebben en ze te lang moeten wachten, hun het recht geven op die huurpremie. Op heden is dat na vijf jaar. Ik ben er voorstander van om dat sneller mogelijk te maken. Ik kan niet voorspellen of er voldoende draagkracht zal zijn om die wijzigingen door te voeren, maar ik ben er in se wel voorstander van.

Er moet aandacht zijn voor tijdelijke noodsituaties; dat zegt u onder anderen, mevrouw Van Volcem. Ik ben het met u eens. Om die reden hebben we in dit ontwerp van decreet een toegang versoepeld: mensen die een woning moeten verlaten vanwege slechte woonkwaliteit, kunnen in de toekomst veel gemakkelijker voorrang krijgen voor een sociale woning dan vandaag. Die mensen kunnen inderdaad soms heel plots op straat komen te staan. Zij zullen gemakkelijker toegang krijgen.

Daarnaast beschikken lokale besturen natuurlijk over noodwoningen om mensen op te vangen. Doordat wij een grotere toegang verzorgen voor mensen die uit de bijzondere jeugdhulp komen of uit de psychiatrie, voor ex-daklozen of mensen die uit een slechte woning komen, trachten we toch al een belangrijke groep voorrang te geven als er nood aan is. We moeten er ook over waken om niet zodanig veel mensen voorrang te geven dat de mensen op de wachtlijst onredelijk lang moeten wachten. Dat is zoeken naar een evenwicht. Ik denk dat dat evenwicht door dit ontwerp van decreet iets beter zal zitten.

Mevrouw Vogels, u betreft de spreiding van middelen en objectieven over de gemeenten. Ik kan u daarin half volgen. Ik volg niet dat het onbelangrijk zou zijn om gemeenten die hun deel niet doen, meer te laten doen. Ook gemeenten met een door de band genomen wat rijker publiek of gemeenten die traditioneel weinig hebben geïnvesteerd in sociaal wonen, moeten

een fatsoenlijk aanbod hebben. Ik denk bijvoorbeeld aan Evergem, waar erg weinig sociale woningen zijn. Het is belangrijk dat iedereen kan wonen op een goedkope manier in een gemeente waarmee men een band heeft, omdat er bijvoorbeeld familie woont of men daar werkt. Er mogen geen gemeenten zijn waar die kans onbestaande of nagenoeg onbestaande is.

Dat neemt niet weg, en daarin geef ik u gelijk, dat het huidige decreet blind is voor de grootte van de nood, onder andere in een aantal grote steden, in verhouding tot het opgelegde objectief. Het klopt dat de fameuze 9 procent blind is voor de grootte van die nood. Om te kijken of het Grond- en Pandendecreet op dat vlak wijziging behoeft, is het volgende belangrijk: de steden en gemeenten, vaak steden, hebben de mogelijkheid om via een convenant, zijnde een soort van protocol dat ze afsluiten met de Vlaamse overheid, toch gelden te krijgen om hun eigen cijfer verder te verhogen, wat voor mij heel belangrijk zal zijn om te zien welke steden en gemeenten een dergelijke vraag indienen.

Die dossiers komen nu bij ons binnen. Ik vind het niet onbelangrijk dat ook steden en gemeenten die hun objectief al hebben gehaald, maar die zien dat er nog veel mensen met woonnood zijn, een aanvraag zouden indienen voor een dergelijk convenant. Als ze dat doen, is er geen probleem. Doen ze dat niet, moet er worden overwogen deze of volgende legislatuur objectieven op te trekken in een aantal steden. In die zin begrijp ik uw oproep. Veel zal ervan afhangen of steden ertoe bereid zijn extra te investeren.

Mevrouw Vogels, ik weet dat u niet zo te vinden bent voor sociale koopwoningen, maar wel voor sociale leningen. De kost voor die sociale koopwoningen is eigenlijk vooral de kost van die sociale lening: 20 procent van het bedrag dat wordt uitgegeven. Die 20 procent zit in de sociale leningen. Voor alle duidelijkheid: mij zal het worst wezen of dat wordt gebruikt om een sociale koopwoning mee te kopen of een woning op de gewone markt. Ik heb geen voorkeur voor een sociale koopwoning. Het is zo dat er een schifting is bij de besteding van middelen. Relatief gezien worden er met die sociale leningen veel meer woningen op de private markt gekocht dan sociale koopwoningen. Daar is de versnelling niet van dezelfde aard als bij de sociale huurwoningen, waar de versnelling zich veel meer voordoet.

Ben ik per se voor sociale koopwoningen? Ik ben vooral voor sociale leningen. Het voordeel van sociale koopwoningen is dat je ook aanbodverhogend werkt. Als die sociale leningen zich louter zouden toespitsen op het al bestaande aanbod op de private markt, krijg je natuurlijk potentieel een prijsopwaarts effect. Als je daarnaast in een extra aanbod voorziet, wordt het aanbod wat groter. In macrotermen is dat niet altijd gek. Daarom ben ik daar iets minder negatief over dan u. Ik denk nog altijd dat het een hefboom kan zijn.

Ik ben ook een groot voorstander van sociale verhuurkantoren. De subsidies zijn vorig jaar substantieel verhoogd, met jaarlijks structureel 2 miljoen euro. Dat lijkt mij toch een belangrijke ingreep. Ik mik ook op veel meer inspanningen binnen die sociale verhuurkantoren. Ik wil meteen ook antwoorden op mevrouw De Waele. Als ik de voordelen van sociale verhuurkantoren onder de aandacht wil brengen, zal ik dat blijven doen. U zegt dat ik ook alle nadelen onder de aandacht moet brengen. Ik zie niet in over welke nadelen u het hebt. Wellicht zijn er twee zaken die u als een nadeel beschouwt. Het ene is dat het sociaal verhuurkantoor (SVK) onderling een prijs afspreekt met de eigenaar. Onderling betekent dat dat ze het met elkaar eens moeten zijn. Het tweede nadeel dat u wellicht ziet, is dat het SVK – en niet de eigenaar – kiest welke huurder er in de woning komt. Dat heeft twee voordelen. Hoe hoger de woonnood, hoe sneller u erbinnen komt. Verder kan er ook geen discriminatie meer zijn. Ik vind dat dus vooral een voordeel. Voor de rest zie ik niets dan voordelen, ook voor de eigenaar. U hebt een gegarandeerde inkomenszekerheid. De huur wordt u elke maand gestort door het SVK. De administratieve rompslomp wordt voor een groot stuk overgenomen. Ook de opvolging bij het einde van het huurcontract, ligt bij het SVK. Ik vind dat gewoon een fantastisch systeem. Ik ga ervan uit dat, naarmate meer mensen dit systeem kennen, er ook meer mensen blijvend zullen instappen. De afgelopen jaren is er al een stijging geweest van meer dan 40 procent van die SVK-woningen. Als je het mij vraagt, is dat

nog altijd een te klein stukje van de taart. Mevrouw Vogels zei het ook al: het is een kleine spie. Ik wil die graag groter maken, vandaar die publiciteitscampagne.

U zei dat u er geen voorstander van bent dat huurcontracten kunnen worden opgezegd wanneer de leefbaarheid wordt verstoord. Ik wil daar duidelijk over zijn. Enerzijds heb ik met minister Vandeurzen afgesproken dat het proefproject Preventie van Uithuiszetting wordt uitgebreid tot een gebiedsdekkend aanbod in heel Vlaanderen. Met andere woorden, de sociale huisvestingsmaatschappij zal deelnemen aan dat project. Maar, als een huurder niet bereid blijkt – ook wanneer hij preventief begeleid wordt – om enigszins goed samen te leven met andere huurders, moet het mogelijk zijn het huurcontract op te zeggen. Mevrouw De Waele, u pleit altijd voor voldoende rechten voor de private huurder. Dan begrijp ik niet waarom een sociale verhuurder niet zou mogen zeggen: “Het spijt ons, maar goed samenleven en goed nabuurschap is ook belangrijk voor ons. Als u daar na herhaalde inspanningen van onze zijde toch geen inspanning voor wilt doen, zijn wij genoodzaakt het huurcontract op te zeggen. Er zijn heel veel wachtenden die wel de ambitie hebben om een goede buur te zijn en op een degelijke manier hun huurdersverplichtingen na te komen. Er zijn grenzen aan alles. Het is niet omdat het een sociale woning is, dat u niet uw best zou moeten doen om goed samen te leven met andere huurders. Het is belangrijk dat de inspanning van twee kanten blijft komen.”

Ik wil nog even op de laatste verzuchtingen van mevrouw De Waele ingaan. De uitbreiding met de landmeter als expert en de notaris als schatter lijkt me een goed en billijk idee. Dit beantwoordt ook aan een maatschappelijke nood. De vastgoedmakelaars zijn, voor alle duidelijkheid, vaak betrokken partij bij transacties. Ze lijken me niet best geplaatste personen om een objectieve schatting te kunnen uitvoeren. Dat zie ik niet zitten.

Dat huisvestingsmaatschappijen geen niet-residentiële ruimten meer zouden mogen verwerven en realiseren, lijkt me nogal onzinnig. Vaak worden de huisvestingsmaatschappijen die een aantal woningen bouwen, verplicht ook een aantal garages te bouwen en te verhuren. Dit lijkt me een gek voorstel.

Het volgend amendement is enigszins speciaal. Volgens mevrouw De Waele moet over een schuldsaldoverzekering correct worden gecommuniceerd. Dat is de evidentie zelve. We kunnen toch geen decreet maken waarin staat dat correcte informatie moet worden verstrekt. Indien nu geen correcte informatie wordt verstrekt, is er ook al een probleem. Dat amendement is dan ook wat eigenaardig. We moeten de zaken niet omkeren. Informatie moet altijd correct zijn.

Het zal mevrouw De Waele misschien wat geruststellen te horen dat in het geval van een geweigerde schuldsaldoverzekering altijd een passende oplossing is gevonden. Er is nog nooit een sociale lening geweigerd omdat de kandidaat-ontlener geen schuldsaldoverzekering kon krijgen. De verzekeringssector is een heel andere sector dan de huisvestingssector.

Mevrouw Patricia De Waele: Ik wil toch nog op een aantal punten reageren. Ik heb net al verklaard dat ik niet de indruk heb dat we hier over hetzelfde praten. Er is de sociale huisvesting waar wij als LDD achterstaan. Dat is sociale huisvesting voor de meest kwetsbaren. Nu stellen we vast dat de minister de sociale huisvesting niet ziet als een sociale huisvesting voor de meest kwetsbaren.

Volgens de minister fantaseer ik en wordt het geen eliteproject. Dat is echter wel het geval. De huurprijzen evolueren in de richting van de markthuurgprijzen. Iedereen zegt hier altijd dat die prijzen te hoog liggen. De minister zorgt er ook voor dat de betere huurdersprofielen bij de SHM's terecht kunnen. Ik vraag me af waar er dan nog plaats voor de meest behoeftige en meest kwetsbare mensen is. Dat is onze grootste bezorgdheid. De minister weet dat, maar verdraait graag onze woorden.

Momenteel is al een vierde van de huurders in de sociale huisvestingssector niet kwetsbaar. Die mensen verdienen meer dan de normale maximumgrenzen. Ze zorgen wel voor meer inkomsten voor de SHM's. De SHM's zien ze dan ook graag komen. Ik omschrijf dit dan ook als een poging om de betere huurder voor de SHM's aan te trekken. Dat is niet wat wij willen

zien. Wij willen dat de minister ook oog voor de meest kwetsbare huurder heeft. De nadelen van een samenwerking met een sociaal verhuurkantoor zijn niet de nadelen die de minister net heeft opgesomd. De nadelen waar ik het over heb, houden in dat een kandidaat-verhuurder op de hoogte moet worden gesteld van het feit dat hij zo lang hij met een sociaal verhuurkantoor samenwerkt, zijn woning niet meer of zeer moeilijk kan verkopen. Voor sommige mensen is dat een drama. Ze zijn negen jaar aan het huurcontract met een sociaal verhuurkantoor gebonden. Gedurende die negen jaar kunnen ze het huis niet aan de man brengen. Ze kunnen hun huis enkel verkopen aan iemand die het contract met het sociaal verhuurkantoor voortzet. Dit betekent dat iemand die in een financiële probleemsituatie terechtkomt of uit een onverdeeldheid wil treden voor negen jaar gebonden is. Ik vind dit een terechte opmerking. Dit moet aan de verhuurder worden meegedeeld.

Wat de leefbaarheid betreft, heeft de minister terecht gesteld dat we ernaar moeten streven dat mensen hun best doen. Wat de SHM's betreft, bestaat er op dat vlak echter een decretale bepaling. Ze moeten voorzien in basisbegeleiding voor de mensen die niet over de ideale wooncultuur beschikken. Er zijn mensen die niet over die ideale wooncultuur beschikken, en die mensen moeten worden begeleid en bijgestaan.

Het is juist dat u zegt dat er inspanningen moeten komen van twee kanten. Stel echter dat u al wie niet de juiste wooncultuur heeft zoals de probleemhuurders, uit de sociale huisvestingsmaatschappijen afstoot, waar zult u dan al die ordeverstoorers naartoe sturen? Waar moeten zij dan onderdak krijgen, bij de private verhuurder, bij de gepensioneerde slager die dan met de problemen zit? Dat is niet de idee die ik daarvan heb, minister.

Mevrouw Mercedes Van Volcem: Minister, u kent mijn mening, maar er is toch iets waar ik uw aandacht voor wil vragen. U zegt dat u de woningen ook aan de vrouw met dienstencheques wilt geven. Ik ga daar niet over discussiëren. Ik ken mensen die zo'n firma uitbaten en ik heb hen gevraagd hoeveel zij verdienen. Ook in de oude categorie komen zij in aanmerking. Voor mij is het niet van belang of men nu 1300, 1400 of 1500 euro verdient. Iemand die niet werkt en vervolgens wel gaat werken, wordt in uw systeem gestraft omdat de huurprijs stijgt. Dus, iemand die gaat werken voor 1300 of 1400 euro zal 110 of 120 euro extra huur betalen en extra belastingen betalen. Maar daar kunt u niets aan doen. Werken loont dus niet. Men noemt dat de huisvestingsval.

Ik heb een doorlichting gedaan van een aantal huisvestingsmaatschappijen met de samenwerking van de directeurs. Daaruit blijkt dat 17 procent van de inwoners van een sociale woning nooit werkt. U kunt dat die mensen niet kwalijk nemen. Als ze werken, moeten ze meer huur betalen.

Er zijn twee neveneffecten aan uw systeem. Als u de werkende toelaat, hoe zult u dan vermijden dat hij na drie maanden werken, na de toebedeling van zijn sociale woning, stopt met werken? Na drie maanden krijgt hij al een aanpassing van de huur. Misschien moet u overwegen om over te gaan naar tijdelijke contracten waarbij mensen die werken niet worden geconfronteerd met een hogere huur. Zo helpt u de mensen omdat ze dan gemotiveerd zullen zijn om te werken. Dat is het leven dat ik toewens aan iedereen die zwak is en ooit sterk wil worden.

Minister Freya Van den Bossche: Mevrouw De Waele, het is niet zo dat deze toestand, namelijk dat mensen niet uit hun woning worden gezet wanneer zij beginnen te werken, de financiële redding van de maatschappijen zou zijn. De financiële redding van de maatschappijen is het nieuwe financieringssysteem FS3. Dat systeem zorgt ervoor dat maatschappijen kunnen blijven bouwen.

Op vraag en voorstel van uw collega, de heer Reekmans, wordt in het decreet opgenomen dat leegstand minder tolerant wordt behandeld. U weet dat er een gewestelijke sociale correctie (GSC) is. Wanneer huisvestingsmaatschappijen aan het eind van het jaar minder inkomsten blijken te hebben dan ze nodig hebben omdat ze vooral heel veel zwakke – lees: arme – huurders hebben, dan legt de Vlaamse overheid een stukje bij.

Vroeger was er een tolerantie van 3 procent leegstand waar wij begrip voor toonden. Die tolerantie halveert nu onmiddellijk naar 1,5 procent. Dat zorgt ervoor dat 8,5 miljoen euro minder zal worden uitgegeven aan GSC voor die huisvestingsmaatschappijen. Met andere woorden, denken dat de ingrepen die wij hier doen financieel ten goede komen aan de huisvestingsmaatschappijen, is niet zo. Wat financieel ten goede komt aan de huisvestingsmaatschappijen, is het nieuwe financieringssysteem. Dat staat hier los van.

Ik wilde dit voorbeeld nog geven, voorzitter, omdat de intentieprocessen hier welig tieren.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St. VI.Parl. 2012-13, nr. 1848/9*)

– *De artikelen 1 tot en met 4 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

Er is een amendement op artikel 5. (Zie *Parl. St. VI. Parl. 2012-13, nr. 1848/10*)

De stemmingen over het amendement en over het artikel worden aangehouden.

– *Artikel 6 wordt zonder opmerkingen aangenomen.*

Er is een amendement op artikel 7. (Zie *Parl. St. VI. Parl. 2012-13, nr. 1848/10*)

De stemmingen over het amendement en over het artikel worden aangehouden.

– *De artikelen 8 tot en met 15 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

Er is een amendement tot invoeging van een artikel 15/1. (Zie *Parl. St. VI. Parl. 2012-13, nr. 1848/10*)

De stemming over het amendement wordt aangehouden.

Er is een amendement op artikel 16. (Zie *Parl. St. VI. Parl. 2012-13, nr. 1848/10*)

De stemmingen over het amendement en over het artikel worden aangehouden.

– *De artikelen 17 tot en met 37 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

Er is een amendement tot invoeging van een artikel 37/1. (Zie *Parl. St. VI. Parl. 2012-13, nr. 1848/10*)

De stemming over het amendement wordt aangehouden.

– *De artikelen 38 tot en met 41 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

Er is een amendement op artikel 42. (Zie *Parl. St. VI. Parl. 2012-13, nr. 1848/10*)

De stemmingen over het amendement en over het artikel worden aangehouden.

– *De artikelen 43 tot en met 49 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

Er is een amendement op artikel 50. (Zie *Parl. St. VI. Parl. 2012-13, nr. 1848/10*)

De stemmingen over het amendement en over het artikel worden aangehouden.

– *De artikelen 51 tot en met 66 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

Er is een amendement tot schrapping van een artikel 67. (Zie *Parl. St. VI. Parl. 2012-13, nr. 1848/10*)

De stemming over het artikel wordt aangehouden.

– *De artikelen 68 tot en met 74 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

■

ONTWERP VAN DECREET houdende toekenning van bepaalde bevoegdheden aan de provincies in de aangelegenheden, vermeld in artikel 5 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen

– 1865 (2012-2013) – Nrs. 1 tot en met 3

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende toekenning van bepaalde bevoegdheden aan de provincies in de aangelegenheden, vermeld in artikel 5 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Van der Borght, verslaggever, heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borght: Voorzitter, collega's, de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebeleid besprak het ontwerp van decreet houdende toekenning van bepaalde bevoegdheden aan de provincies op 19 februari en 16 april 2013. Er was een hoorzitting op 27 maart 2013. Op deze hoorzitting kwamen sprekers namens de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) en de Vereniging van de Vlaamse Provincies (VVP) spreken. Voor het integrale verslag van die hoorzitting verwijs ik naar stuk 1865/2.

De minister gaf op 19 februari 2013 toelichting. De toekenning van bepaalde bevoegdheden op het vlak van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin aan de provincies past binnen de interne staatshervorming van de Vlaamse overheid, die de werking transparanter, effectiever en efficiënter moet maken, met de provincies als intermediair niveau tussen Vlaanderen en de lokale overheid. De provinciale bevoegdheden worden ingeperkt. Voor wat het welzijns- en gezondheidsbeleid betreft, resteren er vier bevoegdheden: het opstellen, actueel houden en ter beschikking stellen van de sociale kaart; het ondersteunen van de Vlaamse overheid, lokale besturen en particuliere welzijns- en zorgactoren inzake sociale planning; het stimuleren en ondersteunen van netwerken in de welzijns- en gezondheidssector; het voeren van een impulsbeleid overeenkomstig de bepalingen van de bestuursakkoorden.

De provincies kunnen daarnaast ook, zoals artikel 6 van het ontwerp van decreet aangeeft, hun betrokkenheid in de ondersteuning van acht initiatieven voortzetten. De lijst van deze initiatieven is terug te vinden als bijlage bij het ontwerp van decreet.

Dit alles betekent een sterke inperking van de provinciale bevoegdheden. De provincies kunnen niet langer structurele subsidies toekennen aan welzijns- en zorgorganisaties waaraan de Vlaamse overheid, in het kader van haar welzijns- en gezondheidsbevoegdheid, een subsidie toekent voor structurele werkings- of personeelskosten. Ook individuele steunverlening aan personen behoort niet langer tot hun bevoegdheid. De subsidies en de provinciale middelen die eraan vasthangen, worden overgenomen door de Vlaamse overheid op 1 januari 2014. Voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin gaat het dan over meer dan 12 miljoen euro. De middelen zullen echter naar dezelfde sectoren en organisaties terugvloeien aangezien de interne staatshervorming geen besparingsoperatie is.

Na de toelichting van de minister volgde op 16 april de algemene bespreking. Ikzelf heb me, namens Open Vld, terughoudend opgesteld en heb verwezen naar de kritische uiteenzetting van de heer Martens van de VVSG tijdens de hoorzitting. Er hadden meer inspanningen kunnen gebeuren. Zo blijven er overlappingsen in de dienstverlening. De Vlaamse overheid

beschikt zelf over alle nodige informatie voor het aanreiken van een sociale kaart. Idem voor de provinciale ondersteuning van de sociale planning. Het in kaart brengen van hiaten is door sommige decreten immers al toevertrouwd aan andere actoren.

Voor het ondersteunen en stimuleren van netwerken in de welzijns- en gezondheidssector was het beter om op voorhand het best geschikte mesoniveau te zoeken, provinciaal, regionaal of intersectoraal niveau. De meerwaarde van deze taakstelling voor de provincies is nu onduidelijk, behalve dat we riskeren een bijkomend overleg tot stand te brengen.

Vragen zijn er ook bij de verdere uitbating met Vlaamse middelen van de voorzieningen waarvoor de provincies verantwoordelijk blijven. Welke toekomst is er voor die voorzieningen weggelegd? De indruk ontstaat dat men de provincies toch maar iets heeft gegeven, wat afbreuk doet aan de efficiëntiedoelstelling. Ik bleef met vragen achter over de besteding van de middelen die nu naar Vlaanderen komen. Hoe zal dit precies in zijn werk gaan? Wat met de mensen die een provinciale tegemoetkoming genieten? Misschien kan een deel overgeheveld worden naar de gemeenten die de plaatselijke behoeften het best kennen. En wat met het personeel bij de provincies?

Mevrouw De Wachter stelt zich eveneens de vraag hoe het verder moet met de individuele tegemoetkomingen vanaf volgend jaar en of het decreet werd onderworpen aan de armoedetoets. Aangezien er 12 miljoen euro overkomt naar Vlaanderen, vraagt ze de minister of dit betekent dat de resterende 53 miljoen euro – de provincies zetten thans 65 miljoen euro in voor de sectoren Gezondheid en Welzijn – dient voor de resterende provinciale taken zoals in dit decreet vermeld. Ze vraagt of de operatie ook leidt naar administratieve vereenvoudiging en wat er met het personeel zal gebeuren.

Mevrouw Dillen stelt dat het decreet de provinciale actieradius niet zal inperken en betreurt dit. Haar fractie is voorstander van twee interveniërende overheden, de Vlaamse en de lokale. Ze verwijst ook naar de Raad van State die stelt dat de bevoegdheden van een provincie in een decreet moeten worden geregeld en niet in een bestuursakkoord tussen provincies en de Vlaamse overheid, zoals bepaald in het voorliggend ontwerp van decreet. Ze vraagt waarom de Vlaamse Regering geen gevolg heeft gegeven aan dat advies. Ze sluit zich ook aan bij de vragen over de toekomst van de financiële middelen ten belope van 65 miljoen euro. En waarom wordt het provinciale infrastructuurpatrimonium niet overgeheveld, zoals in de bijzondere jeugdzorg? Zij besluit met de conclusie dat de doelstelling om de bestuurlijke klemtoon te leggen bij gemeenten en Vlaamse overheid niet wordt gehaald.

Mevrouw Stevens maakt duidelijk dat haar fractie voorstander is van de afschaffing van de provincies, die ze overbodig acht. Zij legt eveneens de klemtoon op de steden en gemeenten enerzijds en de Vlaamse overheid anderzijds en verwijst naar de belangrijke stappen van minister Bourgeois in die richting. Ze stelt dat de provincies enkel nog niet-grondgebonden aangelegenheden kunnen uitoefenen en dit voor zover die hen per decreet worden toegekend. Dit ontwerp is daarom volgens haar een belangrijke stap in de goede richting, namelijk de uiteindelijke afschaffing. In reactie op de kritiek van de VVSG stelt ze dat de provincies niet langer instaan voor de basisfinanciering in de welzijnssector, maar enkel nog een impulsbeleid kunnen voeren en dit in samenwerking met Vlaanderen zodat projecten kunnen evolueren tot Vlaams beleid. Ze vraagt of het klopt dat de provinciale dotatie voor het COS in Antwerpen wegvalt, waardoor men overweegt een diagnostisch team af te schaffen. Zal Vlaanderen die dotatie overnemen?

Mevrouw Jans stelt dat het een evenwichtig decreet is, gelet op het feit dat sommigen geen afslanking zijn terwijl anderen vragen stellen over verdwijnende subsidies. Er is volgens haar een duidelijke beperking van de provinciale taken. Het impulsbeleid blijft voor haar fractie evenwel een belangrijke mogelijkheid. Het ontwerp van decreet past binnen het kader van het regeerakkoord en het is aan het provinciale niveau om het beleid uit te tekenen binnen dit nieuwe kader.

Minister Vandeurzen gaat in zijn repliek in op de aangehaalde vragen en opmerkingen. Hij stelt dat voor het ontwerp van decreet een draagvlak moest worden gevonden en dat eerdere discussies over kerntaken niet altijd concrete resultaten opleverden. Nu wordt wel degelijk een restrictief kader opgelegd aan de provincies. Hij bevestigt dat zij 12 miljoen euro niet langer uitgeven. Met de provincies wordt overlegd over wat binnen dit nieuwe kader kan worden gecontinueerd op provinciaal niveau dan wel Vlaams niveau en wat moet worden afgebouwd met als legistieke basis een bestuursakkoord. De middelen voor wat door Vlaanderen wordt voortgezet, worden afgehouden van het Provinciefonds en gaan naar reguliere financiering, bijvoorbeeld de extra financiering voor gezinszorg. De middelen worden collectief verzameld en zo efficiënt mogelijk verdeeld over alle provincies en komen boven op wat Vlaanderen al besteedt.

Innoverende impulssubsidies kunnen alleen in sectoren waarover in het bestuursakkoord afspraken zijn gemaakt, wat moet vermijden dat allerhande projecten zomaar kunnen worden opgestart. Intersectorale samenwerking moet worden gestimuleerd en de minister stelt dat de provincies daarin een sterke bondgenoot kunnen zijn. Idem voor de sociale planning. Wat het mesoniveau betreft, verwijst de minister naar het grote schaalverschil tussen lokale besturen en zegt hij dat het niet gaat over het tekenen van nieuwe kaarten, maar om het integreren van de bestaande. De provincies zijn volgens de minister ook al enige tijd bezig met het voorbereiden van een correct sociaal traject voor de betrokken personeelsleden.

Wat de lijst met initiatieven die de provincies mogen blijven oprichten of beheren betreft, stelt de minister dat de Vlaamse Regering het daarover eens is en dat het niet betekent dat ze dit allemaal ook moeten betalen want veel wordt al gefinancierd met reguliere middelen. Het centrum voor ontwikkelingsstoornissen (COS) valt onder het Gouverneur Kinsbergencentrum Wilrijk en wordt gefinancierd door het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH), daar verandert niets aan. De provincie kiest ervoor om het te handhaven als een instelling die zij zelf beheert. Vragen over de overdracht van het patrimonium zijn in dit beleidsdomein niet aan de orde, gezien zij beperkt zijn tot de deelname aan rechtspersonen die eigenaar zijn van onroerend goed.

De minister stelt ook dat het ontwerp van decreet wel degelijk is aangepast aan het advies van de Raad van State en dat er in het uiteindelijke concept voor een decretale basis wordt gezorgd voor de bevoegdheden van de provincies. Voor een impulsbeleid is er een decretale basis in artikel 5. Het is aan de provincies en de Vlaamse overheid om te komen tot een overeenkomst over de thema's waarvoor een impulsbeleid kan worden gevoerd via een bestuursakkoord. Mevrouw Dillen benadrukt het daarmee niet eens te zijn. De minister bevestigt verder dat individuele ondersteuning door de provincies op lange termijn verdwijnt, al kan zij nog uitdovend gecontinueerd worden voor zover overeengekomen binnen het impulsbeleid. De termijn van drie jaar voor projecten in het kader van impulsbeleid wordt gebruikt in de ontwerpen van bestuursovereenkomst waarover met de provincies wordt onderhandeld. De financiële problemen die Antwerpen signaleert bij het Gouverneur Kinsbergencentrum, zouden volgens de minister te wijten kunnen zijn aan een bezorgdheid over de financiële toestand. Zoals reeds gesteld, is er onder andere financiering vanuit VAPH voor het COS, maar ook vanuit VDAB voor het centrum voor diagnostiek. Na de artikelsgewijze bespreking wordt het decreet met acht stemmen tegen vijf aangenomen.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord?

Mevrouw Dillen. U hebt een zeer uitgebreid verslag gekregen. Ik zou dus willen vragen om niet te herhalen wat door de verslaggever al naar voren is gebracht. Ik zeg het maar ter overweging, want u mag natuurlijk zeggen wat u wilt.

Mevrouw Van der Borgh heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Voorzitter, ik ga het standpunt van mijn fractie weergeven.

De doelstelling van de interne staatshervorming was minder bestuurlijke drukte, zoals het regeerakkoord dit mooi uitdrukt. De bevoegdheidsversnippering over de verschillende bestuurslagen zou worden aangepakt en beleidsmatig wordt het grootste gewicht gelegd bij enerzijds de gemeente en anderzijds de Vlaamse overheid. Het bestuursniveau dat in het oog van de storm terechtkwam; was – zoals gewoonlijk – de provincie. Zij zou enkel nog bevoegdheden hebben op het vlak van niet-persoonsgebonden aangelegenheden. Daar waar ze vroeger een open taakstelling had, zou die decretaal bepaald worden.

Tijdens de hoorzitting vatte Luc Martens het mooi samen: “Eigenlijk is er niet zoveel veranderd.” Ik zou zeggen: “1-0 voor de provincies.”

De N-VA heeft zich in de commissievergadering getroost met de gedachte dat dit een eerste stap was naar de afschaffing van de provincies. De kracht van verandering doet het goed als slogan, maar de N-VA heeft bij dezen geleerd dat tussen droom en daad veel praktische bezwaren liggen, in dit geval de provincies.

Conclusie: het doel is niet bereikt, integendeel. De VVSG wees ons erop dat waar het de bedoeling was de bestuursdrukke te laten afnemen, die eerder dreigt toe te nemen. Immers, naast gemeente, provincie en Vlaamse overheid zien we de regio's steeds meer als tussenniveau. Het doel is dus niet bereikt, integendeel!

Bij wie moest het zwaartepunt van het beleid gaan liggen? Bij de lokale overheden en de Vlaamse overheid. Wat is het resultaat van de interne staatshervorming voor persoonsgebonden materies? Ofschoon de lokale overheid het dichtst bij zijn burgers staat en het best in staat is de noden van de mensen in te schatten, zullen alle bevoegdheden en alle daaraan verbonden middelen overgedragen worden naar de Vlaamse overheid. Vlaanderen kan zijn keizer-kostermentaliteit niet laten. ‘Wat we zelf doen, doen we beter’ is blijkbaar niet alleen het motto ten aanzien van de federale overheid, het is ook intern het motto om alle bevoegdheden bij zich te houden op gemeenschapsniveau.

Als we kijken naar de decretaal verankerde taken, dan kunnen we ons niet van de indruk ontdoen dat provincies wat pro-formabevoegdheden hebben gekregen zoals het opstellen van de sociale kaart en het detecteren van lacunes. Minister, misschien hadden we eens moeten kijken naar wat uw agentschappen en al die bij decreet opgerichte organisaties zoals lokale loketten kinderopvang, de toekomstige woonzorgnetwerken enzovoort zoal doen. Er wordt heel veel dubbel werk verricht. We hadden daar misschien eens grote kuis in kunnen houden.

Het is niet echt de bedoeling dat provincies nog voorzieningen uitbaten, maar voor een aantal mag het nog. En om de pil te vergulden, kan een provincie in afspraak met de Vlaamse overheid een impulsbeleid voeren. Laat mij toe dat ik mijn hart vasthoud. We weten hoe dat dikwijls gaat. Na een jaar, soms twee jaar vaak zeer nuttig werk, is het geld op en niemand heeft gedacht aan de periode na de projectfase. Provincies zullen een impulsbeleid voeren en Vlaanderen zal niet in staat zijn die projecten structureel te financieren. Als we tien jaar verder zijn, zal de provincie doodleuk opnieuw beheerder en/of financier zijn van een pak vernieuwende voorzieningen.

Het enige waar provincies volgens mij een betekenisvolle rol hadden kunnen spelen, was in het overleg dat zo welig tiert in de welzijns- en gezondheidssector. Waarom werd niet onderzocht of de provincie niet het geschikte niveau was om dat te organiseren? We hadden die gelegenheid te baat kunnen nemen om eens grondig te saneren in de vele dure, soms ook zinloze en geldverslindende overlegmomenten die de welzijns- en gezondheidssector rijk is. Provincies hebben de nodige lokalen, ze kunnen zelfs overleg organiseren op regionaal vlak. We hadden ongetwijfeld een serieuze besparing kunnen doen. Zelfs die unieke gelegenheid hebben we laten passeren.

Provincies hebben in de afgelopen jaren heel wat subsidies voor burgers ontworpen, subsidies voor zaken waar de Vlaamse overheid in gebreke bleef en de gemeenten onvoldoende middelen voor hadden. Die subsidiebevoegdheid valt nu weg. Vlaanderen zal ze niet

overnemen. Gemeenten zullen er misschien toch wel een paar overnemen en voor de rest zal het OCMW wellicht geconfronteerd worden met de noden. Conclusie: de burger, en in welzijn is dat de zorgbehoevende burger, is het enige slachtoffer van dit ontwerp van decreet.

Dat is meteen de bittere conclusie. De interne staatshervorming is een exclusieve Vlaamse bevoegdheid, een bevoegdheid waar de coördinerende minister lid is van de partij van de verandering. Maar hier zie ik vooral hoe er met dit ontwerp van decreet veel kansen op verandering gemist worden. Onze fractie zal dit ontwerp van decreet dan ook niet goedkeuren. (*Applaus bij Open Vld*)

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Voorzitter, minister, collega's, onze fractie is geen voorstander van dit ontwerp van decreet. Wij zijn voorstander van het afschaffen van de provincies, want de provincies zijn voor ons een overbodig niveau. Dat is geen nieuw standpunt, mijnheer Van Rompuy, dat is het standpunt dat mijn partij zowel hier als hiernaast al talrijke malen heeft verdedigd. Wij zijn er voorstander van om het aantal interveniërende overheden te beperken tot twee: enerzijds de steden en gemeenten, anderzijds het Vlaamse niveau.

Alhoewel mijn partij verder wil gaan en de provinciale schaal ter discussie stelt, konden we nog enigszins begrip tonen voor de provinciale activiteiten op het vlak van grondgebonden bevoegdheden. Denken we aan ruimtelijke ordening, waterbeheersing, sociaal-economisch streekbeleid enzovoort, zaken dus waar de provincie een eigen streekgebonden beleid kan ontwikkelen. Bij niet-grondgebonden aangelegenheden ligt dit zeker anders.

Dit ontwerp van decreet zal de provinciale actieradius niet inperken, zoals mevrouw Van der Borght al zei, wat nochtans de bedoeling was. Dit blijkt uit de tekst van het ontwerp van decreet. Artikel 56 is ter zake duidelijk en stelt dat het niet de bedoeling is om de provinciale welzijns- en gezondheidsbevoegdheden te beperken.

Het Provinciedecreet bepaalt dat de provincies hun welzijns- en gezondheidsbevoegdheden kunnen blijven uitvoeren, mits daartoe in een decretale basis wordt voorzien. Dit is wat vandaag voorligt. Dit ontwerp van decreet bepaalt dat de provincies en de Vlaamse overheid daarover afspraken moeten maken in een bestuursakkoord.

Ik wil het nog eens herhalen, de minister heeft het tegengesproken, maar de Raad van State is in zijn advies zeer duidelijk. De Raad van State zegt dat de bevoegdheden van een provincie in een decreet moeten worden geregeld, niet in een bestuursakkoord. U hebt aan het voorontwerp van decreet niets gewijzigd. Wat de financiering betreft, hoop ik dat er voldoende zekerheden blijven dat in de sectoren Gezondheid en Welzijn de financiering behouden blijft.

Sta me toe, minister, ik doe dat niet vaak, om een concrete vraag vanuit Antwerpen te formuleren. Mijn bezorgdheid blijft gaan naar de toekomst van het Gouverneur Kinsbergencentrum. In de commissie werden er hier reeds vragen over gesteld, dat kwam al aan bod in het verslag, maar in uw antwoord bleef u vrij algemeen en komen er geen voldoende waarborgen. We kregen geen bevestiging dat u het Gouverneur Kinsbergencentrum zekerheid zult bieden in de toekomst. U stelde dat de provincie bezorgd is over de financiële toestand. Ik denk dat ze daar redenen voor hebben. Het centrum bestaat reeds sinds 1989 en heeft zijn bestaansreden meer dan voldoende bewezen.

Wat het Centrum voor Ontwikkelingsstoornissen betreft, zegt u dat het wordt gefinancierd door het VAPH en dat daaraan niets zal veranderen. Zult u erover waken dat er voldoende financiering blijft bestaan in de toekomst?

Over het Oriëntatiecentrum, het centrum voor diagnostiek en advies gericht op jongeren en volwassenen met een beperking, zegt u dat het vandaag wordt erkend en gefinancierd door de VDAB. Ik denk dat dit niet klopt. Er is trouwens geen band met de VDAB. Zal erover worden gewaakt dat de werking kan worden voortgezet?

Het is mijns inziens de Gespecialiseerde Arbeidsonderzoeksdienst Antwerpen die door VDAB wordt gesubsidieerd. Deze dienst voert gespecialiseerd arbeidsonderzoek uit, en biedt loopbaanbegeleiding aan gericht op werkzoekenden en werkenden met een beperking. Ik denk dat u zich op dat punt in de commissie hebt vergist. Hebt u hierover reeds overleg gehad met uw collega bevoegd voor de VDAB om in de toekomst zekerheid te bieden?

Wat Modem betreft, dat u terecht omschrijft als een mooi voorbeeld van hulpmiddelenbeleid aan de hand van communicatietechnologie, antwoordt u dat er wordt gepraat. Er werd mij ingefluisterd dat u een mondelinge belofte hebt gedaan om Modem vanaf dit jaar te subsidiëren. Kunt u dit bevestigen?

U kondigt aan dat de Vlaamse overheid in de toekomst moet overeenkomen met het Gouverneur Kinsbergencentrum, dat onder de verantwoordelijkheid van de provincie valt. Maar dit alles geeft vandaag geen zekerheid naar de toekomst.

Collega's, ik ben zo vrij u erop te wijzen dat de Commissie Welzijn en Gezondheid van de provincie Antwerpen na onze commissievergadering unaniem haar bezorgdheid geuit heeft en de hoop uitgedrukt heeft dat het Vlaams Parlement erover zal waken dat de toekomst niet in het gedrang komt. Samen met de bekommernis om vanuit het Vlaamse niveau de werking te behouden, was er een pleidooi voor voldoende financiering door Vlaanderen door alle partijen hier in dit halfroond vertegenwoordigd. Ik hoop dan ook dat vandaag en in de toekomst alle partijen die in Antwerpen de verdediging op zich namen, dit hier in het Vlaams Parlement even consequent zullen doen en de nodige waarborgen bieden.

Dames en heren van de meerderheid, u moet consequent initiatieven ontwikkelen die overeenstemmen met het Vlaamse regeerakkoord, dat duidelijk stelt dat de klemtoon bij de gemeenten aan de ene kant en bij Vlaanderen aan de andere kant moet liggen, en dat ook bepaalt dat het aantal interveniërende overheden per beleidssector tot maximaal twee wordt gereduceerd. Met dit ontwerp van decreet gebeurt dat niet.

Ik wil me hierbij specifiek tot de dames en heren van de N-VA richten: collega's, van u had ik toch wel wat meer rechtlijnigheid verwacht. Mevrouw Van der Borghet insinueerde het al: laat de kracht van de verandering spreken. Tot in de commissie toe beweerde u, bij monde van mevrouw Stevens, een voorstander te zijn van de afschaffing van de provincies. Dat staat letterlijk in het verslag, en de verslaggever heeft dat daarnet nogmaals beklemtoond. Ik heb uw verkiezingsprogramma er nog eens op nagekeken: daarin kondigt u een sterke afslanking van het provinciale bestuursniveau aan. Wat hier vandaag voorligt, is iets totaal anders. Mevrouw Stevens, het is absoluut geen afslanking van het provinciale bestuursniveau, en het is zeker geen eerste stap in de richting van de afschaffing van de provincies. Aan de kiezers beloftes doen om stemmen te ronselen, maar het tegenovergestelde doen als men eenmaal aan de macht is, dat is kiezersbedrog, en dat is absoluut onaanvaardbaar.

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

De heer Matthias Diependaele: We zijn inderdaad voor de afschaffing van de provincie als bestuursniveau. Dat laatste moet u er wel aan toevoegen. We staan daar niet alleen in: ook het Vlaams Belang en als ik me niet vergis ook Open Vld heeft plannen in die richting. Het is inderdaad zo dat we met de partners in de regering stappen hebben kunnen zetten in die richting, maar dat dit nog niet is verwezenlijkt. Ik geef dat heel grif toe.

Ik wil iets zeggen aan de twee partijen die ons verwijten dat we dat niet volledig hebben binnengehaald. Aan het Vlaams Belang wil ik zeggen dat die partij nog in geen enkele zin een stap in die richting heeft gezet, en ook Open Vld heeft de jongste tien à vijftien jaar wel eens bestuursverantwoordelijkheid genomen en heeft ook geen enkele stap in die richting kunnen zetten. Als u het mij dus vraagt, dan hebben wij het toch wel beter gedaan dan die twee partijen. *(Applaus bij de N-VA)*

Mevrouw Marijke Dillen: De enige stap in de goede richting die u hebt gezet, is in uw verkiezingsprogramma beloven het provinciale niveau af te schaffen en door mevrouw Stevens in de commissie laten bevestigen dat u een voorstander bent van de afschaffing van de provincies, en dat is het. Met dit ontwerp van decreet zet u geen stap in de goede richting. Integendeel, u versterkt wat welzijnsaangelegenheden betreft de provinciale actieradius. Wees alstublieft consequent en zeg dat. Van mij mag u een voorstander zijn van de provincies: ik heb daar geen probleem mee. Nu zegt u echter a op één plaats en b op een andere. Hier kunt u het verschil maken: wees dan ook consequent.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Mevrouw Lies Jans: Ik raad mevrouw Dillen en mevrouw Van der Borght toch aan het hele pakket van de interne staatshervorming, heel het pakket met betrekking tot het afslanken van de taken van de provinciebesturen eens grondig te bekijken.

Vroeger was er sprake van een volledig open taakstelling voor de provinciebesturen. Zij mochten doen wat ze wilden. Ze konden kiezen waarop ze zich zouden toespitsen. In de praktijk leidde dat tot heel wat verwarring en onduidelijkheid. We hebben nu de belangrijke stap gezet naar een gesloten taakstelling, duidelijk grondgebonden. Wat de persoonsgebonden materie betreft, is er ook een duidelijk kader gemaakt. Wat kunnen de provincies nu niet meer? Ze kunnen geen structurele subsidies meer geven aan instellingen in de welzijns- of zorgsector. Ze kunnen niet meer aan steunverlening aan personen doen. Dat zijn heel belangrijke stappen: er wordt duidelijk afgebakend wat Vlaanderen doet en wat de provincie niet meer doet. Wel zal de provincie nog een taak hebben in het welzijnsbeleid, en dat steunen we, als het gaat over het spelen van een duidelijke ondersteunende rol voor alle actoren op het terrein, en dat via de sociale kaart, via de sociale planning, via netwerkvorming. Dat is een meerwaarde voor heel de sector. Ik vind het dus ongehoord dat u nu verklaart dat we geen enkele stap vooruit zetten. Dat is totaal incorrect.

Maar daarop aansluitend, zal ik niet meer herhalen wat onze fractie bij de bespreking van het ontwerp van decreet gezegd heeft, ik wil alleen maar nogmaals bevestigen wat daarin werd gezegd, namelijk dat we dit ontwerp van decreet zeker ondersteunen. Ik wil trouwens de verslaggever bedanken voor haar volledige verslag. We zullen het ontwerp van decreet volmondig mee goedkeuren.

De voorzitter: De heer De Meulemeester heeft het woord.

De heer Marnic De Meulemeester: Voorzitter, ik wil reageren op wat de heer Diependaele ons zopas verweet. Hij zit niet in onze commissie en hij komt niet vaak naar onze commissie. Ik verwijt hem dat niet, maar er werd een conceptnota ingediend door onze fractieleider, de heer van Rouveroi, waarin wij gesteld hebben dat we het politieke niveau van de provincies ook willen laten verdwijnen. We hebben de nota voorgelegd in de commissie, maar ze werd weggestemd.

Mijnheer Diependaele, wat u zegt, klopt niet. U had ermee kunnen instemmen. Indien u had willen uitvoeren wat in uw programma staat en wat u aan uw kiezers hebt beloofd, dan had u voor de conceptnota van onze fractievoorzitter gestemd. (*Applaus bij Open Vld en het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Voorzitter, om de collega's te informeren, wil ik hun nog meegeven dat ook Groen een voorstel van decreet heeft ingediend om de provincies te vervangen door regionale structuren die dichter aansluiten bij de leefwereld van mensen en die al een voorafname zijn van de resultaten van de regioscreening die de minister aankondigt. Als u denkt dat er geen groot draagvlak is om na te denken over een meer efficiënte bestuurlijke indeling van Vlaanderen, over een meer efficiënte taakverdeling inzake welzijnsbeleid, dan hebt u het verkeerd voor. Ik laat u dit gewoon weten ter informatie.

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

De heer Matthias Diependaele: Het is goed om te horen dat we met zoveel zijn die dezelfde overtuiging delen.

Mijnheer De Meulemeester, hoeveel stappen hebt u kunnen zetten op het moment dat u zelf in de Vlaamse Regering zat? Geen enkele. (*Applaus bij de N-VA*)

De heer Marnic De Meulemeester: Het is nu natuurlijk gemakkelijk om dat te zeggen. U zit nu in de meerderheid, mijnheer Diependaele. U kunt nu beslissen in de Vlaamse Regering, u hebt de macht om dat te doen. U hebt ministers in de Vlaamse Regering en u doet het nu ook niet.

De voorzitter: We gaan nu niet in op het kerntakendebat; het gaat nu over het ontwerp van decreet.

Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Voorzitter, ik geef u gewoon een paar punctuele zaken zonder daarbij in de verleiding te komen om het debat over de taken van de provincie te heropenen, maar toch met enige herinnering aan de tijden toen we grote gesprekken gevoerd hebben over het kerntakendebat en waarvan toch slechts een heel beperkt resultaat op het terrein werd waargemaakt. Dit is natuurlijk een vergelijk. Het zal wel degelijk zijn impact hebben.

Ik vind persoonlijk dat de taken die de provincies overhouden wat Welzijn betreft, helemaal passen in wat in het welzijns- en zorgbeleid in de volgende jaren echt aan de orde zal zijn. Het gaat om de planning, de lacunes en het bevorderen van de intersectorale samenwerking. Eigenlijk vind ik het een grote opportuniteit dat we een bestuursniveau hebben dat zich op deze zaken kan toespitsen. Het zijn wat ons betreft geweldig belangrijke evoluties die moeten worden ondersteund de volgende jaren.

Inzake het impulsbeleid kan ik mevrouw Van der Borght niet echt goed volgen. De reden waarom we zeggen dat we nog initiatief kunnen nemen, maar binnen datgene wat met de Vlaamse overheid is afgesproken als zijnde de materie van het impulsbeleid, is juist om te vermijden dat men in alle richtingen projecten blijft organiseren waarvan de langetermijnperspectieven heel bedenkelijk zijn. Aangezien het moet passen in datgene wat als beleid op het punt staat te ontwikkelen, heb je in ieder geval de garantie dat je daar niet als Vlaamse overheid op een aantal momenten voor de verantwoordelijke keuze staat tussen overnemen of niet, maar dat je weet dat wat er ontwikkeld wordt, past.

Ik geef u een concreet voorbeeld. Het is heel duidelijk dat in de provincie Vlaams-Brabant, waar een probleem is van de duurte van de grondprijzen, het voeren van een impulsbeleid om welzijnsvoorzieningen de kans te geven om initiatief te nemen, een heel belangrijke aanvulling is. Ik kan u verzekeren dat ik begrijp van de beleidsverantwoordelijke uit de provincie Vlaams-Brabant, dat ze dit echt wel als een belangrijke opportuniteit zien.

Ten slotte iets over het Gouverneur Kinsbergencentrum, om geen babylonische spraakverwarring te hebben. We hebben uiteraard met de bevoegde gedeputeerde heel recent nog gesprekken gevoerd. Het is de wens van de provincie om de exploitatie en het medebeheer van dit centrum in de handen van de provincie te houden.

Dat maakt uiteraard ook dat de financiële verantwoordelijkheid de verantwoordelijkheid is van de lokale inrichtende macht. Maar zoals het altijd moet, zijn er onderdelen van het centrum die gewoon vanuit het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) of vanuit andere bronnen regulier worden gefinancierd door de Vlaamse overheid. Dat is als een onderwijsinstelling die door een provinciaal niveau wordt ingericht: die krijgt natuurlijk zijn financiering voor de onderwijstaken vanuit Onderwijs zoals alle anderen.

Het is juist dat wat Modem betreft, ik persoonlijk erg gecharmeerd ben door de manier waarop zij het gebruik van communicatiehulpmiddelen als expertise hebben verworven, maar ook daar moet je de financiering uiteraard op een correcte manier doen. Het kan dus helemaal niet dat er daar op basis van mondelinge beloftes allerlei engagementen ontstaan. We hebben

al een aantal keer met Modem gesprekken gevoerd, precies omdat ik denk dat de expertise belangrijk is, maar we zullen in de volgende maanden en jaren zien op welke manier de samenwerking kan worden georganiseerd. Als we daar tot oplossingen zouden komen moeten die uiteraard op een correcte manier tot stand komen.

Ten slotte nog iets over de macro-evolutie. Er gaat inderdaad een pak geld weg bij de provincies via een afhouding op het Provinciefonds, en het komt terecht in de welzijns- en zorgmiddelen die vanuit Vlaanderen ter beschikking worden gesteld. Dat is een complexe operatie, die zorgvuldig moet gebeuren en die niet lineair kan zijn. Er zijn nu eenmaal enorme verschillen tussen provincies en wij moeten dit integreren in het Vlaams beleid en op een uniformere manier. Het is dus geen broekzak-vestzakoperatie, het is meer proberen ervoor zorgen dat de middelen opnieuw goed in de sector terechtkomen, en dat in goed overleg met de betrokkenen. Er zijn een aantal situaties waarbij je ad hoc een aantal zaken moet voortzetten, maar altijd op basis van een duidelijke en correcte reglementaire basis vanuit de Vlaamse overheid.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2012-13, nr. 1865/1)

– *De artikelen 1 tot en met 7 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

■

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Gewesten met betrekking tot de uitvoering van de Verordeningen van de Europese Gemeenschappen betreffende het beleid ten aanzien van de capaciteit van de communautaire binnenvaartvloot met het oog op de bevordering van het vervoer over de binnenwateren (opschrift gewijzigd door de commissie: Ontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 8 oktober 2010 tussen de Federale Staat en de Gewesten met betrekking tot de uitvoering van de Verordeningen van de Europese Gemeenschappen betreffende het beleid ten aanzien van de capaciteit van de communautaire binnenvaartvloot met het oog op de bevordering van het vervoer over de binnenwateren)

– 1959 (2012-2013) – Nrs. 1 tot en met 3

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Gewesten met betrekking tot de uitvoering van de Verordeningen van de Europese Gemeenschappen betreffende het beleid ten aanzien van de capaciteit van de communautaire binnenvaartvloot met het oog op de bevordering van het vervoer over de binnenwateren, in het opschrift waarvan de commissie na het woord “samenwerkingsakkoord” de woorden “van 8 oktober 2010” heeft ingevoegd.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Jans, verslaggever, heeft het woord. U doet een kort en krachtig verslag?

Mevrouw Lies Jans: Gezien het gevorderde uur verwijs ik naar het schriftelijke verslag, voorzitter. Dit ontwerp van decreet werd unaniem goedgekeurd. (*Applaus*)

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2012-13, nr. 1959/3)

– *De artikelen 1 en 2 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

■

VERZOEKSCHRIFT over de zestigmaandenregel voor artsen van de Centra voor Leerlingenbegeleiding (CLB). Verslag namens de Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen uitgebracht door de heer Jos De Meyer – 2016 (2012-2013) – Nr. 1

Verslag

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het verslag namens de Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen over het verzoekschrift over de zestigmaandenregel voor artsen van de Centra voor Leerlingenbegeleiding (CLB).

De heer De Meyer, verslaggever, heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Collega's, op 29 augustus 2012 werd bij de voorzitter van het Vlaams Parlement een verzoekschrift ingediend over de zestigmaandenregel voor CLB-artsen. Een arts bij een CLB wordt verloond volgens weddeschaal 501 als hij of zij de bijkomende master Jeugdgezondheidszorg heeft behaald.

Na indiensttreding heeft de betrokkene zestig maanden de tijd om dat masterdiploma te verwerven, ondertussen wordt hij of zij voor zijn prestaties als CLB-arts verloond volgens weddeschaal 511. Volgens de vroegere interpretatie begon de periode van zestig maanden te lopen vanaf de eerste dag van indiensttreding

In het verzoekschrift werd gevraagd om voor de berekening van de periode van zestig maanden niet gewoon de verstreken tijd tijdens de eerste indiensttreding te tellen, maar enkel de periodes te tellen waarbinnen het ambt van CLB-arts effectief werd uitgeoefend.

Het verzoekschrift werd voorgelegd aan de commissie Onderwijs en werd daar besproken in de vergadering van 13 december 2012. In die vergadering werd voorgesteld om met een grondige bespreking te wachten op de beslissing van de Vlaamse Regering. Omdat de CLB's een tekort hebben aan artsen voor interimbetrekkingen, was het best dat de Vlaamse Regering hier niet mee zou talmen.

Aan de Vlaamse Regering werd in verband met deze materie op 14 december 2012 een wijziging voorgelegd aan het besluit met de bekwaamheidsbewijzen en de salarisschalen van de personeelsleden van de centra voor leerlingenbegeleiding. Die wijziging werd definitief goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 1 maart 2013 en ze ging met terugwerkende kracht in op 1 januari 2013. De wijziging interpreteert de periode van zestig maanden niet als verstreken kalendertijd sinds de eerste aanstelling, maar als de optelling van de periodes van dienstactiviteit als CLB-arts.

De commissie agendeerde het verzoekschrift opnieuw op 14 maart 2013. Ik heb mijn appreciatie hierover uitgesproken, namelijk omdat de nieuwe interpretatie van de zestigmaandenregel het voor CLB's gemakkelijker maakt om artsen aan te trekken voor interimbetrekkingen, terwijl de stimulans om het diploma jeugdgezondheidszorg te behalen toch bewaard blijft. De heer Bouckaert, voorzitter van de commissie, gaf aan dat de nieuwe berekeningswijze in wezen de redelijkheid zelve is. Op zijn aangeven besliste de commissie daarop in consensus dat door de wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering tegemoet gekomen was aan het verzoek van de indiener van het verzoekschrift. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: Is het parlement het eens met de conclusies van de commissie? (*Instemming*)

Ik zal de verzoeker hiervan in kennis stellen.

■

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren Lode Ceyskens en Chokri Mahassine, mevrouw Lies Jans, de heer Johan Sauwens en de dames Els Robeyns, Tine Eerlingen en Sonja Claes betreffende de Noord-Zuidverbinding in Limburg – 2053 (2012-2013) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Koen Van den Heuvel bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van resolutie van de heren Lode Ceyskens en Chokri Mahassine, mevrouw Lies Jans, de heer Johan Sauwens en de dames Els Robeyns, Tine Eerlingen en Sonja Claes betreffende de Noord-Zuidverbinding in Limburg.

De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: We zouden dit voorstel van resolutie aan de agenda willen toevoegen, omdat er ook een motie over hetzelfde onderwerp staat geagendeerd. Vandaar dus deze vraag om toevoeging aan de agenda.

De voorzitter: De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem: Voorzitter, wij zullen de hoogdringendheid niet steunen. Ik vind het eigenaardig. Na het houden van een interpellatie heeft men twee dagen om een motie in te dienen. Open Vld heeft dat gedaan en de meerderheid heeft om welke reden ook – niet willen, niet kunnen, niet mogen, weet ik veel – geen motie ingediend. Het instrument van de hoogdringendheid gebruiken om dan maar een voorstel van resolutie aan de agenda toe te voegen, waar trouwens niets in staat, is te veel van het goede. Dat de meerderheid zich dus uitspreekt over de motie die Open Vld heeft ingediend en zich onthoudt van het indienen van een voorstel van resolutie bij hoogdringendheid, omdat ze het zelf heeft vertikt om een motie tot besluit van de interpellatie van Open Vld in te dienen.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

De heer Marino Keulen: Aanvullend op de heer Van Hauthem kan ik zelf zeggen, collega's, dat de motie die voorligt en die uitgaat van Open Vld en LDD oorspronkelijk afkomstig is van de meerderheid. In onze motie is geen woord, geen letter, geen jota veranderd ten opzichte van de oorspronkelijke tekst zoals die is gekomen vanuit de meerderheidsfracties.

Op 25 april 2013 heb ik een interpellatie gehouden. Collega's uit andere fracties hebben aangesloten met vragen om uitleg. We wilden net gaan naar een breed gedragen motie en hebben daarom het initiatief gelaten aan de meerderheidsfracties om met een ontwerp tekst voor een motie te komen. Uiteindelijk hebben ze daar hun handen van afgetrokken. Wij dienen die oorspronkelijke meerderheidstekst onveranderd in. Het argument van de hoogdringendheid valt dus totaal weg.

Als men het toch heeft over de hoogdringendheid, voorzitter, hebben we een voorstel van decreet, het zogenaamde nooddecreet. Als men echt probaat, snel en efficiënt wil handelen en optreden op het terrein, dat men dan maar meteen dat nooddecreet ter behandeling voorlegt. (*Applaus bij Open Vld en LDD*)

De voorzitter: De heer Vereeck heeft het woord.

De heer Lode Vereeck: Ik sluit me aan bij de vorige twee sprekers. Ik vind het eerlijk gezegd niet getuigen van veel politiek fatsoen. De heer Keulen heeft het samengevat: de motie die wij met onze twee fracties hebben ingediend, is gewoon gebaseerd op het meerderheidsvoorstel. Ik begrijp het ook niet. Wat hoogdringend is, is niet het stemmen van dit voorstel van resolutie, maar het maken van de omleidingsweg.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

Dan stemmen wij bij zitten en opstaan over het voorstel tot spoedbehandeling.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel wensen aan te nemen, wordt verzocht op te staan.

De tegenproef.

Het voorstel tot spoedbehandeling is aangenomen. Dan stel ik voor dat het voorstel van resolutie van de heren Lode Ceyskens en Chokri Mahassine, mevrouw Lies Jans, de heer Johan Sauwens en de dames Els Robeyns, Tine Eerlingen en Sonja Claes betreffende de Noord-Zuidverbinding in Limburg onmiddellijk wordt behandeld.

Is het parlement het daarmee eens? (*Instemming*)

Het incident is gesloten.

■

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren Lode Ceyskens en Chokri Mahassine, mevrouw Lies Jans, de heer Johan Sauwens en de dames Els Robeyns, Tine Eerlingen en Sonja Claes betreffende de Noord-Zuidverbinding in Limburg – 2053 (2012-2013) – Nr. 1

MOTIE van de heren Marino Keulen, Lode Vereeck, Sas van Rouveroi, Peter Reekmans en Dirk Van Mechelen en de dames Ulla Werbrouck en Lydia Peeters tot besluit van de op 25 april 2013 door de heer Marino Keulen in commissie gehouden interpellatie tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de vernietiging door de Raad van State van het ruimtelijk uitvoeringsplan voor de geplande noord-zuidverbinding in Limburg – 2024 (2012-2013) – Nr. 1

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van de heren Lode Ceyskens en Chokri Mahassine, mevrouw Lies Jans, de heer Johan Sauwens en de dames Els Robeyns, Tine Eerlingen en Sonja Claes betreffende de Noord-Zuidverbinding in Limburg.

De bespreking is geopend.

We behandelen eerst het voorstel van resolutie en nadien de motie. Dat is immers de gewoonte: een voorstel van resolutie gaat altijd voor op een motie, maar we zullen ze gelijktijdig behandelen. Ik heb het er daarnet ook met de heer Vereeck over gehad.

De heer Ceyskens heeft het woord.

De heer Lode Ceyskens: Voorzitter, collega's, sinds 29 maart is de noord-zuidverbinding in Limburg jammer genoeg niet meer weggeweest uit de actualiteit. De vernietiging van het

milieueffectenrapportplan (plan-MER) en het ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP) door de Raad van State hebben tal van reacties uitgelokt in Limburg. Zowel sociale partners, Noord-Limburgse burgemeesters als de Vlaamse Regering hebben ondertussen de principiële keuze voor de omleidingsweg bevestigd.

In de vergadering van de commissie Openbare Werken van 25 april, waaraan hier al werd gerefereerd, is er naar aanleiding van een interpellatie van de heer Keulen en de vraag om uitleg van de heer Sauwens, uitvoerig gedebatteerd over de noord-zuidverbinding.

Ik onthoud uit die commissievergadering dat namens de Vlaamse Regering minister Muylers en minister Crevits nogmaals de keuze voor het omleidingstracé hebben gehandhaafd en gesteld hebben dit te willen realiseren via de snelste en meest rechtszekere werkwijze. Aansluitend op deze commissie is er inderdaad door de fracties LDD en Open Vld een motie ingediend. Daarin vragen zij de Vlaamse Regering de noodzakelijke stappen te ondernemen om het omleidingstracé zo snel mogelijk te kunnen realiseren. Zij bieden aan ons parlement zo nodig decretale ondersteuning te bieden. Jammer genoeg heeft Open Vld de afweging van die verschillende mogelijke scenario's, zoals door ons gevraagd in de commissievergadering van 25 april, niet afgewacht en heeft ze inmiddels zelf een voorstel van nooddecreet ingediend. Hiermee maakt de Open Vld meteen duidelijk wat zij bedoelt met de decretale ondersteuning in deze motie en pleit ze dus heel uitdrukkelijk voor het nooddecreet.

Voor ons moet, zoals duidelijk gesteld in de commissievergadering van 25 april – u kunt dat nalezen in het verslag –, duidelijk worden afgewogen welke de meest rechtszekere en snelste oplossing is. Collega's, daarom is het ook belangrijk dat we deze resolutie, waarin we duidelijk stellen dat de noord-zuidverbinding van groot maatschappelijk en gewestelijk strategisch belang is, goedkeuren. Bovendien vragen we de Vlaamse Regering om gepast initiatief te nemen voor een rechtszekere doorstart van de opgestarte procedures.

We vragen de Vlaamse Regering om alle bestaande wettelijke mogelijkheden tot versnelling van de besluitvorming maximaal te benutten om zo de aanleg van de noord-zuidverbinding te ondersteunen en/of te versnellen.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

De heer Marino Keulen: Collega's, voorzitter, we gaan dadelijk stemmen over deze motie. Het is het resultaat van de interpellatie die werd gehouden op 25 april. Voor de collega's die iets minder vertrouwd zijn met de geschiedenis van de noord-zuidverbinding: het heeft alles te maken met de vernietiging door de Raad van State op Goede Vrijdag van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP), dat betrekking had op het omleidingstracé. Volgens mij is het voor alle collega's in de Commissie voor Mobiliteit en Openbare Werken belangrijk dat, toen de interpellatie werd gehouden aan het adres van de ministers Crevits en Muylers, Mobiliteit en Openbare Werken aan de ene kant en Ruimtelijke Ordening aan de andere kant, ze stelden aan de ene kant vast te houden aan het omleidingstracé en aan de andere kant voor een zo snel mogelijke realisatie te gaan. Dat vond ik zelf een belangrijk statement.

Collega's, drie oogmerken zijn daarin doorslaggevend. Ten eerste is er het economische, dat alles te maken heeft met het Strategisch Actieplan voor Limburg in het Kwadraat (SALK). Dat vindt zijn oorsprong in de aangekondigde sluiting van de Fordfabrieken in Genk en de daarbij behorende toeleveranciers, waardoor in onze provincie Limburg 10.000 mensen hun job zullen verliezen. Professor Herman Daems, die het SALK heeft geschreven, zegt dat de infrastructurele ontsluiting, het voltooiën van de noord-zuidverbinding cruciaal is voor het aantrekkelijk maken van Limburg voor potentiële investeerders. Ten tweede heeft het ook alles te maken met mobiliteitsoverwegingen. De provincie Limburg wordt gekenmerkt door een grote mobiliteitsknoop op het grondgebied van Houthalen-Helchteren, heel centraal gelegen in Limburg. Het verkeer dat een verbinding maakt tussen de E314 in het Zuiden en Eindhoven in het Noorden moet door de dorpskernen van Houthalen en Helchteren, met dagelijkse verkeersellende, verkeersslachtoffers en verkeersongevallen tot gevolg.

Een laatste belangrijk punt is vooral belangrijk voor onze groene collega's. Zij fulmineren tegen het omleidingstracé. De keuze voor het omleidingstracé is nochtans belangrijk om meer groen en meer natuur in de provincie tot stand te brengen. Wat vanuit groene hoek nooit wordt gezegd, is dat 66 hectare landbouwgebied in natuurgebied wordt omgezet. Bovendien wordt ten noorden van Helchteren nog eens ongeveer 20 hectare kmo-zone in natuurgebied omgezet. Ook aan de bestaande natuurwaarden, die in Limburg gelukkig nog vrij talrijk zijn, wordt voortgewerkt. Waar ze schraal zijn, worden de biotopen opgewaardeerd. Ook op dat vlak wordt een meerwaarde gecreëerd.

Ik heb daarnet al verklaard dat Open Vld alle leden van het Vlaams Parlement de hand reikt. We willen dit niet onze realisatie noemen. Zo werkt politiek niet. Politiek is een ploegspel. We wilden, wat bij een interpellatie klassiek is, een zo breed mogelijk gedragen motie indienen. De meerderheid had laten verstaan dat dit samen kon gebeuren. We hebben de meerderheid gevraagd een voorstel over te maken. We hebben die tekst ontvangen. Op het ogenblik dat we onze handtekening wilden plaatsen, hebben we tot onze grote verbazing vernomen dat de meerderheid niet meer met het eigen tekstvoorstel akkoord ging. De tekst komt nochtans uit die kringen. Indien de meerderheid nu onze tekst aanhaalt, citeert ze in feite zichzelf. Ik vraag geen vijf minuten politieke moed: om onze motie goed te keuren, volstaan vijf seconden. De oorspronkelijke auteurs zitten trouwens in de meerderheid.

De heer Vereeck heeft daarnet al gesteld dat het voorstel van resolutie tot een snelle realisatie oproept. Het probaatste middel zou eruit bestaan het nooddecreet goed te keuren. Het moet echter duidelijk zijn dat dit voor ons niet te nemen of te laten is. Alle fracties kunnen voorstellen doen om het nooddecreet te verfijnen, te verbeteren en nog rechtszekerder te maken. We staan hiervoor open.

Voor ons primeert niet het eigen groot gelijk. Voor ons primeert het beëindigen van een saga die in Limburg nu al veertig jaar duurt. De voltooiing van de noord-zuidverbinding is voor ons de inzet. (*Applaus bij Open Vld*)

De voorzitter: De heer Vereeck heeft het woord.

De heer Lode Vereeck: Voorzitter, hoewel ik graag de woorden van de vorige spreker onderschrijf, zou ik hier toch nog een punt aan willen toevoegen. De noord-zuidverbinding kan binnen de provincie op een grote consensus rekenen. De provincie is sowieso al erg getroffen. Het is typisch dat de Limburgers dan aan een zeel trekken en onder meer trachten dit belangrijk project te realiseren.

Mijnheer Ceysens, ik heb het er moeilijk mee dat u de inhoud van onze motie begint te interpreteren. Ik wil er nogmaals op wijzen dat we eigenlijk uw teksten hebben overgenomen. We vragen de Vlaamse Regering de noodzakelijke stappen te zetten om het omleidingstracé snel te kunnen realiseren. Als Vlaams Parlement bieden we aan zo nodig hierbij de nodige decretale ondersteuning te bieden.

Wat Open Vld betreft, is het duidelijk wat het voorstel inhoudt. Het betreft hier echter een motie die door twee fracties is ingediend. U moet daar dus niet a priori van uitgaan. Het zal voor een snelle uitvoering van het omleidingstracé immers ook nodig zijn het investeringsdecreet voor de implementatiefase goed te keuren.

Alle voorstellen uit de Commissie Versnelling Maatschappelijk Belangrijke Investeringswerken worden blijkbaar in een enkel ontwerp van decreet gegoten. Dat ontwerp van decreet wordt het investeringsdecreet genoemd. Dat decreet zal ook van toepassing zijn op de uitvoering van de noord-zuidverbinding. Dat is ons aanbod. We zullen het investeringsdecreet snel door het Vlaams Parlement loodsen. We weten trouwens allemaal dat alle voorstellen van de Commissie Versnelling Maatschappelijk Belangrijke Investeringswerken hier unaniem zijn goedgekeurd.

Ik zou het dan ook appreciëren indien u niet zo maar in het wilde weg interpreteert. Ik herhaal dat de meerderheid eerst heeft voorgesteld een gemeenschappelijke motie in te dienen. We kennen de redenen waarom die gemeenschappelijke motie er niet is gekomen. De N-VA is op de rem gaan staan en heeft dit geblokkeerd.

Dan vind ik het eigenlijk bijzonder vreemd dat er nu een voorstel van resolutie is. En dan vraag ik me af waarom u ons niet contacteert over een voorstel van resolutie waarin u zelf terecht voorstelt om als Limburgers eensgezind een signaal te geven in een motie. Nogmaals, ik vind dit beneden alle peil en ik begrijp ook de hoogdringenheid niet. Ik hoop op zijn minst dat u de politieke moed hebt om uw eigen motie te steunen.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

De heer Björn Rzoska: Dit dossier is al besproken in de commissie Mobiliteit op 25 april. Ik wil via drie punten aangeven waarom mijn fractie dit voorstel van resolutie en deze twee stukken niet zal goedkeuren.

Uiteraard zijn ook wij gewonnen voor een snelle en rechtszekere oplossing van die noord-zuidverbinding. Ook daar hebben wij in het verleden wel degelijk onze ideeën, waaronder de tunnelversie, op tafel gelegd. Die tunnelversie werd in het verleden aanvankelijk gesteund door een aantal collega's van zowel Open Vld als sp.a. Om dan nu, na de rol die de Raad van State heeft gespeeld, over te gaan tot het instrument van een nooddecreet, betekent eigenlijk een desavouering van uw eigen regelgeving en het uithollen van de macht van de Raad van State. Het uithollen van de democratische macht van betrokken burgers vinden wij legistiek absoluut niet netjes. Vandaar dat we noch de motie noch het voorstel van resolutie zullen steunen. In plaats van te kiezen voor de omleidingsweg, ondanks de compensaties die worden gemaakt, mijnheer Keulen, blijven wij, als we de kosten en baten afwegen, toch opteren voor de tunnelversie.

De voorzitter: Mevrouw Vissers heeft het woord.

Mevrouw Linda Vissers: Hier liggen vandaag een voorstel van resolutie en een motie voor. In de motie van Open Vld en LDD wordt aan de Vlaamse Regering gevraagd om de noodzakelijke stappen te zetten om het omleidingstracé snel te kunnen realiseren. Die motie biedt daartoe de nodige decretale ondersteuning. We kunnen in deze motie niet lezen wat wordt bedoeld met nodige decretale ondersteuning maar we kunnen ervan uit gaan dat ze het nooddecreet bedoelen.

Mijnheer Keulen, we zijn akkoord dat de nood-zuidverbinding in Limburg geen verdere vertraging mag oplopen. Noord-Limburg wacht al 40 jaar op de langverwachte noord-zuidverbinding en dat in het belang van een optimale ontsluiting voor de economische ontwikkeling in de regio. En ik heb het dan vooral over de regio Noord-Limburg, waar ik vandaan kom.

Ik heb twee kritische opmerkingen bij een nooddecreet. Het scheidt ontegensprekelijk een democratisch deficit omdat via politieke weg een gerechtelijke uitspraak teniet wordt gedaan. In dit dossier is een oplossing niet zomaar gegarandeerd omdat er sowieso een nieuw milieueffectenrapport moet worden opgemaakt. De EU zal heel nauwlettend toezien als belanghebbende partij. Wij vinden dat de burger met een dergelijke democratie niet gediend is. We zullen de motie dan ook niet ondersteunen.

En dan komen we bij het voorstel van resolutie van de meerderheid, met als hoofdindieners de heer Ceyskens. Dit voorstel van resolutie heeft weinig inhoud. Men kan er alle kanten mee uit. Mijnheer Ceyskens, wat u vandaag aan de Vlaamse Regering vraagt, moet u normaal niet meer vragen. Wij gaan ervan uit dat de regering hier al een hele tijd mee bezig is en dat ze er alles aan zal doen om de aanleg van de noord-zuidverbinding te versnellen. Maar ik begrijp dat u dit voorstel van resolutie moest indienen om geen gezichtverlies te lijden.

Want wat is er gebeurd? De heren Keulen en Vereeck hebben er al naar verwezen. In de commissie vond er een debat plaats over de noord-zuidverbinding. Na het debat stelde de indiener, de heer Sauwens, voor om met de drie meerderheidspartijen een motie in te dienen om de omleidingsweg alsnog snel te realiseren. Deze motie kon echter niet worden ingediend omdat de heer Peumans en zijn N-VA om verschillende redenen deze motie niet wilden ondertekenen. En daarop trokken CD&V en sp.a eveneens hun handen af van deze motie. Tot zover nog geen echt probleem.

Op 8 mei konden we in een Limburgse krant lezen dat de heer Ceyskens samen met een aantal parlementsleden van de meerderheid dan maar de motie van Open Vld en LDD zou steunen. De stemming zou voor vuurwerk zorgen. Door het indienen van dit nietszeggende voorstel van resolutie zal er vandaag geen vuurwerk zijn. Dit voorstel van resolutie werd alleen ingediend om vandaag niet voor de motie van Open Vld en LDD te moeten stemmen, zoals de heer Van Houthem al eerder zei.

Het Vlaams Belang is voorstander van een zeer snelle en van de meest efficiënte uitvoering van de aanleg van de noord-zuidverbinding. De Noord-Limburgers wachten nu al jaren op deze weg.

Voorzitter, wij zijn benieuwd of alle partijen die dit voorstel van resolutie mee ondertekend hebben, de aanleg van de noord-zuidverbinding zullen ondersteunen, want nog niet zo lang geleden, in oktober 2008, konden we in een Limburgse krant lezen: “‘De beslissing om op de noord-zuid in Houthalen-Helchteren een omleidingsweg aan te leggen, is een puur gemanipuleerde keuze, ingegeven door CD&V Limburg.’ Dat zegt Jan Peumans (N-VA) na het debat hierover in de commissie Openbare Werken van het parlement.”

De voorzitter: 2008. (*Gelach*)

Mevrouw Linda Vissers: Of moest daarom misschien dit voorstel van resolutie zo nietszeggend zijn? We vinden dit een gemiste kans. Limburg, en in het bijzonder Noord-Limburg, verdient beter. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer Van Mechelen heeft het woord.

De heer Dirk Van Mechelen: Voorzitter, collega's, ik heb twee opmerkingen.

Ten eerste, over de procedure. Ik denk dat het van een zeer gevaarlijk precedent zou getuigen wanneer we ons reglement op deze manier gaan verkrachten. De normale gang van zaken is dat na een interpellatie zowel door de meerderheid als door de oppositiepartijen een motie kan worden ingediend. Nu de meerderheid niet tot een eensgezind standpunt is gekomen over die motie, en uiteindelijk een motie is ingediend door oppositiepartijen, wordt vandaag meerderheid tegen minderheid een voorstel van resolutie ingediend dat als ambitie heeft een motie te ondergraven. Dat voorstel zal dan met een meerderheid tegen een minderheid worden goedgekeurd. Voorzitter, ik zeg u dat dit een kluijfe wordt voor ons Uitgebreid Bureau en voor de commissie Reglement. Dit getuigt van een totaal gebrek aan respect voor onze parlementaire werking.

Ten tweede, de zaak ten gronde. Tot spijt van wie het benijdt, hebben wij ons na de interpellatie van de heer Keulen bezonnen over de manier waarop we dit probleem kunnen oplossen. Ik denk dat er in Vlaanderen, en zeker in Limburg, een grote meerderheid bestaat om dit probleem van de noord-zuid op te lossen. Ik ben trouwens vrijdag ter plekke gaan kijken en heb er kunnen vaststellen dat dit inderdaad een onvoorstelbare bottleneck is in ons wegennetwerk. Er zijn jaren aan voorbereiding aan voorafgegaan. Ik heb zelf in mijn vorig leven als minister van Ruimtelijke Ordening de nodige initiatieven genomen.

Er is een democratische besluitvorming gekomen. Die werd onderuitgehaald door de Raad van State omdat de Vlaamse Regering een dubbele procedurefout heeft gemaakt. Zij had, ten eerste, het noord-zuidproject moeten verklaren tot een groot maatschappelijk en gewestelijk strategisch project, wat in ons voorstel van decreet wordt ondervangen. Er is, ten tweede, het

feit dat er een zeer duidelijke manier bestaat om het decreet Natuurbehoud wat dit betreft te remediëren door het eenvoudige feit dat, als het een project is van groot maatschappelijk en gewestelijk strategisch belang, wij ervoor kunnen zorgen dat men geen milderende maar compenserende maatregelen heeft. Dat staat in het decreet.

Nu moet ik eerlijk zeggen, tot spijt van wie het benijdt, dat als de meerderheid niet de sportiviteit, laat staan de kennis, heeft om over het decreet ten gronde te debatteren om het probleem van de noord-zuid op te lossen, het Strategisch Plan voor Limburg in het Kwadraat (SALK) voor mij een verhaal is zonder bodem. Dit lijkt mij zeer onverstandig. Vandaar een ultieme oproep om ervoor te zorgen dat we het debat ten gronde aangaan. Het decreet is er gewoon om de bestuurlijke lus die uit de aanbeveling van de commissie kwam, in de praktijk en de realiteit om te zetten. Laat ons dit nu gewoon doen: het probleem oplossen, de handen aan de ploeg slaan. Of zijn we inderdaad als Vlaams Parlement de gijzelnemer van onze eigen decreten, die we verkeerd hebben toegepast? (*Applaus bij Open Vld*)

De heer Lode Vereeck: Ik steun opnieuw het pleidooi voor wat politiek fatsoen in de manier waarop we onze werkzaamheden regelen. Mijnheer Rzoska en mevrouw Vissers, u moet de tekst niet verkeerd interpreteren voor wat de motie betreft. We bieden de regering aan om decretale ondersteuning te geven. Dat kan het nooddecreet zijn – dat is het voorstel van Open Vld –, maar dat is niet per se wat deze motie zegt. Het kan net zo goed zijn dat we aanbieden om het investeringsdecreet versneld te stemmen. Ook dat is een mogelijkheid, die trouwens door minister Crevits zelf naar voren is geschoven.

Ik heb begrepen, voorzitter, dat u in 2008 iets hebt gezegd, maar wat vindt u daarvan in 2013?

De heer Marino Keulen: Voor de volledigheid van het debat, de keuze tussen het omleidingstracé of de tunnelvariant komt altijd terug. Waarom heeft men uiteindelijk gekozen voor het omleidingstracé? Dat blijkt op basis van studiewerk te zijn. Het aantal onteigeningen wordt met de omleidingsweg beperkt tot 9 woningen. Met een tunnelvariant zouden er 59 woningen moeten worden onteigend, en 130 parkeerplaatsen, tegenover 2 voor de tunnelvariant. Het gaat over een uitgegraven tunnel. Het hele doorstromende verkeer moet langs de werf passeren. Dat zou 9 jaar duren en dat zou betekenen dat de 2 dorpskernen in respectievelijk Houthalen en Helchteren steendood zijn.

De heer Lode Ceysens: Ik wil reageren op de uitspraak “hier wordt geïnterpreteerd wat niet moet worden geïnterpreteerd”. Wij interpreteren niets. Hier is een motie ingediend. De decretale ondersteuning, daarvan hebben wij in de commissie gevraagd om alle mogelijke oplossingen te onderzoeken en te kijken naar de snelste en vooral ook naar de meest rechtszekere oplossing. Ik stel vast dat voordat deze motie werd behandeld, er een voorstel van decreet is ingediend door Open Vld, een nooddecreet, en dat dat hun interpretatie is van decretale ondersteuning. Ik hoor dit hier bevestigd door de heren Keulen en Van Mechelen.

Ik schiet dat nooddecreet vandaag niet af. Het debat erover moet ten gronde worden gevoerd. Ik begrijp dat dat zal worden gevoerd in de commissie Openbare Werken. We zullen het daarover ten gronde moeten hebben.

De bestuurlijke lus, mijnheer Van Mechelen, kunnen we die toepassen? Volgens mij gaat een bestuurlijke lus over vormfouten en niet over inhoudelijke uitspraken. Daarover zullen we moeten nadenken. We doen ons geen plezier om vandaag blindelings te zeggen dat het nooddecreet het enige heiligmakende is. We hebben het in de commissie ook over de andere procedures gehad. Deze motie is voor ons een motie geworden die vraagt om het nooddecreet te volgen. Voor ons is dat vandaag niet de oplossing. Wij pleiten duidelijk voor de snelste en meest rechtszekere oplossing om de noord-zuidverbinding te realiseren.

De heer Marino Keulen: Mijnheer Ceysens, het gaat ook over het herstellen van een technische, van een juridische vormfout. Ook daar lopen onze gedachten gelijk en dat is alleen maar hoopvol voor het goedkeuren van het nooddecreet.

De heer Lode Ceysens: Nogmaals, mijnheer Keulen, daarover spreken we ons vandaag nog niet uit. Dat kunnen we ook niet. Dat debat moet ten gronde worden gevoerd.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie houden.

■

ROUWHULDE

De voorzitter: Dames en heren, mag ik vragen om nu recht te staan om een in memoriam uit te spreken naar aanleiding van het overlijden van André Denys.

Beste collega's, dames en heren, op 13 mei jongstleden is op 65-jarige leeftijd gewezen Vlaams volksvertegenwoordiger en ere-ondervoorzitter André Denys overleden. André Denys was 23 jaar lid van dit parlement, waarvan 14 jaar als fractieleider van de PVV en later de VLD. In 2004 verliet hij dit parlement om gouverneur van Oost-Vlaanderen te worden. Dit bleef hij tot januari 2013, waarna hij met pensioen ging.

Bij zijn afscheid van zowel de politiek als het gouverneurschap ontving hij een staande ovatie. Het was een oprecht eerbetoon aan wie hij was als mens, politicus en opdrachtgever. Zijn leven lang liet hij niemand onberoerd.

André Denys werd op 6 januari 1948 in Gistel geboren. Hij groeide op in een gezin van vellen- en hudenhandelaars. Het ondernemerschap kreeg hij van thuis uit mee. Zijn passie voor het debat ontwikkelde hij op het Sint-Niklaasinstituut in Anderlecht. In Engeland leerde hij de stiel van het leerlooien en als prille twintiger stond hij in Zulte aan het hoofd van een leerlooierij die hij had overgenomen. Zijn jongensdroom was wielrenner worden. Hij ruilde hem in voor een carrière als Flandrien van de politiek.

Het was in het katholieke Zulte van de jaren 70 dat hij concreet vorm gaf aan zijn politieke ambities. Hij introduceerde er de liberale stem en richtte er – samen met anderen – de lokale afdeling van de Partij voor Vrijheid en Vooruitgang (PVV) op. Als jong gemeenteraadslid volgde hij de gemeentelijke financiën en bepleitte hij wat hij ook in zijn verdere loopbaan zou blijven verdedigen: een gezonde samenhang tussen leefmilieu, industrie en tewerkstelling. Hij zette zich in voor het verbeteren van de informatie naar en de inspraak van de burger. Het typeerde de politicus die hij later zou worden: volksvoelend en met de vinger aan de pols van wat leefde onder de mensen.

Met het nodige doorzettingsvermogen en getuigend van een legendarische werklust, baande hij zijn weg naar de nationale politiek. In 1981 werd hij verkozen als PVV-volksvertegenwoordiger voor het arrondissement Gent-Eeklo. Als lid van de Kamer van Volksvertegenwoordigers was hij ook lid van de Vlaamse Raad, waar hij vanaf 1985 de liberale fractie leidde.

De eerste jaren van zijn parlementair mandaat omschreef hijzelf als zijn 'blok jaren'. Alle dossiers werden nauwgezet ingestudeerd en voorbereid, hij miste geen enkele vergadering en toen hij fractieleider werd, deed hij dat met kennis van zaken. Ondernemer van nature richtte hij zich bij aanvang op financiën en economie. Maar later, en in de hem typerende 'ongebonden' en 'kritische' stijl, wierp hij zich ook op als Vlaamsgezinde sociaal-liberaal en vurig behartiger van de Vlaamse belangen.

In de Vlaamse Raad was hij lid van diverse commissies en mede door zijn toedoen werden voorstellen van decreet ingediend die verband hielden met onder meer de decentralisering van de financiering van het jeugdwerk, de democratisering van de sociaal-economische besluitvorming en de organisatie en erkenning van niet-openbare radio's.

Van historisch belang was zijn resolutie om een einde te maken aan de compensatiepolitiek. De resolutie, die ook wel als ‘anti-wafelijzerresolutie’ bekend werd, bracht voor het eerst een Vlaams front tot stand. Onomwonden werd gesteld dat het gedaan moest zijn met het geven van middelen omdat men aan Franstalige zijde weigerde te saneren.

In 1995 koos hij geheel binnen de verwachtingen voor de rechtstreeks verkozen Vlaamse assemblee. Hij bleef fractieleider van de liberalen tot 1999, was lid van het Uitgebreid Bureau en speelde, als tweede ondervoorzitter van het Vlaams Parlement, een actieve rol in het moderniseringsproces van het Vlaams Parlement. Hij ijverde voor administratieve vereenvoudiging en deregulering en werkte overtuigd mee aan de deontologische code voor de Vlaamse volksvertegenwoordigers.

Na 1999 lag hij mee aan de basis van een voorstel van decreet dat volksraadplegingen mogelijk wilde maken, bepleitte hij de vrije nieuwsgaring en de verdere kwaliteitsverhoging van het Vlaams sportlandschap. Hij kwam op voor de paardenwedrennen en verdedigde de vinkeniers in een legendarisch geworden debat.

André Denys was een generalist en buitengewoon origineel in zijn bijdragen aan een open en dynamisch debat. Als geen ander kon hij het debat aantrekken. Zijn woordenvloed was niet te stuiten en beginselvast als hij was, meende hij wat hij zei, in de oppositie zowel als in de meerderheid. Met zijn werkkraft en doorzettingsvermogen en zijn inzet voor de samenleving groeide hij uit tot een van de meest gewaardeerde parlementsleden. Als mens en politicus genoot hij waardering over de partijgrenzen heen.

Zijn benoeming in 2004 als gouverneur van de provincie Oost-Vlaanderen noemde hij de ultieme bekroning van zijn jarenlange inzet voor de federale en Vlaamse politiek. 2004 was het jaar waarin ik mijn intrede deed in het Vlaams Parlement. Ik vind het spijtig dat ik hem in het Vlaams Parlement niet langer heb meegemaakt. André Denys was een politicus naar mijn hart, een enthousiast en inspirerend man met respect voor anderen. Een hele warme en aangename mens. Hij was ook een provinciegouverneur zoals we er te weinig hebben. Iemand die te midden van de mensen stond, die luisterde naar de mening van anderen en troost bood waar nodig.

Dames en heren, onze gedachten gaan nu naar zijn echtgenote Rita, zijn kinderen en kleinkinderen. Met André Denys nemen we afscheid van een parlementair boegbeeld dat zijn taak met kracht en brio heeft vervuld.

Mag ik u vragen om een moment van stilte in acht te nemen?

– *De Vlaamse volksvertegenwoordigers nemen enkele ogenblikken stilte in acht.*

■

ONTWERP VAN DECREET houdende wijziging van diverse decreten met betrekking tot wonen

– 1848 (2012-2013) – Nrs. 1 tot en met 10

Aangehouden stemmingen

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde zijn de aangehouden stemmingen.

Aan de orde is de stemming over amendement nr. 49, van mevrouw De Waele, op artikel 5.

Stemming nr. 1

Ziehier het resultaat:

91 leden hebben aan de stemming deelgenomen;

29 leden hebben ja geantwoord;

54 leden hebben neen geantwoord;

8 leden hebben zich onthouden.

Het amendement is niet aangenomen.

Mevrouw Werbrouck heeft het woord.

Mevrouw Ulla Werbrouck: Voorzitter, ik heb een stemafpraak met mevrouw Vera Jans.

De voorzitter: Aan de orde is de stemming over artikel 5.

Stemming nr. 2

Ziehier het resultaat:

- 91 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
- 68 leden hebben ja geantwoord;
- 2 leden hebben neen geantwoord;
- 21 leden hebben zich onthouden.

Artikel 5 is aangenomen.

De heer Van Eyken heeft het woord.

De heer Christian Van Eyken: Voorzitter, ik heb een stemafpraak met mevrouw De Vits.

De voorzitter: Aan de orde is de stemming over amendement nr. 50, van mevrouw De Waele, op artikel 7.

Stemming nr. 3

Ziehier het resultaat:

- 91 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
- 34 leden hebben ja geantwoord;
- 54 leden hebben neen geantwoord;
- 3 leden hebben zich onthouden.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de stemming over artikel 7.

Stemming nr. 4

Ziehier het resultaat:

- 91 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
- 68 leden hebben ja geantwoord;
- 20 leden hebben neen geantwoord;
- 3 leden hebben zich onthouden.

Artikel 7 is aangenomen.

De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Ik heb een stemafpraak voor de vorige, deze en de volgende stemmingen met mevrouw Idrissi.

De voorzitter: Aan de orde is de stemming over amendement nr. 51, van mevrouw De Waele, tot invoeging van een artikel 15/1.

Stemming nr. 5

Ziehier het resultaat:

- 91 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
- 29 leden hebben ja geantwoord;
- 60 leden hebben neen geantwoord;
- 2 leden hebben zich onthouden.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement nr. 52, van mevrouw De Waele, op artikel 16.

Zelfde stemming als stemming nr. 5? (*Instemming*)

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de stemming over artikel 16.

Stemming nr. 6

Ziehier het resultaat:

- 90 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
- 67 leden hebben ja geantwoord;
- 20 leden hebben neen geantwoord;
- 3 leden hebben zich onthouden.

Artikel 16 is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement nr. 53, van mevrouw De Waele, tot invoeging van een artikel 37/1.

Stemming nr. 7

Ziehier het resultaat:

- 91 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
- 29 leden hebben ja geantwoord;
- 60 leden hebben neen geantwoord;
- 2 leden hebben zich onthouden.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement nr. 54, van mevrouw De Waele, op artikel 42.

Stemming nr. 8

Ziehier het resultaat:

- 90 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
- 29 leden hebben ja geantwoord;
- 53 leden hebben neen geantwoord;
- 8 leden hebben zich onthouden.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de stemming over artikel 42.

Stemming nr. 9

Ziehier het resultaat:

- 91 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
- 68 leden hebben ja geantwoord;
- 20 leden hebben neen geantwoord;
- 3 leden hebben zich onthouden.

Artikel 42 is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement nr. 55, van mevrouw De Waele, op artikel 50.

Stemming nr. 10

Ziehier het resultaat:

90 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
2 leden hebben ja geantwoord;
73 leden hebben neen geantwoord;
15 leden hebben zich onthouden.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de stemming over artikel 50.

Stemming nr. 11

Ziehier het resultaat:

90 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
67 leden hebben ja geantwoord;
20 leden hebben neen geantwoord;
3 leden hebben zich onthouden.

Artikel 50 is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement nr. 56, van mevrouw De Waele, tot schrapping van artikel 67.

We stemmen meteen over het artikel zelf.

Stemming nr. 12

Ziehier het resultaat:

90 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
67 leden hebben ja geantwoord;
20 leden hebben neen geantwoord;
3 leden hebben zich onthouden.

Artikel 67 is aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 13

Ziehier het resultaat:

90 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
67 leden hebben ja geantwoord;
20 leden hebben neen geantwoord;
3 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

■

ONTWERP VAN DECREET houdende toekenning van bepaalde bevoegdheden aan de provincies in de aangelegenheden, vermeld in artikel 5 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen – 1865 (2012-2013) – Nrs. 1 tot en met 3

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 14

Ziehier het resultaat:

- 93 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
- 54 leden hebben ja geantwoord;
- 35 leden hebben neen geantwoord;
- 4 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

De heer Arckens heeft het woord.

De heer Erik Arckens: Voorzitter, ik heb een stemafpraak met mevrouw Heeren.

■

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Gewesten met betrekking tot de uitvoering van de Verordeningen van de Europese Gemeenschappen betreffende het beleid ten aanzien van de capaciteit van de communautaire binnenvaartvloot met het oog op de bevordering van het vervoer over de binnenwateren (opschrift gewijzigd door de commissie: Ontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 8 oktober 2010 tussen de Federale Staat en de Gewesten met betrekking tot de uitvoering van de Verordeningen van de Europese Gemeenschappen betreffende het beleid ten aanzien van de capaciteit van de communautaire binnenvaartvloot met het oog op de bevordering van het vervoer over de binnenwateren)

– 1959 (2012-2013) – Nrs. 1 tot en met 3

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 15

Ziehier het resultaat:

- 90 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
- 90 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

■

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heren Lode Ceyskens en Chokri Mahassine, mevrouw Lies Jans, de heer Johan Sauwens en de dames Els Robeyns, Tine Eerlingen en Sonja Claes betreffende de Noord-Zuidverbinding in Limburg

– 2053 (2012-2013) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 16

Ziehier het resultaat:

93 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
54 leden hebben ja geantwoord;
19 leden hebben neen geantwoord;
20 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

■

MOTIE van de heren Marino Keulen, Lode Vereeck, Sas van Rouveroij, Peter Reekmans en Dirk Van Mechelen en de dames Ulla Werbrouck en Lydia Peeters tot besluit van de op 25 april 2013 door de heer Marino Keulen in commissie gehouden interpellatie tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de vernietiging door de Raad van State van het ruimtelijk uitvoeringsplan voor de geplande noord-zuidverbinding in Limburg – 2024 (2012-2013) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 17

Ziehier het resultaat:

92 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
16 leden hebben ja geantwoord;
73 leden hebben neen geantwoord;
3 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

■

MOTIE van de heren Joris Van Hauthem, Chris Janssens, Johan Deckmyn en Frank Creyelman tot besluit van de op 2 mei 2013 door de heer Joris Van Hauthem in commissie gehouden interpellatie tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de gevolgen van het arrest van het Europees Hof van Justitie voor het Vlaams Taaldecreet van 19 juli 1973 – 2032 (2012-2013) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 18

Ziehier het resultaat:

93 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
14 leden hebben ja geantwoord;
78 leden hebben neen geantwoord;
1 lid heeft zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

■

MOTIE van de heer Sas van Rouveroij, de dames Lydia Peeters, Patricia Ceysens en Fientje Moerman en de heer Filip Anthuenis tot besluit van de op 2 mei 2013 door de heer Joris Van Hauthem in commissie gehouden interpellatie tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de gevolgen van het arrest van het Europees Hof van Justitie voor het Vlaams Taaldecreeet van 19 juli 1973
– 2034 (2012-2013) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 19

Ziehier het resultaat:

- 93 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
- 21 leden hebben ja geantwoord;
- 69 leden hebben neen geantwoord;
- 3 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

■

MOTIE van mevrouw Marijke Dillen en de heren Erik Tack, Felix Strackx, Chris Janssens, Jan Penris, Filip Dewinter en Joris Van Hauthem tot besluit van het op 15 mei 2013 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over het jaarverslag 2012 van het Agentschap Jongerenwelzijn over de voortdurende stijging van het aantal vooral jonge kinderen in de bijzondere jeugdzorg
– 2054 (2012-2013) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 20

Ziehier het resultaat:

- 93 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
- 14 leden hebben ja geantwoord;
- 78 leden hebben neen geantwoord;
- 1 lid heeft zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

■

MOTIE van de heren Peter Gysbrechts en Sas van Rouveroij en de dames Vera Van der Borgh en Mercedes Van Volcem tot besluit van het op 15 mei 2013 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over het jaarverslag 2012 van het Agentschap Jongerenwelzijn over de voortdurende stijging van het aantal vooral jonge kinderen in de bijzondere jeugdzorg
– 2055 (2012-2013) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 21

Ziehier het resultaat:

- 93 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
- 35 leden hebben ja geantwoord;
- 54 leden hebben neen geantwoord;
- 4 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

■

MOTIE van de dames Katrien Schryvers, Else De Wachter, Helga Stevens, Sonja Claes, Danielle Godderis-T'Jonck en Cindy Franssen en de heer Bart Van Malderen tot besluit van het op 15 mei 2013 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over het jaarverslag 2012 van het Agentschap Jongerenwelzijn over de voortdurende stijging van het aantal vooral jonge kinderen in de bijzondere jeugdzorg – 2057 (2012-2013) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 22

Ziehier het resultaat:

- 92 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
- 54 leden hebben ja geantwoord;
- 16 leden hebben neen geantwoord;
- 22 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie aan. Ze zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

■

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 22 mei 2013 om 10.30 uur en 14 uur. Dan zullen een zestal leden worden gehuldigd, waaronder één recordhouder, namelijk de heer Van Rompuy, dertig jaar parlements lid.

De vergadering is gesloten.

– De vergadering wordt gesloten om 21.16 uur.

■

BIJLAGEN

Aanwezigheden

Aanwezig

Filip Anthuenis, Erik Arckens, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Boudewijn Bouckaert, Ann Brusseel, Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Karlos Callens, Bart Caron, Vera Celis, Patricia Ceysens, Lode Ceyskens, Sonja Claes, Griet Coppé, Steve D'Hulster, Philippe De Coene, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Jo De Ro, Mia De Vits, Gwenny De Vroe, Else De Wachter, Patricia De Waele, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Kathleen Deckx, Filip Dewinter, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Peter Gysbrechts, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Pieter Huybrechts, Lies Jans, Chris Janssens, Patrick Janssens, Ward Kennes, Marino Keulen, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Katleen Martens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Fientje Moerman, Dirk Peeters, Lydia Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Penris, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Peter Reekmans, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Griet Smaers, Helga Stevens, Felix Strackx, Erik Tack, Valerie Taeldeman, Bart Tommelein, Güler Turan, Kris Van Dijck, Wim Van Dijck, Christian Van Eyken, Joris Van Hauthem, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Eric Van Rompuy, Peter Van Rompuy, Gerda Van Steenberge, Mercedes Van Volcem, Marc Van de Vijver, Marleen Van den Eynde, Koen Van den Heuvel, Vera Van der Borght, Wilfried Vandaele, Marc Vanden Bussche, Marleen Vanderpoorten, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Johan Verstreken, Jurgen Verstrepen, Linda Vissers, Mieke Vogels, Ulla Werbrouck, Wim Wienen, Veli Yüksel, Dirk de Kort, Sas van Rouveroij.

Afwezig met kennisgeving

Frank Creyelman, Ivan Sabbe, Johan Sauwens: ambtsverplichtingen;

Karin Brouwers, Piet De Bruyn, Irina De Knop, Paul Delva, Jan Roegiers, Luckas Van Der Taelen, Karim Van Overmeire, Khadija Zamouri: door Vlaams Parlement toegestane zending;

Vera Jans, Jurgen Vanlerberghe: familieverplichtingen;

Veerle Heeren, Michèle Hostekint: gezondheidsredenen.

Afwezig zonder kennisgeving

Yamila Idrissi

■

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers

Stemming nr.1:

JA-stemmen:

Filip Anthuenis, Karlos Callens, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Patricia De Waele, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Peter Gysbrechts, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Marino Keulen, Katleen Martens, Lydia Peeters, Jan Penris, Felix Strackx, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Vera Van der Borght, Joris Van Hauthem, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroij, Mercedes Van Volcem, Lode Vereeck, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Vera Celis, Lode Ceyskens, Sonja Claes, Griet Coppé, Steve D'Hulster, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Else De Wachter, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Lies Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Marius Meremans, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Peter Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Veli Yüksel

ONTHOUDINGEN:

Bart Caron, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum, Christian Van Eyken, Mieke Vogels, Ulla Werbrouck

■

Stemming nr.2:

JA-stemmen:

Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Vera Celis, Lode Ceyskens, Sonja Claes, Griet Coppé, Steve D'Hulster, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Else De Wachter, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Kathleen Deckx, Filip Dewinter, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Pieter Huybrechts, Lies Jans, Chris Janssens, Patrick Janssens, Ward Kennes, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Katleen Martens, Marius Meremans, Fatma Pehlivan, Jan Penris, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Helga Stevens, Felix Strackx, Erik Tack, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Marleen Van den Eynde, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Joris Van Hauthem, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Peter Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Johan Verstreken, Linda Vissers, Wim Wienen, Veli Yüksel

NEEN-stemmen:

Patricia De Waele, Lode Vereeck

ONTHOUDINGEN:

Filip Anthuenis, Karlos Callens, Bart Caron, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Peter Gysbrechts, Marino Keulen, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Lydia Peeters, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum, Vera Van der Borgh, Christian Van Eyken, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroij, Mercedes Van Volcem, Mieke Vogels, Ulla Werbrouck

■

Stemming nr.3:

JA-stemmen:

Filip Anthuenis, Karlos Callens, Bart Caron, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Patricia De Waele, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Peter Gysbrechts, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Marino Keulen, Katleen

Martens, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Lydia Peeters, Jan Penris, Björn Rzoska, Felix Strackx, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Vera Van der Borght, Joris Van Hauthem, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroij, Mercedes Van Volcem, Lode Vereeck, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Mieke Vogels, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Vera Celis, Lode Ceyskens, Sonja Claes, Griet Coppé, Steve D'Hulster, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Else De Wachter, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Lies Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Marius Meremans, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Peter Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Veli Yüksel

ONTHOUDINGEN:

Hermes Sanctorum, Christian Van Eyken, Ulla Werbrouck

■

Stemming nr.4:

JA-stemmen:

Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Vera Celis, Lode Ceyskens, Sonja Claes, Griet Coppé, Steve D'Hulster, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Else De Wachter, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Kathleen Deckx, Filip Dewinter, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Pieter Huybrechts, Lies Jans, Chris Janssens, Patrick Janssens, Ward Kennes, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Katleen Martens, Marius Meremans, Fatma Pehlivan, Jan Penris, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Helga Stevens, Felix Strackx, Erik Tack, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Marleen Van den Eynde, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Joris Van Hauthem, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Peter Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Johan Verstreken, Linda Vissers, Wim Wienen, Veli Yüksel

NEEN-stemmen:

Filip Anthuenis, Karlos Callens, Bart Caron, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Patricia De Waele, Peter Gysbrechts, Marino Keulen, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Lydia Peeters, Björn Rzoska, Vera Van der Borght, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroij, Mercedes Van Volcem, Lode Vereeck, Mieke Vogels

ONTHOUDINGEN:

Hermes Sanctorum, Christian Van Eyken, Ulla Werbrouck

■

Stemming nr.5:

JA-stemmen:

Filip Anthuenis, Karlos Callens, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Patricia De Waele, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Peter Gysbrechts, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Marino Keulen, Katleen Martens, Lydia Peeters, Jan Penris, Felix Strackx, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Vera Van der Borght, Joris Van Hauthem, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroij, Mercedes Van Volcem, Lode Vereeck, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyskens, Sonja Claes, Griet Coppé, Steve D'Hulster, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Else De Wachter, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Lies Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Peter Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Mieke Vogels, Veli Yüksel

ONTHOUDINGEN:

Christian Van Eyken, Ulla Werbrouck

■

Stemming nr.6:

JA-stemmen:

Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Vera Celis, Lode Ceyskens, Sonja Claes, Griet Coppé, Steve D'Hulster, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Else De Wachter, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Kathleen Deckx, Filip Dewinter, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Pieter Huybrechts, Lies Jans, Chris Janssens, Patrick Janssens, Ward Kennes, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Marius Meremans, Fatma Pehlivan, Jan Penris, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Helga Stevens, Felix Strackx, Erik Tack, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Marleen Van den Eynde, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Joris Van Hauthem, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Peter Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Johan Verstreken, Linda Vissers, Wim Wienen, Veli Yüksel

NEEN-stemmen:

Filip Anthuenis, Karlos Callens, Bart Caron, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Patricia De Waele, Peter Gysbrechts, Marino Keulen, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Lydia Peeters, Björn Rzoska, Vera Van der Borght, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroij, Mercedes Van Volcem, Lode Vereeck, Mieke Vogels

ONTHOUDINGEN:

Hermes Sanctorum, Christian Van Eyken, Ulla Werbrouck

■

Stemming nr.7:

JA-stemmen:

Filip Anthuenis, Karlos Callens, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Patricia De Waele, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Peter Gysbrechts, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Marino Keulen, Katleen Martens, Lydia Peeters, Jan Penris, Felix Strackx, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Vera Van der Borght, Joris Van Hauthem, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroi, Mercedes Van Volcem, Lode Vereeck, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyskens, Sonja Claes, Griet Coppé, Steve D'Hulster, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Else De Wachter, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Lies Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Peter Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Mieke Vogels, Veli Yüksel

ONTHOUDINGEN:

Christian Van Eyken, Ulla Werbrouck

■

Stemming nr.8:

JA-stemmen:

Filip Anthuenis, Karlos Callens, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Patricia De Waele, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Peter Gysbrechts, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Marino Keulen, Katleen Martens, Lydia Peeters, Jan Penris, Felix Strackx, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Vera Van der Borght, Joris Van Hauthem, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroi, Mercedes Van Volcem, Lode Vereeck, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Vera Celis, Lode Ceyskens, Sonja Claes, Griet Coppé, Steve D'Hulster, Philippe De Coene, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Else De Wachter, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Lies Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Marius Meremans, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Peter Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Veli Yüksel

ONTHOUDINGEN:

Bart Caron, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum, Christian Van Eyken, Mieke Vogels, Ulla Werbrouck

■

Stemming nr.9:

JA-stemmen:

Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Vera Celis, Lode Ceyskens, Sonja Claes, Griet Coppé, Steve D'Hulster, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loo, Jos De Meyer, Else De Wachter, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Kathleen Deckx, Filip Dewinter, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Pieter Huybrechts, Lies Jans, Chris Janssens, Patrick Janssens, Ward Kennes, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Katleen Martens, Marius Meremans, Fatma Pehlivan, Jan Penris, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Helga Stevens, Felix Strackx, Erik Tack, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Marleen Van den Eynde, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Joris Van Hauthem, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Peter Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Johan Verstreken, Linda Vissers, Wim Wienen, Veli Yüksel

NEEN-stemmen:

Filip Anthuenis, Karlos Callens, Bart Caron, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Patricia De Waele, Peter Gysbrechts, Marino Keulen, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Lydia Peeters, Björn Rzoska, Vera Van der Borgh, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroij, Mercedes Van Volcem, Lode Vereeck, Mieke Vogels

ONTHOUDINGEN:

Hermes Sanctorum, Christian Van Eyken, Ulla Werbrouck

■

Stemming nr.10:

JA-stemmen:

Patricia De Waele, Lode Vereeck

NEEN-stemmen:

Caroline Bastiaens, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyskens, Sonja Claes, Griet Coppé, Steve D'Hulster, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loo, Jos De Meyer, Else De Wachter, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Kathleen Deckx, Filip Dewinter, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Pieter Huybrechts, Lies Jans, Chris Janssens, Patrick Janssens, Ward Kennes, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Katleen Martens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Penris, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Helga Stevens, Felix Strackx, Erik Tack, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Marleen Van den Eynde, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Joris Van Hauthem, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Peter Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Johan Verstreken, Linda Vissers, Mieke Vogels, Wim Wienen, Veli Yüksel

ONTHOUDINGEN:

Filip Anthuenis, Karlos Callens, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Peter Gysbrechts, Marino Keulen, Lydia Peeters, Vera Van der Borgh,

Christian Van Eyken, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroij, Mercedes Van Volcem, Ulla Werbrouck

■

Stemming nr.11:

JA-stemmen:

Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Vera Celis, Lode Ceyskens, Sonja Claes, Griet Coppé, Steve D'Hulster, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Else De Wachter, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Kathleen Deckx, Filip Dewinter, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Pieter Huybrechts, Lies Jans, Chris Janssens, Patrick Janssens, Ward Kennes, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Marius Meremans, Fatma Pehlivan, Jan Penris, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Helga Stevens, Felix Strackx, Erik Tack, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Marleen Van den Eynde, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Joris Van Hauthem, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Peter Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Johan Verstreken, Linda Vissers, Wim Wienen, Veli Yüksel

NEEN-stemmen:

Filip Anthuenis, Karlos Callens, Bart Caron, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Patricia De Waele, Peter Gysbrechts, Marino Keulen, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Lydia Peeters, Björn Rzoska, Vera Van der Borgh, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroij, Mercedes Van Volcem, Lode Vereeck, Mieke Vogels

ONTHOUDINGEN:

Hermes Sanctorum, Christian Van Eyken, Ulla Werbrouck

■

Stemming nr.12:

JA-stemmen:

Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Vera Celis, Lode Ceyskens, Sonja Claes, Griet Coppé, Steve D'Hulster, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Else De Wachter, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Kathleen Deckx, Filip Dewinter, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Pieter Huybrechts, Lies Jans, Chris Janssens, Patrick Janssens, Ward Kennes, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Marius Meremans, Fatma Pehlivan, Jan Penris, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Helga Stevens, Felix Strackx, Erik Tack, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Marleen Van den Eynde, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Joris Van Hauthem, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Peter Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Johan Verstreken, Linda Vissers, Wim Wienen, Veli Yüksel

NEEN-stemmen:

Filip Anthuenis, Karlos Callens, Bart Caron, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Patricia De Waele, Peter Gysbrechts, Marino Keulen, Elisabeth

Meuleman, Dirk Peeters, Lydia Peeters, Björn Rzoska, Vera Van der Borgh, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroij, Mercedes Van Volcem, Lode Vereeck, Mieke Vogels

ONTHOUDINGEN:

Hermes Sanctorum, Christian Van Eyken, Ulla Werbrouck

■

Stemming nr.13:

JA-stemmen:

Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Vera Celis, Lode Ceyskens, Sonja Claes, Griet Coppé, Steve D'Hulster, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Else De Wachter, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Kathleen Deckx, Filip Dewinter, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Pieter Huybrechts, Lies Jans, Chris Janssens, Patrick Janssens, Ward Kennes, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Marius Meremans, Fatma Pehlivan, Jan Penris, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Helga Stevens, Felix Strackx, Erik Tack, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Marleen Van den Eynde, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Joris Van Hauthem, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Peter Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Johan Verstreken, Linda Vissers, Wim Wienen, Veli Yüksel

NEEN-stemmen:

Filip Anthuenis, Karlos Callens, Bart Caron, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Patricia De Waele, Peter Gysbrechts, Marino Keulen, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Lydia Peeters, Björn Rzoska, Vera Van der Borgh, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroij, Mercedes Van Volcem, Lode Vereeck, Mieke Vogels

ONTHOUDINGEN:

Hermes Sanctorum, Christian Van Eyken, Ulla Werbrouck

■

Stemming nr.14:

JA-stemmen:

Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Vera Celis, Lode Ceyskens, Sonja Claes, Griet Coppé, Steve D'Hulster, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Else De Wachter, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Lies Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Marius Meremans, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Peter Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Veli Yüksel

NEEN-stemmen:

Filip Anthuenis, Ann Brussee, Karlos Callens, Bart Caron, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Patricia De Waele, Johan Deckmyn, Filip

Dewinter, Marijke Dillen, Peter Gysbrechts, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Marino Keulen, Katleen Martens, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Lydia Peeters, Jan Penris, Björn Rzoska, Felix Strackx, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Vera Van der Borght, Joris Van Hauthem, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroi, Mercedes Van Volcem, Lode Vereeck, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Mieke Vogels, Wim Wienen

ONTHOUDINGEN:

Erik Arckens, Hermes Sanctorum, Christian Van Eyken, Ulla Werbrouck

■

Stemming nr.15:

JA-stemmen:

Filip Anthuenis, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karlos Callens, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyskens, Sonja Claes, Griet Coppé, Steve D'Hulster, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Else De Wachter, Patricia De Waele, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Kathleen Deckx, Filip Dewinter, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Peter Gysbrechts, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Pieter Huybrechts, Lies Jans, Chris Janssens, Patrick Janssens, Ward Kennes, Marino Keulen, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Katleen Martens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Lydia Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Penris, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Helga Stevens, Felix Strackx, Erik Tack, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Marleen Van den Eynde, Koen Van den Heuvel, Vera Van der Borght, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Joris Van Hauthem, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Eric Van Rompuy, Peter Van Rompuy, Sas van Rouveroi, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Johan Verstreken, Linda Vissers, Mieke Vogels, Ulla Werbrouck, Wim Wienen, Veli Yüksel

■

Stemming nr.16:

JA-stemmen:

Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Vera Celis, Lode Ceyskens, Sonja Claes, Griet Coppé, Steve D'Hulster, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Else De Wachter, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Lies Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Marius Meremans, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Peter Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Veli Yüksel

NEEN-stemmen:

Bart Caron, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Jan Penris, Björn Rzoska,

Felix Strackx, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Joris Van Hauthem, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Mieke Vogels, Wim Wienen

ONTHOUDINGEN:

Filip Anthuenis, Erik Arckens, Ann Brusseeel, Karlos Callens, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Patricia De Waele, Peter Gysbrechts, Marino Keulen, Lydia Peeters, Hermes Sanctorum, Vera Van der Borgh, Christian Van Eyken, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroj, Mercedes Van Volcem, Lode Vereeck, Ulla Werbrouck

■

Stemming nr.17:

JA-stemmen:

Filip Anthuenis, Ann Brusseeel, Karlos Callens, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Patricia De Waele, Peter Gysbrechts, Marino Keulen, Lydia Peeters, Vera Van der Borgh, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroj, Mercedes Van Volcem, Lode Vereeck

NEEN-stemmen:

Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyskens, Sonja Claes, Griet Coppé, Steve D'Hulster, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Else De Wachter, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Kathleen Deckx, Filip Dewinter, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Pieter Huybrechts, Lies Jans, Chris Janssens, Patrick Janssens, Ward Kennes, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Katleen Martens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Penris, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Tinne Rombouts, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Helga Stevens, Felix Strackx, Erik Tack, Valerie Taldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Marleen Van den Eynde, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Joris Van Hauthem, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Peter Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Johan Verstreken, Linda Vissers, Mieke Vogels, Wim Wienen, Veli Yüksel

ONTHOUDINGEN:

Erik Arckens, Christian Van Eyken, Ulla Werbrouck

■

Stemming nr.18:

JA-stemmen:

Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Jan Penris, Felix Strackx, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Joris Van Hauthem, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Filip Anthuenis, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Ann Brusseeel, Karlos Callens, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyskens, Sonja Claes, Griet Coppé, Steve D'Hulster, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Else De Wachter, Patricia De Waele, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy

Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Peter Gysbrechts, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Lies Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Marino Keulen, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Lydia Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Vera Van der Borgh, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Eric Van Rompuy, Peter Van Rompuy, Sas van Rouveroi, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Mieke Vogels, Ulla Werbrouck, Veli Yüksel

ONTHOUDINGEN:

Erik Arckens

■

Stemming nr.19:

JA-stemmen:

Filip Anthuenis, Ann Brusseel, Karlos Callens, Bart Caron, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Patricia De Waele, Peter Gysbrechts, Marino Keulen, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Lydia Peeters, Björn Rzoska, Vera Van der Borgh, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroi, Mercedes Van Volcem, Lode Vereeck, Mieke Vogels

NEEN-stemmen:

Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Vera Celis, Lode Ceyskens, Sonja Claes, Griet Coppé, Steve D'Hulster, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loo, Jos De Meyer, Else De Wachter, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Kathleen Deckx, Filip Dewinter, Matthias Diependaele, Marijke Dillen, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Pieter Huybrechts, Lies Jans, Chris Janssens, Patrick Janssens, Ward Kennes, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Katleen Martens, Marius Meremans, Fatma Pehlivan, Jan Penris, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Helga Stevens, Felix Strackx, Erik Tack, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Marleen Van den Eynde, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Joris Van Hauthem, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Peter Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Christian Verougstraete, Johan Verstreken, Linda Vissers, Wim Wienen, Veli Yüksel

ONTHOUDINGEN:

Erik Arckens, Hermes Sanctorum, Ulla Werbrouck

■

Stemming nr.20:

JA-stemmen:

Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Jan Penris, Felix Strackx, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Joris Van Hauthem, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Wim Wienen

NEEN-stemmen:

Filip Anthuenis, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Ann Brusseel, Karlos Callens, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyskens, Sonja Claes, Griet Coppé, Steve D'Hulster, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Else De Wachter, Patricia De Waele, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Peter Gysbrechts, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Lies Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Marino Keulen, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Lydia Peeters, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Vera Van der Borgh, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Dirk Van Mechelen, Eric Van Rompuy, Peter Van Rompuy, Sas van Rouveroj, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Lode Vereeck, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Mieke Vogels, Ulla Werbrouck, Veli Yüksel

ONTHOUDINGEN:

Erik Arckens

■

Stemming nr.21:

JA-stemmen:

Filip Anthuenis, Ann Brusseel, Karlos Callens, Bart Caron, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Patricia De Waele, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Peter Gysbrechts, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Marino Keulen, Kathleen Martens, Elisabeth Meuleman, Dirk Peeters, Lydia Peeters, Jan Penris, Björn Rzoska, Felix Strackx, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Vera Van der Borgh, Joris Van Hauthem, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroj, Mercedes Van Volcem, Lode Vereeck, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Mieke Vogels, Wim Wien

NEEN-stemmen:

Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Vera Celis, Lode Ceyskens, Sonja Claes, Griet Coppé, Steve D'Hulster, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Else De Wachter, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Lies Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Marius Meremans, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Peter Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Veli Yüksel

ONTHOUDINGEN:

Erik Arckens, Hermes Sanctorum, Christian Van Eyken, Ulla Werbrouck

■

Stemming nr.22:

JA-stemmen:

Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Vera Celis, Lode Ceyskens, Sonja Claes, Griet Coppé, Steve D'Hulster, Philippe De Coene, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Jos De Meyer, Else De Wachter, Bart De Wever, Kathleen Deckx, Matthias Diependaele, Jan Durnez, Tine Eerlingen, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Liesbeth Homans, Lies Jans, Patrick Janssens, Ward Kennes, Els Kindt, Jan Laurys, Marcel Logist, Chokri Mahassine, Bart Martens, Marius Meremans, Fatma Pehlivan, Jan Peumans, Sabine Poleyn, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Ludo Sannen, Katrien Schryvers, Willy Segers, Helga Stevens, Valerie Taeldeman, Güler Turan, Marc Van de Vijver, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Malderen, Eric Van Rompuy, Peter Van Rompuy, Wilfried Vandaele, Jan Verfaillie, Goedele Vermeiren, Johan Verstreken, Veli Yüksel

NEEN-stemmen:

Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Pieter Huybrechts, Chris Janssens, Katleen Martens, Elisabeth Meuleman, Jan Penris, Felix Strackx, Erik Tack, Marleen Van den Eynde, Joris Van Hauthem, Christian Verougstraete, Linda Vissers, Mieke Vogels, Wim Wienen

ONTHOUDINGEN:

Filip Anthuenis, Erik Arckens, Ann Brusseel, Karlos Callens, Marnic De Meulemeester, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Patricia De Waele, Peter Gysbrechts, Marino Keulen, Dirk Peeters, Lydia Peeters, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum, Vera Van der Borgh, Christian Van Eyken, Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroj, Mercedes Van Volcem, Lode Vereeck, Ulla Werbrouck

■